

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนใน
พื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี
จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒)

โดย

อาจารย์เสฏฐวุฒิ หนู่มคำ และคณะผู้วิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

สิงหาคม ๒๕๖๐

บทสรุปผู้บริหาร

ในการดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒) นั้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องเป็นปีที่ ๒ กับระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก ทั้งนี้ในการดำเนินการตลอดระยะเวลา ๑๒ เดือน คณะผู้วิจัยได้มีการดำเนินงานใน ๓ มิติ คือ

๑ มิติด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบัน โดยนำระบบและกลไกที่เป็นผลมาจากการดำเนินการในระยะที่ ๑ มาปรับใช้ในระดับคณะวิชา มีการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยใน ๖ ด้านได้แก่ ๑)การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัย ๒)การสนับสนุนด้านเทคนิคและเครื่องมือในการดำเนินงาน ๓)การพัฒนาเครือข่ายระดับสถาบัน ๔)การพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และ ๕)การจัดตั้งคณะพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ ถึงแม้ในการดำเนินงานจะพบปัญหาบางประการเกี่ยวกับบริบทของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนในระดับคณะตลอดจนโครงสร้างการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีลักษณะเฉพาะ อาทิ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน , การบริหารจัดการงบประมาณ รวมไปถึงภาระงานของเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จึงส่งผลให้มีมิติในการพัฒนาดำเนินการได้เฉพาะในส่วนของอาจารย์ในสายวิชาการ หากแต่ด้วยผลของการดำเนินงานก็ยิ่งปรากฏเป็นรูปธรรมในเรื่องกระบวนการในการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ รวมไปถึงส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย โดยแนวทางในการดำเนินการด้านวิจัยเพื่อสังคมที่ได้ดำเนินการ ถูกนำไปเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการบริการวิชาการและการวิจัยของสถาบัน ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับนโยบายต่อไป

๒ มิติด้านการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นการดำเนินการที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อมโยงใน ๓ ส่วน คือ ชุมชน หน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษา ซึ่งผลการดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่นและเริ่มเกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ และเชิงนโยบาย

๓ มิติด้านการประเมินผลการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบัน ทั้งนี้ด้วยลักษณะของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก มุ่งเน้นด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตเป็นหลัก การพัฒนาระบบและกลไกในการจัดการงานวิจัยและการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการนำไปสู่การปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยไปในทิศทางของการพัฒนาตนเองและงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และประเทศ

การสนับสนุนจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยและการส่งเสริมพัฒนาจากแหล่งทุน ถือเป็นส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม และส่งผลให้เกิดมุมมองและแนวคิดในการดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่ ที่เป็นระบบ อันจะเป็นพื้นฐานที่ดีและพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับมหาวิทยาลัยที่มีคุณลักษณะที่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นต่อไป

เสฏฐวุฒิ หนู่มคำและคณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ของพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒) เกิดขึ้น จากความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เทศบาลตำบลสารภี ภายใต้การสนับสนุนด้าน แหล่งทุนจาก สกว. ผลจากการทำงานร่วมกับกลุ่มองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคม ในเขตพื้นที่ตำบล สารภี ติดต่อกันเป็นปีที่ ๒ พบว่านอกจากปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ยังมี ประเด็นปัญหาในเรื่อง การพัฒนา “ทุนชุมชน” ในพื้นที่ตามความต้องการของชุมชนโดยกระบวนการมี ส่วนร่วม รวมไปถึงในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเด็นการขยาย โอกาสทางการตลาดเพื่อเป็นการต่อยอดจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ให้การ สนับสนุนในพื้นที่

ผลสรุปจากการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องรวมไปถึงการทดลองปรับใช้ระบบและกลไกการบริหาร จัดการงานวิจัยเพื่อสังคม (จากระยะที่ ๑) ในระดับคณะ ในการดำเนินการโครงการดังกล่าวมี วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการจัดการงานวิจัย(เพื่อ สังคม)ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก ๒) เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตจากทุนชุมชนจากกระบวนการมีส่วนร่วมและ ๓) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็น ผู้ประกอบการด้วยองค์ความรู้ที่หลากหลายในบริหารจัดการชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนดพื้นที่ ในการวิจัยคือกลุ่มชุมชนในตำบลสารภี อำเภอสารภี จ.เชียงใหม่ และดำเนินการศึกษากลุ่มประชากร จำนวน ๓ กลุ่มได้แก่ องค์กรภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี, องค์กรภาคการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และโรงเรียนหรือสถานศึกษาในพื้นที่ และองค์กรภาคประชาชนผ่านกลไก ในการบริหารจัดการในพื้นที่ และได้กำหนดความสำคัญของการศึกษาเป็น ๓ ส่วนได้แก่ ๑)การมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่ (ภาครัฐภาคการศึกษา และภาคประชาชน) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ในชุมชน และ ๒)การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และ เศรษฐกิจ ตลอดจนทุนชุมชนของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี ทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน และ ๓) การเสริมสร้าง คุณลักษณะของผู้ประกอบการ โดยอาศัยรูปแบบการเก็บข้อมูลตามกิจกรรมดังนี้

๑ การศึกษาความต้องการของท้องถิ่นและการสำรวจทุนชุมชนในบริบทของชุมชนในพื้นที่ เทศบาลตำบลสารภี ก่อนการดำเนินโครงการ

๒ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

๓ การพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในในระดับคณะ ในการสนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรมเพื่อ สังคมและชุมชน

ในการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในของมหาวิทยาลัยนั้น ได้กำหนดรูปแบบการ ดำเนินงานเป็น ๒ ด้านได้แก่ ๑)การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย ๒)การพัฒนาระบบในระดับคณะ ๓)การ ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงในระบบและกลไกการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมของสถาบัน

ผลจากการดำเนินงานในระยะเวลา ๒๒ เดือนที่ผ่านมา (ตุลาคม ๒๕๕๘ – สิงหาคม ๒๕๖๐) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบการจัดการงานวิจัยคือ เกิดนวัตกรรมระบบวิจัยเพื่อสังคม โดยครอบคลุมในด้าน ระบบและกลไกในการบริหารจัดการ , คุณภาพผลงานวิจัย, คุณภาพนักวิจัยและประชาคมนักวิจัย รวมไปถึงเกิดการพัฒนาใน ๓ มิติคือ ๑)การพัฒนาในด้านการพัฒนาเครือข่ายผ่านโครงการวิจัย ซึ่งเห็นผลชัดเจนในด้านเครือข่ายภาครัฐ และเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ ๒)การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มีการดำเนินการทั้งในรูปแบบของคลินิกวิจัย , การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ในด้านการวิจัยเพื่อสังคม การเสริมแรงจูงใจในการผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ, การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย, การสนับสนุนทุนการวิจัย และการบูรณาการลงสู่การเรียนการสอน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยอย่างต่อเนื่องในทุกมิติผ่านกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งในด้านการเขียนและการพัฒนา Proposal / เทคนิคและเครื่องมือในการลงพื้นที่, แนวคิดด้าน Business Model ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยเพื่อสังคม รวมไปถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย และใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ สำหรับผลการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่นั้น จากการลงพื้นที่เพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการจัดทำแผนชุมชน รวมไปถึงการวิเคราะห์ทุนชุมชนในพื้นที่ ส่งผลให้โครงการวิจัยย่อยทั้งหมด ๙ โครงการที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง และปัจจุบันบางโครงการได้เห็นผลลัพธ์การดำเนินงานบ้างมากน้อยบ้าง ซึ่งทางโครงการฯยังคงจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการพัฒนาชุดโครงการต่อไป เพื่อกำกับและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ ปัจจุบันกระบวนการดำเนินการโครงการนี้เข้าสู่ระยะเวลากำหนดดำเนินการช่วงปลายน้ำคือ การกำกับติดตามผลและการประเมินผลลัพธ์ ผลกระทบอันสืบเนื่องมาจากโครงการ รวมไปถึงการพัฒนาต่อยอดไปสู่การยกระดับงานวิจัยให้เกิดการใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	๒
บทคัดย่อ.....	๓
บทที่ ๑ บทนำ.....	๘
๑. ความเป็นมา หลักการและเหตุผล.....	๘
๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑๖
๓. กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน	๑๗
๔. วิธีดำเนินการ	๑๗
๔.๑. การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	๑๗
๑) พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา.....	๑๗
๒) ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย.....	๑๗
๔.๒. การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบทแบบตำบลสารภี.....	๑๘
๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑๘
บทที่ ๒	๑๙
การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย	๑๙
๑.๒ ผลการดำเนินการในการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในระยะ ๖ เดือนแรก	๒๒
๑.๓ ผลการดำเนินการในการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในระยะ ๖ เดือนหลัง	๒๔
๑. พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา.....	๒๔
มิติที่ ๑ การเปลี่ยนแปลงในมิติของสถาบัน.....	๒๔
มิติที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงในมิติของคณะ.....	๒๔
ผลสรุปที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การปรับแก้เกี่ยวกับโครงสร้างและกลไกการบริหารระดับคณะ โดยการประเมินจากฉบับที่	๓๓
๒. ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย.....	๓๔
๒.๑. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย.....	๓๔
๒.๒. การตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อสังคม.....	๔๕
๒.๓. การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย	๔๘
ผลการดำเนินการตามโครงการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน.....	๕๒
๒.๔. การเสริมสร้างประชาคมนักวิจัย.....	๕๒
การประเมินผลลัพธ์การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยในระยะที่๒	๖๓
ผลการดำเนินงานเทียบเคียงกับ OUTPUT ตามสัญญาของโครงการ	๖๔

การวิเคราะห์ในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยของสถาบัน.....	๖๕
สรุปประเด็นความเปลี่ยนแปลงของระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยของ	๖๗
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.....	๖๗
บทที่ ๓	๖๘
การดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่และผลลัพธ์.....	๖๘
การพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่.....	๖๘
เป้าหมายการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่	๗๐
โครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (LOG FRAME) ในด้านระบบและกลไกในการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม	๗๐
โครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (LOG FRAME) ในด้านการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ (๒๕๕๘-๒๕๖๐).....	๗๒
ภาพรวมของโครงการวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่	๗๕
ด้านการพัฒนาโจทย์วิจัย	๗๕
สรุปภาพรวมของโครงการวิจัยจำแนกตามปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชน (ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม).....	๘๓
สรุปรายละเอียดโครงการวิจัยที่ดำเนินการ(ทั้งระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒).....	๘๘
สถานะการดำเนินงานโครงการวิจัยในปัจจุบันและผลการดำเนินงานวิจัย.....	๙๐
ผลการดำเนินงานชุดโครงการย่อย.....	๙๐
๑.ผลการดำเนินการในด้าน สังคมและวัฒนธรรม	๙๐
ผลการดำเนินโครงการวิจัยตามวัตถุประสงค์โครงการ.....	๙๔
๑.ผลการดำเนินการ โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	๙๔
๒.ผลการดำเนินการโครงการ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ต้นยาและถนนสายเชียงใหม่ ลำพูน	๑๐๙
๓.ผลการดำเนินการโครงการ การส่งเสริมกระบวนการ การมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ.....	๑๒๓
๒.ผลการดำเนินการในด้าน เศรษฐกิจชุมชน	๑๔๘
๑.ผลการดำเนินการ โครงการ การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	๑๕๑
การดำเนินการต่อยอดภายใต้โครงการ การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	๑๘๕
๒.ผลการดำเนินการโครงการ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่.....	๑๙๓

๓.ผลการดำเนินการในด้าน สิ่งแวดล้อม	๑๙๗
การประเมินคุณภาพงานบริการวิชาการเพื่อสังคม	๒๖๙
บทที่ ๔	๒๖๙
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	๒๖๙
ผลลัพธ์เชิงรูปธรรมที่สามารถเห็นได้จากการดำเนินการชุดโครงการในเรื่องจำนวนนักวิจัยที่เข้าร่วม จำนวน โครงการที่ได้รับการสนับสนุน และงานที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่	๒๖๙
วิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จของการบริหารจัดการการวิจัย	๒๖๙
วิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จของการวิจัยเพื่อตอบโจทย์พื้นที่	๒๖๙

บทที่ ๑ บทนำ

สัญญาเลขที่	:	
ชื่อโครงการ	:	การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒)
หัวหน้าโครงการ	:	อาจารย์เสกฐวุฒิ หนู่มคำ
หน่วยงานต้นสังกัด	:	คณะบริหารรัฐกิจ
หน่วยงานร่วมโครงการ	:	คณะนิเทศศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศิลปศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มภาคประชาสังคมในเทศบาลตำบลสารภี
ระยะเวลาดำเนินการ	:	๑ ปี (๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึง ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑. ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากการพิจารณาให้ทุนวิจัยสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในลักษณะการร่วมทุนกับมหาวิทยาลัยขนาดกลางและขนาดเล็กที่กระจายในภูมิภาคการทำงานวิจัยทั่วประเทศ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดไปสู่การสร้างทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี พ.ศ.๒๕๕๗ ที่ผ่านมามีมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นอีกหนึ่งในเก้าสถาบันที่ได้รับการอนุมัติทุนจากทุนมุ่งเป้าวิจัยปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนภายใต้แผนงานการวิจัยมุ่งเป้าเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ: กลุ่มเรื่องนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน โดยมีวงเงินงบประมาณรวม ๑,๙๙๙,๖๐๐ บาท เป็นงบประมาณของ วช. และงบประมาณสมทบของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ฝ่ายละ ๙๙๙,๘๐๐ บาท และมีระยะเวลาดำเนินงาน ๑ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ โดยมุ่งดำเนินการในสองภารกิจหลักที่เกี่ยวข้องกับ ๑) พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ๒) ดำเนินงานแผนการวิจัยมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาและสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ: กลุ่มนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน โดยมุ่งเน้นการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่

ในการดำเนินการที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัย ในเรื่องภารกิจการบริหารจัดการงานวิจัยมุ่งเน้นให้มีการบูรณาการการเรียนการสอนและการวิจัยลงสู่ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงกระตุ้นให้ทุกคณะฯ สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิชาการกับชุมชนในการพัฒนางานวิจัยที่เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาชุมชนได้จริงตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย รวมถึงเพื่อพัฒนาและสร้างนักวิจัย

รุ่นใหม่ รวมถึงการสร้างกระบวนการเรียนรู้นอกชั้นเรียนระหว่างอาจารย์และนักศึกษาผ่านชุมชนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงสถานภาพการเป็นสถาบันการศึกษาเอกชนขนาดเล็กยังคงพบปัญหาในการด้านระบบวิจัยและการพัฒนาคุณภาพการวิจัยในหลายเรื่อง อาทิเช่น โครงสร้างการบริหารที่ไม่มีผู้บริหารพันธกิจด้านการวิจัยโดยเฉพาะ (ซึ่งเป็นไปตามบริบทของมหาวิทยาลัยเดิม) ขาดความชัดเจนในเรื่องระบบและกลไกในการขับเคลื่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดจุดจัดการงานวิจัยที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของสถาบันให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม ความไม่ชัดเจนในเรื่องกฎกติกา ข้อบังคับต่างๆ การความชำนาญในการดำเนินงานวิจัยในเชิงพื้นที่ และกลไกการสร้างและพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจและการกำหนดโครงสร้างผลตอบแทนนักวิจัย กลไกการสนับสนุนให้เกิดงานวิจัยและการพัฒนาไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นต้น ประกอบกับองค์กรมีวัฒนธรรมการทำงานที่เน้นการผลิตบัณฑิตและขาดบรรยากาศทางวิชาการ ฉะนั้นด้วยข้อจำกัดผนวกกับความต้องการในการพัฒนาระบบการวิจัยและคุณภาพงานวิจัยของสถาบัน จึงทำให้เกิดโจทย์การวิจัยว่า **“ระบบและกลไกที่เหมาะสมกับการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นควรเป็นอย่างไร”** เพื่อใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนางานวิจัยเพื่อสังคมสำหรับกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กที่จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพตนเองให้เทียบเท่ามหาวิทยาลัยอื่นๆ ตามบริบทแวดล้อมและคุณภาพที่ได้มาตรฐานทางวิชาการ สำหรับประเด็นโจทย์การพัฒนาพื้นที่ในโครงการนี้เป็นการนำประเด็นโจทย์จากพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลสารภี จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็น“ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท” ที่มีปัญหาในชุมชนที่มีความหลากหลายและซับซ้อน การดำเนินการสร้างความร่วมมือในพื้นที่ผ่านคณะวิชา (คณะบริหารรัฐกิจ) ทำให้มีความแนบแน่นระหว่างองค์กรฯ และความร่วมมือระหว่างกันหลายด้าน อาทิเช่น การให้บริการเผยแพร่ความรู้แก่บุคลากรเทศบาลตำบลสารภี และสาธารณชนที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ, การสนับสนุนการวิจัยซึ่งกันและกันของทั้งสองหน่วยงาน และ การจัดกิจกรรมเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาการศึกษา ท้องถิ่นชุมชนร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อนึ่งด้วยตำบลสารภีเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ เป็นชุมชนเก่าแก่ดั้งเดิมที่มีรากเหง้าวัฒนธรรมสั่งสมมานาน ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนจากถนนวัฒนธรรมไปสู่ถนนการค้าเชื่อมโยงระหว่างเชียงใหม่-ลำพูน การตัดผ่านของเส้นทางคมนาคมทั้งทางหลวง และทางรถไฟ ฯลฯ ปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการเผาขยะ ความเป็นสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้คนในพื้นที่มีความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน มีความเป็นปัจเจกชนสูง ขาดการมีส่วนร่วม มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เกิดกลุ่มอาชีพ แต่มีแนวทางการดำเนินงานแบบไม่เป็นระบบ เมื่อวิถีชีวิตดั้งเดิมถูกทำลายจากกระแสสังคม องค์ความรู้ในตัวผู้สูงอายุปราชญ์ชาวบ้านถูกหลงลืม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจ ชุมชนและปัญหาสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายของประชากรแรงงานที่เข้าไปทำงานในเมือง การจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธีทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาวะที่ตามมา ชุมชนมีปัญหานี้สภาวะครัวเรือนสูงและมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้มาก ขาดการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มอาชีพ และขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในตำบล ที่สุดปัญหาการพัฒนาก็ถูกขับเคลื่อนและดำเนินการ

ผ่านองค์กรภาครัฐ แม้จะมีความพยายามดำเนินการด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม แต่ผลที่ได้ก็ยังเป็นลักษณะการป้อนและขึ้นมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเฉพาะคนที่มีศักยภาพ

ด้วยปัญหาในเชิงโครงสร้างและความหลากหลายของลักษณะปัญหาที่มีในพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือจากคนในพื้นที่รวมถึงการนำองค์ความรู้ที่สถาบันมีไปพัฒนาให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ตำบลสารภีให้ดีขึ้นจากทุกภาคส่วน และเมื่อมีสำรวจปัญหาและกำหนดโจทย์การวิจัยร่วมกันระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษา และพัฒนาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดโจทย์ปัญหาการวิจัยในโครงการนี้ว่า “จะอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาชุมชนในลักษณะชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทให้มีนวัตกรรมเพื่อชุมชน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแบบมีองค์รวมและเป็นรูปธรรม” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการหานวัตกรรมเพื่อชุมชนหรือแนวปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทแวดล้อมของชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากโจทย์วิจัยดังกล่าว จึงได้มีการบูรณาการปัญหาร่วมกับความรู้ของหน่วยงานการศึกษาของสถาบัน โดยพัฒนาเป็น “แนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันในพื้นที่ที่เป็นระบบ” ซึ่งแนวทางในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จะแบ่งเป็น ๓ องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ ๑) สิ่งแวดล้อม ๒) เศรษฐกิจชุมชน ๓) สังคมวัฒนธรรม ซึ่งจะทำงานร่วมกับการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคีความร่วมมือทั้ง ๓ ฝ่าย อันได้แก่ ๑) องค์กรภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี ๒) องค์กรภาคการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ๓) องค์กรภาคประชาชนผ่านกลไกในการบริหารจัดการในพื้นที่ อันได้แก่ เครือข่ายภาคประชาสังคม เช่น องค์กรภาคท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

ในการดำเนินการที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยฝ่ายดำเนินการได้มีการลงพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันกับประชาชนใน ๑๐ หมู่บ้าน และเมื่อมีการเชื่อมโยงกับศาสตร์ความรู้และแขนงวิชาที่มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญ จนทำให้เกิดผลการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมขึ้นในลักษณะชุดวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยเชิงพื้นที่ เพื่อการพัฒนาระบบภายในของสถาบัน และการพัฒนา/แก้ไขปัญหาระบบในพื้นที่ตำบลสารภีไปพร้อมๆกัน โดยการดำเนินการเริ่มต้นจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อการวิจัยเชิงพื้นที่และโครงการในลักษณะการร่วมทุนของสถาบันกับแหล่งทุนภายนอกให้เกิดขึ้นและเอื้อต่อการดำเนินการของนักวิจัย โดยได้เริ่มต้นการดำเนินงานนับตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗-ธันวาคม ๒๕๕๗ นับเป็นการดำเนินงานระยะที่ ๑ เพื่อศึกษาสภาพเดิมและสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบงานวิจัยของสถาบัน จนถึงการวางแผนเพื่อบริหารจัดการโครงการวิจัย การกำหนดกรอบและแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคม และการจัดการเรื่องคณะทำงาน เป็นระยะเวลา ๓ เดือน จนกระทั่งในเดือนมกราคม ๒๕๕๘- มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการดำเนินงานในระยะที่ ๒ จึงได้มีการดำเนินการในส่วนของการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนและแก้ปัญหาในเรื่องข้อบังคับระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันกับนักวิจัยที่สนใจและมีองค์ความรู้ที่สามารถแก้ปัญหาในพื้นที่ได้ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ร่วมกันระหว่างนักวิจัย กลุ่มประชาคม และประชาชนในตำบลสารภีทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน

นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อสร้างนวัตกรรมทางสังคมแก้ปัญหาในพื้นที่ตำบลสารภีในลักษณะของชุดโครงการย่อยได้ทั้งหมด ๖ โครงการ และที่สิ้นสุดในเดือนเมษายน ๒๕๕๘ ในช่วงการดำเนินการระยะที่ ๓ เป็นการดำเนินในส่วนของโครงการต่อเนื่องในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นต่อไป รวมไปถึงการปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการเงินตามแนวทางการแก้ปัญหาจากการสำรวจในระยะที่ ๑-๒ อาทิเช่น การพัฒนาความรู้เรื่องฐานข้อมูลการวิจัย การชี้แจงและแลกเปลี่ยนข้อซักถามต่อแนวปฏิบัติการเบิกจ่ายงบประมาณที่ใช้ของแต่ละชุดโครงการย่อย เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นภายหลังมีโครงการวิจัยฯ	
การเปลี่ยนแปลงในระดับสถาบัน	การเปลี่ยนแปลงในชุมชนที่ได้รับประโยชน์
๑.เกิดการทำงานวิจัยของสถาบันที่ตอบสนองต่อกลุ่มทุนมุ่งเป้าด้านการพัฒนาประเทศ (สอดคล้องกับแผนระดับชาติ) ๒.เกิดวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้วิจัยเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานวิชาการสถาบัน ๓.เกิดระบบและกลไกงานวิจัย ที่สนองต่องานวิจัยเชิงพื้นที่ ๔.เกิดกลไกในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ๕.มีคณะทำงานที่ชัดเจนในการจัดการงานวิจัย ๖.เกิดระเบียบและแนวปฏิบัติในการทำงานวิจัยกับแหล่งทุนภายนอก	๑.เกิดการประสานงานความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชนในพื้นที่ ๒.เกิดการวิเคราะห์ชุมชนในองค์รวมจากทุกภาคส่วน ๓.เกิดนักวิจัยชุมชนที่มาจากการพัฒนาคนในพื้นที่ ๔.เกิดการสังเคราะห์ปัญหาเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ๕. เกิดการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มาจาก การวิเคราะห์ปัญหาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากการดำเนินการในปัจจุบันและแผนการทำงานในระยะต่อไปจนสิ้นสุดโครงการคือ ในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ของโครงการชุดย่อยที่มีทั้งหมดของโครงการวิจัย “การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” สามารถสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการในปี ๒๕๕๗ โดยประเมินจากตัวชี้วัดโครงการมีดังต่อไปนี้

ผลการดำเนินในปี ๒๕๕๗	ตัวชี้วัด	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
๑. เพื่อปรับปรุงระบบและกลไกการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ซึ่งได้มีการดำเนินการผ่านโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ “โครงการการพัฒนากระบวนการและกลไกงานวิจัย(เชิงพื้นที่)ของมหาวิทยาลัยเอกชน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเชียงใหม่ ใน ๒ เรื่องได้แก่		
๑.๑. ระบบจัดการงานวิจัย(เชิงพื้นที่)ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก	๑ ระบบ ๑ ชุด ๑ แนวปฏิบัติ	- เกิดการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการงานวิจัยระดับสถาบัน - ข้อมูลบริบทและปัญหา ระบบและกลไกในการดำเนินงานเดิมของมหาวิทยาลัย - หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ว่าการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนการวิจัยที่มาจากแหล่งทุนภายนอก
๑.๒. กลไกการจัดการงานวิจัย(เชิงพื้นที่)ของมหาวิทยาลัยเอกชน	มี ๔ คณะทำงาน ๔ ช่องทาง ๕ กิจกรรมใหญ่	- เกิดคณะทำงานเฉพาะด้านที่ทำงานสนับสนุนระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ในลักษณะทุนร่วมเกิดขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ, คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย, คณะอนุกรรมการฝ่ายการเงิน, ทีมจัดการงานวิจัย - ได้มีการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารและการประสานงานร่วมกันของนักวิจัยในโครงการฯ ทั้ง การประชุมกลุ่มย่อย, Inform Meeting, Progressive meeting, KM Meeting, Social Network - การจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในโครงการฯ

๒. เพื่อสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทใน ๓ ด้านคือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ประกอบไปด้วยชุดโครงการย่อย ทั้งหมด ๖ โครงการ ได้แก่		
โครงการวิจัยที่ ๑ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่: ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	๑ ชุด ๑ แนวทาง	-ข้อมูลความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเกี่ยวกับต้นยางและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน -แนวทางในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
โครงการวิจัยที่ ๒ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ รูปแบบ	-รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ที่ชุมชนต้องการ
โครงการวิจัยที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนด้วยรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ รูปแบบ	-รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนจากหมู่บ้านนาร่อง หมู่ ๔
โครงการวิจัยที่ ๔ การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ แนวทาง	-แนวทางการจัดการขยะในชุมชนที่เกิดจากความต้องการและความความสามารถของชุมชน
โครงการวิจัยที่ ๕ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ ฐานข้อมูล	-ฐานข้อมูลผู้สูงอายุในเขตตำบลสารภี
โครงการวิจัยที่ ๖ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม: ลานสารภีรวมใจ	๑ ชุด ๑ ชุด	-ข้อมูลด้านโครงสร้างทางสังคมและกลุ่มประชากรสังคมต่างๆในพื้นที่ -ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับระดับจิตสำนึกพลเมือง (ก่อนการมีลานสารภีรวมใจ)

จากการดำเนินการในในระยะที่ ๑ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนเพื่อจัดการเปลี่ยนแปลงในระยะที่ ๒ โดยเริ่มจากการดำเนินงานนับตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา เกิดการรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกิดจากโครงการฯ ทั้งในส่วนของคุณภาพเชิงพื้นที่ สถานการณ์และสภาพของชุมชนในปัจจุบัน เป็นการเก็บรวบรวมและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ และนำไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและเป็นวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจัดให้มีขึ้นทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบล ในตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการวิจัย ได้เกิดการสร้างเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างเทศบาล ชุมชน และนักวิจัยในโครงการฯ ที่จัดร่วมกันมาอย่างต่อเนื่องตลอด

หนึ่งปี (มากกว่า ๑๐ เวทีที่ใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมจากตัวแทนภาคประชาชน) ผลการดำเนินการได้ทำให้เกิดการประสานความร่วมมือและสานสัมพันธ์อันดีในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหา ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “แกนนำการพัฒนาตำบลสารภี” ได้เกิดขึ้นแล้วอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะที่ ๑ ที่เป็นบทเรียนรู้ที่สำคัญในการจัดการกับทุนเดิมและการต่อยอดสู่การดำเนินงานโครงการในระยะที่ ๒ ได้แก่

๑. เกิดการจัดตั้งและรวมตัวของแกนนำในพื้นที่และประสานความร่วมมือเป็นกระบวนการทางสังคมและเครือข่ายการทำงานที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั้งระบบ

๒. มีการจัดการความรู้และจัดเก็บข้อมูลชุมชนตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบและเป็นการแก้ไขให้ตรงกับสภาพปัญหา

๓. เกิดคณะทำงานจากหลายภาคส่วน ทั้งความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของนักวิจัย และประสบการณ์ทำงานของนักบริหารงานท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ทำให้เกิดกลุ่มการพัฒนา

๔. มีการบูรณาการภารกิจงานในการพัฒนาชุมชนกิ่งเมืองกิ่งชนบทให้เป็นประเด็นในการพัฒนาชุมชนที่สำคัญ เช่น ปัญหาแหล่งน้ำในพื้นที่ หรือปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นและไม่มีระบบการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ ให้รวมเป็นการแก้ไขปัญหาประเด็นสิ่งแวดล้อม

๕. นำทรัพยากรชุมชนในทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มอาชีพในพื้นที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีปราชญ์ชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำนานและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชนที่มีจิตสำนึกพลเมือง ฯลฯ มาผนวกรวมให้เป็นประเด็นการพัฒนาและเสริมพลังชุมชนในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อความสามารถในการจัดการตนเองและการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

อย่างไรก็ตามในการจะพัฒนาชุมชนกิ่งเมืองกิ่งชนบทที่มีลักษณะเฉพาะเช่นตำบลสารภีนั้นให้เกิดการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ แม้กระทั่งไปสู่ความยั่งยืนได้นั้น จะต้องคำนึงถึงบริบทของพื้นที่และปัญหาความหลากหลายที่เกิดขึ้นหลายประการ รวมถึงทุนชุมชนที่เป็นฐานรากของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาที่นำไปสู่ความยั่งยืนนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ทว่าการเริ่มต้นต้องมาจากความต้องการของชุมชนและความเหมาะสมของศักยภาพที่ชุมชนมี คนในชุมชนต้องมีความสามารถในการดำเนินการได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ในการดำเนินการนั้น คณะผู้วิจัยได้มีการบูรณาการความเชี่ยวชาญซึ่งเป็นจุดเน้นของมหาวิทยาลัยฯ ตามอัตลักษณ์ของสถาบัน คือ “เส้นทางสู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ” ซึ่งถือเป็นกลไกหนึ่งในการบริหารจัดการทุนชุมชนเดิมในมิติด้าน เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีการรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นหลายกลุ่มในพื้นที่ แต่ยังคงขาดในส่วนของ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ และการพัฒนาศักยภาพของผู้นำในด้านทักษะต่างๆ อันจะนำไปสู่ “ผู้ประกอบการชุมชนที่มีคุณภาพ” มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะด้าน “การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้การเป็นผู้ประกอบการนั้นไม่ได้หมายถึงการเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจซึ่งเป็นเจ้าของกิจการที่มุ่งสร้างกำไรและผลผลิต หากแต่เป็นผู้ประกอบการชุมชนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ขึ้นในชุมชนท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัย เพื่อให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น ในที่นี้ผู้ที่

มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการอันได้แก่ ๑) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative) เป็นผู้ที่มีมองเห็นโอกาสและช่องทางในการสร้างธุรกิจขึ้นมาภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ๒) เรียนรู้หรือสร้างนวัตกรรม (Innovation) ของการดำเนินธุรกิจอันจะก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ หรือบริการรูปแบบใหม่ ๆ รวมถึงกระบวนการผลิต การตลาด และการจัดการทรัพยากร เป็นต้น ๓) ยอมรับความเสี่ยง (Risk) อันอาจจะเกิดขึ้นจากการขาดทุนหรือล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีความเป็นนักเสี่ยงอย่างมีหลักการ คือตัดสินใจอย่างฉับไว และรอบคอบด้วยข้อมูลที่เชื่อถือได้ ๔) มีความสามารถในการจัดการทั่วไป (General management) ทั้งด้านการกำหนดแนวทางของธุรกิจ และการจัดสรรทรัพยากร ๕) มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน (Performance) ฉะนั้นในการพัฒนาความยั่งยืน ฐานคิดที่สำคัญของการพัฒนาคือการเริ่มต้นจากชุมชน คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกันเอง เพราะคนในชุมชนนั้นๆ รู้และเข้าใจถึงปัญหา ความต้องการ และทุนต่างๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชน คนนอกเป็นเพียงผู้ช่วยส่งเสริมเท่านั้น และรากฐานสำคัญที่จะนำชุมชนนั้นๆ ให้ก้าวไปสู่ความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้นั้น จะต้องเริ่มจากตัวคนในชุมชนก่อน จะต้องเรียนรู้ว่าแต่ละคนในชุมชนมีคุณค่าที่ต่างกันไป และทุกคนล้วนมีความสามารถมีภูมิปัญญาเป็นของตนเอง ในชุมชนนั้นๆ ก็มีทุนชุมชน ไม่ว่าจะเป็น ทุนมนุษย์ ทุนความรู้ ทุนทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ทุนเงินตรา ฯลฯ ซึ่งชุมชนนั้นๆ จะต้องค้นหาเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนและฝ่ายต่างๆ เพื่อที่จะบริหารจัดการทุนชุมชน ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ มีความเหมาะสมต่อสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ในชุมชนที่มีกระบวนการจัดการทุนชุมชนได้เหมาะสม ชุมชนนั้นๆ ก็จะกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ เพราะเรียนรู้ที่จะจัดการทุนในชุมชนที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างเป็นงาน อาชีพต่างๆ และยังสามารถลดการพึ่งพาจากภายนอก ทำให้ชุมชนอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาภายนอก ชุมชนก็จะกลายเป็นชุมชนที่ยั่งยืนในที่สุด

ทว่าแม้จะมีการดำเนินการในโครงการมาในช่วงเวลาหนึ่งๆ คณะผู้วิจัยพบว่าปัญหาของชุมชนตำบลสารภีมีความซับซ้อนและเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวชุมชนเองทั้งหมด เช่น ปัญหามลพิษ ปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ เป็นต้น แต่การแก้ไขปัญหาด้วยการจัดการภายในจากผู้ประกอบการทางสังคมที่ได้รับความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนจะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาได้ในที่สุด ซึ่งเมื่อได้มีการสกัดและคัดกรองปัญหา บนพื้นฐานองค์ความรู้และความสามารถที่มหาวิทยาลัยปาร์อิสเทอร์นมี โดยยึดในสามมิติการพัฒนาตามฐานคิดเดิมของ ”โครงการวิจัยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ที่ดำเนินการไปในระยะที่ ๑ ซึ่งสามารถประมวลปัญหาสำคัญในพื้นที่ที่ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาต่อไปได้ดังนี้

ปัญหาที่สังเคราะห์ได้จากการทำงานในพื้นที่	การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนใน ๓ มิติ
ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะในพื้นที่	สิ่งแวดล้อม
ปัญหาการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่	
กลุ่มอาชีพในชุมชนขาดความรู้และศักยภาพในการบริหารจัดการ	เศรษฐกิจ
ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเลือนหายและวิถีชีวิตดั้งเดิมถูกกระแสสังคมเมืองทำลาย	สังคม
ขาดความตระหนักและรับรู้ต่อการนำทุนชุมชนที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา	
สภาพสังคมเมืองทำให้คนในชุมชนต่างคนต่างอยู่ ขาดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน	

จากปัญหาที่สังเคราะห์ได้จากการทำงานในพื้นที่ที่กล่าวมาการนำเสนอแนวคิดโครงการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลสารภี อ. สารภี จ.เชียงใหม่ ในระยะที่ ๒ นี้ จึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคนและกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการสร้างระบบและกลไกการวิจัยที่เข้มแข็งเพื่อสร้างประชาคมวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ในการรองรับและการสร้าง “การวิจัยเพื่อพัฒนา” และ “งานวิจัยที่มีคุณภาพ” เชื่อมโยงไปสู่ประเด็น คำถามที่ว่า **“ระบบและกลไกที่ช่วยพัฒนาคุณภาพนักวิจัยและการวิจัยเพื่อสังคมของ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นควรเป็นอย่างไร”** รวมถึงการพัฒนาตำบลสารภีให้เกิดความยั่งยืน โดย มุ่งเน้นที่การมีส่วนร่วมและฐานคิด “การพัฒนาคนในพื้นที่ชุมชนที่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อสังคม” เพื่อ “การพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนท้องถิ่น” ภายใต้โจทย์วิจัย **“นวัตกรรมเพื่อชุมชนกึ่งเมือง กึ่งชนบทที่เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้ควร เป็นอย่างไร”** และ **“จะทำอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาคนในพื้นที่ให้มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”**

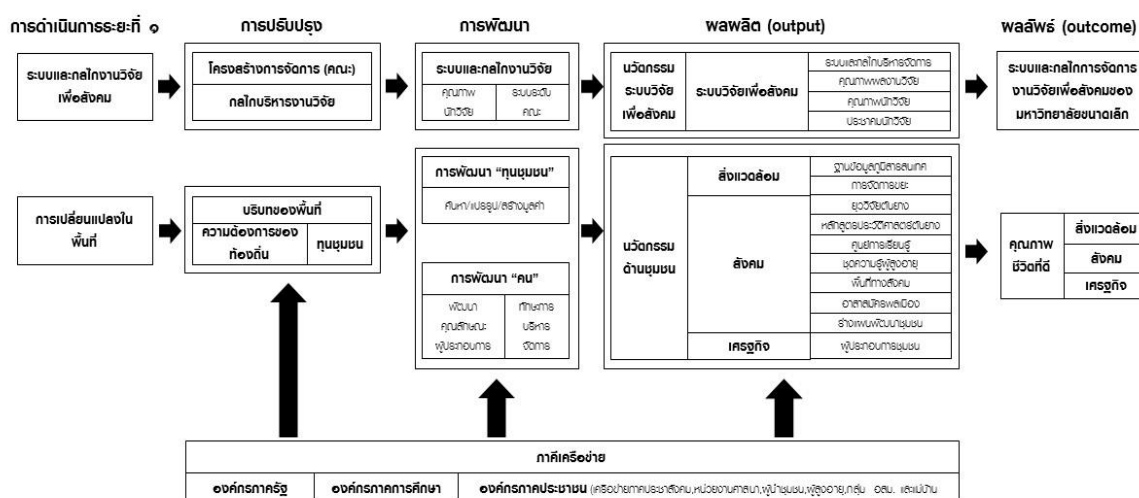
๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑. เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการจัดการงานวิจัย(เพื่อสังคม)ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก

๒.๒. เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากทุนชุมชนจากกระบวนการมีส่วนร่วม

๒.๓. เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการด้วยองค์ความรู้ที่หลากหลายในการบริหารจัดการชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน

๔. วิธีดำเนินการ

วิธีการดำเนินงานจะแบ่งไปตามพันธกิจหลักของโครงการวิจัยในสองประเด็นหลัก ดังนี้

๔.๑. การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ในการดำเนินการมุ่งหวังที่จะสร้างระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก ในการดำเนินพันธกิจการวิจัยเพื่อสังคม โดยดำเนินการภายใต้แนวทางในการพัฒนาใน ๒ ด้านคือ

๑) **พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา** โดยพิจารณาหาแนวทางในการจัดตั้งหน่วยจัดการงานวิจัยในระดับคณะ ซึ่งในปัจจุบัน โครงสร้างบริหารจัดการคณะวิชาของมหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วย คณบดี หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำภาควิชา และเจ้าหน้าที่วิชาการ รวมไปถึงการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยในภาพรวม

๒) **ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย** โดยพิจารณาหาแนวทางในการกำหนดกลไกการดำเนินการทั้งในระดับสถาบันผ่านคณะกรรมการอำนวยการ และระดับคณะผ่านจุดจัดการ รวมไปถึงกลไกที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของผลงานวิจัยเพื่อสังคมผ่านการขับเคลื่อนของสำนักวิจัย เพื่อสร้างระบบการบริหารงานวิจัยระดับคณะและเพื่อก่อให้เกิดประชาคมนักวิจัยของมหาวิทยาลัยและสร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพ

๔.๒. การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบทแบบตำบลสารภี

การพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆของตำบลสารภี กำหนดการเปลี่ยนแปลงใน ๓ มิติด้วยกัน ได้แก่ ๑) สิ่งแวดล้อม ๒) เศรษฐกิจชุมชน ๓) สังคมวัฒนธรรม ซึ่งจะทำงานร่วมกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีความร่วมมือทั้ง ๓ ฝ่าย อันได้แก่ ๑) องค์การภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี ๒) องค์การภาคการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และโรงเรียนหรือสถานศึกษาในพื้นที่ ๓) องค์การภาคประชาชนผ่านกลไกในการบริหารจัดการในพื้นที่ อันได้แก่ เครือข่ายภาคประชาสังคม เช่น องค์การภาคท้องถิ่น หน่วยงานทางด้านศาสนา อาทิ วัด และหรือโบสถ์ ในพื้นที่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น ซึ่งจะใช้กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ ดังนี้

๑) **บูรณาการชุดข้อมูลชุมชน** จากบริบทชุมชนที่มี ไม่ว่าจะเป็นความต้องการในพื้นที่ทุนชุมชน และสภาพปัญหาปัจจุบัน เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ผ่านกระบวนการวิจัยและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและนักวิจัยในทุกชุดโครงการ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหที่แท้จริงและตอบสนองความต้องการของชุมชนที่มาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

๒) **พัฒนาทุนชุมชน** โดยใช้โครงการวิจัยต่างๆ ร่วมดำเนินการเพื่อค้นหา/แปรรูป/สร้างมูลค่า/พัฒนา จากทุนที่ชุมชนมี

๓) **พัฒนาคนในพื้นที่** โดยสร้างกระบวนการพัฒนาแกนนำในพื้นที่ โดยสอดแทรกแนวความคิดการสร้างผู้ประกอบการเชิงสังคมและทักษะการบริหารจัดการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากฐานรากของทุนชุมชนและศักยภาพชุมชน ตลอดจนข้อจำกัดที่ชุมชนมีเป็นหลัก

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑. เกิดระบบและกลไกการจัดการงานวิจัย(เพื่อสังคม)ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก ในระดับคณะ

๕.๒. เกิดนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากทุนชุมชนจากกระบวนการมีส่วนร่วม

๕.๓. ผู้ประกอบการชุมชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาในด้านการเป็นผู้ประกอบการด้วยองค์ความรู้ที่หลากหลายในการบริหารจัดการชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

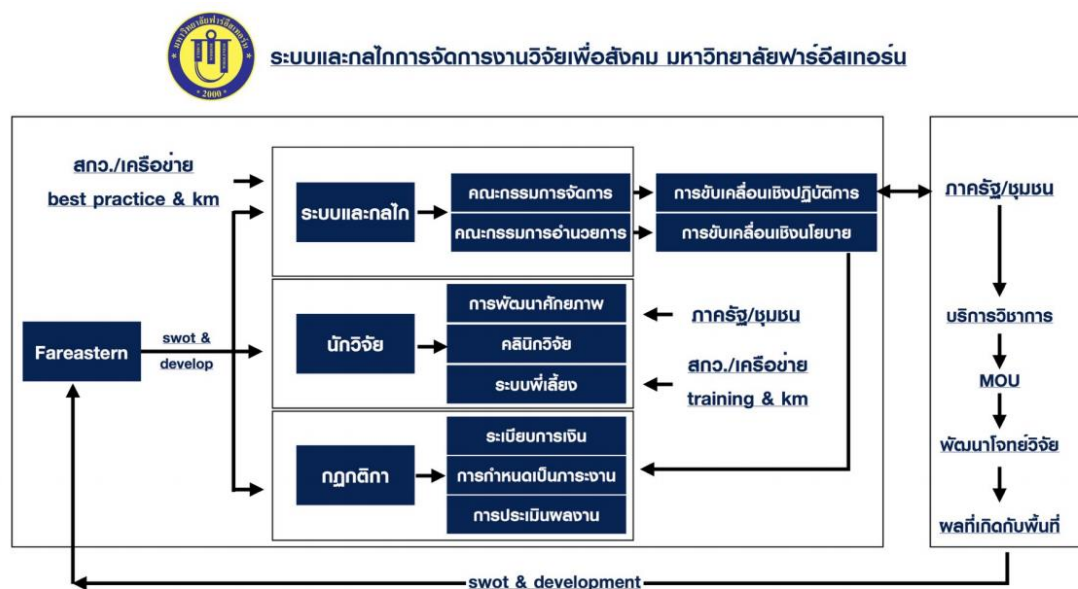
บทที่ ๒

การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย

การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

๑.๑. ภาพรวมของระบบบริหารจัดการงานวิจัยภายในมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้สืบเนื่องจากผลการดำเนินการพัฒนาระบบและกลไกในระยะที่ ๑ ส่งผลให้ปัจจุบันระบบและกลไกในการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นดังภาพ

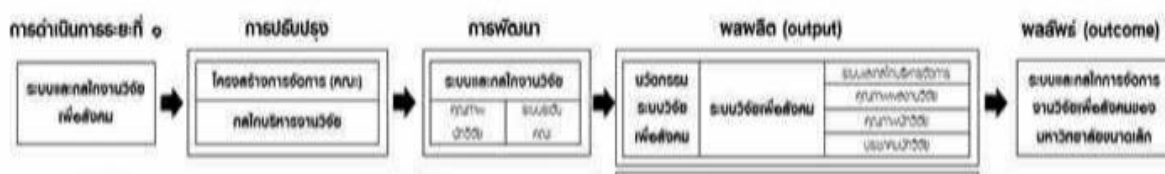

โดยระบบและกลไกในปัจจุบันนั้นจำแนกกลไกออกเป็น ๓ ส่วนคือ ๑)ระบบและกลไกอันประกอบไปด้วย คณะกรรมการจัดการ มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนเชิงปฏิบัติการ และ คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ๒)นักวิจัย ซึ่งมีกลไกในการดำเนินการคือ การพัฒนา ศักยภาพ, คลินิกวิจัย และระบบพี่เลี้ยง ภายใต้ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ,สกว.และ เครือข่าย ในการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ๓)กฎกติกา อันประกอบไปด้วยระเบียบการเงิน, การ กำหนดให้การทำวิจัยเป็นภาระงานและการประเมินผลงานประจำปี ทั้งนี้มีกลยุทธ์ในการดำเนินการคือ เริ่มต้นจากบริการวิชาการ ต่อยอดไปสู่การทำ MOU พัฒนาเป็นโจทย์การวิจัยและก่อให้เกิดผลในเชิง พื้นที่ ทั้งนี้ในการดำเนินการมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมาปรับปรุง ระบบอย่างต่อเนื่อง

ภายหลังจากได้มีการดำเนินการตามระบบ จึงได้มีการประเมินระบบและกลไก โดยการสำรวจ จากกลุ่มนักวิจัยที่ได้มีส่วนร่วมในการใช้งานระบบและกลไก ผลที่ได้รับคือ ความต้องการในการพัฒนา ปรับปรุงระบบดังปรากฏผลตามตาราง

ประเด็นที่ต้องดำเนินการปรับปรุง	แนวทางการดำเนินงาน
การมีผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย เจ้าหน้าที่เทคนิค และเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่พอเพียง	การพัฒนาศักยภาพด้านองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่วิชาการประจำคณะ
การมีเครื่องมืออุปกรณ์วิจัยที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับการทำงาน	โครงการสำรวจความต้องการและจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์วิจัย ที่จำเป็นในการดำเนินงานในระดับคณะและสถาบัน
การทำความรู้จักและมีความสัมพันธ์ที่ดี กับแหล่งทุนที่มีความสนใจในเรื่องนี้	การพัฒนาด้านเครือข่ายงานวิจัยในระดับสถาบัน
การมีทีมงาน ประชาสัมพันธ์ที่มีความสามารถสูง สื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลาย	การพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์รวมทั้งทักษะที่จำเป็น อาทิ การพูดและการนำเสนอ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์แก่นักวิจัยที่เข้าร่วมโครงการ
การมีทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญในการเขียนโครงการวิจัยขอทุนจากแหล่งทุนระดับชาติและนานาชาติ	การจัดตั้งคณะทำงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (การเขียนโครงการวิจัยขอทุนจากแหล่งทุนระดับชาติและนานาชาติ) โดยกำหนดในรูปแบบโครงสร้างการทำงานของสำนักวิจัย
การมีระบบการจัดการการเงินที่เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล	ดำเนินการเรียบร้อย อยู่ระหว่างการประเมินผลการดำเนินงาน
การมีเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนที่รู้งานของตนเอง นักวิจัยไม่ต้องทำงานธุรการเอง	การพัฒนาศักยภาพด้านองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่วิชาการประจำคณะ

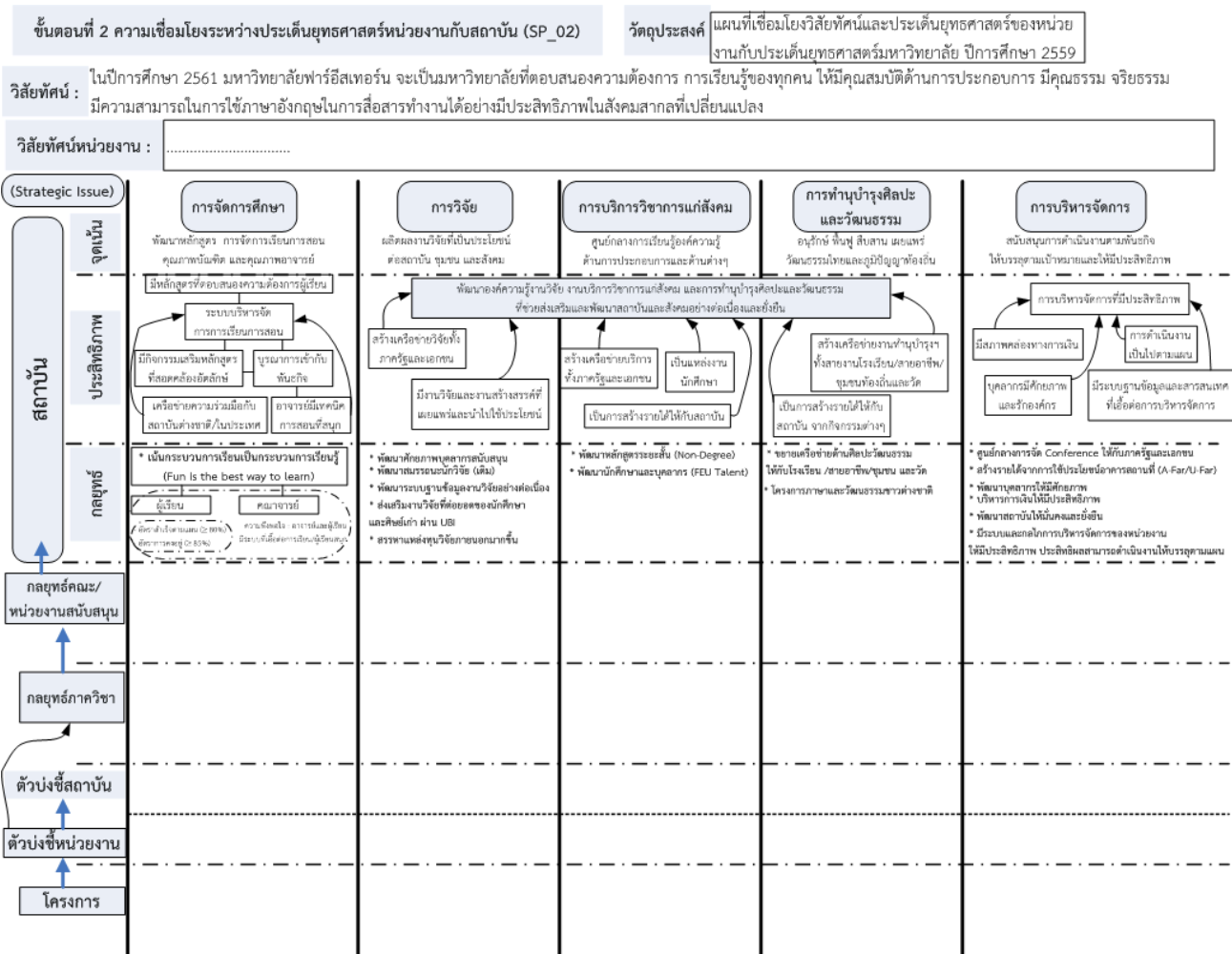
ผลจากการประเมินระบบและกลไกที่ได้ดำเนินการไปในระยะที่ ๑ นำไปสู่การปรับปรุงระบบและกลไกงานวิจัยในระยะที่ ๒

ในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคม ระยะที่ ๒ ได้มีการผลักดันให้เกิดการปรับปรุง ๒ แนวทาง ได้แก่

๑. โครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะ
๒. กลไกบริหารงานวิจัย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาใน ๒ มิติ ได้แก่
 - ๑) คุณภาพนักวิจัย
 - ๒) ระบบวิจัยของคณะ

ผลจากการออกแบบระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ได้มีการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย โดยมีการกำหนดนโยบายเพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม โดยคณะกรรมการอำนวยการ ร่วมกับคณะกรรมการจัดการ ได้กำหนดให้มีการบรรจุแนวทางในการพัฒนางานวิจัยเพื่อสังคมลงในแผนกลยุทธ์ด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ และได้มีการประชุมหารือกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ โดยมี ท่านอธิการบดีเป็นประธานและคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นร่วมพิจารณาแนวทางการดำเนินงาน สรุปเป็นแผนภาพกลยุทธ์การจัดการงานวิจัยของสถาบันดังภาพต่อไปนี้

รวมไปถึงการกำหนดแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ในช่วง ๖ เดือนแรกของการปรับปรุงระบบในแต่ละคณะได้มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านการวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน และการนำระบบและกลไกเดิมไปปรับใช้ในระดับคณะภายใต้การกำกับติดตามของ ผู้จัดการโครงการวิจัย (Research manager) ที่ได้มีการแต่งตั้งโดยอธิการบดีในปีการศึกษา ๒๕๕๙ เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบ และมอบหมายความรับผิดชอบในการกิจด้านการวิจัยเพื่อสังคมให้ชัดเจน

๑.๒ ผลการดำเนินการในการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในระยะ ๖ เดือนแรก

จากผลการดำเนินการในระยะที่ ๒ ซึ่งเป็นการดำเนินการการวิจัย แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ เพื่อทำงานคู่ขนานกัน

รูปแบบที่หนึ่ง คือ การบริหารจัดการชุดโครงการวิจัย เพื่อตอบสนองต่อการทำงานในพื้นที่ ซึ่งมีการดำเนินการออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) การกำกับและติดตามชุดโครงการต่อเนื่องเดิมที่มาจากโครงการวิจัยหลักในระยะที่ ๑ และ ๒) การพัฒนาโจทย์การวิจัยสำหรับชุดโครงการที่จำเป็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการในพื้นที่

แนวทางการการวิจัยระบบ ในระยะที่ ๒	การดำเนินการในรอบ๖เดือน (พฤศจิกายน ๕๘-เมษายน๒๕๕๙)	หมายเหตุ
การกำกับและติดตามชุดโครงการต่อเนื่อง เดิมที่มาจากโครงการวิจัยหลักในระยะที่ ๑	๑. การประชุมกำกับและติดตามโครงการ ทั้งแบบไม่เป็นทางการผ่านการประชุมราย เดือน ๒. การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง นักวิจัยในชุดโครงการ (ขึ้นอยู่กับวาระการ ทำงานพื้นที่) ๓. การประชุมนำเสนอความก้าวหน้าและ ผลการดำเนินงานของโครงการ (รายงาน ความก้าวหน้ารอบ ๖ เดือน)	ดำเนินการเรียบร้อย มีการ นำเสนอรายงานความก้าวหน้า ของผลการดำเนินการครบใน ทั้ง ๗ โครงการในระยะที่หนึ่ง
การพัฒนาโจทย์การวิจัยสำหรับชุด โครงการที่จำเป็นต่อสภาพปัญหาและความ ต้องการในพื้นที่	๔. โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น (การลงพื้นที่ และพัฒนาโจทย์วิจัยในระยะที่สอง) ๕. โครงการพัฒนาโจทย์วิจัยและปรับชุด โครงการวิจัยตำบลสารภี (โดย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยเชิงพื้นที่)	ดำเนินการเรียบร้อย ทั้ง การบูรณาการลงพื้นที่ผ่านชุด โครงการเดิม และการพัฒนา โจทย์วิจัยและ กระบวนการวิจัยโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผศ.ดร.เจษฎา มิ่งฉาย

รูปแบบที่สอง คือ การพัฒนาแนวทางโครงการวิจัยใน ๒ แนวทางคือ ๑) **การปรับปรุงในด้านโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา** โดยพิจารณาหาแนวทางในการจัดตั้งหน่วยจัดการงานวิจัยในระดับคณะ ซึ่งในปัจจุบัน โครงสร้างบริหารจัดการคณะวิชาของมหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วย คณบดี หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำภาควิชา และเจ้าหน้าที่วิชาการ รวมไปถึงการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยในภาพรวม ๒) **การปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย** โดยพิจารณาหาแนวทางในการกำหนดกลไกการดำเนินการทั้งในระดับสถาบันผ่านคณะกรรมการอำนวยการ และระดับคณะผ่านจุดจัดการ รวมไปถึงกลไกที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของผลงานวิจัยเพื่อส่งผ่านการขับเคลื่อนของสำนักวิจัย

แนวทางการการวิจัยระบบ ในระยะที่ ๒	การดำเนินการในรอบ๖เดือน (พฤศจิกายน ๕๘-เมษายน๒๕๕๙)	หมายเหตุ
พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการระดับ คณะวิชา โดยพิจารณาหาแนวทางในการ จัดตั้งหน่วยจัดการงานวิจัยในระดับคณะ ซึ่ง ในปัจจุบัน โครงสร้างบริหารจัดการคณะ วิชาของมหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วย คณบดี หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ประจำ ภาควิชา และเจ้าหน้าที่วิชาการ รวมไปถึง การพิจารณาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ นักวิจัยในภาพรวม	-โครงการพัฒนาแผนกลยุทธ์ด้านการวิจัย ระดับสถาบันและคณะวิชา	ดำเนินการเรียบร้อยในส่วน การพัฒนากลยุทธ์งานวิจัยเพื่อ พัฒนาเป็นแผนกลยุทธ์ระดับ สถาบันและคณะในปี ๒๕๕๙

ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย โดยพิจารณาหาแนวทางในการกำหนดกลไกการดำเนินการทั้งในระดับสถาบันผ่านคณะกรรมการอำนวยการ และระดับคณะผ่านจุดจัดการ รวมไปถึงกลไกที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของผลงานวิจัยเพื่อสังคมผ่านการขับเคลื่อนของสำนักวิจัย เพื่อสร้างระบบการบริหารงานวิจัยระดับคณะและเพื่อก่อให้เกิดประชาคมนักวิจัยของมหาวิทยาลัยและสร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพ	-โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม -โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย -โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม -โครงการการจัดการความรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ระหว่างประชาคมนักวิจัย	ดำเนินการเรียบร้อยในส่วนการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยและการสร้างกลไกการจัดการความรู้ร่วมกัน ขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม
---	--	--

๑.๓ ผลการดำเนินการในการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในระยะ ๖ เดือนหลัง

แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑. พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา
๒. ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย

๑. พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะวิชา

ภายหลังจากการพัฒนาระบบและกลไกในระยะ ๖ เดือนแรก คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อเนื่องในระยะ ๖ เดือนหลัง โดยได้มีการกำหนดกรอบในการดำเนินการในการที่นำระบบและกลไกจากระยะที่ ๑ มาปรับใช้ในระดับคณะ ซึ่งประกอบไปด้วยคณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะบริหารรัฐกิจ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศึกษาศาสตร์ โดยได้มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาดตนเองของอาจารย์และบุคลากรในแต่ละคณะ

ผลจากการดำเนินการเกิดความเปลี่ยนแปลงใน ๒ มิติคือ

มิติที่ ๑ การเปลี่ยนแปลงในมิติของสถาบัน โดยมีการนำแนวทางการดำเนินการไปกำหนดเป็นกลยุทธ์สถาบันในการกิจด้านการวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม โดย ในภารกิจด้านการวิจัยนั้น กำหนดให้ผลิตผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน, ชุมชน และสังคม โดยใช้กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการพัฒนาสมรรถนะนักวิจัยและพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน สำหรับภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคมนั้น กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้องค์ความรู้ด้านการประกอบการและด้านต่างๆ ทั้งนี้ในการดำเนินการทั้ง ๒ ภารกิจ กำหนดให้ดำเนินการภายใต้แนวคิด “พัฒนาองค์ความรู้งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาสถาบันและสังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

มิติที่ ๒ การเปลี่ยนแปลงในมิติของคณะ ในการดำเนินการระดับคณะนั้นเห็นผลการเปลี่ยนแปลงชัดเจนในประเด็น คุณภาพนักวิจัยและคุณภาพผลงานวิจัย ตลอดจนการก่อตัวของประชาคมนักวิจัย รวมไปถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักวิจัยหน้าใหม่ ทั้งนี้ในการดำเนินการประสบปัญหาบางประการโดยเฉพาะในประเด็นการขับเคลื่อนในส่วนของบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งเป็นข้อจำกัดใน

เรื่องภาระงานที่มีการกำหนดชัดเจนในเรื่องบทบาทการสนับสนุนทางด้านวิชาการแก่คณาจารย์ภายในคณะ ประกอบกับ โครงสร้างการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยฯ มีการดำเนินงานในรูปแบบรวมศูนย์ อีกทั้งภาระงานในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับหลักสูตร คณะ และ สถาบัน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดสรรเวลาในการพัฒนาได้เต็มที่ตามที่กำหนด

เนื่องด้วยการปรับปรุงระบบและกลไกงานวิจัยในระยะที่ ๒ มุ่งเน้นไปที่การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะ และการพัฒนากลไกบริหารงานวิจัย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาใน ๒ มิติ ได้แก่ ๑) คุณภาพนักวิจัย ๒) ระบบวิจัยของคณะ

ในส่วนของการปรับโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงระบบวิจัยในระดับคณะ ได้มีการประเมินผลการดำเนินการตามระบบและกลไกในระดับคณะ โดยดำเนินการผ่านผู้บริหารคณะ (คณบดี) ทั้งหมด ๕ คณะจากทั้งหมด ๖ คณะ โดยกระบวนการสัมภาษณ์ และดำเนินการเก็บข้อมูลการประเมินระบบและกลไกจากคณาจารย์ภายในแต่ละคณะ ปรากฏผลดังนี้

คณบดี/คณะกรรมการอำนวยการ

กรณีศึกษาที่ ๑ : คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

๑. แนวคิดต่อการนำโครงการวิจัยขับเคลื่อนพันธกิจต่างๆของมหาวิทยาลัย

การนำโครงการวิจัยเป็นตัวขับเคลื่อนพันธกิจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริการวิชาการ การเรียนการสอนเป็นแนวคิดที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ในเรื่องของพันธกิจวิจัยสามารถทำให้เกิดงบประมาณจากแหล่งทุนภายนอกได้ สามารถช่วยในเรื่องพันธกิจอื่นๆให้เกิดความคล่องตัว โดยมีงบประมาณวิจัยเป็นแรงหนุนให้เกิดกลไกการจัดการพันธกิจอื่นๆได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร มีเรื่องการขอตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนของมหาวิทยาลัยที่มีน้อย การนำงานวิจัยมาขับเคลื่อน จะช่วยกระตุ้นและพัฒนาอาจารย์เข้าสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการได้มากขึ้น

สำหรับการเรียนการสอนทำให้เกิดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ที่เน้นการใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การให้นักศึกษาฝึกฝนการเป็นผู้ช่วยนักวิจัย ทำให้นักศึกษามีกระบวนการคิดโดยใช้งานวิจัยเป็นห้องเรียน เป็นกระบวนการแสวงหาคำตอบ ช่วยพัฒนานักศึกษาด้วย

๒. ผลการดำเนินการโครงการวิจัยสารภี นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับคณะ

ทำให้เกิดการพัฒนานักวิจัยของคณะ ทั้งอ.สัชฌาย์และอ.ประพันธ์ ที่เห็นได้ชัดว่ามีศักยภาพมากขึ้นผ่านการทำงานวิจัยในชุดโครงการนี้ โดยเฉพาะโอกาสการได้ร่วมเป็นนักจัดการงานวิจัย ทำให้อาจารย์ในคณะมีทักษะที่เพิ่มมากขึ้น มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัยในเวทีประชุมระดับชาติ ซึ่งจากกระบวนการทั้ง KM และคลินิกวิจัยที่มี ทำให้เห็นการพัฒนาในเรื่องเครือข่าย และการที่นักวิจัยในคณะได้รับการยกย่องในเครือข่ายวิจัยว่าเป็น best practice ก็ถือเป็นผลสะท้อนเชิงบวกของโครงการที่มีต่อคณะ

๓. ในการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรและคณะที่ผ่านไปในรอบปีการศึกษา ๒๕๕๘ ผลการดำเนินการโครงการวิจัยในชุดโครงการย่อยของตำบลสารภี มีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรใน ความดูแล

ถือว่ามีผลอย่างมากต่อผลการประเมินหลักสูตรและคณะที่ผ่านมา เพราะโครงการสารภีถือเป็นตัวชี้วัดของเกณฑ์ประกันหลายตัวชี้วัด ในเรื่องของพันธกิจวิจัย ทำให้เกิดการบูรณาการพันธกิจการบริการวิชาการ การเรียนการสอนร่วมกับการวิจัยอีกด้วย

๔. ระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยโครงการวิจัยสารภีตามที่ได้ออกแบบไว้ในเฟส๑และเฟส๒ ในความคิดเห็นของท่านเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และมีปัจจัยใดที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือมีปัจจัยใดที่ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาชุดโครงการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ในส่วนของการออกแบบโครงสร้างให้งานวิจัยมาผูกโยงกับคณะ เห็นว่าสามารถทำได้แต่ยังไม่เบ็ดเสร็จ เนื่องจากยังติดเงื่อนไขผู้กระบบงบประมาณการวิจัยและระบบงานครุภัณฑ์ต่างๆกับส่วนกลาง หากโครงการสามารถจัดการด้วยการส่งเสริม/สนับสนุนในลักษณะงาน adminได้ ทั้งการดำเนินงาน เงิน คน มาไว้ที่คณะ การจัดการอาจเกิดขึ้นได้จริง เพราะระดับคณะต้องมีผู้รับผิดชอบ ขณะที่ปัจจุบันในระดับสถาบัน เราผูกทุกอย่างไว้ที่ส่วนกลางผ่านสำนักวิจัย ฉะนั้นต้องออกแบบว่าปลั๊กของทั้งหกคณะจะต่อพ่วงจากส่วนไหน

ปัจจุบันเห็นว่ายังไม่มีกรอบแบบโครงสร้างที่เหมาะสมให้เกิดเงื่อนไขเหล่านั้นได้ จะเป็นไปได้ หากมีการปรับโครงสร้างในระดับสถาบัน คือ เกิดผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลพันธกิจด้านการวิจัยโดยตรง เช่น ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัย (แทนที่จะเป็นผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการเช่นในปัจจุบัน) หรือจะเป็นลักษณะผู้อำนวยการจัดการงานวิจัย ขึ้นอยู่กับว่าลักษณะที่เกิดขึ้นจะเอื้อต่อการทำงานระดับคณะมากน้อยเพียงใด

ด้วยข้อจำกัดหลายประการ เห็นว่าควรออกแบบระบบให้เป็นลักษณะจุดจัดการ มากกว่ามาที่ระบบคณะ เนื่องด้วยคณะบตีไม่สามารถมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดได้ในคณะ เนื่องจากสาเหตุต้องพึ่งพา ระบบกลาง หากทำได้จริง ก็ต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรครั้งใหญ่ หรือทำระบบ fast track

๕. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการในระยะต่อไปของโครงการวิจัยเพื่อสังคม

ควรจัดทำเป็นแผนพัฒนา๕ปี โดยจัดกระบวนการใหม่ จำเป็นต้องใช้การบริหารจัดการแบบยืดหยุ่น ทำให้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงได้ด้วย

กรณีศึกษาที่ ๒ : คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑. แนวคิดต่อการนำโครงการวิจัยขับเคลื่อนพันธกิจต่างๆของมหาวิทยาลัย

การใช้งานวิจัยเป็นตัวขับเคลื่อน ทำให้ต้องรู้ความรู้อย่างไรให้นักวิจัยได้ประสบการณ์ที่เกิดจากการลงพื้นที่จริง การขับเคลื่อนงานวิจัยเปรียบเสมือนการเป็นขาที่สองของมหาวิทยาลัยที่สร้างมูลค่าและคุณค่ามหาศาลในอนาคต

๒. ผลการดำเนินการโครงการวิจัยสารภี นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับคณะ

สำหรับในคณะวิทยาฯ ทำให้ได้มีนักวิจัยชุมชนเพิ่มมากขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการ จากเดิมที่นักวิจัยต้องวิ่งหางบประมาณวิจัยด้วยตนเอง การได้รับทุนนวัตกรรมทำให้มีงบดำเนินงานด้วยทุนสนับสนุนร่วมกันกับสกว.และมหาวิทยาลัย ทำให้นักวิจัยในคณะมีผลงานมากขึ้น ประการสำคัญคือ การพัฒนาทักษะการลงพื้นที่ให้นักวิจัยในคณะ

๓. ในการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรและคณะที่ผ่านไปในรอบปีการศึกษา ๒๕๕๘ ผลการดำเนินการโครงการวิจัยในชุดโครงการย่อยของตำบลสารภี มีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรใน

ความดูแล
เห็นได้ชัดในเรื่องของงบประมาณสนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะสายวิทยาศาสตร์ที่งบวิจัยอุดหนุนเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการพัฒนาองค์ความรู้ของคณาจารย์และนักศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการพันธกิจอื่นๆเข้ากับการวิจัย ทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนอีกทางหนึ่ง

๔. ระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยโครงการวิจัยสารภีตามที่ได้ออกแบบไว้ในเฟส๑และเฟส๒ ในความคิดเห็นของท่านเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และมีปัจจัยใดที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือมีปัจจัยใดที่ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาชุดโครงการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ต้องพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิของคณะ ความสามารถที่จะดำเนินการในเรื่องต่างๆ กล่าวคือ สิทธิในการกระจายงบวิจัย การแสวงหาโจทย์วิจัย หากคณะสามารถบริหารจัดการทุนได้ด้วยตนเอง ก็เป็นการพัฒนาคุณภาพของคณะ และมีประโยชน์ในแง่การดำเนินการเพื่อมุ่งเป้าเฉพาะเรื่องไป แต่เห็นว่าการดำเนินการโดยคณะแบบเบ็ดเสร็จนั้นไม่อาจทำได้ด้วยบริบทของมหาวิทยาลัย เห็นว่าระบบใหญ่ที่ออกแบบไว้ยังคงไม่เป็นเนื้อเดียวกัน หน่วยงานแต่ละหน่วยงานยังไม่ส่งต่องานระหว่างกัน ทำให้เกิดข้อติดขัดในการดำเนินการ หากผลักดันและแก้ไขได้ภายใน อาจไม่มีปัญหาส่งผลกระทบต่อ

๕. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการในระยะต่อไปของโครงการวิจัยเพื่อสังคม

ด้วยบริบทของมหาวิทยาลัย การทำงานวิจัยยังขึ้นกับความชอบหรือความสนใจเฉพาะรายบุคคล ควรสรรหาหรือพัฒนาการสร้างแรงจูงใจในการหาโจทย์ให้กับนักวิจัย รวมไปถึงความยืดหยุ่นที่มีต่องาน ความหลากหลายของงานที่อาจมีข้อจำกัด หรืออุปสรรคที่เกิดจากสภาพงานในปัจจุบัน ฉะนั้นระบบปัจจุบันยังไม่เป็นไปแบบอัตโนมัติแบบที่ควรจะเป็น ทำให้กระบวนการหยุดๆเดินๆ หากต้องการให้การขับเคลื่อนพันธกิจให้ราบรื่น ควรสร้างให้คนสนใจทำวิจัยด้วยความสมัครใจ ดึงคนทำวิจัยในระดับบุคคลได้

กรณีศึกษาที่ ๓ : คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

๑. แนวคิดต่อการนำโครงการวิจัยขับเคลื่อนพันธกิจต่างๆของมหาวิทยาลัย

การดำเนินการพันธกิจการวิจัยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนพันธกิจอื่นๆได้เป็นอย่างดี พอมีโครงการตำบลสารภีขึ้นมา ทำให้แต่ละสาขาสามารถได้ขึ้นโจทย์ใหม่ในพื้นที่ ซึ่งในระดับคณะได้มีการกำหนด KPIs อย่างชัดเจนว่าต้องการพัฒนาอย่างไร ซึ่งได้ใช้โครงการตำบลสารภีเป็นตัวหมุนภารกิจต่างๆในคณะตามเกณฑ์ประกันคุณภาพ

๒. ผลการดำเนินการโครงการวิจัยสารภี นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับคณะ

สำหรับการดำเนินการโครงการสารสินับว่ามีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เพราะเป็นทุนที่ได้รับการสนับสนุนแบบร่วมกันทั้งมหาวิทยาลัยและสกว. เพราะมีทุนวิจัยเป็นตัวตั้งต้นการทำงาน อาจารย์ไม่ต้องวิ่งหาทุนภายนอกด้วยตนเอง ส่วนในเรื่องของอุปสรรคที่เกิดขึ้น สืบเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยยังขาดแคลนนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญ รวมไปถึงความต่อเนื่องในงานของโครงการในระยะที่ ๑ ในระยะที่ ๒ อาจมีปัญหาในเรื่องรอยต่อการทำงานของนักวิจัยที่ต้องการต่อยอด

๓. ในการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรและคณะที่ผ่านไปในรอบปีการศึกษา ๒๕๕๘ ผลการดำเนินการโครงการวิจัยในชุดโครงการย่อยของตำบลสารสิน มีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรใน *ความดูแล*

สำหรับการประกันคุณภาพหลักสูตรและคณะนับว่าได้ประโยชน์อย่างมากต่อการนำงานวิจัยมาขับเคลื่อนพันธกิจของคณะ เนื่องด้วยตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของคณะ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการคณะและคณะกรรมการวิจัย ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดด้านการปฏิบัติงานวิจัยของอาจารย์ไว้อย่างชัดเจนว่าเป้าหมายต่อปีต้องได้ผลอย่างไรบ้าง ฉะนั้นโจทย์วิจัยที่จะต้องมีการดำเนินการไปตามเวลา โครงการวิจัยชุดนี้ช่วยให้การดำเนินการของคณะตามตัวชี้วัดที่กำหนดทำได้ง่ายขึ้น และสามารถช่วยให้ผลงานในภาพรวมเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๔. ระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยโครงการวิจัยสารสินตามที่ได้ออกแบบไว้ในเฟส๑และเฟส๒ ในความคิดเห็นของท่านเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และมีปัจจัยใดที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือมีปัจจัยใดที่ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาชุดโครงการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ในความคิดเห็นส่วนตัวเห็นว่าระบบและกลไกในเรื่องการอำนวยความสะดวกให้อาจารย์และนักวิจัยสามารถลงพื้นที่ได้ยังคงมีความจำเป็น เนื่องจากทุกพันธกิจที่ทำอาจเป็นอุปสรรคระหว่างกันให้ไม่สามารถทำงานในพื้นที่ได้สะดวก ระบบและกลไกต้องสามารถเอื้อและอำนวยความสะดวกให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้ โดยต้องประสานความร่วมมือด้วยกันระหว่างคณะกับสำนักวิจัยและสำนักบริหารทรัพยากรบุคคล

ปัจจุบันเห็นว่าปัญหาสำคัญอยู่ที่ภาระงาน ซึ่งไม่ได้ปรับให้เหมาะสมกับการรับภารกิจวิจัยร่วมด้วย หากจะพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยควรคำนึงถึงการดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์ประกันคุณภาพไปด้วย เพื่อลดภาระงานของอาจารย์

๕. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการในระยะต่อไปของโครงการวิจัยเพื่อสังคม

เห็นว่าควรพัฒนาการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันให้เข้มแข็ง รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยจะต้องมีเจ้าหน้าที่ที่สามารถมาสนับสนุนงานด้านเอกสารได้ ทั้งทุนวิจัยจากภายในและภายนอก อาจจะมีการแบ่งกันตามความเชี่ยวชาญ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักวิจัยได้

โดยส่วนตัวเห็นด้วยกับแนวคิดการมี Research Manager ซึ่งอาจมีการแบ่งหน้าที่ Head เป็นด้านๆ รวมไปถึงการกำกับติดตามด้วย Timeline เพื่อให้เกิดการกระตุ้นและบริหารงานวิจัยให้มีคุณภาพตามที่มุ่งหวังไว้

กรณีศึกษาที่ ๔ : คณบดีคณะศิลปศาสตร์

๑. แนวคิดต่อการนำโครงการวิจัยขับเคลื่อนพันธกิจต่างๆของมหาวิทยาลัย

โครงการวิจัยตำบลสารภีทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ ประการแรกเกิดการมีส่วนร่วมของทุกคณะในการทำพันธกิจวิจัยเชิงพื้นที่ ประการที่สอง ด้วยความเป็นมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก มีนักวิจัยหน้าใหม่เป็นส่วนใหญ่ ความสามารถในการเขียนโครงการเสนอแหล่งทุนอาจยังไม่สามารถทำได้ แต่หากประสานความร่วมมือกันในนามสถาบัน และใช้นักวิจัยที่มีประสบการณ์ น่าจะเป็นโอกาสที่ดีของมหาวิทยาลัยในการนำพันธกิจงานวิจัยมาพัฒนางานของสถาบัน ประการที่สาม การได้ทำงานวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ทางวิชาการ ช่วยพัฒนาทักษะของนักวิจัยในโครงการ ด้วยมีงบสนับสนุนจากภายนอก และเป็นการกระตุ้นการทำงานของนักวิจัยหน้าใหม่ ซึ่งผลงานวิชาการก็เป็นการตอบโจทย์เกณฑ์ประกันคุณภาพไปอีกทางหนึ่ง

๒. ผลการดำเนินการโครงการวิจัยสารภี นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับคณะ

การเปลี่ยนแปลงในระดับคณะศิลปศาสตร์ ในส่วนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคิดว่ามีบ้างเล็กน้อย ส่วนหนึ่งอาจมาจากนักวิจัยที่มาจากคณะยังเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการนี้ไม่มากนัก บางส่วนที่เข้าไปร่วมในโครงการยังขาดความชำนาญในการลงพื้นที่และการทำวิจัยเพื่อสังคม แต่เท่าที่เห็นความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน คือ นักวิจัยในคณะมีความกล้าที่จะสัมผัสชุมชนและการทำงานในพื้นที่มากขึ้น มีความกล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นจุดที่ดีที่ได้เห็นการพัฒนาของนักวิจัยในคณะ

๓. ในการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรและคณะที่ผ่านมาในรอบปีการศึกษา ๒๕๕๘ ผลการดำเนินการโครงการวิจัยในชุดโครงการย่อยของตำบลสารภี มีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรใน

ความดูแล

ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นผลทางบวกแทบทั้งสิ้น เพราะการมีงานวิจัยเกิดขึ้นเป็นผลดีต่อหลักสูตรในภาพรวม ทั้งการเพิ่มขึ้นของจำนวนงานวิจัย งบประมาณที่ได้รับ นักวิจัยได้พัฒนาทักษะ เห็นนักวิจัยได้มีการและเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน มีองค์ความรู้ใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจรวมไปถึงการขอตำแหน่งทางวิชาการในโอกาสต่อมา

๔. ระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยโครงการวิจัยสารภีตามที่ได้ออกแบบไว้ในเฟส๑และเฟส๒ ใน

ความคิดเห็นของท่านเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และมีปัจจัยใดที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือมีปัจจัยใดที่ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาชุดโครงการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

คิดว่าระบบที่ออกแบบหรือดำเนินการอยู่ในขณะนี้ยังไม่ชัดเจนมากนัก ยังมีสีเทาๆ ไม่ชัดเจนในการดำเนินการ ด้วยมีข้อจำกัดในการปรับเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจงานด้านวิจัยเพื่อสังคมยังไม่มากพอ หากมีระบบและกลไกที่ชัดเจนมากขึ้น ชี้แจงในเรื่องกระบวนการในทั้ง๒ระบบให้ได้ ด้วยนักวิจัยยังคงมีความสับสนเกี่ยวกับการดำเนินการเรื่องรายย่อยหลายเรื่อง มหาวิทยาลัยต้องสามารถนำระบบเดิมและระบบใหม่ที่วางแผนไว้เข้ามาผนวกรวมกันให้ได้

ที่เห็นชัดเจนว่าเป็นเรื่องที่ดีในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยให้ชัดเจนดีขึ้น คือการแต่งตั้ง Research Manager เนื่องจากการมีผู้รับผิดชอบเฉพาะภารกิจ ทำให้เกิดผู้ประสานงานที่ชัดเจน กลายเป็นกลไกการทำงานของระบบได้

ในความคิดเห็นส่วนตัวยังคงมองว่า ถ้าเป็นคณะใหญ่จะสามารถขับเคลื่อนระบบและกลไกงานวิจัยตามที่ออกแบบมาได้เต็มที่ ในขณะที่คณะเล็กแบบบริบทของมหาวิทยาลัยยังคงมีปัญหาในเรื่องบุคลากรที่มีจำกัด มีกิจกรรมหรือภารกิจใดๆ คณะจำเป็นต้องเชื่อมโยงและได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลาง

๕. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการในระยะต่อไปของโครงการวิจัยเพื่อสังคม

เห็นว่ามันักวิจัยยังมีความสับสนในการติดต่อระหว่างหน่วยงานที่มาสนับสนุน ทั้งสำนักวิจัย สำนักงบประมาณ สำนักการเงิน ซึ่งอาจมีผลมาจากการออกแบบระบบของเดิมกับระบบ Matching Funds นอกจากนั้นฝ่ายงบประมาณมหาวิทยาลัยยังยึดติดกับภาพเก่า ทำให้การประสานงานระหว่างนักวิจัยมีปัญหา ควรนำแต่ละฝ่ายมาชี้แจงร่วมกันอีกรอบ รวมไปถึงสรุปวิธีการทำงานร่วมกัน ด้วยครั้งแรกที่มีการชี้แจง เป็นแค่การชี้แจงให้ทราบถึงการนำระบบและแนวทางของระบบ Matching Funds มาปรับใช้ ซึ่งฝ่ายงานสนับสนุนก็จำเป็นต้องเข้าใจความแตกต่างของแหล่งทุนและการนำไป ซึ่งจะช่วยให้นักวิจัยเกิดความสะดวกมากขึ้นในการบริหารจัดการงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นควรนำระบบ MIS มาปรับใช้ เพื่อจัดการกับระบบงานวิจัย รวมไปถึงการแสดงถึงข้อมูลความแตกต่างของแต่ละแหล่งทุนว่ามีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน และมหาวิทยาลัยมีหลายแหล่งทุน ทั้งทุนภายใน ทุนภายนอก และ Matching Funds

๖. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับระเบียบกติกาด้านการเงินในฐานะผู้ออกแบบคู่มือการเบิกจ่ายงบประมาณทุนวิจัย

๑. ในการเบิกจ่ายงบประมาณ พบว่านักวิจัยยังมีความสับสนในการเบิกจ่าย การใช้เอกสารประกอบ ด้วยมีอ้างอิงตามแหล่งทุนและแนวทางที่สถาบันอื่นๆเคยดำเนินการ เมื่อนักวิจัยขาดความเข้าใจ ก็เกิดความสับสนหรือความผิดพลาดในการดำเนินการ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งทำให้นักวิจัยเบื่อหน่าย หรือมองว่าเป็นความยุ่งยากด้วยขาดความเข้าใจในระเบียบที่ปรับใช้ นักวิจัยในโครงการยังขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่มีประสิทธิภาพ งานวิจัยลักษณะนี้จำเป็นต้องใช้การทำความเข้าใจในกระบวนการอย่างลึกซึ้งกับผูปฏิบัติ ต้องมีการอธิบายเชิงลึก (แต่ด้วยเวลาการดำเนินการในแต่ละช่วงที่มีจำกัด อาจทำให้ยากต่อการทำให้เกิดความเข้าใจทั่วถึงกัน)

๒. การออกแบบระบบงานวิจัยควรคำนึงถึงรูปแบบที่สถาบันการศึกษาภาครัฐดำเนินการด้วย เนื่องจากสถาบันเอกชนมีลักษณะอีกแบบหนึ่ง การทำงานกับแหล่งทุนที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ อาจมีการปฏิบัติหรือลักษณะการทำงานไม่เหมือนกันเอกชน

๓. ในส่วนของคู่มือการเบิกจ่ายที่นำมาใช้ เห็นว่าเมื่อนำมาใช้จริงควรมีการประเมินผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับผลการนำไปใช้ว่า สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงหรือไม่ หรือเอกสารดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานมากนักน้อยเพียงใด โดยส่วนตัวเห็นว่าเอกสารที่ออกแบบอาจจะมีมากเกินไป ทำ

ให้นักวิจัยเสียเวลาในการเตรียม หากเป็นไปได้ควรมีการประเมินและนำผลสะท้อนกลับมารับหรือตัดเอกสารบางส่วนที่ไม่จำเป็นออก เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

กรณีศึกษาที่ ๕ : คณบดีคณะบริหารรัฐกิจ

๑. แนวคิดต่อการนำโครงการวิจัยขับเคลื่อนพันธกิจต่างๆของมหาวิทยาลัย

การนำโครงการวิจัยลักษณะนี้มาใช้ส่งผลต่อกระบวนการรับรู้และเรียนรู้ เนื่องจากสามารถนำมาช่วยพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาและอาจารย์มีมุมมองที่มากกว่าแค่การเรียนการสอนในห้องเรียน ช่วยเรื่องการบริการวิชาการสู่ชุมชน ทำให้ได้เห็นวิถีชีวิตและรากเหง้าของชุมชน

๒. ผลการดำเนินการโครงการวิจัยสารภี นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับคณะ

แต่เดิมอาจารย์หรือนักวิจัยไม่มีความรู้ในเรื่องการลงพื้นที่ ทุกคนเคยมองว่าเป็นเรื่องยาก พอโครงการนี้เข้ามา ทำให้คณาจารย์ได้เกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว เนื่องจากได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาพื้นที่ และได้ทำความเข้าใจกับชุมชนมากขึ้น ทำให้นักวิจัยและชุมชนรวมตัวเป็นเนื้อเดียวกัน

๓. ในการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับหลักสูตรและคณะที่ผ่านไปในรอบปีการศึกษา ๒๕๕๘ ผลการดำเนินการโครงการวิจัยในชุดโครงการย่อยของตำบลสารภี มีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรใน

ความดูแล

มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมากต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ เพราะทำให้เกิดระบบและกลไกในการขับเคลื่อนงานวิจัยไปสู่พันธกิจอื่นๆ ซึ่งก่อให้เกิดจุดเชื่อมโยงอื่นๆ เช่น บทความวิชาการ ทำให้อาจารย์มีมูลค่าในตนเอง (ทุนมนุษย์)

๔. ระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยโครงการวิจัยสารภีตามที่ได้ออกแบบไว้ในเฟส๑และเฟส๒ ในความคิดเห็นของท่านเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และมีปัจจัยใดที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือมีปัจจัยใดที่ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาชุดโครงการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

โดยส่วนตัวเห็นว่าระบบคณะกรรมการมีความเหมาะสม เพราะเป็นวงคณบดี ทำให้การขับเคลื่อนคณะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และด้วยความเป็นมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ทำให้คณะกรรมการอำนวยการตัดสินใจได้ง่าย ก่อให้เกิดการพัฒนางานวิจัยและนักวิจัยรุ่นใหม่

๕. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการในระยะต่อไปของโครงการวิจัยเพื่อสังคม

ควรมีการเสริมสร้างแรงผลักดันและองค์ความรู้อย่างเสมอภาคกัน พัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ให้เกิดความทัดเทียมกัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปพร้อมๆกัน เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ สำหรับนักวิจัยในการพัฒนาตนเองได้ในโอกาสต่อไป

๖. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารชุดโครงการนี้

๑.อาจารย์หรือนักวิจัยมีภาระงานมาก ทำให้ขาดช่วงในการลงพื้นที่ แต่ด้วยความเป็นมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก มีอาจารย์ที่ต้องรับผิดชอบในพันธกิจทุกอย่าง ทำให้อาจารย์ค่อนข้างมีความเหนื่อยล้าในงาน ฉะนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่สถาบันจะต้องมีแรงเสริมทั้งในเรื่องความรู้และทุนทรัพยากรให้นักวิจัยเกิดแรงจูงใจทางบวกในการทำงาน

๒. องค์ความรู้ของนักวิจัยที่มีไม่เท่ากัน ทำให้เกิดความต้องการผลักดันให้มีการพัฒนานักวิจัยอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม ซึ่งอาจวางแผนให้มีความเชื่อมโยงกับแผนการพัฒนาศักยภาพมนุษยของสำนักบริหารงานบุคคล

๓. งานวิจัยเชิงพื้นที่ขาดกำลังเสริม กล่าวคือ ขาดหน่วยงานสนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัย โดยเฉพาะ ทำให้นักวิจัยต้องทำงานด้วยตนเองในแทบทุกขั้นตอน ซึ่งสุ่มเสี่ยงที่จะเกิดความผิดพลาดในกระบวนการทำงานได้

อย่างไรก็ตามข้อดีในการทำงานชุดโครงการคือ การทำงานเป็นทีมที่มากขึ้นของนักวิจัยในสถาบัน และเห็นนักวิจัยรุ่นใหม่ที่มีความทุ่มเทและทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการทำงานวิจัย รวมไปถึงช่วยเป็นช่องทางการพัฒนานักวิจัยหรืออาจารย์ในแต่ละหลักสูตรเข้าสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งเป็นเส้นทางสายอาชีพของอาจารย์

ความคิดเห็นโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสถาบัน	คณะ นิเทศศาสตร์	คณะ วิทยาฯ	คณะ บริหารธุรกิจ	คณะ ศิลปศาสตร์	คณะ บริหารรัฐกิจ
ประโยชน์ที่คณะได้จากโครงการวิจัย					
ช่วยบูรณาพันธกิจอื่นๆ	✓	✓	✓	✓	✓
ช่วยยกระดับมาตรฐานคุณภาพระดับคณะ	✓	✓	✓	✓	✓
ช่วยพัฒนาทักษะ/ศักยภาพนักวิจัย	✓	✓	✓	✓	✓
คณะได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพิ่มมากขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓
มีผลกระทบเชิงบวกต่อคณะในภาพรวม	✓	✓	✓	✓	✓
การขับเคลื่อนโครงการวิจัยผ่านระดับคณะ					
คณะสามารถขับเคลื่อนงานวิจัยได้ด้วยตนเอง	x	x	x	x	x
คณะมีข้อจำกัดของตนเองไม่สามารถขับเคลื่อนงานวิจัยได้	✓	x	✓	✓	x
การผูกงานไว้ที่ระบบกลาง มีส่วนทำให้ทำงานในระดับคณะไม่สามารถดำเนินการได้	✓	✓	✓	✓	✓
โครงการยังพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องระบบและกลไกที่ได้ดำเนินการมา	✓	✓	✓	✓	✓

ผลสรุปที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การปรับแก้เกี่ยวกับโครงสร้างและกลไกการบริหารระดับคณะ โดยการประเมินจากคณบดี

๑.ผู้บริหารระดับคณะต่างเห็นไปในทางเดียวกันเกี่ยวกับการขับเคลื่อนโครงการวิจัยโดยให้มีการบริหารผ่านระดับคณะยังไม่สามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ ด้วยคณะยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องอุปกรณ์ กำลังคน และภาระงานประจำ รวมไปถึงบริบทของมหาวิทยาลัยที่เน้นการรวมศูนย์ที่ระบบกลางเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการบริหารคน เงิน และงาน

๒.การบริหารจัดการด้านการเงิน ถึงแม้จะมีการออกแบบระบบการเงินที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยแล้ว แต่รูปแบบการกระจายงบประมาณยังคงเป็นไปในรูปแบบจากส่วนกลาง ส่งผลให้คณะไม่สามารถจัดการงบประมาณในการวิจัยได้เนื่องจากเป็นภารกิจของสำนักวิจัย ตามโครงสร้างองค์กรของมหาวิทยาลัยฯ

๓.ภาระงานของบุคลากรสายสนับสนุนไม่เหมาะสมเนื่องจากภารกิจด้านการประกันคุณภาพ และงานบริการต่างๆตามภารกิจที่กำหนด

๔.ควรมีการให้น้ำหนักในการพัฒนา “อาจารย์ในสายวิชาการ” เนื่องจาก มีการกำหนดเป็นภารกิจชัดเจน และเป็นการเพิ่มศักยภาพในการขอทุนจากภายนอก

- ๕.ควรมีการเชื่อมโยง โครงการวิจัยดังกล่าวเข้ากับโครงการพัฒนาตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้มีคุณภาพ รวมไปถึงเป็นการพัฒนาคุณภาพนักวิจัยด้วย
- ๖.ควรมีการถอดความรู้โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้รวมถึงจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินโครงการในรูปแบบงานวิจัยเพื่อสังคม
- ๗.ยังคงมีความซ้ำซ้อนในเรื่องการจัดการด้านการเงิน และการดำเนินโครงการวิจัย เนื่องจากปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีการดำเนินการในรูปแบบ ๒ ระบบ คือ ระบบจัดการงานวิจัยผ่านสำนักวิจัยตามโครงสร้างของมหาวิทยาลัย และระบบจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมผ่านคณะกรรมการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดความสับสนในเรื่องขั้นตอนการดำเนินการ
- ๘.ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเงินรูปแบบใหม่ รวมไปถึงลดจำนวนเอกสารและขั้นตอนเพื่อให้การดำเนินการมีความคล่องตัว
- ๙.ควรผลักดันให้เกิดการบูรณาการที่เชื่อมโยงในเรื่องตัวชี้วัดในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๑๐.ควรมีระบบในการกำกับติดตามโดยส่วนกลางเพื่อเอื้อประโยชน์ในการลดภาระงานของคณะ ซึ่งจะช่วยให้คณะมีศักยภาพในการจัดการงานวิจัยได้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีปัญหาเรื่องขาดบุคลากรฝ่ายงาน

๒. ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย

เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการและเครื่องมือการพัฒนาการจัดการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ และมุ่งพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเป็นหลัก ในลักษณะโครงการพัฒนาในกลไก ๔ หลัก ดังนี้

๒.๑. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย ผ่านโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

๒.๒. การตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อสังคม ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

๒.๓. การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ผ่านโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย

๒.๔. การเสริมสร้างประชาคมนักวิจัย ผ่านโครงการการจัดการความรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ระหว่างประชาคมนักวิจัย

๒.๑. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย

เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการในการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มาจากปัจจัยแวดล้อมอันเป็นบริบทสถาบัน คณะผู้วิจัยเห็นว่า ภาระงานที่อาจารย์มหาวิทยาลัยมีเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแก้ไขให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ในทันที ขณะเดียวกันมีความจำเป็นต้องดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพอาจารย์ หลักสูตร และสถาบัน ซึ่งการบริหารจัดการด้วยคน หรือ Research Manager ที่ได้มีการมอบหมายและแต่งตั้งเป็นเพียงกลไกการติดตามกำกับให้มีผู้รับผิดชอบ แต่ระบบที่จะสามารถช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ได้ รวมไปถึงเกิดศูนย์ข้อมูลของพื้นที่ร่วมกัน เนื่องด้วยปัญหาและอุปสรรคที่นักวิจัยเห็นร่วมกันว่า เกิดปัญหาในการรวมข้อมูลไว้ที่ตัวบุคคล ข้อมูลโครงการจึงมีความกระจัดกระจาย ขาดความเป็นองค์รวมและดึงไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ จึงได้มีการหารือเกี่ยวกับการออกแบบระบบและกลไกที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานวิจัยและ

ประสิทธิผลในการทำงานของนักวิจัยด้วย โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

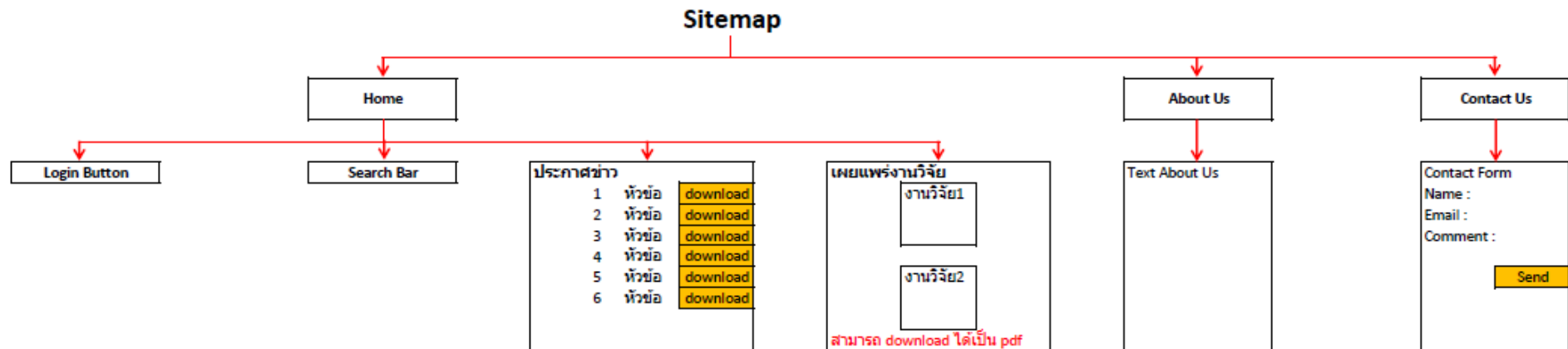
ระบบเว็บไซต์บริหารจัดการงานวิจัย(Website Research Management)

ซึ่งจะประกอบไปด้วย ๒ ส่วนดังนี้

ส่วนที่๑ Front Ends คือ ส่วนติดต่อประสานงานกับผู้ใช้(User Interface)

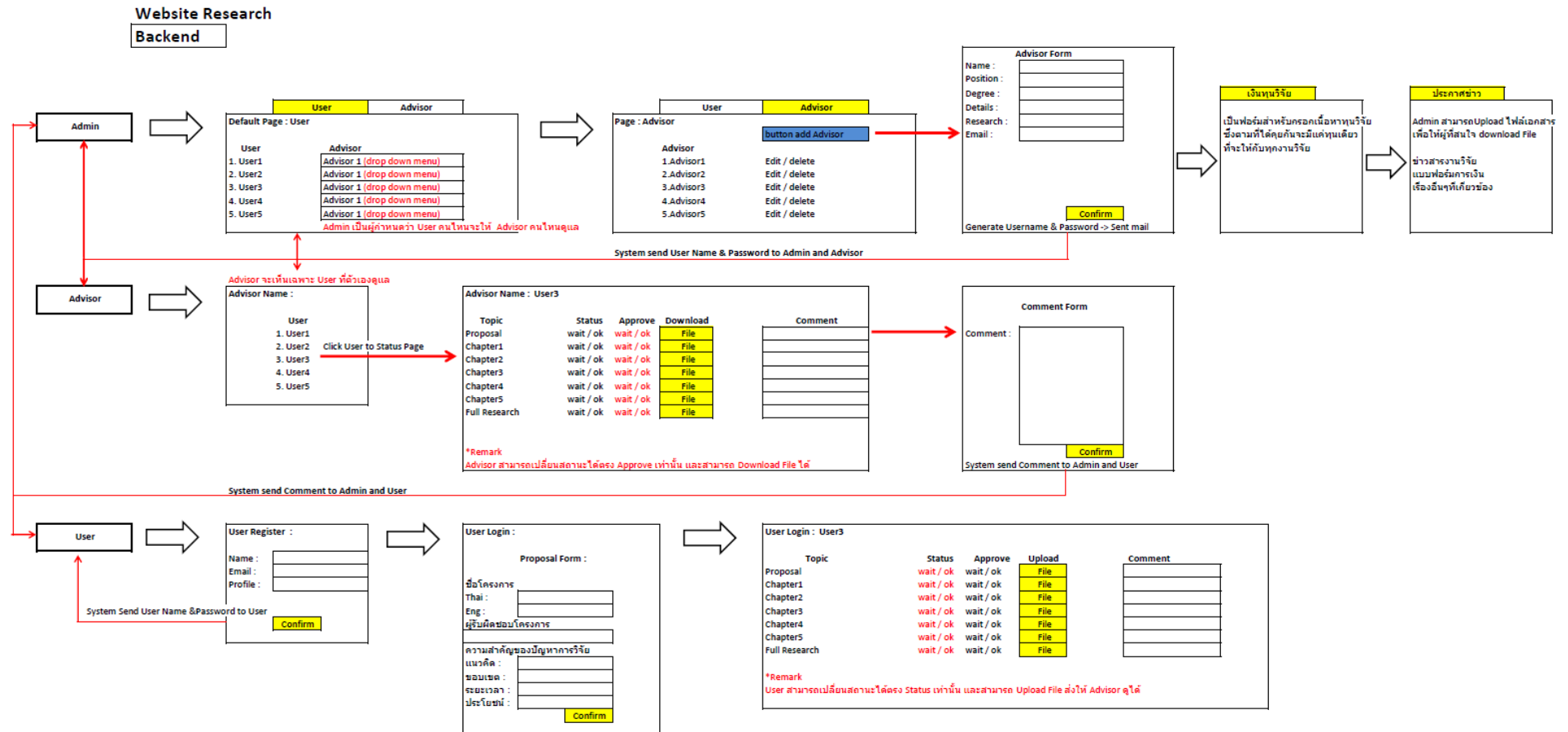
Website Research

Frontend

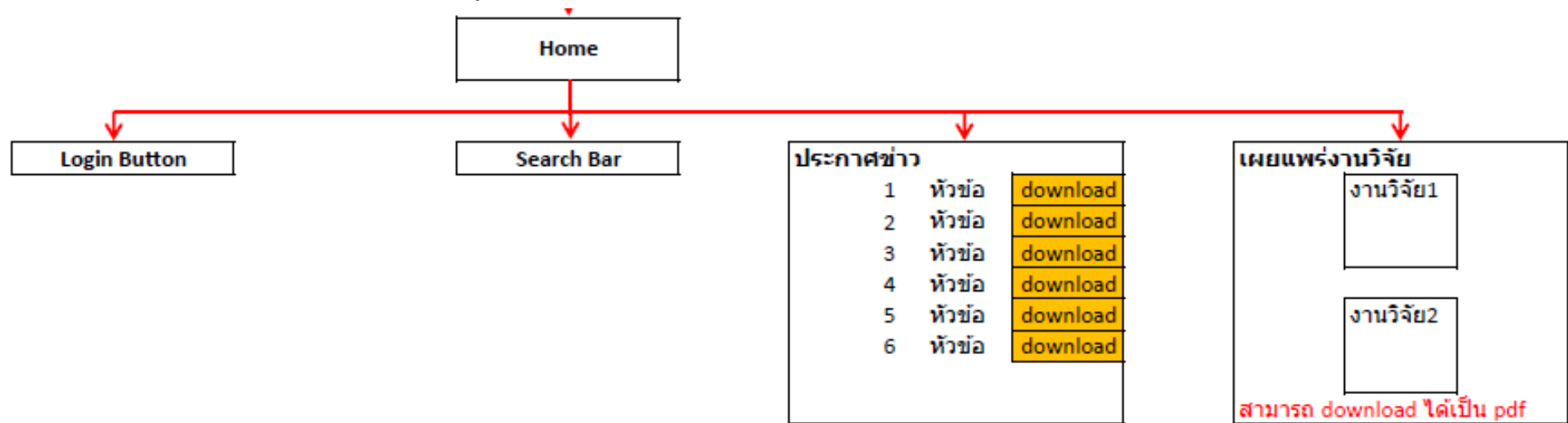
๑.๑รูปFlow Chart Front Ends

ส่วนที่ ๒ Back Ends คือ ส่วนจัดการกับข้อมูล(Back Office)

๑.๒ รูป Flow Chart Back Ends

ส่วนที่๑ Front Ends คือ ส่วนติดต่อประสานงานกับผู้ใช้(User Interface) โดยมีโครงสร้างการทำงานดังนี้

รูปFlow Chart ประกอบหัวข้อ Home Page

๑. Home Page เป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยระบบดังนี้

๑.๑ ระบบ Login ซึ่งสมาชิกจะสามารถทำการLogin เพื่อเข้าใช้งานในระบบ แต่หากสมาชิกยังไม่ได้มีการสมัครสมาชิก(Register) ระบบจะทำการแจ้งเตือนให้ผู้วิจัยทำการสมัครสมาชิกก่อนเข้าระบบ

๑.๒ ระบบ Search เป็นระบบการค้นหาข้อมูลซึ่งสามารถพิมพ์คีย์เวิร์ดที่ต้องการค้นหา เช่น ชื่องานวิจัย ชื่อผู้ทำวิจัย หรือคีย์เวิร์ดสำคัญได้

๑.๓ ระบบประกาศข่าว เป็นระบบแจ้งข่าวสารเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดข่าวสารได้

๑.๔ ระบบเผยแพร่งานวิจัย หากมีงานวิจัยที่เป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว ระบบจะทำการดึงงานวิจัยไปแสดงในหน้า Home Page และผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดงานวิจัยนั้นๆได้ โดยจะสามารถดาวน์โหลดเป็น File PDF

ส่วนที่๒ Back Ends คือ ส่วนจัดการกับข้อมูล(Back Office) โดยมีโครงสร้างการทำงานดังนี้

๑. Admin Page คือหน้าเว็บไซต์ ที่ผู้ควบคุมดูแลเว็บไซต์สามารถเข้ามาจัดการระบบได้ทั้งหมดดังนี้

๑.๑ สามารถเพิ่มหรือลบผู้ทรงคุณวุฒิในระบบฐานข้อมูลได้ เมื่อผู้ควบคุมเพิ่มผู้ทรงคุณวุฒิเข้าไปในระบบ

ระบบจะทำการส่ง User Name & Password ที่ใช้ในการ Login เข้าระบบไปยัง Email Address ของผู้ทรงคุณวุฒิทันที

User	Advisor
Page : Advisor	
Advisor	button add Advisor →
1.Advisor1	Edit / delete
2.Advisor2	Edit / delete
3.Advisor3	Edit / delete
4.Advisor4	Edit / delete
5.Advisor5	Edit / delete

Advisor Form

Name :

Position :

Degree :

Details :

Research :

Email :

Confirm

Generate Username & Password -> Sent mail

๑.๒ สามารถแก้ไขหรือลบผู้วิจัยในระบบฐานข้อมูลได้

User	Advisor
Page : User	
User	
1.User1	Edit / delete
2.User2	Edit / delete
3.User3	Edit / delete
4.User4	Edit / delete
5.User5	Edit / delete

๑.๓ สามารถกำหนดให้ผู้วิจัยอยู่ในความดูแลของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านได้

User	Advisor
Default Page : User	
User	Advisor
1. User1	Advisor 1 (drop down menu)
2. User2	Advisor 1 (drop down menu)
3. User3	Advisor 1 (drop down menu)
4. User4	Advisor 1 (drop down menu)
5. User5	Advisor 1 (drop down menu)

Admin เป็นผู้กำหนดว่า User คนไหนจะให้ Advisor คนไหนดูแล

๑.๔ สามารถเพิ่มหรือลบเนื้อหาเงินทุนวิจัยได้

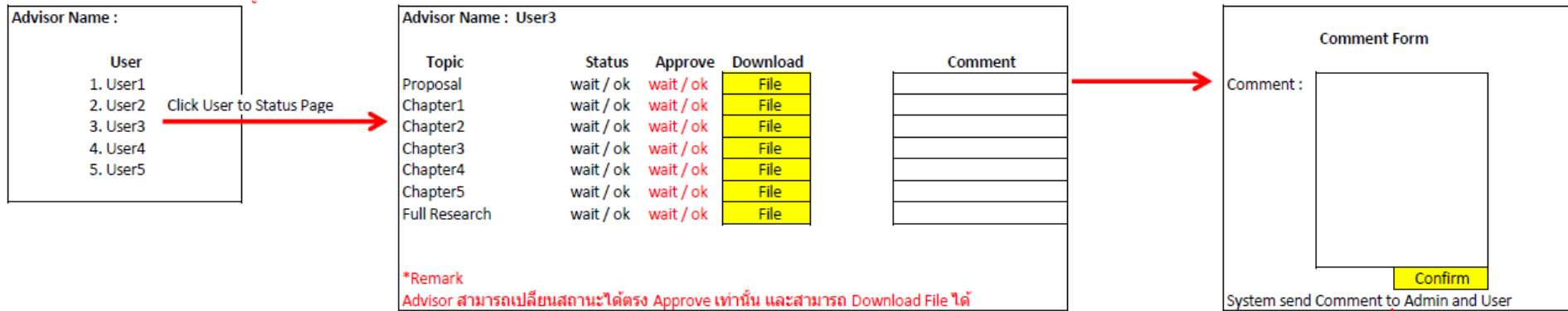
เงินทุนวิจัย
เป็นฟอร์มสำหรับกรอกเนื้อหาทุนวิจัย
Add / Edit / delete

๑.๕ ผู้ควบคุมสามารถอัปโหลดไฟล์เอกสาร เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดข่าวสารงานวิจัย
แบบฟอร์มการเงิน , เรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้

ประกาศข่าว	
Admin สามารถUpload ไฟล์เอกสาร เพื่อให้ผู้ที่สนใจ download File	
ข่าวสารงานวิจัย แบบฟอร์มการเงิน เรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	
Add / Edit / delete	

๒. Advisor Page คือหน้าเว็บไซต์ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถเข้ามาจัดการระบบได้ดังนี้

Advisor จะเห็นเฉพาะ User ที่ตัวเองดูแล

รูป flow chart ประกอบหัวข้อ ๒.๑ - ๒.๔

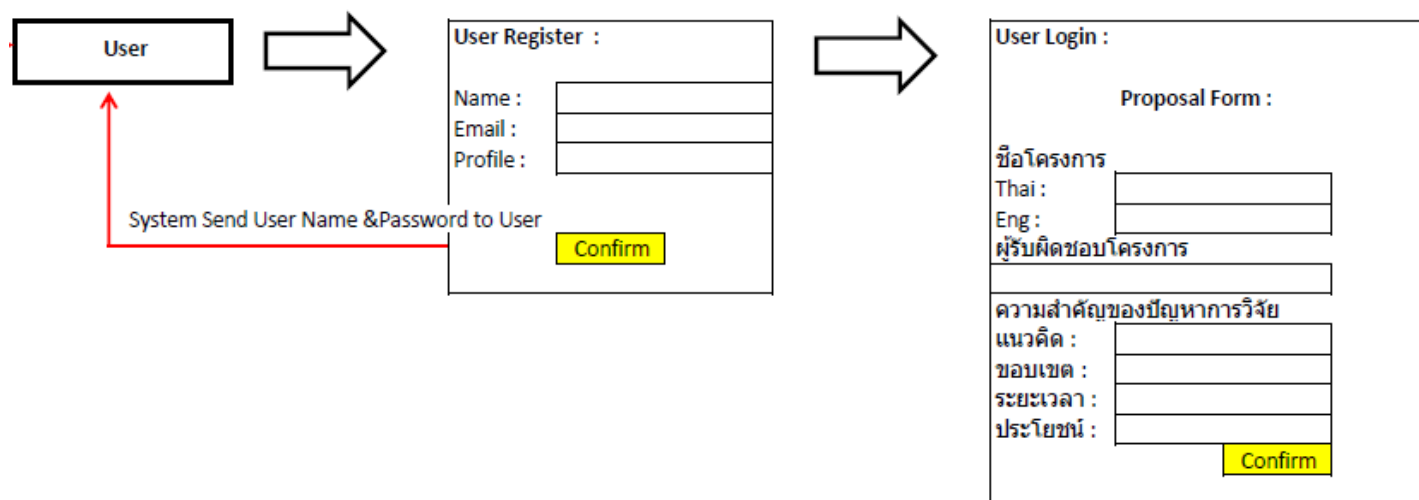
๒.๑ ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถเข้ามาจัดการได้เฉพาะผู้วิจัยที่อยู่ในความดูแล

๒.๒ ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถเห็นความเคลื่อนไหวในการทำวิจัยของผู้วิจัยแต่ละท่านได้

๒.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถเขียนcommentแก้ไขหรือข้อเสนอแนะต่างๆส่งกลับไปยังผู้วิจัยได้

๒.๔ ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถกดยืนยัน(Approve) ในแต่ละบทวิจัยได้

๓. User Page คือหน้าเว็บไซต์ ที่ผู้วิจัยสามารถเข้ามาจัดการระบบได้ดังนี้

รูป Flow Chart ประกอบหัวข้อ ๓.๑ และ ๓.๒

๓.๑ ผู้วิจัยจะต้องทำการลงทะเบียนผ่านระบบก่อนเพื่อที่จะได้ User Name & Password ใช้ในการLogin ผ่านระบบ

๓.๒ โดยการลงทะเบียนของผู้วิจัยนั้น จะต้องทำการกรอกข้อมูล

- ข้อมูลส่วนตัว
- ข้อมูลในส่วนของงานวิจัย
- อื่นๆ (อาจเป็นข้อมูลที่ต้องการเก็บเพิ่มเติมจากผู้วิจัย)

User Login : User3

Topic	Status	Approve	Upload	Comment
Proposal	wait / ok	wait / ok	File	
Chapter1	wait / ok	wait / ok	File	
Chapter2	wait / ok	wait / ok	File	
Chapter3	wait / ok	wait / ok	File	
Chapter4	wait / ok	wait / ok	File	
Chapter5	wait / ok	wait / ok	File	
Full Research	wait / ok	wait / ok	File	

*Remark

User สามารถเปลี่ยนสถานะได้ตรง Status เท่านั้น และสามารถ Upload File ส่งให้ Advisor ดูได้

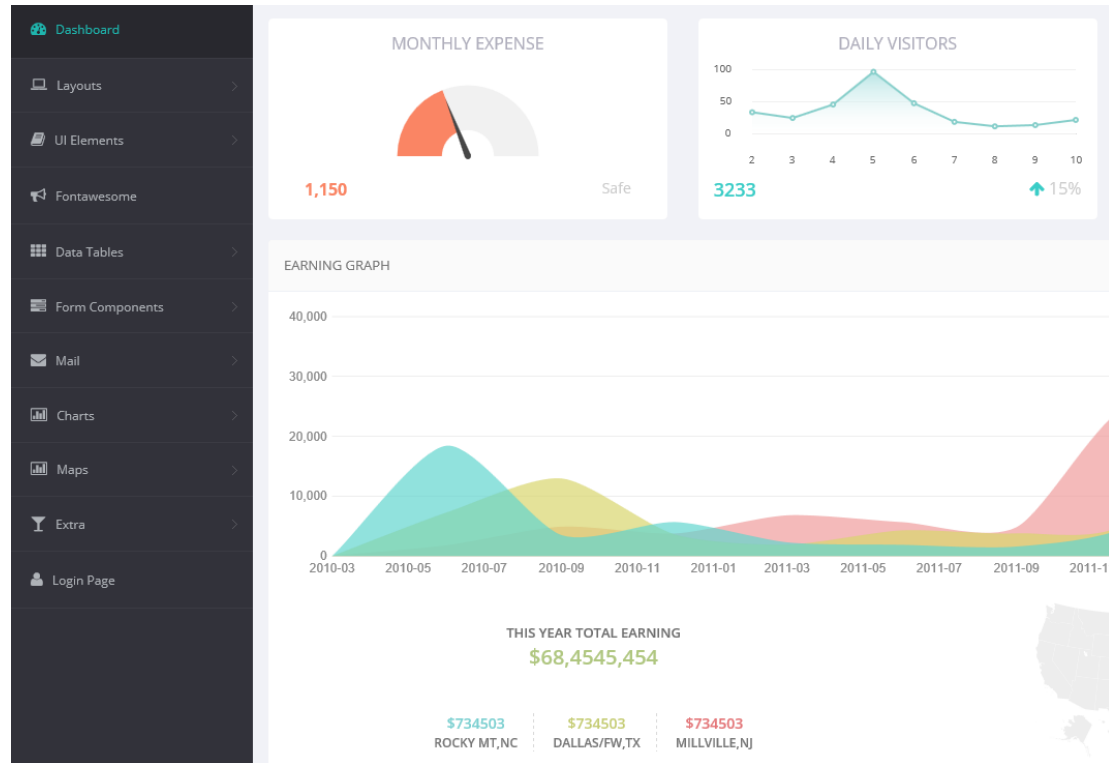
รูป flow chart ประกอบหัวข้อ ๓.๓

๓.๓ ผู้วิจัยสามารถเห็นสถานะความคืบหน้างานวิจัยของตนเองได้ ยกตัวอย่างเช่น หากผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อความComment ส่งถึงนักวิจัย นักวิจัยจะได้รับข้อความทาง Email Address และสามารถเข้ามาตรวจสอบในระบบได้ และหากนักวิจัยต้องการส่งข้อความถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณวุฒิก็จะได้รับข้อความทางอีเมล และสามารถเข้ามาตรวจสอบในระบบได้เช่นกัน

ระบบ Dash Board

Dash Board คือ หน้าที่ยรวมสิ่งต่างๆที่สำคัญๆเอามาไว้ในหน้าเดียว ยกตัวอย่างเช่น

หากAdmin ต้องการทราบจำนวนการทำงานวิจัยทั้งปีของผู้วิจัย ก็สามารถดูได้จากหน้า Dash Board

ตัวอย่าง Dash Board

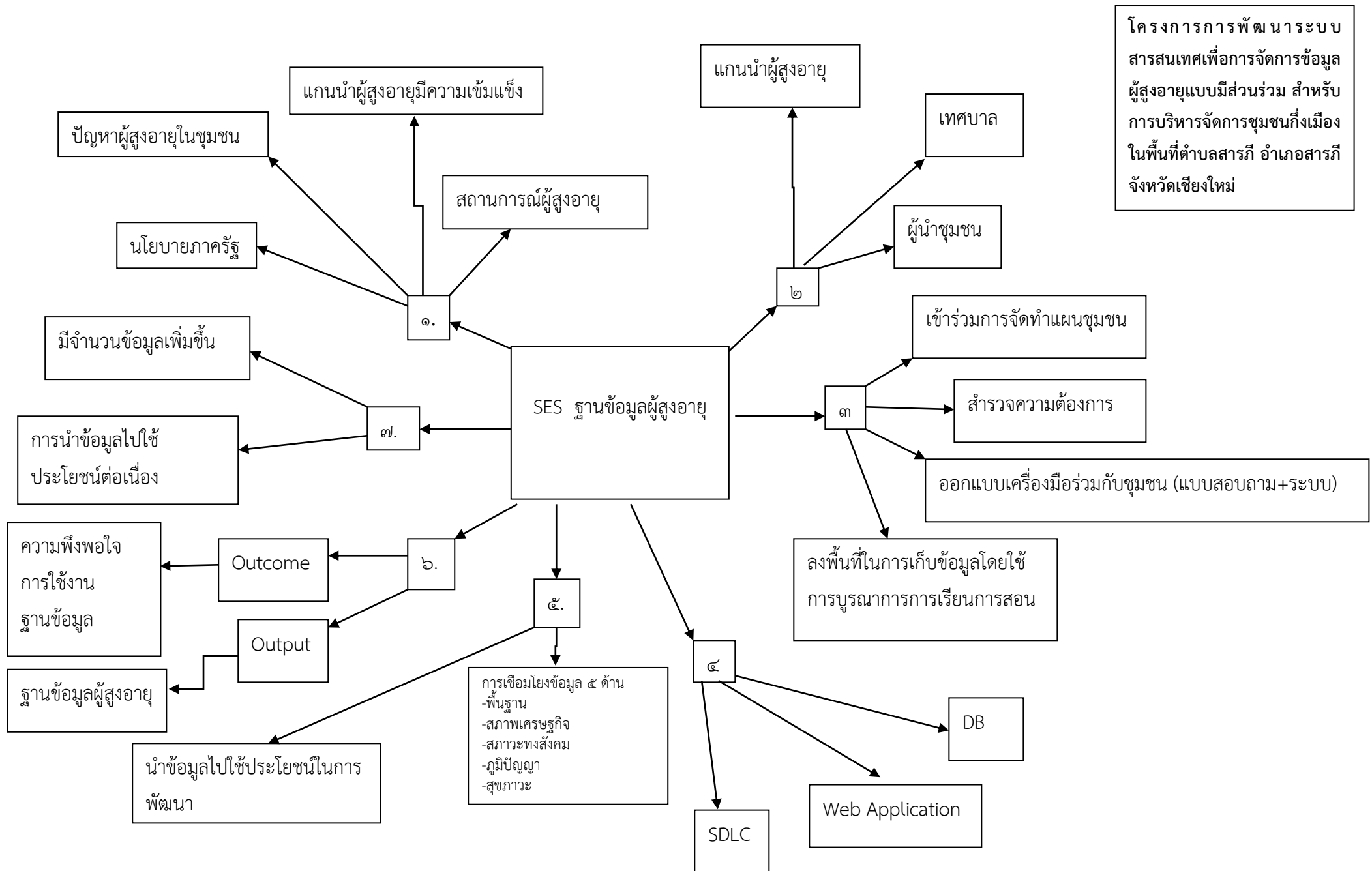
๒.๒. การตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อสังคม ผ่านโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีการเปิดการเรียนการสอนมาเป็นเวลา ๑๖ ปี ประกอบกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีอายุน้อย ขาดประสบการณ์ในการทำงานวิจัย ชุมชน การดำเนินการในโครงการวิจัยชุดนี้นับเป็นการบริหารโครงการวิจัยในลักษณะชุดโครงการเป็นครั้งแรกของสถาบันลักษณะทุนมุ่งเป้าของแหล่งทุนที่มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการพัฒนาสถาบันการศึกษาขนาดเล็กและกลางให้มีความพร้อมต่อการวิจัยเชิงพื้นที่ และโครงการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพื้นที่ในพื้นที่ที่ต้องดำเนินการให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการในภารกิจต่างๆ ของมหาวิทยาลัยจะเป็นลักษณะการทำการกิจตามโครงการประจำปี ขาดความต่อเนื่องและผูกพันต่อการทำงานในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ประการสำคัญคือ นักวิจัยในโครงการขาดประสบการณ์ในการบริหารชุดโครงการวิจัย รวมทั้งสถาบันขาดผู้ทรงคุณวุฒิในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดที่คลาดเคลื่อนไปในหลายประเด็น รวมถึงการจัดการที่ไม่เป็นไปตามที่กระบวนการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ควรจะเป็น รวมไปถึงนักวิจัยที่อยู่ในโครงการยังไม่คุ้นเคยกับงานวิจัยเพื่อสังคมหรืองานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่มากนัก แต่อย่างไรก็ตามในช่วงตั้งต้นพบสถาบันได้รับโอกาสสำคัญที่ได้พัฒนาระบบและกลไกร่วมกันจากระบบพี่เลี้ยงของสกว.และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถาบันคลังสมองของชาติ ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิและเครือข่ายสถาบันการศึกษาที่ร่วมรับทุน ทำให้เกิดการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยที่เริ่มต้นตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (นิรุช บุนยฤทธานนท์ และ สัณฐเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ, ๒๕๕๙)

จุดเริ่มต้นจึงเกิดจากการพัฒนานักวิจัยในโครงการด้วยการบริหารงานวิจัยเพื่อสังคมในหลากหลายวาระ โดยในระยะตั้งต้นนั้นได้มุ่งเน้นนักจัดการงานวิจัยและนักวิจัยในโครงการได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการเพื่อสังคม โดยได้ถอดเกณฑ์การประเมินงานวิจัยที่ตนเองร่วมกับเกณฑ์วิชาการเพื่อสังคมทั้งหมด ๗ ประการ ได้แก่

๑. การระบุสถานการณ์ที่เป็นอยู่เดิม
๒. การมีส่วนร่วมและการยอมรับของสังคม/ชุมชนเป้าหมาย
๓. กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
๔. ความรู้ความเชี่ยวชาญที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น
๕. การคาดการณ์สิ่งที่ตามมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว
๖. การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
๗. แนวทางการติดตามและธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ต่อไป

๒.๓. การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ผ่านโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย

ในการพัฒนาศักยภาพและทักษะของนักวิจัยได้มีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อสังคมของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยฟาร์อีส โดยดำเนินการร่วมกับการประยุกต์ใช้ Google Form Application เนื่องจากสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งกระบวนการดำเนินการมีดังนี้

กระบวนการสุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อสังคมของอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ใช้การดำเนินการจำแนกเป็น ๓ ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ ๑ การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

โดยโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็นดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย

เพศ, คณะที่สังกัด, สายการทำงาน (สายวิชาการ, สายสนับสนุน) , ประวัติการทำวิจัยชุมชน , ประวัติการได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลด้านความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน

ใช้ เทคนิค Likert Scale เป็นการให้สเกลคำตอบ ๕ ระดับคือ ๕ (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ๔ (เห็นด้วย) ๓ (ปานกลาง) ๒ (ไม่เห็นด้วย) ๑ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) โดยจำแนกเป็นข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น ๘ ข้อ ได้แก่ ๑) ระบบพี่เลี้ยงในรูปแบบคลินิกวิจัย ๒) เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ๓) การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน ๔) เครื่องมือในการทำวิจัยและการลงพื้นที่ ๕) การเขียน Concept Paper และ Proposal ๖) การผลิตผลงานวิชาการต่อยอดลงไปสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ๗) ลำดับขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานวิจัยชุมชนทั้งระบบ ๘) เครือข่ายและประชาคมนักวิจัย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ภายในสถาบัน

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ ๒ กระบวนการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากจำนวนประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite population) จึงใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (Taro Yamane, ๑๙๗๓) ได้คิดสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

e คือความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในรูปของสัดส่วนที่อัตรา ๐.๐๕
เมื่อแทนค่าใน
$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$
 สูตรจะได้จำนวนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

จำนวนอาจารย์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นอาจารย์ประจำทั้งสิ้น ๗๐ คน

$$= \frac{70}{1 + 70(0.05)(0.05)}$$

จะต้องเลือกตัวอย่าง ๕๙.๕๗ หรือ ๖๐ คน

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว คณะผู้วิจัยได้ทำการใช้เทคนิควิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เนื่องจากกลุ่มประชากรมีการกระจายตัวเป็นรายคณะและสาขาวิชา และ

ดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยแบ่งประชากรออกเป็นลำดับชั้นต่าง ๆ แบบลดหลั่น ดังมีรายละเอียดสัดส่วนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามค่าน้ำหนักดังนี้

คณะ	จำนวน อาจารย์ (คน)	สัดส่วน (%)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๐ คน)
บริหารธุรกิจ	๓๒	๔๖%	๒๗
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๘	๑๑%	๗
นิเทศศาสตร์	๖	๙%	๕
ศึกษาศาสตร์	๓	๔%	๓
บริหารรัฐกิจ	๕	๗%	๔
ศิลปศาสตร์	๑๖	๒๓%	๑๔
รวม	๗๐	๑๐๐%	๖๐

เมื่อได้จำนวนกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามคณะแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดส่งแบบสอบถามผ่าน email ไปยังคณบดีและหัวหน้าสาขาวิชา โดยส่งเป็นรูปแบบ Link ดังนี้ <https://goo.gl/forms/๐๐ZmnBoKZWdYyOh๒>

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๖๐ คน ได้ผลสรุปด้านความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการ

วิจัยเพื่อสังคมของอาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ดังนี้

ข้อมูลสรุปส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สังกัดคณะบริหารธุรกิจ ปฏิบัติงานในสายวิชาการ มีประสบการณ์ในการทำวิจัยมาก่อน โดยส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น (ทุนภายใน) รองลงมาคือได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส่วนท้องถิ่น)

ข้อมูลสรุปส่วนที่ ๒ ข้อมูลด้านความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน

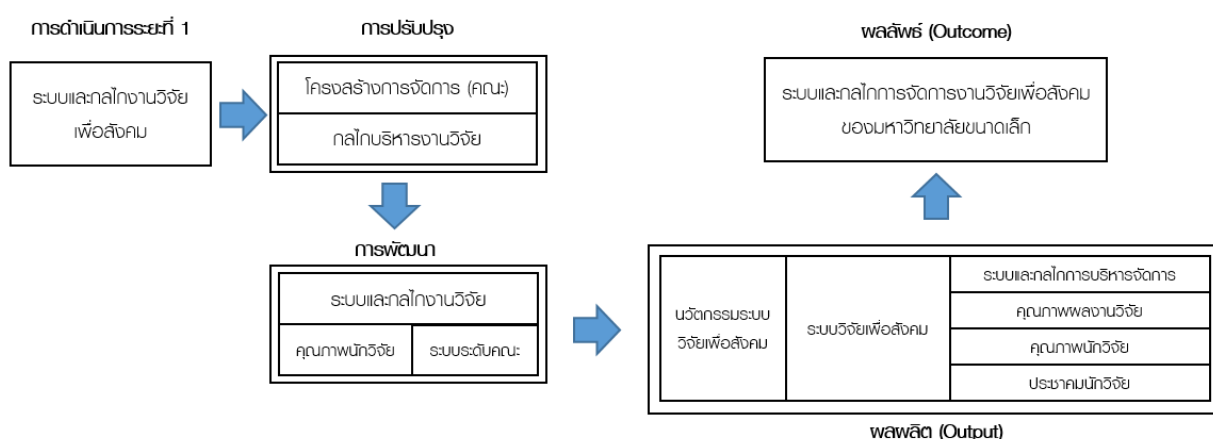
จากการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน ในประเด็น เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน มากที่สุด ที่ ๗๓.๓% รองลงมาคือ ประเด็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชนที่ ๖๕% และ เครื่องมือในการทำงานวิจัยและการลงพื้นที่ ที่ ๔๖.๗% ตามลำดับ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพจำแนกตามคณะต่างๆ ปรากฏผลดังนี้

คณะ	ประเด็นความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน
บริหารธุรกิจ	เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เครื่องมือในการทำงานวิจัยและการลงพื้นที่
นิเทศศาสตร์	เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
ศึกษาศาสตร์	เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
บริหารรัฐกิจ	เทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน/การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน
ศิลปศาสตร์	การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน

ผลการสำรวจพบว่า มีความต้องการในการพัฒนาในด้านต่างๆดังนี้

- ๑)พัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่เจ้าหน้าที่
- ๒)สนับสนุนด้านเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินการ
- ๓)การพัฒนาเครือข่ายวิจัยในระดับสถาบัน
- ๔)การพัฒนาศักยภาพด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์
- ๕) การจัดตั้งคณะพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ เมื่อได้ประเด็นในการพัฒนาทั้ง ๕ ด้านร่วมกับการนำระบบและกลไกที่ได้ไปปรับใช้งานภายในคณะ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินออกแบบแนวทางการดำเนินการเพิ่มเติมจากระบบเดิมดังภาพ

เมื่อได้แนวคิดและกรอบการดำเนินการ จึงทำการพัฒนาผ่านกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ และการลงพื้นที่จริง โดยดำเนินการไปทั้งสิ้น ๖ โครงการได้แก่

- ๑)การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยแก่ อาจารย์ใหม่ ผ่านโครงการคลินิกวิจัย โดยมุ่งเน้นในด้านการพัฒนา Concept paper และ Full Proposal
- ๒)การอบรมเชิงปฏิบัติการในด้าน เทคนิควิธีการในการดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่ รวมไปถึงการพัฒนาบทความวิชาการในรูปแบบ SES

๓)การพัฒนาเครือข่ายวิจัยระดับสถาบันผ่านกิจกรรม Engagement Thailand ทั้ง ๒ ครั้งโดยได้มีการสะท้อนผลจากการร่วมงาน ดำเนินการถอดบทเรียนและเผยแพร่แก่นักวิจัยภายในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการวิจัยในรูปแบบ University Engagement และการจัดการกับผู้มีส่วนได้เสีย

๔)การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยผ่านระบบ Web-base เพื่อให้ในส่วนของคนบดีและหัวหน้าสาขาวิชาสามารถใช้เป็นช่องทางในการกำกับติดตามและยังเป็นการตอบสนองตัวชี้วัดในการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาในอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ปัจจุบันการดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จทั้งระบบ

๕)การจัดตั้งคณะพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเป็นการดำเนินการในรูปแบบ on the job coaching ใช้แนวทางนักวิจัยรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ดำเนินการในระยะที่ ๑ ทำงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ใหม่ที่ไม่มีความรู้ในการดำเนินการวิจัย ภายใต้การกำกับดูแลของ ผู้จัดการโครงการวิจัย และคณะกรรมการจัดการงานวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการ คณะผู้วิจัยจึงได้มีการนำผลการสำรวจมาดำเนินการออกแบบกิจกรรมและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ โดยพิจารณาร่วมกับองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสัมมนา ร่วมกับสถาบันคลังสมองแห่งชาติ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย และองค์ความรู้ของสถาบัน รวมไปถึงความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการดำเนินงานโครงการวิจัยสรุปเป็นโครงการในการพัฒนาได้ดังนี้

ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน	กิจกรรม	ประเด็นความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน	แหล่งที่มาขององค์ความรู้	
			สถาบันคลังสมองแห่งชาติ / สกว./ เครือข่ายอื่นๆ	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เครื่องมือในการทำงานวิจัยและการลงพื้นที่	กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ Training of The Trainer (Business Model Canvas)	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย การพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการ		✓
การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน	การวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะ SES ของโครงการสารภี	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	
การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน	การพัฒนาโจทย์วิจัยและชุดโครงการวิจัยสารภี	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	

ความต้องการในการ พัฒนาศักยภาพด้าน วิจัยชุมชน	กิจกรรม	ประเด็นความสอดคล้อง กับกรอบแนวคิดในการ ดำเนินงาน	แหล่งที่มาขององค์ความรู้	
			สถาบันคลัง สมองแห่งชาติ / สกว./ เครือข่ายอื่นๆ	มหาวิทยาลัยฟาร์ อีสเทอร์น
-เทคนิคการลงพื้นที่และ กระบวนการสร้างการมี ส่วนร่วมของชุมชน -การวิเคราะห์และ สังเคราะห์งานวิจัย ชุมชน -เครื่องมือในการทำวิจัย และการลงพื้นที่	โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๕	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	
-เทคนิคการลงพื้นที่และ กระบวนการสร้างการมี ส่วนร่วมของชุมชน -การวิเคราะห์และ สังเคราะห์งานวิจัย ชุมชน	แนวทางการดำเนินงาน ใน รูปแบบ Engagement	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	
เทคนิคการลงพื้นที่และ กระบวนการสร้างการมี ส่วนร่วมของชุมชน	กิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ งานวิจัยชุมชน	การพัฒนาคุณภาพนักวิจัย	✓	✓

ผลการดำเนินการตามโครงการพัฒนาศักยภาพด้านวิจัยชุมชน

- ๑.กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ Training of The Trainer (Business Model Canvas)
- ๒.กิจกรรมการวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะ SES ของโครงการสารภี
- ๓.กิจกรรมการพัฒนาโจทย์วิจัยและชุดโครงการวิจัยสารภี
- ๔.กิจกรรมการดำเนินงานในรูปแบบ Engagement
- ๕.กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ งานวิจัยชุมชน

ในส่วนกระบวนการพัฒนา

๒.๔. การเสริมสร้างประชาคมนักวิจัย ผ่านโครงการการจัดการความรู้และสะท้อนผลการเรียนรู้ ระหว่างประชาคมนักวิจัย

ในการพัฒนาประชาคมนักวิจัยได้มีการออกแบบลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเน้นการ
หนุนเสริมการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ และการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเพื่อการพัฒนาของ

นักวิจัยในโครงการเดียวกัน ในการนี้ได้มีการทดลองดำเนินการ เพื่อจัดการความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน/การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของนักวิจัยในโครงการ ๒ ประเด็นคือ

๑) แนวคิดมหาวิทยาลัยเพื่อรับใช้สังคมและการทำงานวิจัยเพื่อสังคม (ENGAGEMENT THAILAND ๓ RD UNIVERSITY COMMUNITY CONVERGENCE) ตัวอย่างเอกสารการจัดการความรู้ในภาคผนวก

๒) กระบวนการวิจัยและการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ (สัมมนา โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๕)

สำหรับการดำเนินการกระบวนการจัดการความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยประชาคมนักวิจัย แบ่งออกเป็น ๗ ขั้นตอน “การจัดการความรู้เรื่องกระบวนการวิจัย” โดยใช้โครงการฝึกอบรม “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๕ เป็นแนวทางทดลอง ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑: ขั้นการบ่งชี้ความรู้

เนื่องด้วยนักวิจัยส่วนใหญ่ของโครงการยังขาดประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานวิจัย ซึ่งได้มีการกำหนดความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ ในเรื่องกระบวนการวิจัยและการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ ๒: ขั้นการสร้างและแสวงหาความรู้

วิธีการปัจจุบันที่ชุดโครงการนี้ใช้คือ การส่งนักวิจัยตัวแทนออกไปฝึกอบรมและแลกเปลี่ยน/พัฒนาร่วมกับองค์กรความร่วมมือหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพและตามแนวทางการบริหารงบประมาณการจัดการ และให้เกิดการสร้างความรู้ในตนเองของนักวิจัย

ขั้นตอนที่ ๓: ขั้นการจัดความรู้ให้เป็นระบบ

เมื่อนักวิจัยได้รับความรู้ใหม่ หรือเกิดการสร้างความรู้กระบวนการวิจัยที่เกิดขึ้น ได้มีการจัดการประชุมย่อยหรือการพูดคุย Reflection ระหว่างนักวิจัยด้วยกัน เพื่อเรียบเรียงความรู้ที่แต่ละคนได้รับให้เป็นระบบตามรูปแบบการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ ๔: ขั้นการประมวลและกลั่นกรองความรู้

เมื่อมีการจัดระบบความคิดที่เป็นองค์รวม ก็ให้มีการดำเนินการรวบรวมจัดทำเป็นเอกสารที่เป็นมาตรฐาน ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ ๕: ขั้นการเข้าถึงความรู้

การเข้าถึงข้อมูลในระยะเริ่มดำเนินการได้จัดให้มีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนที่ห้อง facebook ของทีมงานสารภี ซึ่งหากการดำเนินการในส่วนระบบ MIS เพื่องานวิจัยเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการเผยแพร่เอกสารในระบบต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖: ขั้นการการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ในชุดโครงการนี้ทำอยู่ในหลายลักษณะ ทั้งการจัดทำเป็นไฟล์เอกสาร ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยง การประชุมย่อยทีมงาน และเวทีการแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๗: ขั้นการเรียนรู้

ในส่วนของการเรียนรู้ คือการนำไปปรับใช้ของตัวนักวิจัยและเพื่อนร่วมประชาคม ซึ่งจะได้มีการวัดผลการนำแนวคิดหรือกระบวนการต่างๆไปปรับใช้ในโอกาสต่อไป

ความรู้ก่อนเข้าร่วมโครงการ

มีความรู้การวิจัยพื้นฐานด้านต่างๆดังนี้

1) ด้านความรู้ในการหาโจทย์วิจัย

มีความรู้ในการหาโจทย์งานวิจัยที่มีคือจากการทำการวิจัยในการศึกษาระดับปริญญาตรี และการค้นคว้าอิสระในระดับปริญญาโท

2) ด้านพื้นฐานความรู้ในการการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

มีความรู้ในด้านการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีความรู้โดยการศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยตัวอย่าง

3) ด้านการออกแบบการวิจัยในแต่ละพื้นที่

ได้รับความรู้จากการทำงานวิจัยกลุ่ม เรื่องการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

4) ด้านการออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัย

การวิจัยทุกครั้งที่ผ่านมาจะมีการส่งเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิในการทำงานวิจัย เรื่อง ๑. การศึกษาแนวทางการพัฒนา กลยุทธ์การตลาด กรณีศึกษากลุ่มชุมชนผู้ผลิตลำไยกวนโบราณ ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ๒. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาผู้เรียนในรายวิชา การพัฒนาและการจัดการความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และได้รับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบ จนกระทั่งได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

ความรู้หลังเข้าร่วมโครงการมีความรู้การวิจัย

1) ปรัชญาการวิจัยและจรรยาบรรณการวิจัย

ปรัชญาการวิจัย คือ การแสวงหาความรู้และพัฒนาความเข้าใจที่เท่าทันต่อโลก ต่อตัวเองและสังคม โดยมีแนวทางสำคัญคือ

ก. การแสวงหาความรู้หรือสติปัญญาเป็นประจำนั้น มักต้องอาศัยการคิดที่ดีคือ ต้องอิง

- แยกแยะ วิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์
- กระบวนการที่เป็นระบบ ในการสืบค้น สืบค้น ตรวจสอบ ประมวล ประเมิน
- โดยใช้ตรรกะและการตรวจวัด

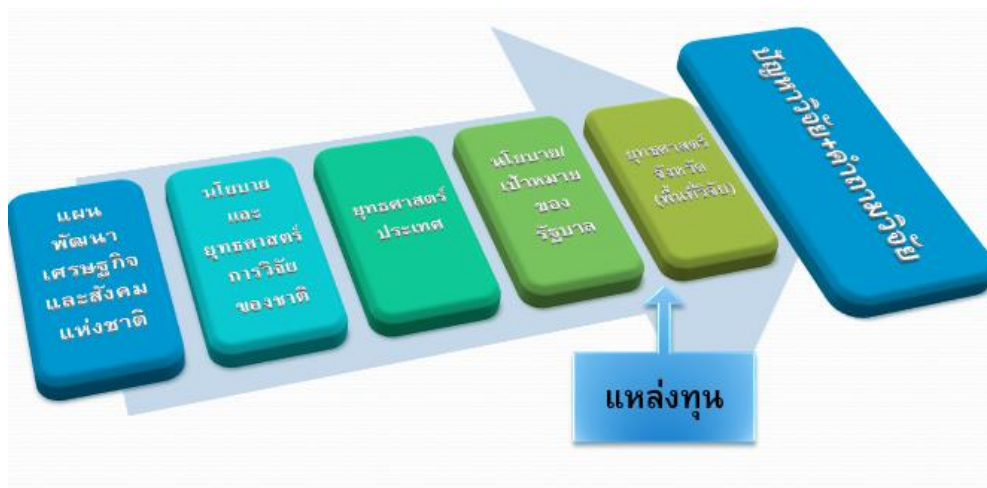
ข. จากนั้นจึงปรับเปลี่ยนความเชื่อ ความรู้มาใช้ในชีวิต-การทำงานอยู่เสมอ

การเพิ่มจำนวนนักวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถนำการวิจัยมาประยุกต์ใช้สู่การพัฒนา มหาวิทยาลัยและประเทศ ทำให้องงานวิจัยในมุมมองใหม่ โดยนักวิจัยนั้นไม่ต้องทำงานเพียงในมหาวิทยาลัย หรือในองค์กรภาครัฐเท่านั้น งานวิจัยยังต้องขยายไปยังพื้นที่เพื่อสร้างประโยชน์แก่ชุมชนให้มากที่สุด ควรยึดหลักการวิจัยที่วัดได้ ตรวจสอบซ้ำได้ สะสมพอกพูนขึ้นได้ มีจริยธรรม มีการใช้สถิติที่น่าไปอ้างอิงประชากรได้ มีเหตุผลพร้อมรับข้อโต้แย้งต่างๆ ได้ หลักการของ

นักวิจัยต้องไม่มีการคัดลอกผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน การดำเนินการปราศจากความลำเอียง ต้องไม่มีการล่องละเมิดกฎเกณฑ์ และไม่มีการบิดเบือน

2) การกำหนดโจทย์การวิจัยแบบบูรณาการ

ที่สอดคล้อง กับนโยบายการวิจัยของประเทศ ตามบริบทของชุมชนและงานตามภารกิจหลัก

ข้อควรพิจารณาก่อนเลือกปัญหาวิจัย

- ผู้วิจัยมีความสนใจในหัวข้อวิจัยอย่างแท้จริง
- ผู้วิจัยมีความรู้เรื่องกระบวนการทำวิจัยอย่างเพียงพอ
- ผู้วิจัยมีความชัดในแนวคิดและวิธีการวัด
- ผู้วิจัยควรเลือกหัวข้อวิจัยที่สามารถทำได้ภายในเวลาและทรัพยากรที่กำหนดได้
- ผู้วิจัยควรเลือกหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวิชาอื่นเพื่อเพิ่มองค์ความรู้
- ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงการรวบรวมข้อมูลว่าเป็นไปได้หรือไม่
- ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงจริยธรรมในการทำวิจัย

ข้อพิจารณาก่อนเลือกปัญหาวิจัย ผู้วิจัยต้องมีความสนใจอย่างแท้จริง มีความรู้เรื่องกระบวนการวิจัยอย่างเพียงพอ มีความชัดเจนในแนวคิดและวิธีการวัด สามารถทำงานวิจัยได้ภายในเวลาที่ทรัพยากรที่กำหนดให้ มีการนำความรู้ด้านต่างๆ มาเพิ่มองค์ความรู้ และมีจริยธรรมในการทำวิจัย รวมถึงวิธีการตั้งชื่อเรื่องงานวิจัย ต้องใช้คำที่กระชับรัดกุม เข้าใจง่ายชัดเจน ชื่อเรื่องต้องตรงกับปัญหาที่จะทำการวิจัย ชื่อเรื่องจะต้องแสดงให้เห็นตัวแปรในการวิจัยหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ ชื่อไม่ควรซ้ำซ้อนกับผู้อื่น แม้ว่าเนื้อหาจะใกล้เคียงกัน การตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยต้องประกอบด้วยหลัก WHAT WHO HOW WHERE

3) การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย

หลักการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญ คือ ต้องไม่เอาประโยชน์ที่ได้รับมาเขียนเป็นวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเป็นผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลังการสิ้นสุดกระบวนการวิจัย

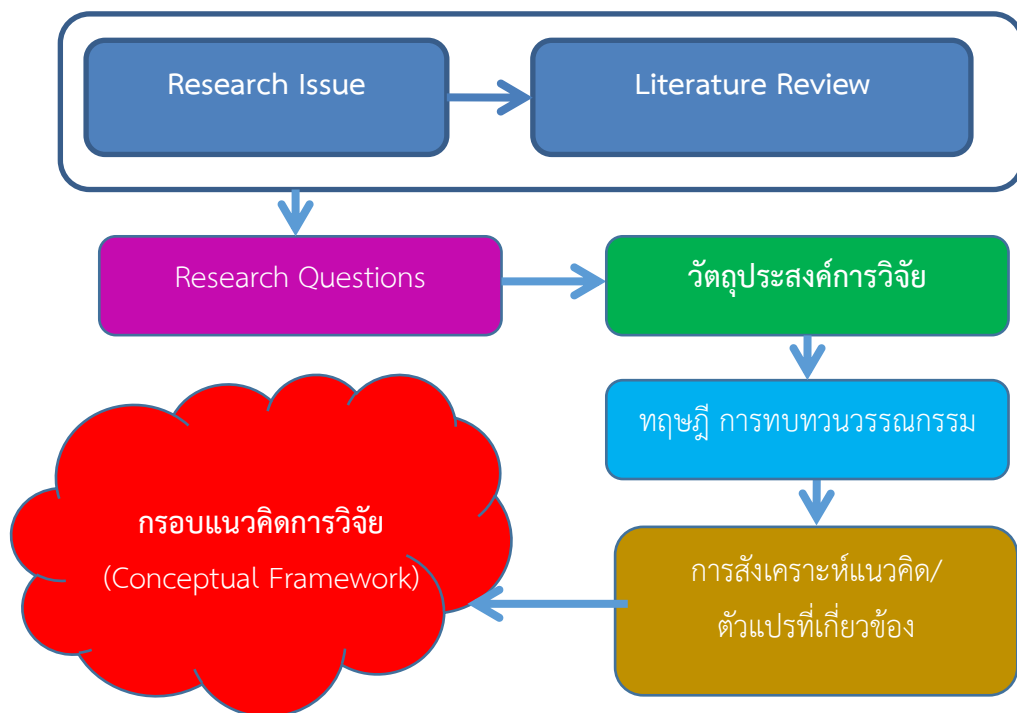
- หลักการและเหตุผลเชื่อมกับปัญหา ความรุนแรงของปัญหา จึงต้องการแก้ปัญหา (โดยการหาปัญญา)

- วัตถุประสงค์ ต้องเป็นไปเพื่อแก้ปัญหา (ไม่ใช่แค่ได้ปัญญา) ตามที่ระบุในหลักการและเหตุผล
- ผลที่ได้รับ ต้องทำให้วัตถุประสงค์บรรลุผล (ถ้าเป็นการแก้ปัญหา ก็ต้องมีการ Implement ผลวิจัย)
- วิธีการ ต้องทำแล้วได้ผลได้ โดยวิธีการที่ “เร็ว” “ถูก” “ดี/แม่น/ยำ เชื่อถือได้”
- งบประมาณ ต้องสอดคล้องกับกิจกรรมในวิธีการ
 - ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

เป็นการเขียน หรืออธิบายเพื่อให้ทราบว่าเพราะเหตุใดเราจึงต้องวิจัยเรื่องนี้ มีความจำเป็นหรือความสำคัญอย่างไร ข้อค้นพบจากงานวิจัยนำมาใช้ประโยชน์อะไรบ้าง มีความคุ้มค่าหรือไม่ในงานวิจัยดังกล่าวเป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยกับปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหาในงานวิจัย
 - แนวทางการเขียนความสำคัญของปัญหา
 - เกริ่นนำ/แผนพัฒนาฯ/ยุทธศาสตร์/นโยบายรัฐ /บริบทของปัญหา
 - ปัญหาในการทำวิจัย
 - ผลกระทบ/ประโยชน์จากการทำวิจัย(ควรสรุปเพื่อให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์)
 - การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม คือ “การเขียนใหม่” จากที่อ่านมาทั้งหมด จะต้องจับเนื้อหา ของทุก paper ให้หลอมเป็นเรื่องเดียวกันให้ได้ และ “เขียนใหม่” จากที่อ่านมาทั้งหมดโดยนำเสนอแบบโน้มน้าว
 - การเรียบเรียงวรรณกรรมที่ดี
 - วรรณกรรมที่นำมาทบทวนต้องสัมพันธ์กับงานวิจัยที่กำลังดำเนินอยู่
 - เรียบเรียงแบบสังเคราะห์สาระสำคัญเป็นขั้นเป็นตอน ตั้งแต่ผลงานวิจัยที่มาก่อน จนถึงปัจจุบัน มีจุดเด่น มีจุดอ่อน อะไร
 - สรุปประเด็นปัญหาที่ยังมีอยู่
 - ต้องอ้างอิงผลงานที่ผ่านมา
 - การเขียนเรียบเรียงวรรณกรรมที่ดีเป็นการบ่งบอกฝีมือของเราในห้าด้าน คือ
 - ทักษะการประมวลความคิด (Conceptualization)
 - การอ่านมามาก (Read more)
 - ความมุ่งมั่นทำให้สำเร็จ (Concentration)
 - การเจาะลึกในวงการ (Focus)
 - ความสามารถในการนำเสนอโน้มน้าว (Presentation)
 - กรอบแนวคิดสมมติฐานงานวิจัย และตัวแปร
 - กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎี (ตัวแปรทุกตัว ต้องมีทฤษฎีรองรับ)

- กรอบแนวคิดการวิจัย เป็นแนวคิด หรือรูปแบบความสัมพันธ์ที่นักวิจัยได้คัดเลือก และลดตัวแปรลงให้มีความเหมาะสมบนพื้นฐานของทฤษฎีและผลวิจัยในระยะที่ผ่านมา (วรรณกรรม) เพื่อใช้ในการพิสูจน์หรืออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม
- การสร้างกรอบความคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดในการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎี กรอบแนวคิดการวิจัย เป็นแนวคิดหรือรูปแบบความสัมพันธ์ที่นักวิจัยได้คัดเลือกและลดตัวแปรลงให้มีความเหมาะสมบนพื้นฐานของทฤษฎีและผลวิจัยในระยะที่ผ่านมา เพื่อใช้ในการพิสูจน์หรืออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ลักษณะสมมติฐานการวิจัยที่ดี ต้องสอดคล้องกับปัญหาหรือจุดมุ่งหมายของการวิจัย อธิบายหรือตอบคำถามได้หมด ครอบคลุมปัญหาทุกด้าน และอยู่ในรูปแบบที่สามารถสรุปได้ว่าจะสนับสนุนหรือคัดค้าน แต่ละข้อควรใช้ตอบคำถามเพียงข้อเดียวหรือประเด็นเดียว และต้องสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน ตัวแปรคือคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการศึกษาสามารถแปรค่าหรือแปรเปลี่ยนได้ ตามคุณสมบัติของมันหรือตามค่าที่ผู้วิจัยกำหนด ตัวแปรนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทคือ

- จำแนกตามคุณสมบัติของตัวแปร
 - ตัวแปรเชิงปริมาณ
 - ตัวแปรเชิงคุณภาพ
- จำแนกตามลักษณะด้านความหมายที่ใช้
 - ตัวแปรแนวคิด
 - ตัวแปรปฏิบัติการ

- c) จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกิดขึ้น
- ตัวแปรอิสระ
 - ตัวแปรตาม
 - ตัวแปรเกิดหรือตัวแปรแทรกซ้อน
 - ตัวแปรแทรกหรือตัวแปรคั่นกลาง

4) การออกแบบการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

แบบแผนการวิจัย เป็นเสมือนแบบแปลน (Blue print) สำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยเหมาะสมกับปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิจัยตรงตามข้อเท็จจริง น่าเชื่อถือ มีความตรงภายใน (internal validity) และความตรงภายนอก (external validity)

ประเภทของแบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณ (Type of Research Design)

- แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองที่แท้จริง (True Experimental Research Designs)
- แบบแผนการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi- Experimental Research Designs)
- แบบแผนการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non Experimental Research Designs)

ลักษณะการออกแบบการวิจัยที่ดี

- ปราศจากความลำเอียง (Freedom from bias)
- ปราศจากความแปรปรวน (freedom from confounding)
- สามารถควบคุมตัวแปรภายนอกได้ (control of extraneous variables)
- มีการใช้สถิติที่ถูกต้องในการทดสอบสมมติฐาน (statistical precision for testing hypothesis)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- จุดมุ่งหมาย: มุ่งทำความเข้าใจเชิงลึก รายละเอียด บริบทของสิ่งที่ศึกษา องค์กรรวม พลวัตของสิ่งที่ศึกษา
- กลุ่มตัวอย่าง: ขนาดเล็กและเจาะจงเลือกมา มีความเหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษา และคาถามการวิจัยเป็นหลัก
- ข้อมูล: ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ หรือข้อมูลเชิงพรรณนา มีรายละเอียดมากและลงลึก ใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลากหลาย
- การวิเคราะห์: วิเคราะห์เนื้อหา ใช้การตีความ (interpret) โดยอาศัยตรรก หรือความสมเหตุสมผลเป็นหลัก

รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น การวิจัยกรณีศึกษา การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา การวิจัยปรากฏการณ์นิยม

ลักษณะสำคัญของ R&D ต้องเกิดจากความไม่พอใจในงานหรือคุณภาพงานที่ปฏิบัติในปัจจุบัน ต้องมีการสร้างนวัตกรรม/ชิ้นงาน/กระบวนการทำงานใหม่ๆ นำมาใช้ในการยกระดับคุณภาพงาน มีการพัฒนานวัตกรรมในลักษณะของ R&D อย่างต่อเนื่อง จนได้นวัตกรรมที่มีคุณภาพ แล้วทำการทดลองใช้ครั้งสำคัญก่อนที่จะสรุปผลการวิจัย ผลลัพธ์ที่ได้คือ นวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ เป็นรูปธรรม

5) การกำหนดขนาดตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

- ประชากร (Population) สมาชิกหรือกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่นักวิจัยต้องการศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะเป็นกลุ่มของสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ มี ๒ ประเภทคือ ประชากรที่มีจำนวนจำกัด และ ประชากรที่มีจำนวนไม่จำกัด
- กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ส่วนหนึ่งของประชากรที่ถูกสุ่มหรือเลือกขึ้นมาใช้ในการศึกษา แทนกรอบ/ขอบข่ายของประชากร (Population frame) รายชื่อ/ทะเบียน/บัญชีของกลุ่มประชากรซึ่งจะทำให้ทราบขนาดของ ประชากร และนำมาใช้ในการเลือกตัวอย่าง

ข้อควรคำนึงถึงในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

- เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด
- ตัวอย่างมีการกระจายเหมือนประชากร
- ตัวอย่างควรมีขนาดใหญ่พอ

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง มี ๖ ขั้นตอนคือ

- การกำหนดวัตถุประสงค์ ของการใช้สถิติ วิเคราะห์และการเลือกใช้สถิติทดสอบ
- การกำหนดลักษณะประชากรและตัวอย่าง
- การกำหนดระดับนัยสำคัญ
- การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
- การกำหนดวิธีการเลือกตัวอย่าง
- การดำเนินการเลือกตัวอย่างตามแนวทางที่กำหนดไว้

วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างควรกำหนดโดยใช้เกณฑ์ กำหนดโดยใช้สูตรคำนวณ กำหนดโดยใช้ตาราง กำหนดโดยใช้โปรแกรม

วิธีสุ่มตัวอย่าง เป็นวิธีการทำให้ได้มาซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด แบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ ๑. วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น ๒. วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น

6) การสร้างเครื่องมือ

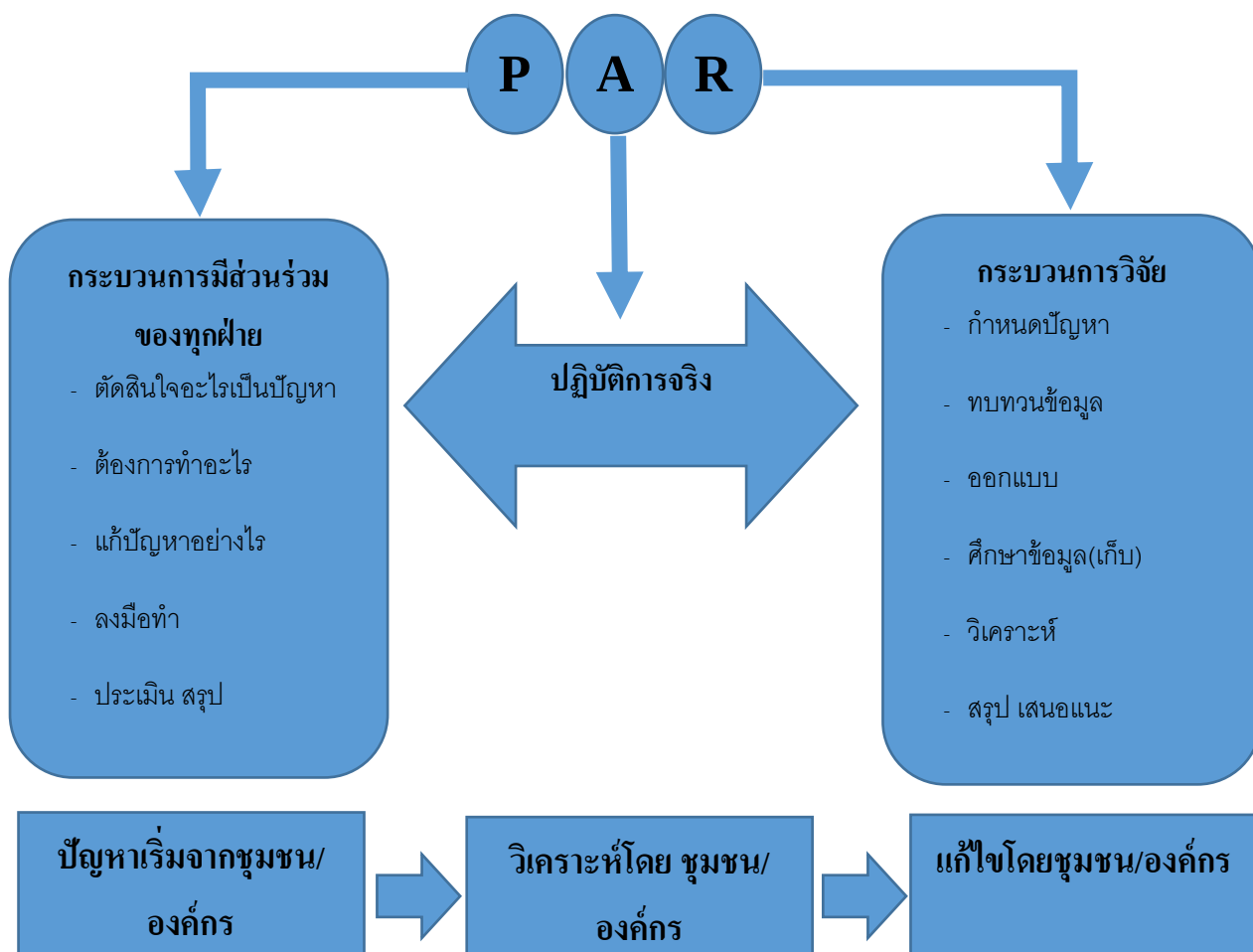
ข้อมูล			เครื่องมือ	วิธีการเก็บข้อมูล
ข้อเท็จจริง พฤติกรรม ปรากฏการณ์ เช่น ภาวะการมีงานทำ เพศ			ประสาทสัมผัส แบบ บันทึกรายการ แบบ สำรวจ	สังเกต สัมผัส ฟัง ชิม จดบันทึก ทำ แบบสำรวจ
ตัวเลข เชิงปริมาณ จำนวน เช่น ค่าใช้จ่าย จำนวน กิจกรรม น้ำหนัก ส่วนสูง			เครื่องมือทาง วิทยาศาสตร์ แบบ บันทึกข้อมูล	ชั่ง ตวง วัด นับ ทดลอง บันทึก ข้อมูลจากเอกสารที่มี
การรับรู้ ความรู้			แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสอบถาม	ทำแบบทดสอบ ทำ แบบสอบถาม
ปฏิกิริยา ความรู้สึก ความ คิดเห็น	มาตรวัดแบบ ประเมินค่า	ทำแบบสอบถาม ทำ แบบประเมินค่า สัมภาษณ์		

7) การวิเคราะห์ข้อมูล

- สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีหรือบรรยายถึงลักษณะของข้อมูลเฉพาะที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลของการศึกษาจะบอกได้เฉพาะลักษณะของกลุ่มที่ศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำผลไปอ้างอิงหรือพยากรณ์ค่าของกลุ่มอื่นๆได้ เช่น การกระจายของข้อมูล การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ความถี่ ร้อยละ
- สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สถิติที่เกี่ยวกับการนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการศึกษาจากข้อมูลเพียงบางกลุ่มหรือบางส่วนของประชากร แล้วนำข้อเท็จจริงที่ได้นี้ไปอธิบายหรือสรุปผลลักษณะของประชากร ทั้งกลุ่ม เช่น สถิติเปรียบเทียบ สถิติหาความสัมพันธ์ สถิติในการทำนาย

8) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยแบบมีส่วนร่วมมีลักษณะ คือ

การประเมินผลลัพธ์การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยในระยะที่ ๒

ในการประเมินผลลัพธ์ความเปลี่ยนแปลงจากอาจารย์แต่ละคณะและสาขาวิชา โดยมุ่งเน้นประเมินในระดับสถาบันเพื่อวัดและประเมินความเปลี่ยนแปลงเบื้องต้นจากการปรับเปลี่ยน ในการสำรวจใช้การประเมินโดยจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form โดยประเด็นคำถามให้ความสำคัญในประเด็น สายการทำงาน , การได้รับการสนับสนุนด้านทุนวิจัย, และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของตนเอง ปรากฏผลการสำรวจดังนี้

ในการสำรวจครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามมาทั้งสิ้น ๖๐ คน โดยมีการกระจายตัวของประชากรครบทั้ง ๖ คณะ โดยพบว่าร้อยละ ๘๕ เคยมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยมาก่อนในรูปแบบของการรับทุนสนับสนุนจากภายในมหาวิทยาลัยมากที่สุด และผู้ประเมินให้ความสนใจในการพัฒนาตนเองใน ๔ ด้าน ได้แก่

ด้านที่ ๑ ระบบพี่เลี้ยงในรูปแบบคลินิกวิจัย รวมไปถึงมีความต้องการระบบพี่เลี้ยงในรูปแบบ on the job coaching, การเขียน Concept paper และ Full Proposal , แนวทางการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยชุมชน, เครื่องมือในการทำวิจัยและการลงพื้นที่ รวมไปถึงเทคนิคการลงพื้นที่และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

ด้านที่ ๒ ระบบสารสนเทศด้านการจัดการงานวิจัย รวมไปถึงระบบฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิในสายงานต่างๆ รวมไปถึงความต้องการในการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศ ในการดำเนินการในเรื่อง Progressive Report และการกำกับติดตามของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ด้านที่ ๓ การสร้างเครือข่ายงานวิจัยเพื่อสังคม โดยเน้นในประเด็น การประยุกต์ใช้แนวคิด University Engagement ในการลงพื้นที่ ตลอดจนเทคนิคการลงพื้นที่และสร้างการมีส่วนร่วม

ด้านที่ ๔ ตำแหน่งทางวิชาการ โดยมีความต้องการให้การทำงานวิจัยเพื่อสังคมในลักษณะดังกล่าวสามารถต่อยอดไปสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการได้

จากผลการประเมินระบบและกลไกที่ได้ดำเนินการในระยะที่ ๒ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปประเด็นและพบว่า ผลการประเมินส่วนใหญ่มีการกระจายตัวในประเด็นหลัก ๓ ประเด็นคือ ๑) การบริหารจัดการอาจารย์ในสายวิชาการ ๒)การจัดการความรู้ ๓)การบูรณาการภารกิจวิจัยเข้ากับกระบวนการประกันคุณภาพ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากการจัดกลุ่มอาจารย์ในแต่ละคณะและสาขาวิชาพบว่าสามารถจำแนกออกได้เป็น ๔ กลุ่มดังนี้ ๑)กลุ่มอาจารย์ใหม่ อายุงานน้อย ไม่มีประสบการณ์ทำงานวิจัย ๒)กลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์ทำงานวิจัยภายใต้ทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ๓)กลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยภายใต้ทุนสนับสนุนจาก สกว.เครือข่ายภาคเหนือ และ ๔) กลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยภายใต้ทุนสนับสนุนจาก สกว.ส่วนกลาง และ วช. ทั้งนี้โดยบริบทของมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก จะมีการบริหารจัดการในรูปแบบของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมไปถึงทรัพยากรบุคคล มีวัฒนธรรมการทำงานในรูปแบบ Multi-Task ส่งผลให้มีภาระงานจำนวนมาก และกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ในระดับคณะจะอยู่ในรูปแบบการจัดสรรงบประมาณในด้านการอบรมสัมมนาเท่านั้น โดยหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนภารกิจด้านการบริหารจัดการอาจารย์นั้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดย สำนักบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นหลัก ซึ่งในปี ๒๕๕๘ มีการร่ว

การวิเคราะห์ในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยของสถาบัน

ใน ๓ ประเด็น ได้แก่

๑. สถานการณ์ระบบเดิม

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นองค์กรขนาดเล็ก มีโครงสร้างการบริหารไม่ซับซ้อน สามารถปรับเปลี่ยนได้เร็ว ด้วยบุคลากรมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงานสูง ด้วยความเล็กและโครงสร้างที่ไม่มากนัก ทำให้มีช่องทางในการประสานงานและติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและหลากหลาย ทั้งแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ ในหลายหลักสูตร ผลการประเมินหลักสูตรประจำปี สะท้อนให้เห็นชัดว่ามีอาจารย์และนักวิจัยมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีการขอทุนด้วยตนเองทั้งทุนภายนอกและทุนภายใน และเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ในมหาวิทยาลัยยังมีวัฒนธรรมการทำงานแบบบริษัทเอกชน เน้นเป้าหมาย เน้น KPI ตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพเป็นตัวกำกับผลการปฏิบัติงาน มีคนรุ่นใหม่ร่วมทำงานในฝ่ายบริหาร มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่คณะ โดยท่านอธิการบดี ส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนที่ดีจากเครือข่ายในพื้นที่มีความเข้มแข็ง ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคประชาชน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงข้อจำกัดและสภาพปัญหาอันเกิดจากรูปแบบองค์กร เห็นได้ชัดว่าอาจารย์มีภาระงานในฐานะอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ดูแลงานกิจกรรมนักศึกษา รวมไปถึงภารกิจอื่นๆที่ต้องตอบสนองตามพันธกิจของสถาบัน หากแต่ต่ออัตราการจ้างของมหาวิทยาลัยเอกชนจะมีอาจารย์เน้นไปตามสัดส่วนการดูแลนักศึกษา และการมุ่งเน้นระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้อาจารย์ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ข้อดีทำให้นักศึกษาเกิดความแน่นแฟ้นแก้ไขปัญหาได้เร็ว ข้อเสียคือ ระบบงานส่วนใหญ่ผูกอยู่ที่ตัวอาจารย์เป็นหลัก รวมไปถึงภาระงานตามระบบประกันคุณภาพภายในมีจำนวนมาก รวมไปถึงการปฏิบัติงานตามภารกิจการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ส่งผลให้มีปัญหาต่อการจูงใจอาจารย์เข้าร่วมเป็นนักวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่และการบริหารเวลาที่เหมาะสม ซึ่งนโยบายและการกำหนดภาระงานในส่วนนี้ของสถาบันก็ยังไม่ชัดเจนนัก

ประการสำคัญการเป็นมหาวิทยาลัยที่มีอายุไม่ถึง ๒๐ ปี มีอาจารย์ใหม่ในสถาบันมาก ทำให้มหาวิทยาลัยขาดประสบการณ์การบริหารงานวิจัย ขาดเครือข่าย ขาดผู้เชี่ยวชาญและขาดบรรยากาศทางด้านวิชาการและงานวิจัย มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นเรื่องการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตเป็นหลัก การวิจัยยังไม่เป็นวัฒนธรรมในการทำงานของบุคลากรสายวิชาการ

๒. กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

ในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ในระยะที่สองนี้ใช้การปรับเปลี่ยนและพัฒนาผ่านคณะ เนื่องจากส่วนใหญ่การขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงใดๆในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มักเกิดจากการสั่งการผ่านระดับคณบดีและไปกำกับติดตามให้เกิดกิจกรรมและโครงการต่างๆที่ระดับคณะ ในระยะที่สองจึงมีการศึกษาการปรับเปลี่ยน โครงสร้างการบริหารจัดการระดับคณะ ด้วยการวางแผนกลยุทธ์ระดับสถาบันในแผนปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ โดยปรับเปลี่ยนให้พันธกิจวิจัยของสถาบันมุ่งเน้นไปที่การวิจัยเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์และการวิจัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นและสังคม ขณะที่การพัฒนา กลไกบริหารงานวิจัย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการ

พัฒนาใน ๒ มิติ ได้แก่ ๑) คุณภาพนักวิจัย ๒) ระบบวิจัยของคณะ โดยในส่วนของคุณภาพนักวิจัยเน้นการสำรวจความต้องการของนักวิจัย และการนำองค์ความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนานักวิจัยในโครงการฯ ด้วยการพัฒนาศักยภาพในหลายๆ ด้าน ขณะที่ระบบการวิจัยของคณะ มีการนำระบบ MIS มาใช้เพื่อการบริหารและตัดสินใจเกี่ยวกับงานวิจัย

๓. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากระบบใหม่

ในส่วนการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างพบว่า ยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์ของมหาวิทยาลัย การบริหารจัดการงบประมาณ คณะมีข้อจำกัดเรื่องบุคลากร ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ซึ่งรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ระดับคณะมักจะทำหน้าที่ดูแลและติดตามตามระบบประกันคุณภาพมากกว่า ฉะนั้นจึงไม่มีความเชี่ยวชาญหรือทักษะในการช่วยเหลือนักวิจัยตามที่เกิดการวิเคราะห์สภาพปัญหาของนักวิจัยในระยะที่หนึ่ง

เมื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากระบบใหม่เห็นว่า ในส่วนโครงสร้างมีความแข็งตัวปรับได้ยาก แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงชัดเจนคือ นักวิจัยและบรรยากาศในการทำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ที่เน้นวัฒนธรรมการสอนการเรียนเป็นหลัก มีการนำพันธกิจการวิจัยไปบูรณาการกับการเรียนการสอน และพันธกิจอื่นๆ ทั้ง การบริการวิชาการ(ท้องถิ่น/องค์กรภาครัฐ/กลุ่มต่างๆในพื้นที่)อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัย ก่อให้เกิดแนวร่วมนักวิจัยที่ทำงานเพื่อพัฒนาพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นองค์รวมมากขึ้น จากระยะที่หนึ่งนักวิจัยส่วนใหญ่จะยึดโยงกับศาสตร์ความรู้ที่ตนเองชำนาญเป็นหลัก เมื่อเกิดการทำงานในพื้นที่ร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ทดลองและทำงานที่หลากหลายมากขึ้น เมื่อมีการแก้ไขปัญหาต่างๆในพื้นที่ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความรู้ที่หลากหลายมากกว่าแขนงเดียว ฉะนั้นงานวิจัยเชิงพื้นที่ก็ยังเป็นห้องเรียนสัจจธรรมร่วมกันของทั้งอาจารย์และนักศึกษา ทำให้เกิดการบูรณาการพันธกิจในทางอ้อมจะเป็นผลดีต่อคุณภาพโดยรวมระดับสถาบัน

สรุปประเด็นความเปลี่ยนแปลงของระบบและกลไกการบริหารงานวิจัยของ
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ประเด็น	สถานการณ์ระบบเดิม	กระบวนการที่ใช้ ในการสร้างการ เปลี่ยนแปลงและพัฒนา	ความเปลี่ยนแปลงที่เกิด จากระบบใหม่
โครงสร้าง/กลไกการจัดการ	ใช้การบริหารจัดการงานวิจัยผ่านสำนักวิจัย	ปรับโครงสร้างและกลไกการบริหารมาที่ระดับคณะ	การขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อสังคมผ่านคณะของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กยังมีข้อจำกัดที่ยังไม่สามารถดำเนินการเป็นรูปธรรม
บุคลากรของมหาวิทยาลัย	ใช้เจ้าหน้าที่สำนักวิจัยสนับสนุนเป็นหลัก	พัฒนาบุคลากรผ่านคณะกรรมการเฉพาะกิจทั้งฝ่ายอำนวยการและฝ่ายดำเนินงาน รวมไปถึงการตั้งบุคลากรตำแหน่งเฉพาะด้าน: Research Manager	ยังไม่สามารถพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับคณะให้มาสนับสนุนพันธกิจได้โดยตรง แต่กลไกระดับบริหาร ได้แก่ คณะกรรมการและ RM ค่อนข้างเป็นรูปแบบการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่น
การบริหารจัดการงบประมาณ/การเงิน	ใช้การบริหารจัดการแบบรวมศูนย์ของหน่วยงานสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก ผ่าน ๓ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายงบประมาณ/ฝ่ายการเงิน/ฝ่ายงานวิจัย	นำแนวทางการเบิกจ่ายจัดทำเป็นคู่มือเพื่อดำเนินการสำหรับฝ่ายสนับสนุน และนักวิจัย	เนื่องจากการเบิกจ่ายแบบสองแตรึก เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบอาจยังไม่แม่นยำในเรื่องระเบียบการเบิกจ่าย จึงจำเป็นต้องตรวจสอบ อาจล่าช้าไม่มั่นใจในเรื่องระเบียบ
กฎ/ระเบียบ/หลักเกณฑ์	ระเบียบการเบิกจ่ายยึดการเบิกจ่ายงบประมาณผ่านแนวประกาศและระเบียบการเงิน	จัดทำคู่มือการเบิกจ่ายงบประมาณจากแหล่งทุนภายนอก	มีปัญหาและความสับสนเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณวิจัย ด้วยมหาวิทยาลัยมี ๒ ระบบ ทำให้นักวิจัยที่ไม่คุ้นเคยเบิกจ่ายล่าช้า/เอกสารเบิกจ่ายมีมากซ้ำซ้อน

บทที่ ๓

การดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่และผลลัพธ์

การพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่บนบริเวณแอ่งที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน เป็นที่ราบน้ำท่วมถึงที่ระดับความสูง ๒๗๐-๓๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเล (วนสาร,๒๕๓๙ : ๒๔) ในสมัยก่อนอำเภอสารภีไม่ได้มีชื่อเรียกเหมือนปัจจุบัน ชื่อเดิมของอำเภอนี้คือ "ยางเนิ้ง"ซึ่งน่าจะมีเหตุมาจากต้นยางที่มีลักษณะ "เนิ้ง" หรือ "โน้ม"เข้าหากัน กระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๗๒ จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอยางเนิ้งมาเป็นอำเภอสารภีตามชื่อของดอกไม้ที่มีแพร่หลายอยู่ในอำเภอนี้ ทั้งนี้อำเภอสารภีเป็นอำเภอเดียวในจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่มีภูเขาและพื้นที่ป่าไม้ และแม้ว่าอำเภอสารภีจะไม่มีภูเขาและพื้นที่ป่าไม้ แต่มีกัต้นยางขนาดใหญ่อายุเกิน ๑๐๐ ปีเรียงรายอยู่สองฟากถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ต้นยางซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์หนึ่งเดียวของชาวเชียงใหม่และอำเภอสารภีที่ยังคงทำให้ที่ในการให้ร่มเงามาตั้งแต่ครั้งโบราณเมื่อกว่าร้อยปี ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนที่เต็มไปด้วยต้นยางสูงใหญ่เปรียบเสมือนอารยธรรมล้านนาที่มีชีวิต เป็นมรดกเก่าแก่ที่ทรงคุณค่าแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนเมืองเชียงใหม่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ว่ากันว่าเป็นถนนสายประวัติศาสตร์สายเดียวที่มีการปลูกต้นยางมากที่สุดในประเทศ ด้วยระยะทางประมาณ ๑๐ กว่า กิโลเมตรจากเชียงใหม่ถึงอำเภอสารภีมีต้นยางขึ้นเรียงรายกว่าหนึ่งพันต้น กระทั่งต้นยางได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนและคนในอำเภอสารภี

ปัจจุบัน ตำบลสารภี เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอสารภี มีหมู่บ้านจำนวน ๖ หมู่บ้าน คือ บ้านป่าแดด บ้านสารภี บ้านช่างเคิ่ง บ้านปากกอก บ้านสันกับตองใต้ บ้านสันกับตองเหนือ มีสภาพภูมิประเทศ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา สภาพเดิมทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการเกษตรกรรม มีประชากรแบ่งเป็นทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน ดังมีรายละเอียดตามตาราง

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	ป่าแดด	๖๔	๖๘	๑๓๒	๕๕
๒	สารภี	๔๗๑	๕๒๓	๙๙๔	๓๕๗
๓	สารภี	๒๕๔	๒๙๓	๕๔๗	๒๓๐
๔	ช่างเคิ่ง	๔๘๒	๕๗๑	๑,๐๕๓	๔๒๑
๕	ปากกอก	๒๒๔	๒๗๕	๔๙๙	๒๒๖
๖	ปากกอก	๔๒๑	๔๖๗	๘๘๘	๓๕๓
๗	สันกับตองใต้	๒๐๘	๒๑๒	๔๒๐	๑๖๖
๘	สันกับตองเหนือ	๓๓๖	๓๕๒	๖๘๘	๒๗๖
๙	ร่องกอก	๒๓๐	๒๗๘	๕๐๘	๑๔๕
๑๐	ปากกอก	๒๓๗	๒๙๐	๕๒๗	๑๗๓
รวม		๒,๙๒๗	๓,๓๒๙	๖,๒๕๖	๒,๔๐๒

เทศบาลตำบลสารภี เป็นพื้นที่“ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท”เดิมเป็นสภาตำบลสารภีและได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลสารภีตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ และประกาศดังกล่าวได้ลงในราชกิจจานุเบกษาฉบับทั่วไป เล่ม ๑๑๒ ตอนพิเศษ ๖ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๘ โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้น มาต่อมาได้รับการยกฐานะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลสารภีตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบลมีผลตั้งแต่วันลงนามในประกาศ คือ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป เขตเทศบาลประกอบด้วย ๑๐ หมู่บ้าน ๒,๔๐๒ ครัวเรือน ประชากร ๖,๒๖๑ คน มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยคณะบริหารรัฐกิจและเทศบาลตำบลสารภี ได้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ภายใต้โครงการ “การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน” เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการอบรมให้ความรู้โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี จากการดำเนินการโครงการ นำมาซึ่งการลงนามบันทึกความร่วมมือทางวิชาการระหว่างเทศบาลตำบลสารภี และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยคณะบริหารรัฐกิจอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งในบันทึกข้อตกลงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) การให้บริการเผยแพร่ความรู้แก่บุคลากรเทศบาลตำบล สารภี และสาธารณชนที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ ๒) การสนับสนุนการวิจัยซึ่งกันและกันของทั้งสองหน่วยงาน ๓) การจัดกิจกรรมเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น

จากการลงพื้นที่ชุมชนในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยรูปแบบกิจกรรมเป็นการดำเนินงานร่วมกับเทศบาลตำบลสารภี และกลุ่มผู้นำชุมชนตลอดจนประชาชนในแต่ละหมู่บ้านทั้ง ๑๐ หมู่บ้านในเขตตำบลสารภี เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์และจัดทำ SWOT Analysis พื้นที่ของตนเอง รวมไปถึงการร่วมกันจัดทำแผนหมู่บ้าน/ชุมชน แผนแม่บทหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน โดยเริ่มจากการกระตุ้นจิตสำนึกและความรับผิดชอบของประชาชนในชุมชนให้มีจิตสาธารณะ แล้วร่วมกันคิด ร่วมกันจัดทำ ร่วมกันเรียนรู้/วิเคราะห์เพื่อให้รู้และเข้าใจตนเองโดยใช้กระบวนการชุมชน

เป้าหมายการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่

ในการดำเนินงานวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่นั้น มีการดำเนินการใน ๒ ส่วนคือ การดำเนินการในส่วนของระบบและกลไกในการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัย และการดำเนินโครงการวิจัยย่อยในพื้นที่ดังปรากฏข้อมูลตามโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (LOG FRAME) ดังนี้

โครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (Log Frame) ในด้านระบบและกลไกในการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม

สาระสำคัญ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หลักฐาน/แหล่งพิสูจน์	เงื่อนไขความสำเร็จ
จุดมุ่งหมายระดับแผนงาน (Goal) เกิดนวัตกรรมในการบริหารงานวิจัยเชิงพื้นที่สำหรับมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก	เกิดนวัตกรรมในการบริหารงานวิจัยเชิงพื้นที่สำหรับมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ทั้งในระดับสถาบันและระดับคณะ	ระบบการบริหารงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่มีการนำไปใช้ทั้งในระดับสถาบันและคณะ	การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ปรากฏในยุทธศาสตร์สถาบัน
วัตถุประสงค์โครงการ (Purpose) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก	เกิดการพัฒนาและกลไกการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	เกิดระบบที่สามารถใช้งานได้ เหมาะสมตามบริบทของ หน่วยงาน	คุณภาพที่เพิ่มขึ้นของนักวิจัย และผลงานวิจัย
ผลผลิต/ผลงาน (Outputs) ๑.ระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชน ๒.กลไกสนับสนุนการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชน ๓.กลไกการพัฒนาการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชน	๑.ระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีการขับเคลื่อนทั้งในระดับสถาบันและระดับคณะ ๑ ระบบ ๒.กลไกสนับสนุนการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งในด้าน กติกา ภาระงาน การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร และนโยบายทางด้านการสนับสนุนงบประมาณ ๓.กลไกการพัฒนาการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชน ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการในสร้างพัฒนาเครือข่ายในการดำเนินการ ทั้งภาครัฐ ภาค ประชาชน และ สถาบันการศึกษา	ประเมินจากผลการใช้งาน ระบบในระดับคณะ และ ระดับสถาบัน ประเมินผลจากผลการทำงาน ในพื้นที่ในมิติที่เกี่ยวข้อง จำนวนเครือข่ายการทำงาน วิจัยเชิงพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น	ระบบตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้และเกิด ประโยชน์ต่อภารกิจด้านวิจัย ของคณะ และเกิดประโยชน์ ต่อพื้นที่

กิจกรรม/ปัจจัย(Activities/Input) ๑.การบูรณาการระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ลงสู่หน่วยงานระดับคณะ ๒.จัดตั้งคณะทำงานสนับสนุนระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ๓.ดำเนินโครงการคลินิกวิจัยที่มีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิจัยเพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๔.กิจกรรม workshop การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ๕.บูรณาการงานวิจัยเชิงพื้นที่เข้าสู่การเรียนการสอน	๑.ระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่มีการปรับปรุงให้สามารถดำเนินการระดับคณะได้อย่างเหมาะสมตามบริบทคณะ ๒.คณะมีการจัดตั้ง คณะทำงานสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ ๓.นักวิจัยรุ่นใหม่ ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านระบบคลินิกวิจัย รวมไปถึงกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างน้อย ปีละ ๔ ครั้ง ๔.นักวิจัยรุ่นใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐ ภายในปี ๒๕๖๐ ด้วยระบบการพัฒนา ศักยภาพนักวิจัย ๕.ทุกคณะมีการบูรณาการงานวิจัยเชิงพื้นที่เข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย ๑ รายวิชาภายในปี ๒๕๖๐	ศักยภาพนักวิจัยได้รับการพัฒนา รูปแบบการบูรณาการสู่การเรียนการสอน	จำนวนนักวิจัยที่เพิ่มขึ้นและจำนวนรายวิชาที่มีการบูรณาการงานวิจัยเชิงพื้นที่กับการเรียนการสอน
--	---	--	---

โครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (Log Frame) ในด้านการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ (๒๕๕๘-๒๕๖๐)

สาระสำคัญ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หลักฐาน/แหล่งพิสูจน์	เงื่อนไขความสำเร็จ
จุดมุ่งหมายระดับแผนงาน (Goal) ๑.เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากทุนชุมชนจากกระบวนการมีส่วนร่วม ๒.เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการด้วยองค์ความรู้ที่หลากหลายในบริหารจัดการชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	เกิดนวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากทุนชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมครอบคลุม ทั้ง ๓ มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนผ่านทุนชุมชนในพื้นที่และดำเนินการโดยคนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้านสังคม เกิดการดำเนินการในรูปแบบ ลานสารภีรวมใจ เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมของคนในพื้นที่ เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดแนวทางในการจัดการทรัพยากรร่วมกัน ทั้งทรัพยากรน้ำ และการจัดการความเสียหายจากปัญหา รวมทั้ง การพัฒนาโอกาสทางเศรษฐกิจผ่านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ผู้ประกอบการในชุมชน ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ กลุ่มภายในปี ๒๕๖๐	๑.รายงานรายได้ที่เกิดจากการขับเคลื่อนของคนในชุมชนผ่านทุนชุมชน ๒.รายงานกิจกรรมที่ดำเนินการผ่านลานสารภีและการประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินการ ๓.ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ลดลง จากรายงานของหน่วยงานภาครัฐ และมีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรโดยชุมชน ๔.กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่เกิดความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการประกอบการด้วยตนเอง ลดการพึ่งพิงจากภาครัฐ	๑.รายได้จากการดำเนินการของผู้ประกอบการในชุมชน ๒.การดำเนินการเกิดความเข้มแข็งและสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง
วัตถุประสงค์โครงการ (Purpose) ๑.เพื่อการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม ๒.เพื่อรวบรวมประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการทุนเสริมการจัดการเรียนการสอน	๑.เกิดการพัฒนาาระบบสารสนเทศข้อมูลผู้สูงอายุรวมถึงการสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อต่อยอดเป็นรายได้จากภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ๒.เกิดการพัฒนาจุดขาย (Selling Point) ของชุมชนผ่านเรื่องราวด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและการ	๑.จำนวนฐานข้อมูลที่สามารถใช้งานได้จริงทั้งในส่วนของ ฐานข้อมูลผู้สูงอายุ และฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเรื่องน้ำ ๒.คนในชุมชนตระหนักและมีความเข้าใจในจุดขายของชุมชน และสามารถต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้	๑.ฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ๒.การพัฒนาจุดขายของชุมชนในเชิงพาณิชย์ทั้งในเรื่อง

ประวัติศาสตร์สารภีในระดับประถมศึกษา ๓.เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการทรัพยากรรวมไปถึงปัญหาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของชุมชน ๔.เพื่อจัดการความรู้ผ่านศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ๕.เพื่อการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มรวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน และผู้สูงอายุในพื้นที่ ๖.เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและพัฒนาคิดสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ ๗.เพื่อพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมในพื้นที่	ท่องเที่ยวภายในพื้นที่ รวมไปถึงเกิดการปลูกฝังเรื่องประวัติศาสตร์ชุมชนแก่เยาวชนในพื้นที่ ๓.เกิดแนวทางในการจัดการทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันในพื้นที่และสามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมได้จริง ๔.เกิดการจัดการความรู้และส่งเสริมความรู้ในด้านผู้ประกอบการชุมชนให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ให้เกิดความเข้มแข็งในรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนในพื้นที่ ๕.เกิดพื้นที่ส่วนกลาง “ลานสารภีรวมใจ” ในการขับเคลื่อนกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะของคนในพื้นที่	๓.เกิดผู้ประกอบการชุมชนในการประกอบธุรกิจ ที่ต่อยอดจากทุนชุมชนในพื้นที่ ๔.การขับเคลื่อนกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมโดยคนในชุมชน	ประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยว และ ภูมิปัญญา หรือทุนชุมชน ๓.ความสามัคคีในการขับเคลื่อนกิจกรรมในชุมชนร่วมกัน
ผลผลิต/ผลงาน (Outputs) ๑.ฐานข้อมูลสารสนเทศผู้สูงอายุ และข้อมูลภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ๒.รายงานการศึกษาประวัติศาสตร์และการหนุนเสริมการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ๓.รูปแบบและแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ,แหล่งท่องเที่ยวและปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ๔.เกิดการจัดการความรู้ในการจัดการทุนชุมชนและการประกอบกรรวมไปถึงการพัฒนา	๑.ฐานข้อมูลจำนวน ๑ ชุด และการถ่ายทอดรูปแบบการใช้ประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒.รายงานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจำนวน ๑ ชุด และรายงานการประเมินความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ๓.รูปแบบการจัดการทรัพยากรน้ำ จำนวน ๑ ชุด , รายงานแนวทางการจัดการขยะและผลการดำเนินการในพื้นที่ , รายงานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จำนวน ๑ ชุด ๔.ผู้ประกอบการในชุมชนได้รับการยกระดับองค์ความรู้ในด้านการประกอบการ เกิดการพัฒนาแบบ “ตลาด	๑.จำนวนผู้ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล ๒.ปัญหาการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ลดลง ๓.เกิดการเติบโตของรายได้ในการประกอบการของคนในชุมชน ๔.ช่องทางการตลาดในรูปแบบ “ตลาดนัดชุมชน” ได้รับการพัฒนาร่วมกับ “ลานสารภีรวมใจ”	๑.ฐานข้อมูลสามารถต่อยอดไปเชิงพาณิชย์ได้ ๒.เศรษฐกิจชุมชนได้รับการพัฒนา ๓.เกิดพื้นที่ส่วนกลางในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆของชุมชน

ศักยภาพด้านการประกอบการในพื้นที่ ๕.เกิดรูปแบบการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม ของกิจกรรมในพื้นที่ผ่าน “ลานสารภี”รวมใจ	ชุมชน”ร่วมกับภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ในด้าน การตลาด โดยใช้ประโยชน์จากลานสารภีรวมใจ		
กิจกรรม/ปัจจัย (Activities/Input) ๑.กิจกรรมการสำรวจข้อมูลจากคนในพื้นที่ ๒.กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติโดยกระบวนการมี ส่วนร่วม ๓. การศึกษาดูงานกรณีศึกษาที่ ประสบ ความสำเร็จ	๑.การสำรวจข้อมูลเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของ คนในพื้นที่ ๒.กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมจากคนใน ชุมชนครบทุกหมู่บ้าน ๓.ผลจากการดำเนินการสามารถวัดผลการเปลี่ยนแปลง ได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ		

ภาพรวมของโครงการวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่

ด้านการพัฒนาโจทย์วิจัย

ด้วยตำบลสารภีเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ เป็นชุมชนเก่าแก่ดั้งเดิมที่มีรากเหง้าวัฒนธรรมสั่งสมมานาน ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนจากถนนวัฒนธรรมไปสู่ถนนการค้าเชื่อมโยงระหว่างเชียงใหม่-ลำพูน การตัดผ่านของเส้นทางคมนาคมทั้งทางหลวง และทางรถไฟ ฯลฯ ปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการเผาขยะ ความเป็นสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้คนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน มีความเป็นปัจเจกชนสูง ขาดการมีส่วนร่วม มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เกิดกลุ่มอาชีพ แต่มีแนวทางการดำเนินงานแบบไม่เป็นระบบ เมื่อวิถีชีวิตดั้งเดิมถูกทำลายจากกระแสสังคม องค์ความรู้ในตัวผู้สูงอายุปราชญ์ชาวบ้านถูกหลงลืม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจชุมชนและปัญหาสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายของประชากรแรงงานที่เข้าไปทำงานในเมือง การจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธีทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาวะที่ตามมา ชุมชนมีปัญหานี้สินภาคครัวเรือนสูงและมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้มาก ขาดการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในตำบล ที่สุดปัญหาการพัฒนาถูกขับเคลื่อนและดำเนินการผ่านองค์กรภาครัฐ แม้จะมีความพยายามดำเนินการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม แต่ผลที่ได้ก็ยังเป็นลักษณะการป้อนและชี้แนะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเฉพาะคนที่มีศักยภาพ

ด้วยปัญหาในเชิงโครงสร้างและความหลากหลายของลักษณะปัญหาที่มีในพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือจากคนในพื้นที่รวมถึงการนำองค์ความรู้ที่สถาบันมีไปพัฒนาให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ตำบลสารภีให้ดีขึ้นจากทุกภาคส่วน และเมื่อมีสำรวจปัญหาและกำหนดโจทย์การวิจัยร่วมกันระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษา และพัฒนาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดโจทย์ปัญหาการวิจัยในโครงการนี้ว่า “จะอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาชุมชนในลักษณะชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทให้มั่นคงวัฒนธรรมเพื่อชุมชน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแบบเมืองร่วมและเป็นรูปธรรม” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการหาหนทางวัฒนธรรมเพื่อชุมชนหรือแนวปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทแวดล้อมของชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากโจทย์วิจัยดังกล่าว จึงได้มีการบูรณาการปัญหาร่วมกับความรู้ของหน่วยงานการศึกษาของสถาบัน โดยพัฒนาเป็น“แนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันในพื้นที่ที่เป็นระบบ” ซึ่งแนวทางในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จะแบ่งเป็น ๓ องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ ๑) สิ่งแวดล้อม ๒) เศรษฐกิจชุมชน ๓) สังคมวัฒนธรรม ซึ่งจะทำงานร่วมกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีความร่วมมือทั้ง ๓ ฝ่าย อันได้แก่ ๑) องค์กรภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี ๒) องค์กรภาคการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ๓) องค์กร

ภาคประชาชนผ่านกลไกในการบริหารจัดการในพื้นที่ อันได้แก่ เครือข่ายภาคประชาสังคม เช่น องค์กรภาคท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

ในการดำเนินการที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยฝ่ายดำเนินการได้มีการลงพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันกับประชาชนใน ๑๐ หมู่บ้าน และเมื่อมีการเชื่อมโยงกับศาสตร์ความรู้และแขนงวิชาที่มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญ จนทำให้เกิดผลการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมขึ้นในลักษณะชุดวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยเชิงพื้นที่ เพื่อการพัฒนาในระบบภายในของสถาบัน และการพัฒนา/แก้ไขปัญหาในพื้นที่ตำบลสารภีไปพร้อมๆกัน โดยการดำเนินการเริ่มต้นจากการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อการวิจัยเชิงพื้นที่และโครงการในลักษณะการร่วมทุนของสถาบัน กับแหล่งทุนภายนอกให้เกิดขึ้นและเอื้อต่อการดำเนินการของนักวิจัย โดยได้เริ่มต้นการดำเนินงานนับตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๕๗-ธันวาคม ๒๕๕๗ นับเป็นการดำเนินงานระยะที่ ๑ เพื่อศึกษาสภาพเดิมและสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบงานวิจัยของสถาบัน จนถึงการวางแผนเพื่อบริหารจัดการโครงการวิจัย การกำหนดกรอบและแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคม และการจัดการเรื่องคณะทำงาน เป็นระยะเวลา ๓ เดือน จนกระทั่งในเดือนมกราคม ๒๕๕๘- มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการดำเนินงานในระยะที่ ๒ จึงได้มีการดำเนินการในส่วนของการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนและแก้ปัญหาในเรื่องข้อบ่งชี้ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันกับนักวิจัยที่สนใจและมีองค์ความรู้ที่สามารถแก้ปัญหาในพื้นที่ได้ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ร่วมกันระหว่างนักวิจัย กลุ่มประชาคม และประชาชนในตำบลสารภีทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อสร้างนวัตกรรมทางสังคม แก้ปัญหาในพื้นที่ตำบลสารภีในลักษณะของชุดโครงการย่อยได้ทั้งหมด ๖ โครงการ และที่สุดในเดือนเมษายน ๒๕๕๘ ในช่วงการดำเนินการระยะที่ ๓ เป็นการดำเนินในส่วนของการพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นต่อไป รวมไปถึงการปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการเงินตามแนวทางการแก้ปัญหาจากการสำรวจในระยะที่ ๑-๒ อาทิเช่น การพัฒนาความรู้เรื่องฐานข้อมูลการวิจัย การชี้แจงและแลกเปลี่ยนข้อซักถามต่อแนวปฏิบัติการเบิกจ่ายงบประมาณที่ใช้ของแต่ละชุดโครงการย่อย เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นภายหลังมีโครงการวิจัยฯ	
การเปลี่ยนแปลงในระดับสถาบัน	การเปลี่ยนแปลงในชุมชนที่ได้รับประโยชน์
๑.เกิดการดำเนินงานวิจัยของสถาบันที่ตอบสนองต่อกลุ่มทุนมุ่งเป้าด้านการพัฒนาประเทศ (สอดคล้องกับแผนระดับชาติ)	๑.เกิดการประสานงานความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชนในพื้นที่
๒.เกิดวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้วิจัยเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานวิชาการสถาบัน	๒.เกิดการวิเคราะห์ชุมชนในองค์รวมจากทุกภาคส่วน
๓.เกิดระบบและกลไกงานวิจัย ที่สนองต่องานวิจัยเชิงพื้นที่	๓.เกิดนักวิจัยชุมชนที่มาจากการพัฒนาคนในพื้นที่
	๔.เกิดการสังเคราะห์ปัญหาเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม
	๕. เกิดการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มาจาก

๔.เกิดกลไกในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ๕.มีคณะทำงานที่ชัดเจนในการจัดการงานวิจัย ๖.เกิดระเบียบและแนวปฏิบัติในการทำงานวิจัยกับ แหล่งทุนภายนอก	วิเคราะห์ปัญหาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
---	---

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากการดำเนินการในปัจจุบันและแผนการทำงานในระยะต่อไปจนถึงสิ้นสุดโครงการคือ ในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ของโครงการชุดย่อยที่มีทั้งหมดของโครงการวิจัย “การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” สามารถสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการในปี ๒๕๕๗ โดยประเมินจากตัวชี้วัดโครงการมีดังต่อไปนี้

ผลการดำเนินในปี ๒๕๕๗	ตัวชี้วัด	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
เพื่อสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชนกิ่งเมืองกิ่งชนบทใน ๓ ด้านคือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ประกอบไปด้วยชุดโครงการย่อย ทั้งหมด ๖ โครงการ ได้แก่		
โครงการวิจัยที่ ๑ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่: ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	๑ ชุด ๑ แนวทาง	-ข้อมูลความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเกี่ยวกับต้นยางและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน -แนวทางในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
โครงการวิจัยที่ ๒ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ รูปแบบ	-รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ที่ชุมชนต้องการ
โครงการวิจัยที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนด้วยรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ รูปแบบ	-รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนจากหมู่บ้านนาร่อง หมู่๔
โครงการวิจัยที่ ๔ การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑ แนวทาง	-แนวทางการจัดการขยะในชุมชนที่เกิดจากความต้องการและความความสามารถของชุมชน
โครงการวิจัยที่ ๕ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกิ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอ	๑ ฐานข้อมูล	-ฐานข้อมูลผู้สูงอายุในเขตตำบลสารภี

สารภี จังหวัดเชียงใหม่		
โครงการวิจัยที่ ๒ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม: ลานสารภีรวมใจ	๑ ชุด ๑ ชุด	-ข้อมูลด้านโครงสร้างทางสังคมและกลุ่มประชาสังคมต่างๆในพื้นที่ -ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับระดับจิตสำนึกพลเมือง (ก่อนการมีลานสารภีรวมใจ)

จากการดำเนินการในในระยะที่ ๑ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนเพื่อจัดการเปลี่ยนแปลงในระยะที่ ๒ โดยเริ่มจากการดำเนินงานนับตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นมา เกิดการรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกิดจากโครงการฯ ทั้งในส่วนของข้อมูลเชิงพื้นที่ สถานการณ์และสถานภาพของชุมชนในปัจจุบัน เป็นการเก็บรวบรวมและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์และนำไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและเป็นวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจัดให้มีขึ้นทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบล ในตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการวิจัย ได้เกิดการสร้างเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างเทศบาล ชุมชน และนักวิจัยในโครงการฯ ที่จัดรวมกันมาอย่างต่อเนื่องตลอดหนึ่งปี (มากกว่า ๑๐ เวทีที่ใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมจากตัวแทนภาคประชาชน) ผลการดำเนินการได้ทำให้เกิดการประสานความร่วมมือและสานสัมพันธ์อันดีในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหา ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “แกนนำการพัฒนาตำบลสารภี” ได้เกิดขึ้นแล้วอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะที่ ๑ ที่เป็นบทเรียนรู้ที่สำคัญในการจัดการกับทุนเดิมและการต่อยอดสู่การดำเนินงานโครงการในระยะที่ ๒ ได้แก่

๑. เกิดการจัดตั้งและรวมตัวของแกนนำในพื้นที่และประสานความร่วมมือเป็นกระบวนการทางสังคมและเครือข่ายการทำงานที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั้งระบบ

๒. มีการจัดการความรู้และจัดเก็บข้อมูลชุมชนตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบและเป็นการแก้ไขให้ตรงกับสภาพปัญหา

๓. เกิดคณะทำงานจากหลายภาคส่วน ทั้งความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของนักวิจัย และประสบการณ์ทำงานของนักบริหารงานท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ทำให้เกิดกลุ่มการพัฒนา

๔. มีการบูรณาการภารกิจงานในการพัฒนาชุมชนทั้งเมืองทั้งชนบทให้เป็นประเด็นในการพัฒนาชุมชนที่สำคัญ เช่น ปัญหาแหล่งน้ำในพื้นที่ หรือปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นและไม่มีระบบการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ ให้รวมเป็นการแก้ไขปัญหาประเด็นสิ่งแวดล้อม

๕. นำทรัพยากรชุมชนในทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มอาชีพในพื้นที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี ประชาชนชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำนานและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชนที่มีจิตสำนึกพลเมือง ฯลฯ มาผนวกรวมให้เป็นประเด็นการพัฒนาและเสริมพลังชุมชนในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อความสามารถในการจัดการตนเองและการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

อย่างไรก็ตามในการจะพัฒนาชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีลักษณะเฉพาะเช่นตำบลสารภีนั้นให้เกิดการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ แม้กระทั่งไปสู่ความยั่งยืนได้นั้น จะต้องคำนึงถึงบริบทของพื้นที่และปัญหาความหลากหลายที่เกิดขึ้นหลายประการ รวมถึงทุนชุมชนที่เป็นฐานรากของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาที่นำไปสู่ความยั่งยืนนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ทว่าการเริ่มต้นต้องมาจากความต้องการของชุมชนและความเหมาะสมของศักยภาพที่ชุมชนมี คนในชุมชนต้องมีความสามารถในการดำเนินการได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ในการดำเนินการนั้น คณะผู้วิจัยได้มีการบูรณาการความเชี่ยวชาญซึ่งเป็นจุดเน้นของมหาวิทยาลัยฯ ตามอัตลักษณ์ของสถาบัน คือ “เส้นทางสู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ” ซึ่งถือเป็นกลไกหนึ่งในการบริหารจัดการทุนชุมชนเดิมในมิติด้าน เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีการรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นหลายกลุ่มในพื้นที่ แต่ยังขาดในส่วนของ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ และ การพัฒนาศักยภาพของผู้นำในด้านทักษะต่างๆ อันจะนำไปสู่ “ผู้ประกอบการชุมชนที่มีคุณภาพ” มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะด้าน “การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้การเป็นผู้ประกอบการนั้น ไม่ได้หมายถึงการเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจซึ่งเป็นเจ้าของกิจการที่มุ่งสร้างกำไรและผลผลิต หากแต่เป็นผู้ประกอบการชุมชนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ขึ้นในชุมชนท้องถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัย เพื่อให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น ในที่นี้ผู้ที่มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการอันได้แก่ ๑) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative) เป็นผู้ที่มีมองเห็นโอกาสและช่องทางในการสร้างธุรกิจขึ้นมาภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ๒) เรียนรู้หรือสร้างนวัตกรรม (Innovation) ของการดำเนินธุรกิจอันจะก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ หรือบริการรูปแบบใหม่ ๆ รวมถึงกระบวนการผลิต การตลาด และการจัดการทรัพยากร เป็นต้น ๓) ยอมรับความเสี่ยง (Risk) อันอาจจะเกิดขึ้นจากการขาดทุนหรือล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีความเป็นนักเสี่ยงอย่างมีหลักการ คือตัดสินใจอย่างฉับไว และรอบคอบด้วยข้อมูลที่เชื่อถือได้ ๔) มีความสามารถในการจัดการทั่วไป (General management) ทั้งด้านการกำหนดแนวทางของธุรกิจและการจัดสรรทรัพยากร ๕) มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน (Performance) ฉะนั้นในการพัฒนาความยั่งยืน ฐานคิดที่สำคัญของการพัฒนาคือการเริ่มต้นจากชุมชน คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกันเอง เพราะคนในชุมชนนั้นๆ รู้และเข้าใจถึงปัญหา ความต้องการ และทุนต่างๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชน คนนอกเป็นเพียงผู้ช่วยส่งเสริมเท่านั้น และรากฐานสำคัญที่จะนำชุมชนนั้นๆ ให้ก้าวไปสู่ความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้นั้น จะต้องเริ่มจากตัวคนในชุมชนก่อน จะต้องเรียนรู้ว่าแต่ละคนในชุมชนมีคุณค่าที่ต่างกันไป และทุกคนล้วนมีความสามารถมีภูมิปัญญาเป็นของตนเอง ในชุมชนนั้นๆ ก็มีทุนชุมชน ไม่ว่าจะเป็น ทุนมนุษย์ ทุนความรู้ ทุนทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ทุนเงินตรา ฯลฯ ซึ่งชุมชนนั้นๆ จะต้องค้นหาเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนและฝ่ายต่างๆ เพื่อที่จะบริหารจัดการทุนชุมชน ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ มีความเหมาะสมต่อสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ในชุมชนที่มีกระบวนการจัดการทุนชุมชนได้เหมาะสม ชุมชนนั้นๆ ก็จะกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพราะเรียนรู้ที่จะจัดการทุนในชุมชนที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างเป็นงาน อาชีพ

ต่างๆ และยังสามารถลดการพึ่งพาจากภายนอก ทำให้ชุมชนอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาภายนอก ชุมชนก็จะกลายเป็นชุมชนที่ยั่งยืนในที่สุด

ทว่าแม้จะมีการดำเนินการในโครงการมาในช่วงเวลาหนึ่งๆ คณะผู้วิจัยพบว่าปัญหาของชุมชนตำบลสารภีมีความซับซ้อนและเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตัวชุมชนเองทั้งหมด เช่น ปัญหามลพิษ ปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ เป็นต้น แต่การแก้ไขปัญหาด้วยการจัดการภายในจากผู้ประกอบการทางสังคมที่ได้รับความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนจะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาได้ในที่สุด ซึ่งเมื่อได้มีการสกัดและคัดกรองปัญหา บนพื้นฐานองค์ความรู้และความสามารถที่มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์นมี โดยยึดในสามมิติการพัฒนาตามฐานคิดเดิมของ ”โครงการวิจัยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ที่ดำเนินการไปในระยะที่ ๑ ซึ่งสามารถประมวลปัญหาสำคัญในพื้นที่ที่ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาต่อไปได้ดังนี้

ปัญหาที่สังเคราะห์ได้จากการทำงานในพื้นที่	การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนใน ๓ มิติ
ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะในพื้นที่	สิ่งแวดล้อม
ปัญหาการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่	
กลุ่มอาชีพในชุมชนขาดความรู้และศักยภาพในการบริหารจัดการ	เศรษฐกิจ
ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเลือนหายและวิถีชีวิตดั้งเดิมถูกกระแสสังคมเมืองทำลาย	สังคม
ขาดความตระหนักและรับรู้ต่อการนำทุนชุมชนที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา	
สภาพสังคมเมืองทำให้คนในชุมชนต่างคนต่างอยู่ ขาดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน	

อย่างไรก็ตามในระยะเวลา ๑๒ เดือนที่ผ่านมาเป็นการดำเนินการเพื่อติดตามความก้าวหน้าจากการดำเนินการชุดโครงการเชิงพื้นที่ ทั้งสิ้น ๖ โครงการในลักษณะการประชุมเพื่อกำกับติดตามความก้าวหน้า และการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมไปถึงการสรุปผลการดำเนินงานในส่วนที่ได้มีการดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

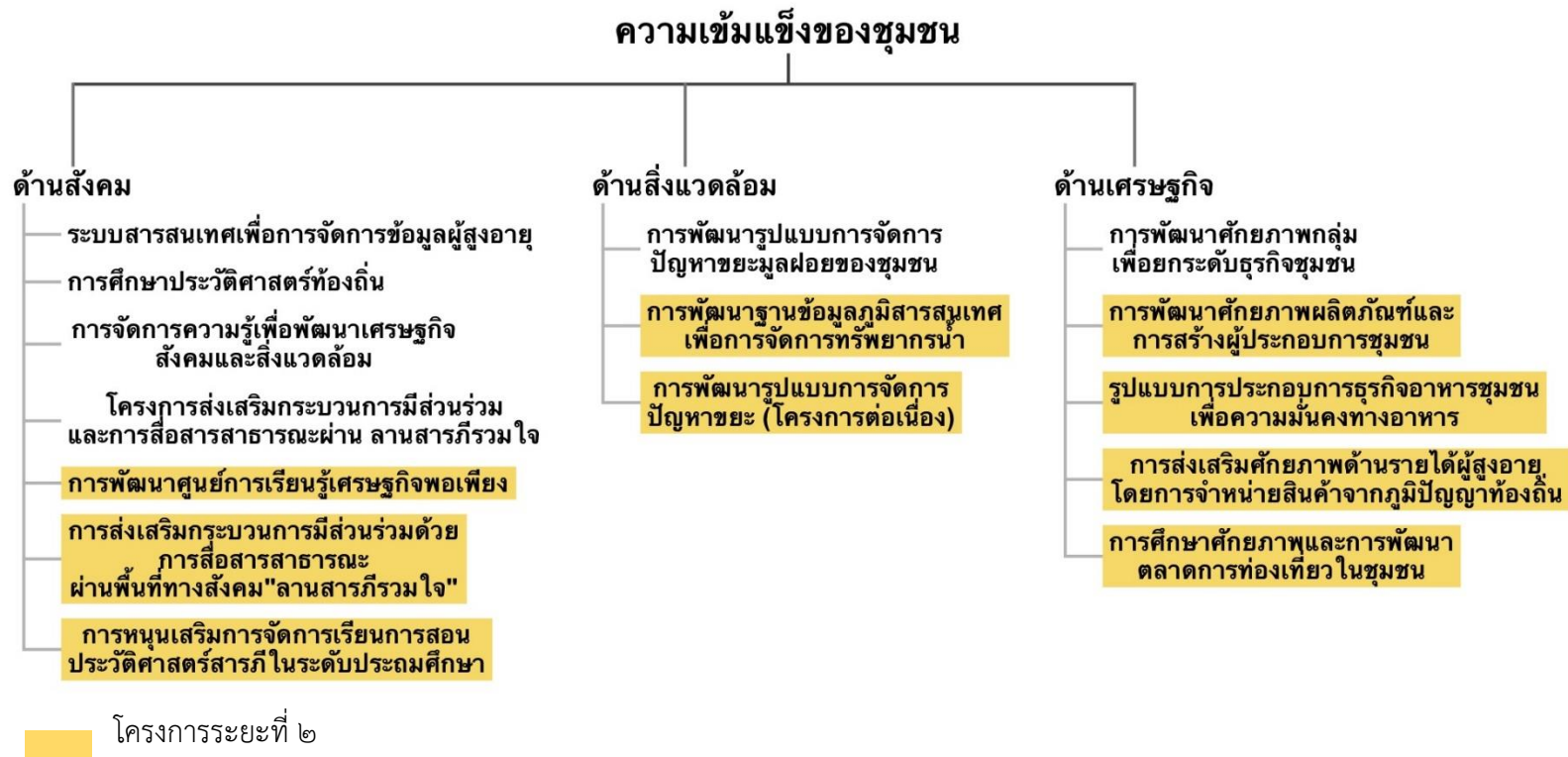
ลำดับที่	ชื่อโครงการ	ชื่อนักวิจัย	สถานะ
๑.	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. ผศ.พงศ์กร จันทราช ๒. อาจารย์จารุณี ภัทรวงษ์ธนา ๓. อาจารย์สุพัฒน์วรี ทิพย์เจริญ	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๒.	การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ดันยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	๑. รศ.มานูญณ์ สุกีตา ๒. อาจารย์ฐิติมา ญาณวงษา ๓. อาจารย์นภาพร ชลารักษ์	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๓.	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์พิชัย เหลียวเรืองรัตน์ ๒. อาจารย์ณัฐธรินดา รินคำ ๓. อาจารย์ทัศนาศ พฤติการกิจ	ดำเนินการแล้วเสร็จ และ อยู่ระหว่างดำเนินการต่อเนื่อง ในระยะที่ ๒
๔.	การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์นุชจรินทร์ วงศ์จิต ๒. อาจารย์รังสินี ชื้อเกียรติขจร	ดำเนินการแล้วเสร็จ และ อยู่ระหว่างดำเนินการต่อเนื่อง ในระยะที่ ๒

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	ชื่อนักวิจัย	สถานะ
๕.	การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ ๒. อาจารย์นุชจรี ศรีอุบโย ๓. อาจารย์ธัญญารัตน์ ลั่นถาชี ๔. อาจารย์ทิพวรรณ ธนชัย ๕. อาจารย์ปิยาภรณ์ เมืองคำ	ดำเนินการแล้วเสร็จ และ อยู่ระหว่างดำเนินการต่อเนื่อง ในระยะที่ ๒
๖.	โครงการส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	๑. อาจารย์นิลุช บุนยฤทธิ์นันท์ ๒. อาจารย์ประภากร สัมพันธ์สวาท ๓. อาจารย์ประพันธ์ อภิวงศ์	ดำเนินการแล้วเสร็จ และ อยู่ระหว่างดำเนินการต่อเนื่อง ในระยะที่ ๒

และมีการพัฒนาโจทย์วิจัยกับชุดโครงการใหม่อีก ๙ โครงการได้แก่

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	ชื่อนักวิจัย
๑.	การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์พรนิภา จันทรน้อย ๒. อาจารย์นุชรินทร์ วงศ์จิต ๓. อาจารย์รังสินีย์ ชื้อเกียรติขจร
๒.	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ใน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สัชนูเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ ๒. อาจารย์ทิพวรรณ ธนไชย ๓. อาจารย์ธีระพงษ์ พร้อมมูล ๔. นางเรือนคำ อภิรมย์ (นักวิจัยในพื้นที่)
๓.	รูปแบบการประกอบการธุรกิจอาหารชุมชนเพื่อความมั่นคงทางอาหาร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์ธัญญรัตน์ ลีนฤาษี ๒. อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย ๓. อาจารย์ณิชา ทองจำรูญ
๔.	การส่งเสริมศักยภาพด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุโดยการจำหน่ายสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุในเทศบาลชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่แบบมีส่วนร่วมผ่านช่องทางการตลาดออนไลน์	๑. อาจารย์จารุณี ภัทรวงศ์ธนา ๒. ผศ.พงศ์กร จันทราช ๓. ดร.สุพัฒน์วี ทิพย์เจริญ
๕.	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์ ๒. อาจารย์ศราวุธ พงษ์สิทธิ์ ๓. อาจารย์วิชัยสุตา ภูษณะวิวัฒน์
๖.	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	๑. อาจารย์นินุช บุญฤทธานนท์ ๒. อาจารย์ประภากร สัมพันธ์สวาท ๓. อาจารย์ประพันธ์ อภิวงศ์
๗.	การหนุนเสริมการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์สารภีในรายวิชาประวัติศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. รองศาสตราจารย์มานูญย์ สุกิตา ๒. อาจารย์ธิดิมา ญาณวงษา ๓. อาจารย์นวพร ชลารักษ์
๘.	การพัฒนาแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์ทัศนาศ พฤติการกิจ ๒. อาจารย์จำเริญ เขื่อนแก้ว ๓. อาจารย์เขมกร รุจนพันธุ์
๙.	การศึกษาศักยภาพและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์ณัฐพล เนียมแก้ว ๒. ดร.นิทัศน์ บุญไพศาลสถิตย์

สรุปภาพรวมของโครงการวิจัยจำแนกตามปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชน (ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม)

จากการดำเนินการระยะที่ ๑ ต่อเนื่องระยะที่ ๒ มีจำนวนข้อเสนอโครงการที่พิจารณาและจำนวนโครงการที่ผ่านการพิจารณา ตลอดจนงบประมาณที่ได้รับ ดังรายละเอียดในตาราง

ข้อเสนอโครงการที่พิจารณา	ผลการพิจารณา		ระยะ
	ผ่านการพิจารณา	ไม่ผ่านการพิจารณา	
๑.การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมสำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๑
๒.การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	✓		๑
๓.การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๑
๔.การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๑
๕.การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชนกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๑
๖.โครงการการส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	✓		๑
๗.การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๒
๘.การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๒
๙.รูปแบบการประกอบการธุรกิจอาหารชุมชนเพื่อความมั่นคงทางอาหาร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๒
๑๐.การส่งเสริมศักยภาพด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุโดยการจำหน่ายสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุในเทศบาลชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่แบบมีส่วนร่วมผ่านช่องทางการตลาดออนไลน์	✓		๒
๑๑.การพัฒนาระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๒
๑๒.การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	✓		๒
๑๓.การหนุนเสริมการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์สารภีในรายวิชาประวัติศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๒

ข้อเสนอโครงการที่พิจารณา	ผลการพิจารณา		ระยะ
	ผ่านการพิจารณา	ไม่ผ่านการพิจารณา	
๑๔.การพัฒนาแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	✓		๒
๑๕.การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวตำบลสารภี		✓	๒
๑๖.การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่		✓	๒
๑๗.การพัฒนาแบบแนวทางตลาดถนนสายสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่		✓	๒

ทั้งนี้ในการพิจารณาดำเนินการโดยคณะกรรมการอำนวยการ อันประกอบด้วย คณะบดีจากทุกคณะ (คณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะบริหารรัฐกิจ) หัวหน้าสำนักวิจัย โดยดำเนินการพิจารณาภายใต้แนวทางการดำเนินงานของแหล่งทุน รวมไปถึงการตอบสนองต่อข้อเสนอโครงการที่ได้มีการดำเนินการ และความเหมาะสมของงบประมาณ ทั้งนี้สำหรับโครงการที่ไม่ผ่านการพิจารณา (โครงการที่ ๑๕.การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวตำบลสารภี, โครงการที่ ๑๖.การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗.การพัฒนาแบบแนวทางตลาดถนนสายสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่) คณะกรรมการมีแนวทางให้มีการรวบรวมโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ โดยปรับเป็น “โครงการการศึกษาศักยภาพและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” และ การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยให้มีการเพิ่มเติมแนวทางการบูรณาการร่วมกันดังนี้

โครงการ	แนวทางการบูรณาการ
โครงการการศึกษาศักยภาพและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	บูรณาการร่วมกับประเด็น การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างจุดขายของชุมชน
การพัฒนา ศักยภาพผลิตภัณฑ์ และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	บูรณาการร่วมในประเด็น แนวทางการพัฒนาตลาดนัดชุมชน เพื่อเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับห่วงโซ่อุปทานของตลาด

สรุปรายละเอียดโครงการวิจัยที่ดำเนินการ(ทั้งระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒)

รหัสโครงการ	ชื่อโครงการ	หัวหน้าโครงการ	สังกัด/คณะ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน /สถานะการดำเนินงาน
	๑.การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ผ.ศ. พงศ์กร จันทราช	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘		ดำเนินการแล้วเสร็จ
	๒.การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ตำนานและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	รศ.มานุญ สุจิตา	ศึกษาศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘		ดำเนินการแล้วเสร็จ
	๓.การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.พิชัย เหลียวเรืองรัตน์	บริหารธุรกิจ	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘		ดำเนินการแล้วเสร็จ
	๔.การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.นุชจรินทร์ วงศ์ รจิต	ศิลปศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘		ดำเนินการแล้วเสร็จ
	๕.การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชนกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัณณูเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	นิเทศศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘		ดำเนินการแล้วเสร็จ
	๖.โครงการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	อ.นิรุช บุญฤทธานนท์	บริหารรัฐกิจ	ตุลาคม ๒๕๕๗ – ตุลาคม ๒๕๕๘		ดำเนินการแล้วเสร็จ

รหัส โครงการ	ชื่อโครงการ	หัวหน้าโครงการ	สังกัด/คณะ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน /สถานะการดำเนินงาน
	การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.พรนิภา จันทน์น้อย	ศิลปศาสตร์	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ
	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัณฐ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	นิเทศศาสตร์	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ
	รูปแบบการประกอบการธุรกิจอาหารชุมชนเพื่อความมั่นคงทางอาหาร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ธัญญารัตน์ ลีนฤาชี	บริหารธุรกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ
	การส่งเสริมศักยภาพด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุโดยการจำหน่ายสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุในเทศบาลชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่แบบมีส่วนร่วมผ่านช่องทางการตลาดออนไลน์	อ.จารุณี ภัทรวงศ์ธนา	วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ
	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ
	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	อ.นิรุช บุญยฤทธานนท์	บริหารรัฐกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ
	การหนุนเสริมการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์สารภีในรายวิชาประวัติศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	รศ.มานูญญ์ สุจิตา	ศึกษาศาสตร์	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ
	การพัฒนาแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ทัศนาศ พฤติการกิจ	บริหารรัฐกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ
	การศึกษาศักยภาพและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ณัฐพล เนียมแก้ว	บริหารธุรกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		อยู่ระหว่างดำเนินการ

การดำเนินการโครงการภายใต้ชุดโครงการ การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาดำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒) แบ่งระยะเวลาการกำกับติดตามการดำเนินการโครงการออกเป็น ๒ ระยะ รวมระยะเวลาดำเนินโครงการทั้งสิ้น ๒๔ เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐) ได้แก่

๑) การติดตามกำกับในระยะที่หนึ่ง พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – ตุลาคม ๒๕๕๙ ในรอบ ๑๒ เดือน

๒) การติดตามกำกับในระยะที่สอง พฤศจิกายน ๒๕๕๙-สิงหาคม ๒๕๖๐ ในรอบ ๑๐ เดือน

การติดตามกำกับในระยะที่หนึ่ง พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – ตุลาคม ๒๕๕๙ ในรอบ ๑๒ เดือน

รหัสโครงการ	ชื่อโครงการ	หัวหน้าโครงการ	สังกัด/คณะ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน /สถานะการดำเนินงาน
	การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.พรนิภา จันทรน้อย	ศิลปศาสตร์	-		ปรับเปลี่ยนชื่อโครงการ และการดำเนินการตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการ ชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดช สุวรรณ	นิเทศศาสตร์	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ดำเนินการต่อเนื่องจาก ระยะที่หนึ่ง
	รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหาร ชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ธัญญารัตน์ ลีนฤาษี	บริหารธุรกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		เริ่มดำเนินการ
	การส่งเสริมศักยภาพด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุโดยการ จำหน่ายสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุในเทศบาล ชุมชนตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่แบบมีส่วนร่วมผ่านช่องทางการตลาดออนไลน์	อ.จารุณี ภักทรวงศ์ธนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-		ปรับเปลี่ยนชื่อโครงการ และการดำเนินการตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		เริ่มดำเนินการ
	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	อ.นิรุช บุญยฤทธิฐานนท์	บริหารรัฐกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ดำเนินการต่อเนื่องจากระยะที่หนึ่ง
	การหนุนเสริมการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์สารภีในรายวิชาประวัติศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยความร่วมมือของเครือข่ายในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	รศ.มานูญณ์ สุคีตา	ศึกษาศาสตร์	-		ปรับเปลี่ยนชื่อโครงการและการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่สอง	อ.ทัศนีย์ พงศ์ศิริกิจ	บริหารรัฐกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ดำเนินการต่อเนื่องจากระยะที่หนึ่ง
	การศึกษาศักยภาพและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ที่เหมาะสมในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ณัฐพล เนียมแก้ว	บริหารรัฐกิจ	-		ปรับเปลี่ยนชื่อโครงการและการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี เพื่อรองรับการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	อ.จารุณี ภัทรวงษ์ธนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		เริ่มดำเนินการ
	การจัดการความรู้ด้านการเกษตร ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.อนุชรินทร์ วงศ์จิต	ศิลปศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		เริ่มดำเนินการ
	การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อ	อ.ณัฐพล เนียมแก้ว	บริหารรัฐกิจ	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน		เริ่มดำเนินการ

	จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลสารภี			๒๕๖๐		
	ยววิจัยประวัติศาสตร์สารภี	รศ.มานุนย์ สุคีตา	ศึกษาศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		เริ่มดำเนินการ

หมายเหตุ: สีแดงคือโครงการที่มีการปรับเปลี่ยนหัวข้อและกรอบแนวคิดการวิจัยตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ

การติดตามกำกับในระยะที่สอง พฤศจิกายน ๒๕๕๙-สิงหาคม ๒๕๖๐ ในรอบ ๑๐ เดือน

รหัสโครงการ	ชื่อโครงการ	หัวหน้าโครงการ	สังกัด/คณะ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน /สถานะการดำเนินงาน
	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	นิเทศศาสตร์	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๙๐
	รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหารชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.ธัญญารัตน์ ลีนฤาษี	บริหารธุรกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๗๐
	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.สปีงษ์ พงษ์สวัสดิ์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๖๐
	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	อ.นิรุช บุญยฤทธานนท์	บริหารรัฐกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๖๐
	การพัฒนาแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่สอง	อ.ทัศน พฤติการกิจ	บริหารรัฐกิจ	พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๖๐

	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี เพื่อรองรับการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	อ.จารุณี ภัทรวงศ์ธนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๗๐
	การจัดการความรู้ด้านการเกษตร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ.นุชรินทร์ วงศ์จรจิต	ศิลปศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๒๐
	การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลสารภี	อ.ณัฐพล เนียมแก้ว	บริหารธุรกิจ	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๕๐
	ยววิจัยประวัติศาสตร์สารภี	รศ.มานูญญ์ สุคีตา	ศึกษาศาสตร์	ตุลาคม ๒๕๕๙ – พฤศจิกายน ๒๕๖๐		ร้อยละ ๗๐

สถานะการดำเนินงานโครงการวิจัยในปัจจุบันและผลการดำเนินงานวิจัย (รายงานแล้ว ณ ตุลาคม ๒๕๕๙)

การรายงานผลการดำเนินการชุดโครงการย่อย ทั้งหมด ๖ โครงการ ภายใต้ชุดโครงการ การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒) ในรอบระยะที่หนึ่ง เดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – ตุลาคม ๒๕๕๙ ในรอบ ๑๒ เดือน

ผลการดำเนินงานชุดโครงการย่อย

ผลการดำเนินงานของชุดโครงการวิจัยย่อยทั้ง ๖ โครงการ เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบของแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งได้แก่ สังคมและวัฒนธรรม , เศรษฐกิจชุมชน, สิ่งแวดล้อม สามารถสรุปผลการดำเนินการในแต่ละด้านได้ดังนี้

๑.ผลการดำเนินการในด้าน สังคมและวัฒนธรรม

ในการดำเนินการในมิติของสังคมและวัฒนธรรม มีโครงการวิจัยย่อยที่เกี่ยวข้องจำนวนทั้งสิ้น ๓ โครงการ ดังนี้

โครงการที่ ๑ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โครงการที่ ๒ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่ ลำพูน

โครงการที่ ๓ การส่งเสริมกระบวนการ การมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ

เมื่อพิจารณาบริบทของพื้นที่ในประเด็นผู้สูงอายุพบว่า ในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภีมีจำนวนประชากรที่เป็นผู้สูงอายุรวมทั้งสิ้น ๑,๑๗๑ คน โดยจำแนกตามหมู่บ้านได้ดังนี้

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนผู้สูงอายุ
๑	ป่าแดด	๑๐
๒	สารภี	๑๗๒
๓	สารภี	๑๒๕
๔	ช่างเคิ่ง	๒๑๗
๕	ปากกอก	๑๐๖
๖	ปากกอก	๑๗๖
๗	สันกับตองใต้	๙๓
๘	สันกับตองเหนือ	๑๐๖
๙	ร่องกอก	๗๖
๑๐	ปากกอก	๙๐
รวม		๑,๑๗๑

ที่มา: เทศบาลตำบลสารภี, ๒๕๕๗

ทั้งนี้ที่ผ่านมาทางหน่วยงานของภาครัฐหลายหน่วยงานมีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นข้อมูลพื้นฐานของแต่ละหน่วยงาน แต่ยังไม่สามารถนำข้อมูลจากการจัดเก็บเหล่านั้นมาจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อช่วยในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานได้ เนื่องจากในการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว เป็นเพียงการเก็บรวบรวมเพื่อทำการส่งข้อมูลไปยังส่วนกลาง ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำไปวิเคราะห์และสรุปผลในภาพรวม แต่ยังคงขาดในส่วนของการวิเคราะห์ในระดับของชุมชนเพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนและปรับปรุงประสิทธิภาพโครงการต่างๆของชุมชน และส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชากรโดยเฉพาะประชากรผู้สูงอายุ การขาดข้อมูลที่มีประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อการวางแผนเพื่อจัดสวัสดิการต่างๆของเทศบาล เนื่องจากข้อมูลแต่ละชุมชนย่อมสะท้อนถึงลักษณะของความเป็นเอกลักษณ์ ภูมิปัญญา สภาพแวดล้อมของชุมชนนั้นๆ การจัดทำฐานข้อมูลและพัฒนาระบบสารสนเทศจะก่อให้เกิดการสร้างฐานความรู้เฉพาะชุมชนได้ เพื่อให้ชุมชนสามารถนำข้อมูลของแต่ละส่วนงานที่มีการจัดเก็บอยู่แล้ว มาอยู่ในรูปของระบบฐานข้อมูลที่มีการเชื่อมความสัมพันธ์กันและสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์รายงานจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อสามารถตอบสนองความต้องการด้านต่างๆตลอดจนถึงการวางแผนงานเพื่อการบริหารจัดการหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ในประเด็นของสภาพปัญหาองค์ความรู้เดิมสูญหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นซึ่งเปรียบเสมือนวิถีชีวิต ตัวตนในอดีตของบรรพบุรุษซึ่งได้รับผลกระทบจากสังคมของพื้นที่ในตำบลสารภีได้เปลี่ยนแปลงไป ความรู้เก่าถูกบดบัง ขาดการสืบทอดพัฒนาและปรับใช้ ฐานฐานความรู้ใหม่ ที่มาจากภายนอกก็ไม่ลึกซึ้งเพียงพอที่ยึดเหนี่ยวให้ชุมชนมีพลังและศักยภาพมากพอที่จะเผชิญกับ ปัญหาของสังคมสมัยใหม่ได้ ทั้งนี้ในพื้นที่ตำบลสารภีนั้น ในทางภูมิศาสตร์เป็นทางผ่านและเชื่อมโยง ระหว่างเชียงใหม่-ลำพูน ตำบลสารภีตั้งอยู่ในอำเภอสารภีเป็นอำเภอเดียวในจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่ มีภูเขาและพื้นที่ป่าไม้ และแม้ว่าอำเภอสารภีจะไม่มีภูเขาและพื้นที่ป่าไม้ แต่มีกีดันยางขนาดใหญ่ อายุเกิน ๑๐๐ ปีเรียงรายอยู่สองฟากถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เปรียบเสมือนอารยธรรมล้านนาที่มี ชีวิต เป็นมรดกเก่าแก่ที่ทรงคุณค่าแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนเมืองเชียงใหม่ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน

ในปัจจุบันการพัฒนาของภาครัฐในพื้นที่อำเภอสารภีมีอย่างต่อเนื่องทั้งเรื่องการพัฒนา คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และการก่อสร้างปรับปรุงสาธารณูปโภค ปลุกสิ่งก่อสร้างให้มีความ สะดวกเพื่อสนองตอบการขยายตัวของเศรษฐกิจ จนชุมชนตำบลสารภีพัฒนาไปสู่ความเป็นพื้นที่ กึ่งเมืองกึ่งชนบท และจากการลงพื้นที่สำรวจยังพบว่า ตลอดแนวถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน หรือ ถนนสายต้นยางนา มีธุรกิจ ร้านค้า ตลาด ร้านอาหาร โรงแรม บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ ซูเปอร์มาร์เก็ต บ้านเรือน ชุมชน ปิมน้ำมัน สถานที่ราชการ ฯลฯ ขึ้นอยู่เต็มตลอดแนวสองฝั่งถนน โดยในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา พื้นที่โซนนี้มีการขยายตัวเข้าสู่การเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น แต่ไม่มีการ อนุรักษ์ถนนสายนี้อย่างจริงจัง ทำให้จำนวนต้นไม้ลดลงอย่างมาก ประกอบกับคนในชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนอย่างแท้จริง มีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น การพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหาของชุมชนไม่อยู่บนพื้นฐานของชุมชนอย่าง แท้จริง

สำหรับในประเด็นปัญหาด้านการขาดการมีส่วนร่วมและจิตสำนึกพลเมืองของคนในพื้นที่นั้นพบว่า ขาดการพัฒนาแบบองค์รวม ด้วยการรวมตัวและการประสานความร่วมมือทำได้เฉพาะในพื้นที่คน

หมู่บ้านเดียวกัน ด้วยตำบลสารภีแม้จะเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท แต่ด้วยภูมิศาสตร์ที่ติดเขตแดนอำเภอเมือง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทำให้ตำบลสารภีมีความเป็นสังคมเมืองสูง คนในชุมชนขาดความสามัคคี มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างอิสระ คนหนุ่มสาวเดินทางออกจากชุมชนไปทำงานที่ตัวเมือง ในชุมชนมีแต่คนชราและเด็กเล็ก การดำเนินการใดๆ เพื่อการพัฒนามาจากคนที่เคยทำงานกลุ่มเดิมๆ ไม่มีอาสาสมัครใหม่มาร่วมผลิตเปลี่ยนหมุนเวียน หรือเกื้อหนุนการทำงานในพื้นที่ ผลที่เห็นได้ชัดคือ การขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การพัฒนากลุ่มอาชีพไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ แผนพัฒนาต่างๆมาจากกลุ่มผู้นำ แต่ไม่มีการเสนอแนะความคิดเห็นร่วมกันในชุมชนอย่างทั่วถึง ฉะนั้นที่ผ่านมามีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในตำบลเป็นลักษณะการป้อนและชี้นำจากองค์กรภาครัฐและผู้นำชุมชนเฉพาะคนที่มีศักยภาพ

ปัจจุบันแต่ละหมู่บ้านมีจุดศูนย์กลางในการแสดงความคิดเห็นที่แยกไปตามความสะดวกของคนในพื้นที่ แต่ไม่มีจุดศูนย์กลางในเรื่องพื้นที่สาธารณะที่เป็นศูนย์รวมใจชาวบ้าน ขณะที่ในเรื่องความเห็นเกี่ยวกับการสร้างพื้นที่ทางสังคม มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ควรจัดให้มีพื้นที่สาธารณะขึ้นในตำบลสารภี ซึ่งในที่ประชุมกลุ่มแม่บ้านได้มีการทดลองทำประชาคมเกี่ยวกับพื้นที่ทางสังคมที่คาดหวังไว้ ผลเรียงตามลำดับดังนี้ อันดับหนึ่งมีคะแนนเท่ากัน ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี และ ศาลาประชาคมหมู่ที่ ๔ อันดับที่สองรองลงมา ได้แก่ วัดปากกอก และ อันดับที่สาม ได้แก่ วัดสารภี

อนึ่งด้วยชุมชนตำบลสารภีเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองซึ่งมีลักษณะปัญหาชุมชนไม่ต่างไปจากชุมชนเมืองอื่นๆ โดยมากที่มักประสบ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการจัดการขยะ ปัญหาสุขภาพของคนในชุมชน ปัญหาของกลุ่มอาชีพต่างๆ และปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือน ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ที่จำเป็นต้องอาศัยการแก้ไขปัญหามาจากภาคประชาชน เพื่อให้การแก้ไขเป็นการวางแผนและดำเนินการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหานั้นๆโดยตรง อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัญหาการขาดความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ซึ่งจากลักษณะความเป็นชุมชนเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆที่เข้ามากระทบ แต่ทว่าชุมชนสารภียังคงมีทุนทางสังคมหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ความมีรากฐานทางวัฒนธรรมที่ยาวนาน (ถนนต้นยางวัฒนธรรม) เป็นต้น ฉะนั้นการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาก็ควรมุ่งไปที่การสร้างจิตสำนึกและการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในมิติด้านสังคมและวัฒนธรรมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมภายใต้แรงหนุนเสริมจาก สถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

สำหรับเป้าหมายการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ในมิติด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้น เป็นการดำเนินการเพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาใน ๓ ประเด็น คือ ผู้สูงอายุ, ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และ การพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่สาธารณะ และได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการไว้ดังนี้

โครงการวิจัย	วัตถุประสงค์
โครงการที่ ๑ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. เพื่อสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี เชียงใหม่ ๒. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการชุมชน ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนด้วยองค์ความรู้ที่หลากหลายและกระบวนการการมีส่วนร่วม ๓. เพื่อสร้างเครื่องมือช่วยในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนด้านผู้สูงอายุ ๔. เพื่อการสร้างฐานความรู้จากระบบสารสนเทศสำหรับบริหารจัดการชุมชนต่อไป
โครงการที่ ๒ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ตันยางนา และถนนสายเชียงใหม่ ลำพูน	๑. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของชาวบ้านกับต้นยางและ ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ๒. เพื่อศึกษาแนวทางการถ่ายทอดความรู้และความสำคัญของต้นยางและถนนสาย เชียงใหม่-ลำพูนให้แก่ผู้คนในปัจจุบัน ๓. เพื่อหาแนวทางในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างเหมาะสมโดย การมีส่วนร่วมของชุมชน
โครงการที่ ๓ การส่งเสริมกระบวนการ การมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	๑. เพื่อสำรวจระดับการมีจิตสำนึกและความรู้ความเข้าใจในเรื่องพลเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลสารภี ๒. เพื่อสร้างกระบวนการสื่อสารสาธารณะในการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของประชาชนในพื้นที่ตำบลสารภีผ่านพื้นที่สาธารณะของชุมชน ๓. เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากกลไกหลักในชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้นำชุมชน แกนนำและอาสาสมัครในชุมชนสารภี

ผลการดำเนินโครงการวิจัยตามวัตถุประสงค์โครงการ

ในการดำเนินการโครงการวิจัยทั้ง ๓ โครงการ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

๑.ผลการดำเนินการ โครงการการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินการเริ่มจากการสำรวจสภาพปัญหาของชุมชนร่วมกับเทศบาลสารภีและ วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อให้ได้ชุดข้อมูลที่สำคัญต่อการจัดทำแผนและการนำข้อมูลไปใช้อย่างเป็นประโยชน์ โดยได้ทำการออกแบบแบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมในประเด็น ข้อมูลพื้นฐาน,ข้อมูลสถานะทางเศรษฐกิจ,ข้อมูลสถานะทางสังคม,ข้อมูลผู้สูงอายุที่มีองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ความสามารถพิเศษ และข้อมูลสุขภาวะของผู้สูงอายุ หลังจากนั้นได้ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลเป็นจำนวน ๒ ครั้ง ในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ และ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ ดังรูป

และได้มีการนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศโดยใช้วิธีการ SDLC ได้แก่การสำรวจความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ทำการวิเคราะห์และออกแบบระบบให้สอดคล้องกับแบบสอบถาม ใช้รูปแบบการทำงานแบบ Dynamic Web เพื่อช่วยทำให้ผู้ใช้งานระบบ และดูแลระบบ สามารถบริหารจัดการ และควบคุมระบบผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มีการสร้างระบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยจัดทำในรูปแบบของWeb Application ภายใต้อัฒชี URL คือ <http://www.missaraphi.org/> ทั้งนี้ข้อมูลภายในจะประกอบไปด้วย การแสดงข้อมูลใน ๕ ประเด็น คือ

ข้อมูลพื้นฐาน, ข้อมูลสภาวะทางเศรษฐกิจ, ข้อมูลสภาวะทางสังคม, ข้อมูลด้านองค์ความรู้และ ข้อมูลด้านสุขภาวะของผู้สูงอายุ โดยสามารถเรียกดูข้อมูลสรุปได้ทั้งในรูปแบบ รายงานข้อมูลภาพรวม และ รายงานข้อมูลแยกตามหมู่บ้าน ซึ่งข้อมูลในภาพรวมของประชากรผู้สูงอายุในเขตตำบลสารภีสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐาน

ประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสารภีมีจำนวน ๑,๑๗๑ คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง และมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง ๖๐-๖๙ ปีมากที่สุด รองลงมาคือช่วงอายุ ๗๐-๗๙ ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป ๑- ป ๔) มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพรับจ้างและงานด้านเกษตรชุมชน มีการรับรู้ข่าวสารภายในชุมชนผ่านเสียงตามสาย และมีงานอดิเรกที่สนใจคือทำสวนและสวดมนต์เข้าวัด ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และมีการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมอย่างสม่ำเสมอ

ข้อมูลด้านสภาวะทางเศรษฐกิจ

ประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสารภีส่วนใหญ่มีรายได้ ๐-๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและค่าน้ำค่าไฟ ไม่มีหนี้สิน และมีการออมเงิน

ข้อมูลด้านสภาวะทางสังคม

ประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสารภีส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตรสาว และได้รับความช่วยเหลือทั้งในด้านคำปรึกษาในเรื่องต่างๆตลอดจนเงินและสิ่งของต่างๆจากบุตรเป็นส่วนใหญ่ สำหรับความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐคือประเด็นในเรื่องของการสร้างรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องเบี้ยยังชีพ

ข้อมูลด้านองค์ความรู้

ในด้านองค์ความรู้นั้นพบว่า ส่วนใหญ่มีองค์ความรู้ในด้าน การทำอาหารและเกษตรกรรม

ข้อมูลด้านสุขภาวะ

พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีการใช้อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ มีปัญหาสุขภาพในเรื่อง ความดันโลหิตสูงและอาการเวียนศรีษะ มีการใช้บริการการรักษาจากโรงพยาบาลของรัฐผ่านสิทธิบัตรทอง และเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน

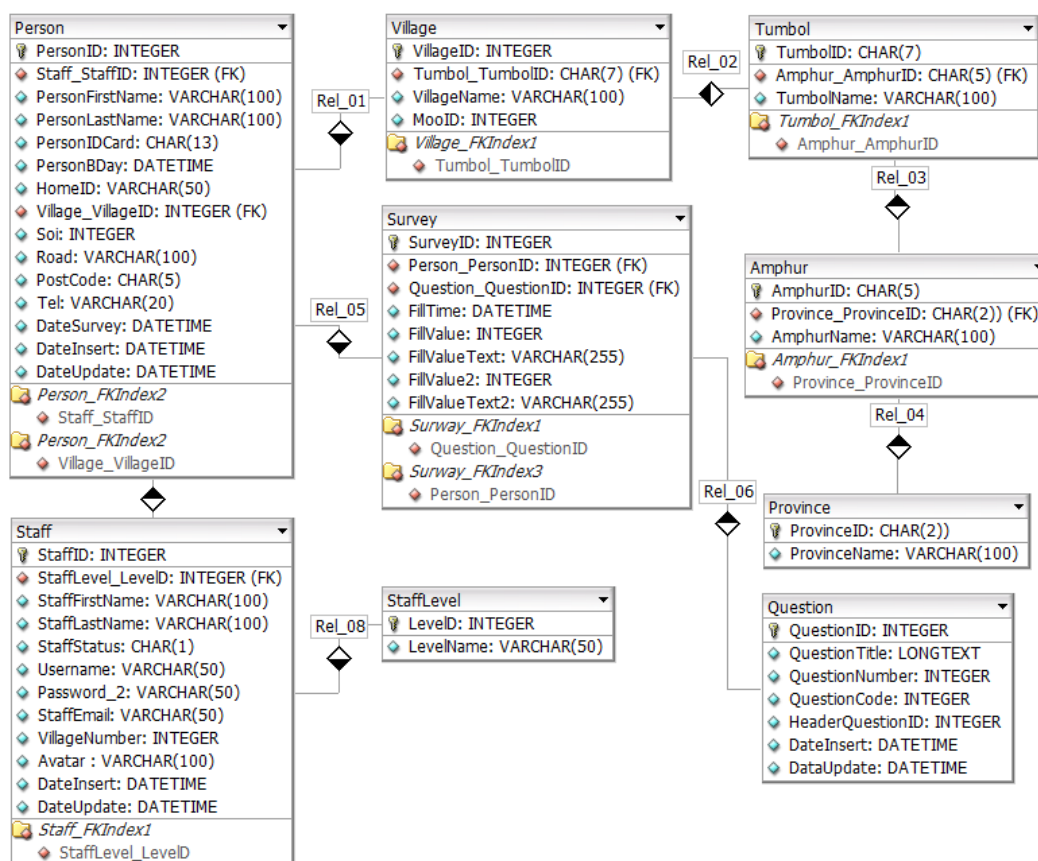
เป้าหมายของผลผลิต (output) และตัวชี้วัดของโครงการวิจัย

โครงการวิจัยได้ทำการกำหนดเป้าหมายของผลผลิตและตัวชี้วัดของโครงการวิจัยแสดงได้ดังตาราง

ตาราง แสดงเป้าหมายของผลผลิต(output) และตัวชี้วัด

ผลผลิต (Output)	ตัวชี้วัด	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
ฐานข้อมูลผู้สูงอายุ	จำนวน ๑ ชุด	ฐานข้อมูลมีความครบถ้วน ใช้งานได้จริง

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลในการออกแบบระบบฐานข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โมเดลจำลองความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล (Entity Relationship Model: ER-Model) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการออกแบบฐานข้อมูล โดยนำเสนอการออกแบบฐานข้อมูลในระดับแนวคิด (Conceptual) ในลักษณะของแผนภาพ (Diagram) ดังรูป

พจนานุกรมฐานข้อมูล (Data Dictionary)

การออกแบบตาราง ในส่วนของการจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุ ได้แสดงรายชื่อตาราง คำอธิบาย และประเภทของตารางทั้งหมด ได้ด้วยตารางที่ ๒ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒ รายชื่อตารางที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมด

ลำดับ	ชื่อตาราง	คำอธิบาย	ประเภท
๑	Person	เป็นตารางข้อมูลผู้สูงอายุ	ตารางหลัก
๒	Staff	เป็นตารางข้อมูลผู้ใช้งานระบบ	ตารางหลัก
๓	Village	เป็นตารางข้อมูลชื่อหมู่บ้าน	ตารางอ้างอิง
๔	Tambon	เป็นตารางข้อมูลตำบล	ตารางอ้างอิง
๕	Amphur	เป็นตารางข้อมูลอำเภอ	ตารางอ้างอิง
๖	Province	เป็นตารางข้อมูลจังหวัด	ตารางอ้างอิง
๗	StaffLevel	เป็นตารางข้อมูลระดับการใช้งานผู้ใช้	ตารางอ้างอิง
๘	Surway	เป็นตารางข้อมูลแบบสอบถาม	ตารางที่มีการเปลี่ยนแปลง
๙	Question	เป็นตารางข้อมูลคำถาม	ตารางที่มีการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ ๓ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุ (Person)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	PersonID (PK)	int	๑๑	คีย์หลัก	รหัสผู้สูงอายุ
๒	PersonFirstName	Varchar	๑๐๐		ชื่อผู้สูงอายุ
๓	PersonLastName	Varchar	๑๐๐		นามสกุลผู้สูงอายุ
๔	PersonIDCard	Char	๑๓		เลขที่ประจำตัวประชาชน
๕	PersonBDay	Datetime			วันเดือนปีเกิด
๖	HomeID	Varchar	๕๐		บ้านเลขที่
๗	VillageID (FK)	Int	๑๑	คีย์นอก	หมู่ที่
๘	Soi	Int	๑๑		ซอย
๙	Road	Varchar	๕๐		ถนน
๑๐	PostCode	Char	๕		รหัสไปรษณีย์
๑๑	Tel	Varchar	๒๐		เบอร์โทรศัพท์
๑๒	StaffID (FK)	Int	๑๑	คีย์นอก	รหัสเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
๑๓	DateSurvey	Datetime			วันที่สำรวจข้อมูล
๑๔	DateInsert	Datetime			วันที่จัดเก็บข้อมูล
๑๕	Dateupdate	Datetime			วันที่ปรับปรุงข้อมูล

ตารางที่ ๔ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้งานระบบ (Staff)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	StaffID (PK)	int	๑๐	คีย์หลัก	ลำดับผู้ใช้งานระบบ
๒	StaffFirstName	Varchar	๕๐		ชื่อผู้ใช้งานระบบ
๓	StaffLastName	Varchar	๕๐		นามสกุล
๔	StaffStatus	Varchar	๕๐		เบอร์โทรศัพท์
๕	Username	Varchar	๕๐		ชื่อผู้ใช้สำหรับเข้าระบบ
๖	Password	Varchar	๕๐		รหัสผ่านเข้าระบบ
๗	LevelID (FK)	Int	๑๑	คีย์นอก	รหัสระดับการใช้งาน
๘	VillageNumber	Int	๑๑		หมู่บ้านที่รับผิดชอบ
๙	StaffStatus	Char	๑		สถานะ การใช้งาน
๑๐	Avatar	Varchar	๑๐๐		รูปประจำตัวผู้ใช้งาน
๑๑	DateInsert	Datetime			วันที่จัดเก็บข้อมูล
๑๒	Dateupdate	Datetime			วันที่ปรับปรุงข้อมูล

ตารางที่ ๕ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลชื่อหมู่บ้าน (Village)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	VillageID (PK)	Char	๙	คีย์หลัก	รหัสหมู่บ้าน
๒	VillageName	Varchar	๑๐๐		ชื่อหมู่บ้าน
๓	MoolID	Int	๑๑		หมู่ที่
๔	TumbolID (FK)	Char	๗	คีย์นอก	รหัสตำบล

ตารางที่ ๖ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลตำบล (Tambon)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	TambonID (PK)	Char	๗	คีย์หลัก	รหัสตำบล
๒	TambonName	Varchar	๑๐๐		ชื่อตำบล
๓	AmphurID(FK)	Char	๕	คีย์นอก	รหัสอำเภอ

ตารางที่ ๗ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลอำเภอ (Amphur)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	AmphurID(PK)	Char	๕	คีย์หลัก	รหัสอำเภอ
๒	AmphurName	Varchar	๕๐		ชื่ออำเภอ
๓	ProvinceID (FK)	Char	๒	คีย์นอก	รหัสจังหวัด

ตารางที่ ๘ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลจังหวัด (Province)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	ProvinceID (PK)	Char	๒	คีย์หลัก	รหัสจังหวัด
๒	ProvinceName	Varchar	๕๐		ชื่อจังหวัด

ตารางที่ ๙ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลระดับการใช้งานระบบ (Status Level)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	LevelID (PK)	Int	๑๑	คีย์หลัก	รหัสระดับการใช้งานระบบ
๒	LevelName	Varchar	๑๐๐		ชื่อระดับการใช้งานระบบ

ตารางที่ ๑๐ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลแบบสอบถาม (Survey)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	SurveyID (PK)	Int	๑๑	คีย์หลัก	รหัสแบบสอบถาม
๒	PersonID (FK)	Int	๑๑	คีย์นอก	รหัสผู้ตอบแบบสอบถาม
๓	QuestionID (FK)	Int	๑๑	คีย์นอก	รหัสคำถาม
๔	FillTime	Datetime			วันเวลาที่บันทึกข้อมูล
๕	FillValue	Int	๑๑		ค่าของคำตอบ
๖	FillValeuText	Varchar	๒๕๕		ค่าของรหัสประจำคำตอบ
๗	FillValue๒	Int	๑๑		ค่าของคำตอบลำดับที่ ๒
๘	FillValueText๒	Varchar	๒๕๕		ค่าของรหัสประจำคำตอบที่ ๒

ตารางที่ ๑๑ รายละเอียดตารางจัดเก็บข้อมูลคำถาม (Question)

ลำดับ	ชื่อเขตข้อมูล	ชนิดข้อมูล	ขนาด	คีย์	คำอธิบาย
๑	QuestionID (PK)	Int	๑๑	คีย์หลัก	รหัสคำถาม
๒	QuestionCode	Int	๑๑		รหัสประจำคำถาม
๓	QuestionTitle	LongText			คำถาม
๔	QuestionNumber	Int	๑๑		หมายเลขคำถาม
๕	HeaderQuestionID	Int	๑๑		รหัสคำถามกรณีมีข้อย่อย
๖	DateInsert	Datetime			วันที่จัดเก็บข้อมูล
๗	Dateupdate	Datetime			วันที่ปรับปรุงข้อมูล

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมืองในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) ทำงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีการแบ่งระดับของผู้ใช้งานอยู่ ๒ ระดับดังต่อไปนี้

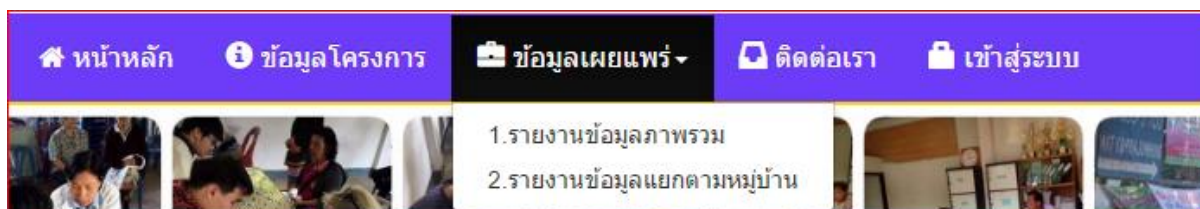
๑.สำหรับผู้ทั่วไป การเข้าสู่ระบบการทำงาน (www.missaraphi.org) จะปรากฏหน้าแสดงผลหลัก (Homepage) ดังภาพ

ประกอบด้วยการทำงานหลัก ดังนี้

- ส่วนของหน้าเว็บไซต์หลักในการแสดงผลข้อมูล
- “ข้อมูลโครงการ” แสดงรายละเอียดของโครงการวิจัย
- “ข้อมูลเผยแพร่” สำหรับรายงานข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลในระบบ ประกอบด้วย ๒ ส่วนได้แก่ “รายงานข้อมูลผู้สูงอายุ ทุกหมู่บ้าน” และ “รายงานข้อมูลผู้สูงอายุ จำแนกรายหมู่บ้าน”
- ติดต่อเรา” แสดงรายละเอียดการติดต่อสอบถาม
- “เข้าสู่ระบบ” เป็นการเข้าสู่ส่วนบริหารจัดการ สำหรับผู้ใช้ระบบ

ส่วนของรายงานที่มีการจัดทำขึ้นเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลภาพรวมของชุมชนที่บุคคลทั่วไปสามารถมองเห็นได้ ดังภาพ

ผู้ใช้งานสามารถเรียกใช้งาน เมนูรายงาน ได้ทั้ง ๒ แบบ

- รายงานข้อมูลภาพรวม เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและแผนภูมิ ที่เกิดจากผลของข้อมูลทั้งหมดจากทุกหมู่บ้านของเทศบาลตำบลสารภี
- รายงานข้อมูลแยกตามหมู่บ้านเป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและแผนภูมิ เช่นกัน แต่เป็นการนำเสนอข้อมูลตามหมู่บ้านที่มีการนำเสนอในลักษณะเดียวกันทั้งหมด

โดยรายงานสามารถแบ่งได้เป็นรายงานข้อมูลภาพรวม และ รายงานข้อมูลแยกตามหมู่บ้าน โดยรายงานข้อมูลภาพรวม เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและแผนภูมิ ที่เกิดจากผลของข้อมูลทั้งหมดจากทุกหมู่บ้านของเทศบาลตำบลสารภี ส่วน รายงานข้อมูลแยกตามหมู่บ้านเป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและแผนภูมิเช่นกัน แต่เป็นการนำเสนอข้อมูลตามหมู่บ้านที่มีการนำเสนอในลักษณะเดียวกันทั้งหมด การเรียกดูรายงานสามารถเลือกได้จากเมนู ดังภาพ ๔.๖ และ ๔.๗

รายงานข้อมูลภาพรวม

รายงานข้อมูลผู้สูงอายุ จำแนกรายหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน

แบบสอบถาม
 [ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน](#)
[ตอนที่ ๒ สภาวะทางเศรษฐกิจ](#)
[ตอนที่ ๓ สภาวะทางสังคม](#)
[ตอนที่ ๔ องค์ความรู้](#)
[ตอนที่ ๕ สุขภาวะของผู้สูงอายุ](#)

รายงานข้อมูลภาพรวม ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- แบบสอบถาม
- ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน
- ตอนที่ ๒ สภาวะทางเศรษฐกิจ
- ตอนที่ ๓ สภาวะทางสังคม
- ตอนที่ ๔ องค์ความรู้
- ตอนที่ ๕ สุขภาวะของผู้สูงอายุ

ผู้ใช้สามารถดูรายงานเป็นแผนภูมิได้ ดังภาพ

- รายงานข้อมูลแยกตามหมู่บ้าน

ผู้ใช้งานสามารถเรียกดูรายงานข้อมูลแยกตามหมู่บ้าน ระบบจะแสดงข้อมูลตารางรายชื่อหมู่บ้านทั้งหมด จำนวนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และมีรายการย่อยที่เชื่อมโยงต่อไปยังหน้าย่อยของข้อมูลแต่ละหมู่บ้านดังภาพ

รายงานข้อมูลผู้สูงอายุ จำแนกรายหมู่บ้าน

หมู่ที่	จำนวนคน	...
1-ป่าแดด	0	เรียกดู
2-สารภี	86	เรียกดู
3-สารภี	57	เรียกดู
4-ช้างเผือก	99	เรียกดู
5-ปากก่อง	56	เรียกดู
6-ปากก่อง	103	เรียกดู
7-สันกับตองใต้	52	เรียกดู
8-สันกับตองเหนือ	60	เรียกดู
9-ร่องกอก	42	เรียกดู
10-ปากก่อง	38	เรียกดู
ทั้งหมด	593	เรียกดู

๒. สำหรับผู้ใช้ระบบ

เป็นส่วนของรายงานที่มีการจัดทำขึ้นเพื่อการนำเสนอข้อมูลเชิงลึกของชุมชน ผู้ที่ใช้งานจะต้องเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ในการใช้งาน สามารถเข้าสู่ระบบโดยเรียกใช้งานผ่านทางหน้าเว็บไซต์ www.missaraphi.org

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการชุมชน
แบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ในพื้นที่ตำบลสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่

[หน้าหลัก](#)
[ข้อมูลโครงการ](#)
[ข้อมูลเผยแพร่](#)
[ติดต่อเรา](#)
[เข้าสู่ระบบ](#)

กรุณา ป้อนชื่อผู้ใช้งาน และรหัสผ่าน

*หากเข้าระบบไม่ได้ กรุณาติดต่อเจ้าหน้าที่ดูแลระบบ

[เข้าสู่ระบบ](#)

ผู้ใช้งานสามารถเรียกใช้งาน เมนูรายงาน โดยรายงานมีส่วนประกอบของเมนูย่อยดังนี้

- รายงานข้อมูลภาพรวม เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและแผนภูมิ ที่เกิดจากผลของข้อมูลทั้งหมดจากทุกหมู่บ้านของเทศบาลตำบลสารภี
- รายงานข้อมูลแยกตามหมู่บ้านเป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและแผนภูมิ เช่นกัน แต่เป็นการนำเสนอข้อมูลตามหมู่บ้านที่มีการนำเสนอในลักษณะเดียวกันทั้งหมด ดังภาพ

หน้าหลัก

รายงาน

คู่มือการใช้งาน

ข้อมูลโครงการ

ผู้ใช้งาน

เมนู 1

1. รายงานข้อมูลภาพรวม

2. รายงานข้อมูลแยกตามหมู่บ้าน

ชุมชน แบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- แบบสอบถาม
- ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน
- ตอนที่ ๒ สถานะทางเศรษฐกิจ
- ตอนที่ ๓ สถานะทางสังคม
- ตอนที่ ๔ องค์กรความรู้
- ตอนที่ ๕ สุขภาวะของผู้สูงอายุ

การนำเสนอข้อมูลของระบบทั้งหมดจะมีกรอบของการนำเสนอเช่นเดียวกับข้อมูลที่เผยแพร่ แต่สิ่งที่แตกต่างกัน ในส่วนของรายงานผู้ใช้งาน จะสามารถลงรายละเอียดในการเรียกดูข้อมูลได้ เมื่อมีการเรียกเมนูย่อย เช่นเมนูพื้นฐาน จะแสดงผลดังรูป สิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นจาก ข้อมูลที่เผยแพร่ คือ การเชื่อมโยงข้อมูลไปยังแต่ละรายการ ดังภาพ

นอกจากนี้ระบบสามารถให้ผู้ใช้งานเลือกดูข้อมูล ยกตัวอย่างเช่นข้อมูลของประชาชน สามารถทำการเลือกดูรายงานได้โดยระบบจะแสดงข้อมูล ชื่อ-นามสกุลผู้สูงอายุ ที่มีเพศชาย พร้อมทั้งแสดง เพศ อายุ และหมู่ที่อาศัยอยู่ของเพศชายทั้งหมด รวมถึงมี ทางเลือกในส่งออกข้อมูลทั้งหมดออกมาในรูปแบบของไฟล์เอกสาร Excel ดังภาพ

ค่านำหน้าชื่อ-นาย

Export To Excel

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	เพศ	อายุ	หมู่ที่
1	นายกมล จินเมือง	ชาย	63	2
2	นายเกษม ประสิทธิ์	ชาย	62	2
3	นายคำมูล มนล่า	ชาย	62	2
4	นายจรัส มนกอง	ชาย		2
5	นายชูชาติ จอมเส็ก	ชาย	64	2
6	นายธีรภรณ์ จักรรินทร์	ชาย	65	2
7	นายลา พงเมง	ชาย	81	2
8	นายถาวร บุญทวี	ชาย	68	2
9	นายทรง บุญยัง	ชาย	73	2
10	นายทวี นามวงศ์	ชาย	62	2

ในการออกรายงานในส่วนของผู้ใช้ระบบทั้งหมดมีลักษณะเช่นเดียวกับ รายงานในส่วนที่การเผยแพร่ทั้งหมด แต่ที่ต่างกัันคือ ในส่วนของผู้ใช้ระบบจะสามารถเรียกดู รายละเอียดของแต่ละรายการได้ ว่าเป็นใคร โดยแสดง ชื่อ-นามสกุล เพศ อายุ และหมู่ที่อาศัยอยู่

ทั้งนี้ ในส่วนของการใช้งานระบบได้ถูกอธิบายไว้ในส่วนของภาคผนวก ข. คู่มือการใช้งานระบบ เป้าหมายของผลลัพธ์ (outcome) และผลกระทบ (Impact)

โครงการวิจัยได้ทำการกำหนดเป้าหมายของผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการวิจัยแสดงได้แสดงได้ดังตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ แสดงเป้าหมายของผลลัพธ์ (outcome) และตัวชี้วัด

ผลผลิต (Outcome)	ตัวชี้วัด	
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
๑) ระดับของความพึงพอใจของผู้บริหารและผู้ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการชุมชน	>=๓.๕๑	๑) ความพึงพอใจของผู้บริหารที่ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการชุมชน
๒) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้สารสนเทศต่องานด้านต่างๆ	>=๓.๕๑	๒) การนำสารสนเทศไปใช้วิเคราะห์และพัฒนางานด้านต่างๆของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ outcome กราฟ

ในส่วนของระดับความพึงพอใจของผู้บริหารและผู้ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการชุมชน ทีมงานวิจัยได้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากรายงานข้อมูลผู้สูงอายุ งานวิจัยเรื่อง “ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ในวันที่ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ เดือนพฤษภาคม

พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและ วันศุกร์ ที่ ๑๓ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม สำนักงานเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ดังภาพ

โดยภายหลังจากการจัดอบรมที่วิจัยได้ทำการสำรวจความพึงพอใจแก่กลุ่มผู้ใช้ ประโยชน์โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ อันได้แก่ ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ซึ่งได้แบ่งประเภทของผู้ใช้งานระบบออกเป็น ๒ กลุ่มได้แก่

- ๑) ผู้บริหารและผู้ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการชุมชน
- ๒) ผู้ใช้สารสนเทศงานด้านต่างๆ

ซึ่งผลที่ได้แสดงค่าความพึงพอใจดังตาราง

ตาราง ๑๓ ระดับของความพึงพอใจของผู้บริหารและผู้ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการชุมชน

คำถาม / ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
๑.๑ ระบบความปลอดภัยในการเข้าใช้งานระบบ มีความเหมาะสม	๔.๔๒	๐.๕๔
๑.๒ การจัดวางเครื่องมือ ปุ่มคำสั่ง และเมนูการทำงานสะดวกต่อการใช้งาน	๔.๓๗	๐.๕๘
๑.๓ ข้อความมีขนาด และรูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม	๔.๐๕	๐.๗๕
๑.๔ องค์ประกอบของสี ที่ใช้ในการแสดงผลมีความเหมาะสม	๔.๒๓	๐.๖๑
๒.๑ การแสดงผลข้อมูลมีความครบถ้วน	๔.๔๔	๐.๕๐
๒.๒ การสืบค้นข้อมูลใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	๔.๓๗	๐.๖๒
๒.๓ การจัดการข้อมูล “ข้อมูลพื้นฐาน” สะดวกใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	๔.๓๗	๐.๖๒
๒.๔ การจัดการข้อมูล “สภาวะเศรษฐกิจ” สะดวกใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	๔.๒๘	๐.๖๓
๒.๕ การจัดการข้อมูล “สภาวะทางสังคม” สะดวกใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	๔.๓๓	๐.๕๗
๒.๖ การจัดการข้อมูล “องค์ความรู้” สะดวกใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	๔.๔๒	๐.๖๓
๒.๗ การจัดการข้อมูล “สุขภาวะผู้สูงอายุ” สะดวกใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	๔.๓๕	๐.๕๗
๒.๘ ระบบมีข้อความแจ้งเตือนให้ทราบ เมื่อกรอกข้อมูลผิดพลาด	๔.๒๑	๐.๑๖
๒.๙ ระบบใช้งานง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน	๔.๓๗	๐.๕๘
๓.๑ รายละเอียดของข้อมูล ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน	๔.๔๐	๐.๖๓
๓.๒ ข้อมูลตรงต่อความต้องการใช้งานของผู้ใช้	๔.๓๕	๐.๖๕
๓.๓ ตารางและแผนภูมิ ที่ใช้ สื่อความหมายได้เหมาะสม และชัดเจน	๔.๓๗	๐.๕๘
๓.๔ การส่งออกข้อมูลในรูปแบบไฟล์ Excel มีความเหมาะสม	๔.๓๗	๐.๖๓
๓.๕ ชุดข้อมูลทั้งหมดช่วยในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนด้านผู้สูงอายุ	๔.๔๕	๐.๖๕
๓.๖ ได้รับฐานความรู้ จากระบบสารสนเทศสำหรับบริหารจัดการชุมชน	๔.๓๓	๐.๕๘
๓.๗ ข้อมูลสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานอื่น ที่เกี่ยวข้องได้	๔.๓๕	๐.๔๙

คำถาม / ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
๔.๑ การเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยากร	๔.๕๖	๐.๕๙
๔.๒ วิทยากรถ่ายทอดความรู้มีประเด็นครบถ้วนตามที่ระบุไว้	๔.๖๐	๐.๕๔
๔.๓ วิทยากรตอบปัญหา และข้อซักถามได้ชัดเจน	๔.๔๔	๐.๗๐
๔.๔ ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	๔.๑๒	๐.๙๖
๔.๕ คู่มือการใช้งาน มีความเหมาะสม ช่วยให้สามารถใช้งานระบบได้	๔.๓๐	๐.๗๑
๔.๖ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติกับระบบงานจริงได้	๔.๓๓	๐.๗๘
๕.๑ สถานที่จัดอบรมสะอาดและมีความเหมาะสม	๔.๕๑	๐.๖๗
๕.๒ ความพร้อมของอุปกรณ์ไอทีสนับสนุน	๔.๖๐	๐.๕๔
๕.๓ อาหาร มีความเหมาะสม	๔.๓๗	๐.๔๙
เฉลี่ยรวม	๔.๓๗	๐.๑๐

จากการวิเคราะห์ระดับของความพึงพอใจของผู้บริหารและผู้ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการชุมชนพบว่าอยู่ในระดับมาก (๔.๓๗) ซึ่งมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับ ๐.๑๐ ซึ่งบรรลุตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ (≥ ๓.๕๑) และเชิงคุณภาพในด้านของความพึงพอใจของผู้บริหารที่ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการชุมชน ตาราง ๑๔ ระดับของความพึงพอใจของผู้ใช้สารสนเทศงานด้านต่างๆ

คำถาม / ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
๑.๑ องค์ประกอบของสื่อ ที่ใช้ในการแสดงผลมีความเหมาะสม	๔.๐๖	๐.๙๐
๑.๒ รูปภาพที่ใช้ประกอบมีความเหมาะสม	๔.๐๐	๐.๕๐
๑.๓ การจัดวาง เมนูการทำงาน สะดวกต่อการใช้งาน	๓.๗๖	๐.๗๕
๑.๔ ข้อความมีขนาด และรูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม	๔.๐๖	๐.๖๖
๒.๑ รายละเอียดของข้อมูล ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน	๔.๑๒	๐.๓๓
๒.๒ ข้อมูลตรงต่อความต้องการใช้งานของผู้ใช้	๔.๐๖	๐.๗๕
๒.๓ ตารางและแผนภูมิ ที่ใช้ สื่อความหมายได้เหมาะสม และชัดเจน	๔.๑๒	๐.๗๐
๒.๔ ข้อมูล “พื้นฐาน” นำไปประยุกต์ใช้กับงาน ที่เกี่ยวข้องได้	๔.๐๖	๐.๗๕

คำถาม / ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
๒.๕ ข้อมูล “สถานะเศรษฐกิจ” นำไปประยุกต์ใช้กับงาน ที่เกี่ยวข้องได้	๔.๐๐	๐.๖๑
๒.๖ ข้อมูล “สถานะทางสังคม” นำไปประยุกต์ใช้กับงาน ที่เกี่ยวข้องได้	๔.๑๒	๐.๗๐
๒.๗ ข้อมูล “องค์ความรู้” นำไปประยุกต์ใช้กับงาน ที่เกี่ยวข้องได้	๔.๐๐	๐.๗๑
๒.๘ ข้อมูล “สุขภาวะผู้สูงอายุ” นำไปประยุกต์ใช้กับงาน ที่เกี่ยวข้องได้	๔.๐๐	๐.๖๑
๒.๙ ชุดข้อมูลทั้งหมดช่วยในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนด้านผู้สูงอายุ	๓.๘๒	๑.๐๑
๒.๑๐ ได้รับฐานความรู้ จากระบบสารสนเทศสำหรับบริหารจัดการชุมชน	๓.๙๔	๐.๘๓
๒.๑๑ คู่มือการใช้งาน มีความเหมาะสม ช่วยให้สามารถใช้งานระบบได้	๔.๐๖	๐.๖๖
เฉลี่ยรวม	๔.๐๑	๐.๑๖

จากการวิเคราะห์ระดับของความพึงพอใจของระดับความพึงพอใจของผู้ใช้สารสนเทศต้องงานด้านต่างๆพบว่าอยู่ในระดับมาก (๔.๐๑) ซึ่งมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับ ๐.๑๖ ซึ่งบรรลุตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ (≥ 3.51) และเชิงคุณภาพในด้านของความพึงพอใจของผู้บริหารที่ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการชุมชนต่อการนำสารสนเทศไปใช้วิเคราะห์และพัฒนางานด้านต่างๆของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.ผลการดำเนินการโครงการ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ด้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่ ลำพูน

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์ โดยทำการสอบถามปลัดเทศบาลตำบลสารภี และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ร่วมกับการสืบค้นเอกสาร หลักฐาน ผลงานทางวิชาการจากแหล่งต่างๆ และงานเขียน จากคนในชุมชน ซึ่งการทบทวนงานศึกษาและค้นหาค้นหาบุคคลสำคัญที่ให้ข้อมูลแบ่งออก ได้เป็น ๒ รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ ๑ การศึกษาตัวตน รากเหง้าหรือการศึกษาประวัติศาสตร์ แบบดั้งเดิม เป็นวิธีการในการเล่าเรื่องตนเอง (storytelling) เป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับครอบครัวและบรรพบุรุษของตนเองและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน พระภิกษุ ผู้เฒ่าผู้แก่ ในรูปแบบดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา ๓ รูปแบบ ประกอบด้วย

๑.๑ การเล่าเรื่องแบบวาดภาพหรือบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คัมภีร์ไบเบิล ลานนา ปีสหรือพับสา เอกสารโบราณ ลานนา จารึก กิจกรรมฝาผนัง ฯลฯ ซึ่ง ผู้เชี่ยวชาญการเล่าเรื่องรูปแบบนี้ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ ผู้อาวุโส ผู้สูงอายุที่เคยบวชเรียนหรือ อดีตข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญทางโบราณคดี เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์

๑.๒ การเล่าเรื่องโดยการแสดงหรือพิธีกรรม เช่น การแสดงในงานบุญ การร้องเพลงขอ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญการเล่าเรื่องโดยใช้รูปแบบนี้ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ ผู้นำพิธีกรรม นักร้องเพลงขอ

๑.๓ การเล่าเรื่องตำนาน นิทานพื้นบ้าน เช่น ตำนาน ลานนา ผญา นิทาน พื้นบ้าน ลานนา การเล่าเรื่องในลักษณะนี้เป็นการผสมผสานทักษะการเล่าเรื่องด้วยคำพูด การเขียนและ การแสดงออกทางกิริยา สีหน้าท่าทางเข้าด้วยกันผสมผสานความสามารถและเอกลักษณ์ในการ เล่าหรือร้องเพลงของแต่ละบุคคล โดยส่วนใหญ่ล้วนต้องอาศัยความร่วมมือของครอบครัว ชุมชน และเพื่อนบ้านใกล้เคียงในการเล่าเรื่องเพื่อสื่อความหมายและเสริมเรื่องราวที่สอดคล้องร้อยเรียง ไปด้วยกัน

รูปแบบที่ ๒ การศึกษาตัวตนหรือประวัติศาสตร์สมัยใหม่ การศึกษาใน รูปแบบนี้เกี่ยวกับรอยต่อหรือรอยแยกของวิธีการศึกษาในรูปแบบที่ ๑ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ ได้รับการค้นคว้าวิจัยและเรียบเรียงการนำเสนอด้วยวิธีการสมัยใหม่ เช่น การเขียนในรูปแบบ หนังสือ บทความ สารคดี เทปเสียง และงานศึกษาประวัติศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้พยายามทำการ รวบรวม คัดเลือกผลงานและงานเขียนในพื้นที่ตำบลสารภีตลอดจนที่ใกล้เคียงกับพื้นที่

ผลการศึกษา “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสารภี”

ความเป็นมาและการตั้งถิ่นฐานของตำบลสารภี

จากคำบอกเล่าของชาวบ้านประกอบกับเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แม้ไม่มีหลักฐานระบุแน่ชัดแต่สันนิษฐานได้ว่า ชุมชนในร่องรอยน้ำปิงเก่าคงมีผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนแล้วในสมัยเวียงกุมกาม (พ.ศ. ๑๘๒๔-๒๒๗๐) จนถึงราชวงศ์มังราย ขณะที่ข้อมูลชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งยืนยันตนเองสอดคล้องกับนักวิชาการที่ศึกษาประวัติศาสตร์เชียงใหม่ว่า ตั้งแต่แล้ว ผู้คนมาจากเมืองต่างๆ ในยุค “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง” โดยหากย้อนดูการตั้งถิ่นฐานของชุมชนก็ยังไม่พบว่า การก่อร่างสร้างตัวของแต่ละชุมชนนั้น ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาผสมกลืนกลายเป็น “คนเมือง” ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามกระบวนการนี้กินเวลายาวนานมากกว่า ๖๐๐ ปี และแทบหาจุดศูนย์กลางไม่ได้

แต่จากคำยืนยันของผู้อาวุโสพบว่า ก่อน พ.ศ. ๒๔๗๐ ตำบลสารภีในปัจจุบันเดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลปากกอก ซึ่งมีอาณาเขตตั้งแต่ที่ตั้งว่าการอำเภอจนถึงแดนเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ต่อมาบริเวณดังกล่าวได้ถูกแบ่งเขตเป็น ๒ ตำบล ซึ่งก็คือ ตำบลยางเนิ้งและตำบลสารภีซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกันในปัจจุบันนั่นเอง การปกครองในสมัยนั้นคือ “ขุน” คือ ขุนกองกิจประมวล ดูแลชาวบ้านฝั่งปากกอกทางเหนือ และขุนสารภีภิรมย์ ดูแลชาวบ้านฝั่งสารภีทางใต้ นอกจากนั้นยังมีขุนสุข ดูแลบริเวณตำบลท่ากว้าง และมีเจ้าหลวงไฟ เจ้าวุฒิที่ดูและระบบชลประทานราษฎร์

ขึ้นตรงต่อเจ้าหลวงเชียงใหม่ในสมัยนั้น และมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรทรัพยากร ที่ดินและน้ำ การเริ่มต้นพัฒนาเกษตรเพื่อการค้าขาย จากการขยายทางรถไฟมาถึงเมืองเชียงใหม่ พ.ศ.๒๓๖๔ แก่ชาวบ้านในชุมชน

ตำบลสารภีเดิมมีอาณาเขตคาบเกี่ยวกับตำบลปากก่อง (ต่อมาคือ ตำบลยางเนิ้ง) ตำบลปากก่องมีอาณาเขตตั้งแต่ที่ตั้งว่าการอำเภอสารภีปัจจุบัน จนถึงเขตแดนเมืองเชียงใหม่-ลำพูน นอกนั้นเป็นเขตตำบลสารภีในภายหลัง จากคำบอกเล่าของผู้รู้ท้องถิ่นและตำนานได้มีการเล่าความเป็นมาของชื่อหมู่บ้านต่างๆในตำบลสารภีเพิ่มเติมไว้ดังนี้

บ้านสะลาบ เดิมชื่อว่า บ้านหนองน้ำแน่ สร้างประมาณ พ.ศ.๑๘๓๙ มีหนองน้ำสำหรับใช้ในการเพาะปลูก มีต้นน้ำแน่ขึ้นรอบตลิ่ง ตามคำบอกเล่าว่า มีแม่น้ำสะลาบไหลผ่าน บางท่านกล่าวว่าผู้สร้างชื่อสะลาบ มีฝายสันกับตอง

บ้านสันกับตองใต้ เดิมบ้านสันกับตองเดิมชื่อ บ้านล้องตันยาง เปลี่ยนชื่อเพราะว่ามีพระธุดงค์มาถามหาต้นยาง แวะมาหาหมู่บ้านล้องตันยาง แต่ชาวบ้านบอกพระธุดงค์ว่า มีแต่สันกับตอง บ้านสันกับตองได้แบ่งพื้นที่เป็นสันกับตองใต้และสันกับตองเหนือ แม้ไม่ปรากฏหลักฐานในการตั้งบ้านเรือนเด่นชัด แต่ชาวบ้านสันนิษฐานว่า เริ่มตั้งบ้านเรือนในสมัยพระเจ้าอินทริยานนท์ลักษณะหมู่บ้านมีลำเหมืองผ่านตรงกลาง และเป็นที่ดอน ชาวบ้านพบวัดร้างในเวลาต่อมา ผู้คนจึงได้อพยพเข้ามาอาศัยจำนวนมากขึ้น และตั้งชื่อหมู่บ้านสันกับตองตามลักษณะพื้นที่

บ้านป่าแดด เดิมชื่อว่า บ้านไร่ สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๓๔๘ มีลักษณะรูปร่างเหมือนใบโพธิ์ ประวัติความเป็นมาจากตำนานเล่ามา ในสมัยหนึ่งประมาณปี ๒๓๔๘ กรรมการพุทธศาสนาได้บันทึกไว้โดยอาศัยที่ดินวัดร้างเป็นหลักฐาน ชื่อเดิมว่า บ้านไร่ ต่อมาชาวบ้านดอนแก้ว อำเภอสารภี ได้ชักชวนกันมาทำไร่ไถ่ ต่อมาได้ปลูกสร้างบ้านเรือนหลายสิบครัวเรือน จึงได้ชื่อว่า บ้านไร่ ซึ่งยังอยู่ในความทรงจำร่วมคนเฒ่าคนแก่ในปัจจุบัน ทางบ้านดอนแก้วยังคงเรียกว่า บ้านไร่ป่าแดดอยู่ ต่อมาพระภิกษุรูปหนึ่งชื่อพระเตชะ ตรงกับภาษาเหนือ เตจ๊ะ เป็นพระที่ชาวบ้านศรัทธาวัดบ้านใกล้เคียงนับถือมาได้เป็นกับชาวบ้านสร้างอารามโดยให้ชื่อว่า วัดวาอารามบ้านไร่ เพราะพื้นที่เหล่านี้เป็นสวนไร่ไถ่ของชาวบ้าน และชาวบ้านได้บริจาคที่ดินที่ติดกับวัดร้างดังกล่าว ถวายวัดไว้เป็นที่บำเพ็ญกุศลของชาวบ้าน และหักร้างทางพจนานพินที่นั้นโล่งเตียนไม่มีต้นไม้ แสดงแดดจ้า ต่อมาครุบาแก้ว วัดบ้านไร่ เปลี่ยนชื่อวัดเป็นวัดป่าแดด ตั้งแต่นั้นชาวบ้านตั้งชื่อหมู่บ้านตามชื่อวัดว่า บ้านป่าแดด

บ้านช่างเคิ่ง เดิมเป็นบ้านคำตั้น จากตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงบ้านช่างเคิ่งหรือเชียงเคิ่งไว้ว่าเจ้าขุนความก็เอาริพลไล่ถ่อม (เถียน) หมู่ข้าเสรีก เมื่อนายหลักเจ้าก็เอาหมูริพลช้างม้าโยธาแห่งตนไปสกัดหลังข้าเสรีกได้ แล้วเจ้าก็ตกตามหลังข้าเสรีก มาถึงเชียงทองแทนคราวพญาเบิกในคินนั้น พระญาเบิกนอนเชียงเคิ่ง รุ่งเช้าเอาริพลมาล้อมเวียงกุมกาม เจ้าขุนครามก็เอาริพลมาถึงที่ ๑ นายกุมกามค่อมเที่ยงคิน มีดนักลวดหยุดพักยังริพลนอนที่นั่นได้ชื่อว่า คำตั้น มาสะลาบ (เอิบอาบไปทั่ว แผ่ไปทั่ว) เป็นพันธุ์ไม้เลื้อยประเภทกกขึ้นอยู่ตามลำน้ำต่อ และจากคำบอกเล่าว่าเป็นชื่อตามวัดเดิมวัดเก่าแก่ชื่อวัด “เชียงซี” ต่อมาในราวอีก ๑๐๐ ปี ก็เปลี่ยนจากเชียงซีเป็นช่างเคิ่ง เนื่องจากเรียกตามภาษาทั้งสองท่านที่มาพบปะกันครั้งทางเพราะว่า ช่างเคิ่ง แปลว่า การวัดระยะทางระหว่างกันครั้ง

ทางของเชียงใหม่-ลำพูน ๑๓ กิโลเมตร โดยเอาช่างไปแบ่งครึ่ง และเชื่อว่าก่อนการสร้างวัดมีประชาชนอาศัยอยู่กันมากแล้ว เพราะน้ำปิงอย่าทางทิศตะวันตก ปัจจุบันยังมีร่องรอยการไหลของน้ำปิงเดิม และบริเวณทั่วไปเป็นดินทราย และช่วงสร้างวัดช่างเครื่องหรือเชียงสี สันนิษฐานว่าสร้างหลังเวียงกุมกามราว ๓๐๐ ปี ต่อมาชาวบ้านอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนมากขึ้น จึงตั้งชื่อหมู่บ้านตามวัดว่า บ้านช่างเครื่องในช่วงปี พ.ศ.๒๔๔๐

บ้านปากกองเดิม ชื่อ บ้านศรีบุญเรือง มีพื้นที่เชื่อมโยงกับหมู่บ้านอื่น เป็นพื้นที่ที่มีผู้คนสัญจรมาตลอด บ้างก็ตั้งหลักแหล่ง บ้างก็เป็นจุดนัดพบของพ่อค้ามาต่าง วรรต่าง เมื่อมาพักบริเวณนี้มักเกิดปรากฏการณ์แปลกๆ มีแสงสว่าง หรือเกิดเหตุการณ์ว้าวุ่นติดหล่ม หากบนบานเจ้าที่บริเวณนั้น จึงจะสามารถออกเดินทางได้ตามปกติ ชาวบ้านจึงมีการนิมนต์ “พระครูปัญญา” พระจากหนองสีแจ่งมาพำนัก และสร้างเป็นวัด เพื่อให้เกิดความร่มเย็นแก่ชาวบ้านที่อาศัยบริเวณนี้และผู้ที่เดินทางผ่านไปผ่านมาเมื่อพระและชาวบ้านร่วมกันสำรวจตรวจตราพบซากพระเจดีย์เก่า จึงสันนิษฐานว่าเป็นวัดร้างสมัยเวียงกุมกาม ชื่อวัดศรีบุญเรือง อายุไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ปี ชาวบ้านจึงช่วยกันบูรณะซ่อมแซมวัดแล้วตั้งชื่อเสียใหม่ว่า “วัดปากกอง” ตามชื่อสถานที่แห่งนั้นเรื่อยมาจากคำบอกเล่าว่าวัดปากกองน่าจะอยู่ในสมัยเดียวกับวัดช่างเค็ง การสร้างวัดยังมีจุดประสงค์เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างชุมชนที่เริ่มตั้งหลักแหล่งถาวร ได้แก่ บ้านหนองแจ่ง “หนองแฝก” นอกจากนี้ ที่ดินของหมู่บ้านส่วนหนึ่งเป็นของชาวเยอรมัน ที่ชาวบ้านเรียกว่า “นายกรวด” มาแต่งตัวกับยายไผ่บ้านกอง ช่วงสมัยสงครามโลกนายกรวดถูกนำตัวไปสืบสวนแรมปี จึงถูกส่งตัวกลับบ้าน หลังจากนั้นเมื่อได้เข้าร่วมการขจัดเงาถ้าขุนตาลเพื่อสร้างทางรถไฟ รวม พ.ศ.๒๔๖๔ นายกรวดไม่กลับมาอีกเลยที่ดินอีกจำนวนหนึ่งเป็นของเจ้าของลำพูน แล้วตกทอดสมสู่รุ่นลูกหลานในตระกูลเดิมจำปาทอง ซึ่งตอนนั้นมีบ้านเรือนตั้งอยู่เพียงไม่กี่หลัง เนื่องจากเป็นพื้นที่ของวัดร้างเมื่อมีการตั้งบ้านเรือนหนาแน่นขึ้นจากการแต่งงาน บ้านลูกมักตั้งรายล้อมบ้านพ่อแม่ คนในชุมชนส่วนหนึ่งอพยพโยกย้ายมาจากที่อื่นตั้งรกรากถาวรที่นี่

ยุคสมัยของประวัติศาสตร์ตำบลสารภี

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนในลักษณะ “ประวัติศาสตร์บอกเล่า” (Oral History) ของชาวบ้านจากการรับรู้อย่างหลากหลายกลุ่มผู้รู้ ๓ กลุ่ม (๑) ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้อาวุโส พระสงฆ์ (๒) ผู้นำชุมชน กลุ่มข้าราชการ ครู นักวิจัยอิสระ (๓) การผสมผสานระหว่างผู้รู้ในชุมชนกับนักวิจัยภายนอกชุมชน ได้แบ่งยุคสมัยตามการรับรู้ ระลึกได้ (recognize) ของตนเอง และก่อให้เกิดระยะการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เริ่มต้นจาก พ.ศ.๒๔๗๕ สามารถประวัติศาสตร์ตำบลสารภีแบ่งได้ ๕ ยุคสมัย ได้แก่ ยุคขุนกองกิจประมวลและขุนสารภีภิรมย์ ยุคร่องปังห่าง-ถนนซูเปอร์ ยุครื้อฝาย-การท่องเที่ยว ยุคการฟื้นฟูชุมชน และยุคของการเป็นพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท

๑. ยุคขุนกองกิจประมวล และขุนสารภีภิรมย์ (ก่อน พ.ศ.๒๔๗๐) ชุมชนอยู่ภายใต้การปกครองอย่างหลวมๆ ของเจ้านายภาคเหนือ ชาวบ้านตำบลปากกอง สารภีและอุ้มอิ่ง จ.ลำพูน ทำมาหากิน “เยี่ยงนาผาเยี่ยงไฮ้ใส่ถั่วดิน” การส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกกล้วยเพื่อการค้า ชาวบ้านเช่าที่ดินของเจ้าอนุสาร หรือนาเจ็กจนปัจจุบัน (ตำบลยางเนิ้ง) และการค้าวัวตาแลกเปลี่ยนสินค้าต่างถิ่นระหว่างอำเภอ การสร้างทางรถไฟกรุงเทพฯ

เชียงใหม่ พ.ศ.๒๔๖๔ ทำให้ชาวบ้านเริ่มมีการติดต่อค้าขายกับภาคในตัวเมือง มีผลผลิตเหลือขายและเวลาสร้างสรรค์พื้นที่วัฒนธรรม เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การเล่นซอ/ซึงในชุมชนชาวบ้านรวยมักเป็นเจ้าของโรงสี เจ้าของตลาดและเจ้าของที่ดินซึ่งมีจำนวนน้อยราย โดย ส่วนมากชาวบ้านถือผืนดิน ผืนเมื่อก่อนหันมานับถือครูบาศรีวิชัยและลูกศิษย์ จากการมีส่วนร่วมในการสร้างทางขึ้นวัดดอยสุเทพ ศรัทธาในพุทธศาสนาก็เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

๒. ร่องปิงห่าง-ถนนซูปเปอร์ (พ.ศ.๒๕๐๐-๒๕๒๓) การขยายตัวของเมืองเชียงใหม่สู่พื้นที่เกษตร การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญช่วงนี้คือ การตัดถนนซูปเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง พ.ศ.๒๕๑๒ ส่งผลต่อชุมชนโดยตรง การเปลี่ยนมือที่ดินสู่การเก็งกำไรของนายทุน “ลำไยมา นาคอเริ่มหาย” จึงเกิดการขยายและสร้างฝายถาวรในชุมชน ประเด็นเรื่องเหมืองฝายกลายเป็นเทคนิคในการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น ระดับจังหวัดและประเทศ สำหรับ “ปิงห่าง” คือการเคลื่อนตัวของลำน้ำปิงเดิมที่สัมพันธ์กับการจัดการทรัพยากรของกลุ่มชาติพันธุ์อพยพเข้าตั้งถิ่นฐานร่วมกับชุมชนคนเมือง ทั้งชาวลัวะเดิมคนปากกาเกอญอ คนขมุ ได้ปิดกั้นน้ำปิงเพื่อผันน้ำเข้าสู่บ้านและพื้นที่เกษตรกรรมของตนเองคนเมืองต้องไปต่อรองขอแบ่งปันน้ำและการจัดสรรน้ำร่วมกัน การเปลี่ยนแปลงลำน้ำทำให้โบราณสถานและวัดร้างจำนวนมากอยู่ใต้ลำน้ำปิงใหม่ในปัจจุบัน เริ่มมีผู้สนใจเข้ามาศึกษาและเผยแพร่ ชุมชนเองมีความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และต้องการสำรวจบูรณะมีนโยบายการพัฒนาลงสู่ชุมชน ได้แก่ สาธารณูปโภค อาชีพ ฯลฯ กลุ่มเกษตรกรก็ปรับตัวรวมกลุ่มอาชีพเพื่อตอบสนองแหล่งทุนจากหน่วยงานราชการ เช่น กลุ่มทำนาสารภี กลุ่มปุ๋ยหมักบ้านปากกอก กลุ่มจักสาน เป็นต้น

๓. รื้อฝายหินทิ้ง (พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๓๘) เป็นช่วงการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่สู่พื้นที่เกษตรกรรมอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง จากตั้งนิคมอุตสาหกรรมลำพูน พ.ศ.๒๕๒๘ หนุ่มสาวออกไปทำงานนอกชุมชน ทำให้ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร ชาวนวนหันมาใช้น้ำบาดาล ลำเหมืองร้างเพราะขาดการดูแล ประกอบมีที่ดินรกร้างว่างเปล่าจำนวนมากโดยเฉพาะริมถนนซูปเปอร์ นโยบายการท่องเที่ยวได้ปรับเปลี่ยน “ทรัพยากรชุมชน” ไปสู่สมบัติเอกชน จึงเกิดกรณีชาวบ้านอำเภอสารภีได้ร่วมคัดค้านการรื้อฝายในสมัยนายกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ.๒๕๓๕-๒๕๓๘) เพื่อสร้างการท่องเที่ยวทางน้ำเป็นต้นมา และรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาคาการบริหารจัดการเหมืองฝายเฉพาะเหมืองฝายพญาคำ ทั้งภายในชุมชนและประสานประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังการริเริ่มรวมกลุ่มเก่าเพื่อทำหน้าที่ใหม่ เช่น กลุ่มจักสานแข่ง-คุติข้าว และชุมชนยังคงสืบสานประเพณีตามพุทธศาสนาอย่างเข้มแข็ง

๔. ยุคการฟื้นฟูชุมชน (พ.ศ.๒๕๓๘-๒๕๔๘) เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตร “ปู้ตั้น” ชาวนวนจึงมีการปรับตัวสู่อาชีพที่หลากหลายตามช่วงวัย,ทุนผญา (ภูมิปัญญา) และเงินตราความต้องการสินเชื่อและเงินกู้ จึงเกิดกลุ่มอุปถัมภ์-นักการเมืองผูกขาดที่จัดสรรผลประโยชน์สู่กลุ่มต่างๆในชุมชน ชาวบ้านในพื้นที่ปรับตัวปลูกพืชเงินสดระยะสั้น (cash crop) และความต้องการเช่าที่ดินรายปีจากเกษตรกรต่างอำเภอจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนที่ดินเช่ารายปี และมีการใช้สารเคมีจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และระบบนิเวศน์ เช่น ลำเหมืองทรัพยากรชีวภาพในลำน้ำ

นอกจากนั้นในยุคของการฟื้นฟูชุมชนนี้ถือเป็นยุคที่สำคัญ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ อันเป็นปีที่สยามประเทศได้มีการจัดการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งแต่เดิมอยู่ในฐานะหัวเมืองประเทศราช มาเป็นรูปแบบการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล มีข้าหลวงจากรัฐบาลกลางมาเป็นผู้ปกครองต่างพระเนตร พระกรรณของพระเจ้าอยู่หัวฯ เชียงใหม่ในสมัยนั้น เป็นตอนปลายสมัยพระเจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์ (เจ้าสุริยะ พ.ศ. ๒๔๔๐ - ๒๔๕๒) เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ ๘ และอยู่ในความดูแลของ “ข้าหลวงสิทธิขาดมณฑลพายัพ” ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้เป็นคนแรกของมณฑลพายัพ คือ มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาสุรสีวิศิษฐ์ศักดิ์ (เชย กัลยาณมิตร) และท่านเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งใหญ่ที่สุดในมณฑลพายัพ ในสมัยนั้น เพราะนอกจากท่านจะเป็นราชมิตรของพระเจ้าอยู่หัวแล้ว และเป็นข้าแผ่นดินที่ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ท่านยังเป็นผู้ที่ได้นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่แผ่นดินล้านนา อันเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลพายัพ โดยเฉพาะเมืองเชียงใหม่ อันเป็นเมืองเอกของมณฑลพายัพในสมัยนั้น ผลงานของท่าน นอกจากจะเป็นผู้สร้างศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ สร้างเรือนจำจังหวัดเชียงใหม่ และสิ่งก่อสร้างของราชการบ้านเมืองหลายต่อหลายแห่งแล้ว ในด้านความเป็นอยู่ของประชาชนท่านก็มีนโยบายในท้องถิ่นต่าง ๆ พัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ทำให้ชาวเชียงใหม่ได้รู้จักการทำไร่ทำบ้าน การปลูกสั้วม การทำครกกระเดื่อง การทำยุ้งฉาง และที่สำคัญท่านได้กำหนดนโยบาย ที่เรียกว่า “น้ำต้องก่องดำ” หมายถึง การพัฒนาคลองร่องน้ำ การตัดถนนหนทางและการปรับปรุงถนนหลวงให้ความร่มรื่นแก่ผู้สัญจรไปมา จึงเป็นต้นกำเนิดต้นไม้ริมทางหลวง โดยกำหนดให้ทางหลวงแต่ละสายปลูกต้นไม้ ไม่ให้ซ้ำกัน ได้แก่

ถนนในตัวเมืองเชียงใหม่ ปลูกต้นไม้เมืองหนาว

ถนนรอบคูเมือง ปลูกต้นไม้สักและต้นสน

ถนนสายเชียงใหม่ - สารภี ปลูกต้นไม้ยาง

ถนนสายเชียงใหม่ - สันกำแพง ปลูกต้นไม้ฉำฉา หรือต้นจามจุรี

ถนนสายเชียงใหม่ - ดอยสะเก็ด ปลูกต้นไม้ประดู่

ถนนสายเชียงใหม่ - หางดง ปลูกต้นไม้ซี่เหล็ก

มหาอำมาตย์โทเจ้าพระยาสุรสีวิศิษฐ์ศักดิ์ (เชย กัลยาณมิตร) เป็นผู้แรกเริ่มนำต้นยางจำนวนกว่า ๑,๕๐๐ ต้นมาปลูกตามสองข้างทางริมถนน เริ่มตั้งแต่เชิงสะพานเนาว์รัฐตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางใต้ของตัวเมือง เริ่มตั้งแต่เขตตำบลหนองหอย เข้าสู่อำเภอสารภี ผ่านตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้ง และไปสิ้นสุดที่ตำบลสารภี เขตติดต่อระหว่างจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูนด้วยระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร ซึ่งในสมัยนั้นการกำหนดเขตแดนระหว่างนครพิงค์กับเมืองหริภุญชัย ยังไม่แน่นอน และไม่มีอะไรเป็นเครื่องหมาย หรือเป็นสัญลักษณ์ของทั้งสองเมือง ดังนั้นเจ้าผู้ครองทั้ง ๒ นคร คือ เมืองเชียงใหม่ ได้แก่ พระเจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์ และเมืองลำพูน ได้แก่ เจ้าอินททยงยศโชติ ได้ตกลงว่าควรกำหนดจุดแดนบนถนนสายนี้ให้เป็นกิจลักษณะ เพื่อจะได้ไม่เป็นปัญหาในอนาคต โดยเชียงใหม่ปลูกต้นยาง ส่วนลำพูนปลูกต้นซี่เหล็ก

การปลูกต้นยางดังกล่าว ได้มีการกำชับราษฎรในสมัยนั้นไว้ว่า หากต้นยางที่ปลูกอยู่ตรงกับหน้าบ้านของใคร ให้เจ้าของบ้านทำรั้วล้อมรอบต้นยางนั้นไว้ด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้โคกระบือเข้ามาเหยียบย่ำทำลาย รวมทั้งให้เจ้าของบ้านดูแลเอาใจใส่รดน้ำใส่ปุ๋ยให้ต้นยางเจริญเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ เพื่อเป็นหน้าเป็นตาให้กับนครเชียงใหม่สืบไปชั่วลูก ชั่วหลาน

ต้นยางต้นแรกน่าจะได้รับการปลูกประมาณปี พ.ศ.๒๔๔๒ และพันธุ์ของต้นยางที่ปลูกอยู่ริมสองฟากถนนดังกล่าวเป็น พันธุ์ยางนา อยู่ในสกุลไม้ยาง มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น ยางขาว ยางแดง ยางหยวก ยางแม่น้ำ ยางควาย ยางกุ้ง และยางใต้ ต้นยางเป็นไม้ต้นผลัดใบขนาดใหญ่สูงเต็มที่ ๕๐ เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกลำต้นเป็นสีน้ำตาลอ่อนปนขาวในบางจุดเปลือกเรียบมีแตกเป็นสะเก็ดบ้างในช่วงฤดูแล้ง โดยต้นยางจะออกดอกในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - พฤษภาคม และผลยางจะแก่จัดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม

จากการสอบถามผู้เฒ่า ผู้แก่ที่มีอายุตั้งแต่ ๙๐ ปีขึ้นไป พบว่า การปลูกต้นไม้ยาง พ่ออ้อยไธ้ อินทะพันธ์ หรือนายไธ้ อินทะพันธ์ ในสมัยนั้น เป็นคนรับจ้างปลูกต้นยางเป็นคนแรก โดยได้รับค่าจ้างในการปลูกต้นละ ๘ สตางค์ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ตรงกับตอนปลายสมัยพระเจ้าอินทวโรสุริยวงศ์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ต่อมาได้มีการเกณฑ์ชาวบ้านที่ยากจน ไม่มีเงินเสียภาษีให้รัฐกับชาวบ้านที่ไม่อยากไปเป็นทหาร ให้ไปปลูกต้นไม้ยางที่บ้านหนองหอย จุดเริ่มต้นพ่ออ้อยไธ้ อินทะพันธ์ ได้นำต้นไม้ยางบรรทุกล้อเกวียน (จัวล้อ) ไปแจกจ่ายให้แก่ชาวบ้านที่ถูกเกณฑ์มาปลูกต้นไม้ยาง ตามที่ข้าหลวงกำหนดให้ โดยเริ่มปลูกที่บ้านหนองหอยมาตามถนนเชียงใหม่ - สารภี จนสุดเขตแดน ซึ่งในสมัยนั้นเป็นทางเกวียน (ทางจัวล้อ)

การปลูกต้นไม้ยาง อย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจัง มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ โดยชาวบ้านที่ถูกเกณฑ์ไปปลูกต้นไม้ยาง จะรับผิดชอบดูแลรดน้ำต้นไม้ยาง คนละประมาณ ๔ - ๕ ต้น ถ้าหากพบว่าต้นไม้ยางที่ตนปลูกตาย ก็จะต้องปลูกทดแทน และพ่ออ้อยไธ้บอกว่าตนเองก็ได้ไปปลูกต้นไม้ยางที่บ้านหนองหอย และที่บริเวณแดนเมืองอีก ๔ ต้น นอกจากนี้ในช่วงเวลานั้นได้มีการนำช้างชื่อ แก้วมงคล มาตามถนนเชียงใหม่ - สารภี ช้างได้ตกมัน วิ่งเข้ามาในหมู่บ้านทำลายข้าวของ ทำลายฉางข้าว (หลองข้าว) จนเสียหายหมด ต่อมาเมื่ออายุได้ เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต้นไม้ยางที่ปลูกอยู่บนถนนบริเวณหน้าโรงเรียนวัดปากกอก ก็ได้ทำเป็นหอคอย เพื่อใช้ประกาศให้ชาวบ้านทราบเหตุร้ายจากเครื่องบินที่นำระเบิดมาทิ้ง และสมัยนั้นไฟฟ้ายังไม่มีใช้ ชาวบ้านบางคนได้นำยางของต้นไม้ยางมาจุดไฟใช้ในเวลากลางคืนด้วย

๕. ยุคของการเป็นพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท (พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๘) ตำบลสารภีเป็นชุมชนที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันตำบลสารภีมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๖,๒๖๑ คน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวนผลไม้ ทำสวนผัก อาชีพรองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับราชการ ฯลฯ ส่วนใหญ่มีฐานะความเป็นอยู่ปานกลางถึงยากจน แต่กลับพบว่ามีการพัฒนาทุก ๆ ด้านในแง่สถานประกอบการและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยมีการประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะร้านขาย

ของชำ จำนวน ๔๔ แห่ง ร้านอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน ๓๗ แห่ง โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน ๘ แห่ง บิมน้ำมันและก๊าซ จำนวน ๗ แห่ง ร้านเสริมสวยจำนวน ๖ แห่ง ร้านซ่อมรถยนต์ - รถจักรยานยนต์จำนวน ๔ แห่ง โรงงานเซรามิค จำนวน ๔ แห่ง ซึ่งที่ถือได้ว่าการพัฒนาจนสภาพความเจริญเป็นเขตกึ่งเมืองที่เชื่อมต่อกับอำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งได้รับผลกระทบและก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ได้แก่ ด้านเส้นทางคมนาคม ถนน ซอยต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการพัฒนาบางแห่งชำรุดเสียหาย การระบายน้ำบางจุดทุกหมู่บ้านยังมีปัญหาดังกล่าว ไฟทางสาธารณะไม่เพียงพอต่อการขยายตัวของชุมชน พื้นที่ หมู่ ๗, ๘, ๙ มีปัญหาขาดแคลนโทรศัพท์สาธารณะ ประชาชนบางส่วนประสบปัญหาด้านเอกสารสิทธิในที่ทำกิน ประชาชนบางส่วนยังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำสะอาด เพื่ออุปโภคบริโภค และบางส่วนยังไม่มีระบบประปา ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน - ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร ในฤดูแล้งไม่เพียงพอบางพื้นที่เนื่องจากลำเหมืองตื้นเขิน และปัญหาด้านมลพิษและหมอกควัน ประชาชนขาดความเข้าใจในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อันส่งผลให้เกิดมลพิษ และหมอกควันในพื้นที่ตำบลสารภี

ภูมิศาสตร์ โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

๑. การจัดการทรัพยากรและภูมิศาสตร์วัฒนธรรม : ร่องปิงห่าง สภาพภูมิศาสตร์ที่ราบลุ่มน้ำปิงหลังปี พ.ศ.๒๕๒๗ พบว่า มีร่องรอยทางน้ำเก่าปรากฏตั้งแต่บริเวณฝายต้นปิง บ้านท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านด้านเหนือของกำแพงวัดเจดีย์เหลี่ยม ไปปรากฏเป็นแนวเลียบไปตามถนนเชียงใหม่-ลำพูน ผ่านบ้านสันคือ บ้านหนองผึ้ง บ้านกองทราย บ้านกู่เสือ บ้านยางเนิ้ง บ้านปิ่นเจียง บ้านปากกอง บ้านช่างเคิ่ง บ้านอุโมงค์ บ้านกอม่วง บ้านป่าเหว บ้านป่าเหว ร่องรอยทางน้ำเก่าจะเปลี่ยนแนวทางทิศตะวันออก ขนานอยู่ที่ทิศตะวันออกของรถไฟผ่านบ้านหนองหมู บ้านป่าเล่า บ้านไชยสถาน บ้านต้นผึ้ง บ้านไร่ บ้านป่าสัก บ้านปิงห่างไปบรรจบกับแม่น้ำกวังที่บ้านหลังห้าบริเวณวัดศรีบุญยืน รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ ๒๕ กิโลเมตร ร่องรอยทางน้ำเก่าที่ปรากฏนี้มีชื่อเรียกว่า “ปิงห่าง”

ร่องรอยน้ำปิงที่ปรากฏเป็นแนวขนานอยู่ทางด้านตะวันออกของถนนต้นยางเชียงใหม่-ลำพูน ตั้งแต่บ้านสันคือลงไปถึงบ้านอุโมงค์ มีลักษณะลาดน้ำลงเป็นแอ่ง ระดับของท้องน้ำอยู่ต่ำกว่าระดับถนนและหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ด้านตะวันออกของถนนประมาณ ๑-๒ เมตร ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน จึงสร้างอยู่บนผนัง ดินธรรมชาติของร่องน้ำเก่า ซึ่งเป็นบริเวณที่มีระดับสูงในแอ่งที่ราบน้ำท่วมถึง ซึ่งจากการที่ร่องน้ำปิงห่างมีระยะทางยาวถึงประมาณ ๒๕ กิโลเมตร มีชุมชนตั้งเรียงรายตลอดทางถึง ๒๑ หมู่บ้าน ที่อาศัยและปรับตัวอยู่กับน้ำปิงห่างหลากหลายรูปแบบ มีการกั้นฝายในน้ำปิงเพื่อผันน้ำเข้าไปเลี้ยงชุมชนและพื้นที่การเกษตร โดยการทำฝายลูกเล็ก หรือเหมืองซอยเพื่อกระจายน้ำไปยังชุมชนตนเอง ในปัจจุบันเหมืองฝายบางแห่งที่เป็นร่องเหมืองธรรมชาติได้เปลี่ยนเป็นฝายคอนกรีต ครอบซีเมนต์ในพื้นที่ปากน้ำปิง และการใช้ประโยชน์โดยตรง เช่น การทำครองส่งน้ำผันน้ำไปใช้ การหาปลาฯ ของกลุ่มเหมืองฝายแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งมีส่วนทำให้น้ำปิงห่างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ฝายในลำน้ำปิง ๓ ฝายบริเวณปิงห่างที่มีความสัมพันธ์ต่อชุมชนบริเวณนี้ ได้แก่ ฝายพญาคำ (ฝายท่าศาลา) ฝายหนองผึ้ง และฝายท่าวังตาล

ร่องปิงห่างส่วนที่มีสภาพเป็นแม่น้ำ ยังมีลักษณะแตกต่างกันหลายร่องเป็นผลจากการตกตะกอนทับถม และการใช้ประโยชน์ของชุมชนริมน้ำ ร่องปิงห่างตั้งแต่บ้านป่าเหวได้รับการขุดลอกเพิ่มเติมทำให้มีน้ำขัง มีสภาพเป็นแม่น้ำ ประกอบกับร่องน้ำเก่าช่วงนี้ไหลออกมาบรรจบกับเหมืองเก่าศอก ซึ่งเป็นร่องน้ำขุดใหม่เพื่อเชื่อมต่อกับโครงชลประทานอื่นๆ ทำให้มีน้ำปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น ร่องน้ำช่วงที่ไหลตัดผ่านถนน เชียงใหม่-ลำพูน และทางรถไฟไปยังบ้านหนองหมู จึงมีสภาพเป็นร่องน้ำใหญ่ ที่บริเวณบ้านหนองหมูร่องน้ำแยกออกเป็น ๒ ทางคือ จากบ้านหนองหมู ไปทางตะวันออกรวมกับแม่น้ำกวางทางหนึ่ง เรียกว่า เหมืองฝาย เป็นร่องน้ำที่ระบบน้ำออกสู่แม่น้ำกวาง ในช่วงร่องน้ำมีปริมาณเกินไป เช่น ในช่วงฤดูฝน อีกเส้นทางหนึ่ง แยกจากบ้านหนองหมูไหลลงทางใต้ผ่านบ้านป่าเส้า บ้านไชยสถาน บ้านต้นผึ้ง บ้านไร่ บ้านป่าสัก ปิงห่าง ไหลลงแม่น้ำกวางบริเวณบ้านหลังห้า บริเวณหน้าวัดศรีบุญยืน เรียกว่า สบปิงห่าง ลักษณะทางกายภาพของร่องปิงห่างมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตั้งแต่หนองหมูลงมาถึงปิงห่าง ร่องน้ำบางเวลาตื้นเขิน บางช่วงเวลาอาจมีสภาพเป็นแม่น้ำเพราะร่องน้ำปิงห่างจะได้รับการขุดลอกทุกๆ ๕-๑๐ ปี ขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์ชุมชนเป็นสำคัญ

ส่วนลำน้ำปิงในปัจจุบันบริเวณตำบลป่าแดด ใกล้แหล่งโบราณสถานสำคัญ ชาวบ้านเล่าว่าได้มีวัดว่า หลายแห่งจมอยู่ใต้น้ำ เช่นวัดป่าตาล ทั้งสถูป เจดีย์ กู่ เป็นต้น ปิงห่างยังมีเรื่องของชาวบ้านว่า ร่องน้ำปิงเดิมน้ำ ชนชาติพันธุ์ที่อพยพเข้าตั้งถิ่นฐานร่วมกับชุมชนคนเมือง ทั้งชาวลัวะเดิม คนปาดเกอญอ คนขมุ ได้ปิดกั้นน้ำปิงเพื่อผันน้ำเข้าสู่บ้านและพื้นที่เกษตรกรรมตนเอง ชาวบ้านคนเมืองจึงเรียกว่า ปิงห่าง คนเมืองต้องไปตอรองขอแบ่งปันน้ำ จึงมีการจัดสรรน้ำร่วมกัน

๒. กลุ่มเครือข่ายญาติและสายตระกูลสำคัญในตำบล ความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติกันทั้งหมดบ้าน ความสัมพันธ์ที่ว่านี้มีสองวิธี คือ การสืบสายเลือดและจากการแต่งงานในตระกูลแต่ละชุมชน เช่น บ้านปากกอก มีความสัมพันธ์กันมีอยู่ด้วยกัน ๓ ตระกูลคือ ตระกูลจำปาทอง คำบุญเรือง เมืองลือ (สันนิษฐานว่า สืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าเจ็ดตนในสมัยพระเจ้ากาวิละ) ทั้ง ๓ ตระกูล เป็นตระกูลเก่าแก่และมีเครือญาติจำนวนมากที่สุดของหมู่บ้านในพรมแดนเชียงใหม่-ลำพูน บริเวณนี้ โดยเฉพาะตระกูลเมืองลือที่อยู่ในเขตจังหวัดลำพูนส่วนมาก ถือว่ามีมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากเป็นตระกูลที่มีบุตรชายมาก ทั้งสามตระกูลมีการแต่งงานกัน แต่มีบ้างที่แต่งงานกับตระกูลอื่นๆ ในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติมากขึ้น กลุ่มตระกูลเป็นบ้านเรือนที่หลักปักฐานครั้งตั้งชุมชนแรกเริ่ม และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเมืองการปกครองในปัจจุบัน บางครั้งตระกูลดั้งเดิมมักไม่เข้าสู่ตำแหน่งที่เป็นทางการ เช่น อบต.ผู้ใหญ่บ้าน เพราะมองว่าเป็นเรื่อง “ผลประโยชน์” จากการได้รับข่าวสารเห็นตัวอย่างจากแหล่งอื่นๆ ส่วนตระกูลที่เพิ่งย้ายเข้ามาใหม่ไม่น้อยที่เข้ามาสู่การเมืองในระดับท้องถิ่นระดับตำบลในปัจจุบัน

๓. กลุ่มที่ทำกิจกรรมร่วมกัน : กาดเหนือ กาดใต้ ตำบลสารภี ตำบลสารภีมีกาดที่เรียกว่า “กาดเหนือ” และ “กาดใต้” กาดใต้ตั้งอยู่ที่บ้านปากกอกหมู่ ๑๐ ในปัจจุบัน แต่เดิมยังไม่มีตลาดสด ชาวบ้านจะนั่งขายอยู่ที่สองข้างถนนตั้งแต่โค้งบ้านน้ำคำปันจนถึงโค้งน้ำพรณ พ่อค้าแม่ค้ามีจำนวนหลายร้อยคนมาจากป่าตาดเดิมจะนำ

ของมาขายตอนเย็น เรียกว่า “กาดแลง” เดี่ยวนี้เรียกว่า “กาดเจ้า” เนื่องจากเปลี่ยนเวลาขายจากเย็นเป็นตอนช่วงเช้า สินค้าที่นำมาขาย เป็นสินค้าที่คนในชุมชนจัดทำขึ้นเองหรือปลูกเอง นอกจากนี้ยังมีพ่อค้ามีทั้งคนจีน คนแขกที่นำเสื้อผ้ามาขายสินค้าคุณภาพดีและราคาถูก กาดได้จัดได้ว่าเป็นกาดแลงที่ใหญ่ที่สุดในปากก่อง พ่อค้าแม่ค้าต่างถิ่นส่วนใหญ่เป็นคนบ้านธิ แม่แจ่มที่หาบของมาขาย เมื่อเริ่มมีการขยายคมนาคมขนส่ง การค้าขายสินค้าทางรถไฟ และการตัดถนนสู่ชุมชน กาดเริ่มคึกคักมากขึ้นในช่วง พ.ศ.๒๕๒๓-๒๕๒๕ ชาวบ้านสามารถนำของพื้นบ้านมาขายตามแต่สะดวก สมัยก่อนบริเวณกาดเรียกว่า “ป่ายางถี่” เป็นที่ค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า ยังเป็นชุมชนของนักขอ เริ่มมีงานเทศกาลประจำปีใน พ.ศ.๒๕๑๐-๒๕๑๕ มีการจัดกิจกรรมชั้พัฒนา

๔. ด้านความเชื่อ

๔.๑ ผี การดำรงชีวิตของชุมชนจะมีความเชื่อเรื่องผีมาเกี่ยวข้อง เช่น ผีปู่ย่า ผีฝ่าย ผีนา ผีเสื้อบ้าน เสื้อวัด เป็นต้น ต้องทำคนจะให้ความเคารพนับถือ สิ่งที่ไม่ดีไม่ควรประพฤติปฏิบัติก็จะละเว้น เชื่อว่าหากประพฤติปฏิบัติไปจะทำให้เกิดความไม่สบายหรืออันตรายต่อร่างกายได้ ซึ่งจำเป็นต้องทำให้ผีไม่พอใจ โดยการทำการเลี้ยงจึงจะหายเป็นปกติได้ ผีจะทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรม ผู้ที่เป็นเจ้าของที่เลี้ยงอยู่ ผู้ที่เป็นเจ้าของต้องประพฤติตัวเข้มงวดกว่าผู้ที่มีผีปู่ย่า เช่น ต้องตั้งที่สักการบูชา เลี้ยงด้วยเนื้อ ซึ่งสมัยก่อนถือเป็นอาหารที่ดีที่สุดและหายาก เพราะคนในชุมชนไม่นิยมบริโภคเมื่อมีการเสียชีวิตของสัตว์ หรือในช่วงที่มีการเลี้ยงผีประจำหมู่บ้านเท่านั้น คนในครอบครัวจะสอนลูกหลานให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ทุกคนต้องเลี้ยงผีเป็นประจำทุกปี

ผีปู่ย่า ความเชื่อนี้แสดงออกมาในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย หญิงชายจะให้ความเคารพกันภายใต้ความเชื่อผีปู่ย่า หากมีการละเมิดความเชื่อนี้ ถือว่าเป็นการผิดผีจะต้องทำการใส่ผีขึ้น หากต้องการอยู่ร่วมกัน ใช้ชีวิตร่วมกัน เรียกว่า “ใส่เอา” หากไม่ต้องการใช้ชีวิตร่วมกัน เรียกว่า “ใส่บ่เอา”

ผีกะ หลายครอบครัวที่มีผีปู่ย่า ก็จะนับถือผีกะเป็นผีวงศ์ตระกูลของตนเอง มีการเลี้ยงกันที่พิเศษและดีที่สุดด้วยเนื้อ เชื่อว่าผีหากเลี้ยงดีจะทำให้เจ้าของมีแต่ความร่ำรวยยิ่งขึ้น ผีกะ เป็นผีวงศ์ตระกูลแล้วก็จะคอนดูแลลูกหลานตนเองเช่นเดียวผีปู่ย่า

ผีฝ่าย ผีนา เป็นผีที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจของชุมชน นั่นคือ การเกษตร ผีฝ่ายและผีนาจะดูแลในเรื่องผลผลิตทางการเกษตร การให้น้ำท่าอุดมสมบูรณ์ และดูแลสัตว์แมลงต่างๆ มิให้มาทำลายพืชผลดี จะต้องมีการเลี้ยงผีเป็นประจำจึงจะให้ผลผลิตดี และไม่ทำการละเมิดใดๆ ที่เป็นการผิดผีขึ้น เพราะเป็นเหตุทำให้ผีไม่พอใจ ดลบันดาลให้เกิดความเสียหายทางการเกษตรได้

๔.๒ พิธีเรียกขวัญ-สบชะตา สำหรับผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจะต้องทำพิธีเมื่อเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วยมีเหตุให้ตกใจหรือเสียใจ เพื่อมีให้กำลังใจขึ้นมา เกิดความมั่นใจเป็นการปลอบประโลมตามความเชื่อคนในชุมชน คนเรามีขวัญอยู่ ๓๒ ขวัญด้วยกัน อยู่ตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น ขวัญตา ขวัญจมูก ขวัญหู ขวัญแขน ขวัญแหว ขวัญคอ ขวัญนม ขวัญท้อง ขวัญแข้ง ขวัญเท้า ขวัญเข่า ขวัญปาก ขวัญนิ้วมือ ขวัญสะดือ ขวัญคิ้ว และขวัญนิ้วเท้า เมื่อคนเฒ่าคนแก่ กล่าวขวัญแล้วจะมีการผูกข้อมือให้โดยการผูกข้อมือซ้ายก่อน และผูกข้อมือขวา ขวัญเสร็จแต่

ละครึ่งถือปลายไว้ และดึงออก ด้านที่มัดไว้ผู้ป่วยก็จะผูกติดตัวอย่างน้อย ๒ วัน บางราย ๗ วันในพิธีกรรมดังกล่าว ญาติพี่น้องจะช่วยกันเตรียมเครื่องประกอบพิธี หรือของใช้ในพิธีกรรมจะมีความหมายแฝงอยู่ ในพิธีจะมีการนิมนต์ พระภิกษุ เป็นผู้ประกอบพิธีสืบทอดด้วย ขณะสวดชัยมงคลคาถา จะมีการโยงฝ้ายสืบทอดที่รอบบริเวณบ้าน และบริเวณไม้ค้ำสลีที่มีผู้ป่วยอยู่ในภายใน เมื่อพระสวดเสร็จ พ่อหนาน จะเป็นผู้นำอาหารที่เตรียมไว้ใส่ขันถวายผีสง เทวดา และถวายพระสงฆ์ ไม้ค้ำสลีจะถูกนำ ไม้ค้ำตันสลี หรือตันโพธิ์หน้าวัด เพื่อให้อายุยืนยาวเหมือนไม้ค้ำสลี ตัน กล้วย ตันอ้อย และมะพร้าวจะนำไปปลูก เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข กระบอกไม้บรรจุน้ำทราย ข้าวเปลือกก็จะเอา ไปวัด

กลวิธีในการถ่ายทอดความเชื่อด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

ในกระบวนการถ่ายทอดความเชื่อด้านเกษตรกรรมตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันพบว่ากระบวนการถ่ายทอด ความเชื่อมีการส่งสืบทอดมาได้หลายทาง อันได้แก่ การถ่ายทอดโดยพ่อผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว หรือบุคคล ภายในครอบครัว ผู้อาวุโส การถ่ายทอดดังกล่าวในฐานะบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว ชุมชนย่อมมีสิทธิในการ เรียนรู้ในการสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เช่น โดยใช้พิธีกรรม การลงโทษ การทำเป็นแบบอย่าง การพูดคุย การ สังเกต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความเชื่อเรื่องผี หรือเรื่องเจ้าในชุมชน ซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรมจะมีความเชื่อเรื่องผี หรือเจ้าอยู่ในวิถีการผลิต ที่เห็นชัดเจนมีอยู่ ๒ ชนิด คือ ผีเหมืองฝายและผีนา ซึ่งการสื่อสารโดยผีสื่อสารโดยพิธีกรรม

เกี่ยวกับผีเหมืองฝาย ชุมชนมีวิธีการถ่ายทอดความเชื่อนี้ โดยการใช้พิธีกรรมเลี้ยงผี เป็นเครื่องมือในการ ถ่ายทอดความเชื่อ เช่น พิธีกรรมไหว้ผีฝาย หรือเลี้ยงผีฝาย เชื่อว่าบริเวณฝายจะมีผีคอยดลบันดาลน้ำทำให้อุดม สมบูรณ์ หากใครทำไม่ดี ผิดผีฝาย ผีก็จะไม่พอใจจะดลบันดาลให้เกิดผลกระทบต่องานเกษตร และการความ เจริญรุ่งเรืองต่อผู้คนได้ ดังนั้นในทุกปีของเดือนปีใหม่ปากปี (เมษายน) ทุกปี จะมีการเลี้ยงผีฝายพญาคำ เช่นไหว้เพื่อ ขอให้เจ้าพญาคำปกป้อง-รักษามีให้เสียหายและดูแลน้ำ ล่ามน้ำเป็นผู้ส่งข่าวให้สมาชิกทราบโดยการประชุมชี้แจง ถึงวันเวลาที่จะจัดและบอกกล่าวให้นำอาหารเครื่องเซ่นต่างๆ ไปรวมกันในพิธีเครื่องเซ่นไหว้ ซึ่งอาหารต่างๆ ที่ใช้ ในการไหว้ผี จะเป็นอาหารจากเนื้อสัตว์ผูกพันอยู่กับชีวิตคน เป็นสัญลักษณ์ของการอุทิศตนของสัตว์และการให้ เกียรติสิ่งที่ควรบูชา โดยคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ต่อผลผลิตการเกษตร โดยเจ้าของนาได้รับน้ำ เหมืองฝายเป็นผู้นำอาหารมารวมกัน เมื่อถึงเวลาที่กำหนดไว้ แก่ฝายจะโยงขันเชิญผีฝายมารับอาหารเครื่องเซ่น ต่างๆ ผู้ที่เข้าร่วมพิธีเลี้ยงฝายจะพูดคุยกัน เนื่องจากเกษตร ปัญหาในการจัดการน้ำ ผลผลิตทางการเกษตรที่เกิด ขึ้นมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันและมีการคิดร่วมกันถึงวิธีการรักษาเหมืองฝาย เช่น การขุดลอกเพื่อให้มีน้ำไหล สะดวก เป็นต้น

สำหรับชาวนาเองก็มีการเลี้ยงผีฝายน้อยของตนเอง ที่เรียกว่า “แต” เช่นกัน ซึ่งเป็นฝายที่ชักน้ำจากเหมือง ใหญ่เพื่อเข้าไปยังเหมืองซอยเล็กๆ เพื่อเข้าสู่นา โดยเลือกวันที่เป็นมงคล ส่วนใหญ่เป็นวันพฤหัสบดี จะงดการเลี้ยง ผีวันพระเพราะเชื่อว่าวันพระเป็นวันปฐวันชาติ หากมีการเลี้ยงผีในวันนี้จะไม่มีผลช่วยอะไรได้เลย เพราะผีจะไม่รับ

ของที่ให้ไป ผีก็จะโกรธและทำความเสียหายแก่ไร่นาและผลผลิตได้ ในช่วงวันเวลาที่มีการเลี้ยงผีฝายนั้น จะสังเกตเห็นได้ว่าเด็กจะเข้าไปเที่ยวเล่น และดูผู้ใหญ่ประกอบพิธีกัน ก่อให้เกิดการซึมซับรับรู้ไปโดยไม่รู้ตัว เมื่อไปบ่อยๆ จะสามารถจดจำได้ดี เมื่อเด็กกลุ่มนี้โตขึ้นมาสามารถประพฤติปฏิบัติได้ และมีความเข้าใจความหมายของการประกอบพิธีกรรมได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าในความเชื่อเกี่ยวกับ “ผีฝาย” นั้น เป็นที่มีความสำคัญในการให้ชาวบ้านมารวมกลุ่มและกำหนดกฎเกณฑ์กันขึ้นเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย เพราะการที่บุคคลเข้ามาร่วมพบปะสังสรรค์ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนั้น ย่อมไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์ระเบียบต่างๆ ขึ้นเพื่อใช้ในกลุ่มคนเหล่านั้น

การไหว้ผีนาวา เป็นวิธีที่ทำให้เด็กจดจำได้ง่าย ไม่เบื่อ และบอกเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีว่า ได้รับการถ่ายทอดมาในขณะที่ยังเยาว์ จากผู้คนก่อนและจากหนังสือพื้นเมืองที่เป็นพับ รวมถึงพ่อน้อย พ่อหนานที่ได้สอน เล่าให้ฟังว่า การทำอะไรทำนา ทำอะไรในนาจะต้องบอกให้กับผีนาวา เช่น การแสดนาจะต้องหาวันดี ซึ่งส่วนใหญ่จะเลือกเอาวันข้าวเกิด คือ วันอาทิตย์ นอกจากนี้ก็มีการไถนา การหว่านกล้า จะต้องบอกกล่าวผีนาวา เพื่อให้เกิดศิริมงคลกับไร่กับนาและกับคนที่ทำ

ในช่วงที่มีการแสดนาเพื่อปลูกข้าวจะมีการขึ้นท้าวทั้งสี่ หรือท้าวจตุมหาราช ที่คอยดูแลทิศทั้ง ๔ ทิศ เพื่อเป็นการบอกกล่าวให้คุ้มครองพืชผล อำนาจฟ้าฝนให้ตกต้องตามฤดูกาลและยังมีการกล่าวบทสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยด้วย พระรัตนตรัย อันได้แก่ พระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ ซึ่งเป็นที่พึ่งสูงสุดของมนุษย์ในพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมักจะมีการระลึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัยก่อน เพื่ออัญเชิญพระคุณมาเป็นที่พึ่งเป็นพลังอำนาจดลบันดาลให้เกิดความสำเร็จตามความปรารถนา ทั้งเทพยดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ก็จะสามารถตอบสนองความต้องการของพิธีกรรมนั้นๆ อย่างเต็มที่ โดยพ่อหนานหรือปู่จารย์ ชาวนาเป็นผู้จัดเตรียมเครื่องเช่น ไหว้ลงในควักที่ทำจากใบตองกล้วย ๖ ควักเหมือนๆ กัน อันแก่ เมียง บุหรี ข้าวเหนียว แคนหมู ปลาแห้ง อ้อย ปูหมาก จะมีการประกอบพิธีกรรมที่บริเวณท่อน้ำที่มีการแสดนา ปลูกข้าว ด้วยความอยากรู้อยากเห็น เด็กและผู้ที่ย่อยากทราบจะมีการซักถามผู้ใหญ่ นับตั้งแต่มีการเตรียมเครื่องเช่นไหว้ผี ไปจนถึงประกอบพิธีกรรมเสร็จ ซึ่งมีผลทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้และรับเอาความรู้ดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

ประวัติศาสตร์ชุมชนสารภี มีประวัติศาสตร์ที่ติดต่อกับชุมชนภายนอกอื่นๆ มีความหลากหลายของความเชื่อและตำนาน ในทางภูมิศาสตร์เป็นทางผ่านและเชื่อมโยงระหว่างเชียงใหม่-ลำพูน ร่องรอยของการเข้ามาอยู่อาศัยก่อนการก่อตั้งเชียงใหม่ ต่อการอพยพโยกย้ายลดลงเมื่อประมาณ ๒๐๐ กว่าปี การเกิดขึ้นของชุมชนท้องถิ่นไม่มีรูปแบบตายตัว มีพลวัตร ปรับตัว ปะทะขัดแย้งและผสมผสาน

ตำบลสารภีอยู่ในแอ่ง-ที่ราบเชียงใหม่ลำพูน มีลักษณะของเครือข่ายชุมชนจากที่ต่างๆ อพยพและตั้งหลักปักฐานกระจายตัวตามลุ่มน้ำปิง แม้ไม่เป็นเครือข่ายเดียวกันเมื่อพิจารณาระบบ เกื้อผีหรือระบบเครือญาติในชุมชนพบว่ามีความหลายตระกูลในหมู่บ้าน มีอายุในการเข้ามาตั้งชุมชนไม่เท่ากัน และมีอิสระที่จะเข้ามาได้ตลอดเวลา

ประวัติศาสตร์เรื่องเล่าของตำบลสารภีแบ่งได้ ๕ ยุคสมัย ได้แก่ ยุคขุนกองกิจประมวลและขุนสารภีภิรมย์ ยุคร่องปิงห่าง-ถนนซุบเปอร์ ยุครื้อฝาย-การท่องเที่ยว ยุคการฟื้นฟูชุมชน และยุคของการเป็นพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท โดยรอยต่อแต่ละยุคสมัยได้ชี้ให้เห็นเรื่องความสัมพันธ์ในการจัดการและแบ่งปันทรัพยากรอย่างสำคัญ

สำหรับภูมิศาสตร์ โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม มีลักษณะของชุมชนปิงห่างที่ตั้งถิ่นฐานแอ่งที่ราบเชิงใหม่-ลำปูน กลุ่มสายสัมพันธ์เครือญาติซึ่งเป็นกลุ่มพื้นฐานของกลุ่มอื่นๆ คือ กลุ่มตระกูลสำคัญในตำบล กลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันคือ กาดเหนือ กาดใต้ ตำบลสารภี พิธีกรรมทางความเชื่อได้แก่ ประเพณีทางพุทธศาสนาและพิธีกรรมพุทธ-ผี

อภิปรายผลการวิจัย

ประวัติศาสตร์ตำบลสารภี มีความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงหลากหลาย และสลับซับซ้อนระหว่างอำนาจของกระแสทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม วัฒนธรรมอย่างน้อย ๓ กระแส แก่

กระแสการฟื้นฟูชุมชน การบูรณะวัดเก่า การอนุรักษ์ต้นยาง การรักษาและรื้อฟื้นของชุมชนในงานประเพณีชุมชน

กระแสการพัฒนาและความทันสมัย ผลกระทบการตัดถนนสายเชียงใหม่-ลำปาง ต่อการจัดทรัพยากรที่ดินและแหล่งน้ำของชุมชน การตั้งโรงงานนิคมอุตสาหกรรมลำปูนและโรงงาน

กระแสโลกาภิวัตน์ ธุรกิจการท่องเที่ยวกลายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของรัฐและความหวังของคนในท้องถิ่นและขยายตัวมากขึ้น สินค้าที่แสดงตัวตนของท้องถิ่นเป็นจุดขายและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรในท้องถิ่น เป็นพลังการรุกรานของทุนนิยมโลกาภิวัตน์ในเวลาต่อมาเป็นกระแสหลักและเป็นกระบวนการต่อรองทางเศรษฐกิจและการเมือง สังคมและวัฒนธรรม

จากหลักฐานไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และคำบอกเล่าของชุมชน พบว่า ตำบลสารภีมีผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ได้แก่ ลาว ขมุ มอญ ยอง ฯลฯ หายหายเข้ามาตั้งชุมชน บนเส้นทางระหว่างเชียงใหม่-ลำปูน ที่ตั้งอาณาจักรโบราณเวียงกุมกาม ชุมชนสารภีเป็นชุมชนเกษตรกรรมรอบเมืองเชียงใหม่ที่อิสระและพึ่งพาตนเอง ความสัมพันธ์ของชุมชนสารภีกับการปกครองของเจ้านายทางเหนือในระบบขุนนาง-ไพร่แม้ปรากฏไม่ชัดเจน แต่หลังการปรับมาตรการทางเศรษฐกิจและปฏิรูประบบราชการจากรัฐบาลกรุงเทพฯ ในยุคเทศบาลที่คณะปกครองภาคเหนือได้ถูกลดอำนาจ ก่อนปี พ.ศ.๒๔๗๐ ชุมชนในเขตอำเภอสารภีอยู่ภายใต้การปกครองในระบบ “ ขุน “ คือ ขุนกองกิจประมวล ที่ดูแลชาวบ้านฝั่งปากกองและขุนสารภีภิรมณ์ดูแลชาวบ้านฝั่งตำบลสารภี โดยชื่อ “ ตำบลสารภี “ เกิดขึ้นภายหลัง เดิมขึ้นอยู่กับตำบลปากกอง ซึ่งยังไม่มีแบ่งหมู่บ้าน โดยขุนกองกิจประมวลและขุนสารภีภิรมณ์มีบทบาทสำคัญในการแบ่งปันทรัพยากร ดินและชลประทานท้องถิ่น ตลอดจนการสนับสนุนการปลูกลำไยเพื่อการค้า เนื่องจากตลาดและการค้าขายเริ่มขยายตัวจากพ่อค้าชาวจีน ซึ่งอพยพมาอย่างถาวรหลังการเปิดรถไฟสายเหนือกรุงเทพ-เชียงใหม่ พ.ศ.๒๔๔๗ สานตระกูลพ่อค้าชาวจีนที่สำคัญ กลุ่มตระกูลชุติมา-นิมานเหมินทร์ ซึ่งมีรุ่นตา คือ หลวงอนุสารสุนทร (สุนธีร์ ชูติมา) มีพื้นที่นาสวนหลายพันไร่ แต่จำนวน ๒๐๐ ไร่ ตกทอดมาสู่ลูกหลาน ชาวนา

ในเขตตำบลยางเนิ้งและตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูนได้เช่าที่ดินใช้ประโยชน์จนปัจจุบัน ช่วงนี้เป็นจุดเริ่มต้นของชาวบ้านหันมารับวัฒนธรรมและพุทธศาสนาจากศูนย์กลาง นั่นคือ เชียงใหม่ จากศรัทธา “ ครูปาศรีวิชัย ” และมีประสบการณ์ร่วมในการสร้างวัดพระธาตุดอยสุเทพ อันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่

ในช่วงทศวรรษ ๒๕๐๐-๒๕๑๐ ชุมชนต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในด้านหนึ่ง กระแสการพัฒนาได้ “ ละเลย “ ความเป็นท้องถิ่นให้มีความคล้ายคลึงกันยิ่งขึ้น หมู่บ้านถูกดึงเข้าสู่ระบบการผลิตเชิงตลาดที่ขยายตัวมากขึ้น ประการแรกการตัดถนนสายเชียงใหม่-ลำปาง ทำให้สารภีได้ผลกระทบจากการกระจุกตัวของที่ดินในมือเจ้าของที่ดินและการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ ประการสอง การเคลื่อนตัวของลำน้ำปิงตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเรียกว่า “ ปิงห่าง “ มีต่อการใช้ประโยชน์และสร้างองค์ความรู้จากน้ำปิง ด้วยระบบเหมืองฝาย เพื่อกระจายสู่สมาชิกในอำเภอสารภี

ต่อมาต้นทศวรรษ ๒๕๓๐ (แผนพัฒนาฉบับที่ ๖ พ.ศ.๒๕๓๐-๒๕๓๔) เศรษฐกิจไทยโดยรวมเฟื่องฟูจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวด้วยการรุกรานทรัพยากร “ หน้าหมู “ ของชุมชนและกีดกันการเข้าถึงประโยชน์ ส่งผลต่อความมั่นคงในการผลิตคือ ที่ดิน และแหล่งน้ำในรุ่นพ่อแม่ ทั้งนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิตระบบ ข้าวดอก-ผักสวนครัว-ลำไยการผลิตและการใช้สารเคมีเข้มข้นตลอดปี จากเกษตรกรเจ้าของที่ดินและผู้เช่าจากภายนอก ชุมชน แรงงานหนุ่มสาวหลังไหลเข้าสู่นิคมอุตสาหกรรมลำพูน ความแข็งแกร่งของศีลธรรมและพลังชุมชนถูกทำลายด้วยระบบตลาดและเศรษฐกิจที่เข้าไปบอกว่า ชุมชนต้องผลิตและบริโภคอะไร ขณะที่ภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากรชุมชนเริ่มถูกละเลยจากภาครัฐและมองข้ามโดยเอกชน เหตุการณ์ที่ชาวบ้านตำบลสารภีถูกลูกค้าค้าน “ การรื้อฝาย “ จากการพัฒนาท่องเที่ยวในลำน้ำปิง โดยชุมชนได้พยายาม “ บอกเล่าความจริง “ และสะท้อนปัญหาจากการพัฒนาเพื่อสร้างแนวร่วมจนมาถึงปัจจุบัน

สำหรับโครงสร้างความสัมพันธ์ของชุมชนในเขตปกครองของเชียงใหม่ ชุมชนสารภีจะมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับเขตวัฒนธรรมลำพูนมาก จากการแต่งงานและติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนไปมาด้วยวัวต่าง จุดนัดพบเช่น กาดและวัดร้างตามเส้นทางเชียงใหม่ไปลำพูนมากกว่า ๑๐๐ ปี ที่ผ่านมา และปัจจุบันเป็นไปในลักษณะใช้ทรัพยากรร่วมกันด้วย คือ การเข้ามาเช่าที่ดินของตำบลสารภีทั้งเป็นญาติพี่น้องและไม่ใช่ กลุ่มคนที่มີกิจกรรมร่วมกัน คือ กลุ่มเหมืองฝาย กลุ่มอนุรักษ์ต้นยางและกลุ่มตลาด ซึ่งปั่นกลุ่มซ้อนกลุ่ม สมาชิกซ้อนสมาชิก กลุ่มเหมืองฝายปรับตัวโดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามาปรับเปลี่ยนกติกา เช่น กลุ่มตลาด ซึ่งเคยเป็นพื้นที่ชาวบ้านได้แสดง ละคร เล่น ประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์วัฒนธรรม กลุ่มเหมืองฝายนำปฏิบัติการและให้การศึกษาแก่กลุ่มที่หลากหลายกลุ่มโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ทั้งภายในและนอกชุมชน ในขณะเดียวกันหน่วยงานราชการหรือกลุ่มจัดตั้งได้ผสมผสานความรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ให้การสนับสนุนกลุ่มเหมืองฝาย และการฟื้นฟูกิจกรรมรวมหมู่ของชุมชน เช่น เพลงขอ เป็นต้น ซึ่งเป็นกลไกตามหลักการกระจายอำนาจใกล้ชุมชนมากที่สุด

จากการศึกษาข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีการจัดกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความรัก ความหวงแหน และความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่มีต่อต้นยางและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนอย่างเป็น

รูปธรรมมากขึ้น การจัดกิจกรรมต่างๆที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มาเข้าร่วมอย่างอิสระ พบปะกัน และมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางในการดูแลและอนุรักษ์ต้นยางอย่างหลากหลาย ทำให้คนในชุมชนมีรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งและมีความสำคัญที่จะมีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชน ดูแลสาธารณสุขสมบัติของชุมชน และมีความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเองมากขึ้น การจัดกิจกรรมในชุมชนจึงเป็นเวทีสำคัญที่ทำให้เกิดการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างประวัติศาสตร์ใหม่ให้แก่ชุมชน และเกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

๓.ผลการดำเนินการโครงการ การส่งเสริมกระบวนการ การมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ

ในการศึกษาใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้นำแบบเป็นทางการและกลุ่มผู้นำแบบไม่เป็นทางการในเขตเทศบาลตำบลสารภีขณะที่การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี และปรากฏผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม ดังนี้

บริบททางด้านการมีส่วนร่วมในพื้นที่

ปัจจุบัน เทศบาลตำบลสารภีในฐานะผู้นำนโยบายภาครัฐจากส่วนกลางลงสู่การปฏิบัติในท้องถิ่นชุมชนประสบปัญหาและอุปสรรค อันเกิดจากการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มาจากสภาพแวดล้อมของความเป็นชุมชนเมืองที่คนในชุมชนมักอยู่แบบตัวใครตัวมัน มีวัฒนธรรมแบบปัจเจกชนและขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งแม้ว่าทางผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จะส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แต่พบว่าการเขียนหรือการดำเนินการยังเป็นการกำกับและชี้แนะจากส่วนกลางและภาครัฐ โดยโครงการและแนวทางบางส่วนยังเป็นการริเริ่มมาจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นหลัก มิได้เกิดมาจากความคิดริเริ่มที่แท้จริงจากคนในชุมชนอย่างแท้จริงทั้งหมด

ผลจากการเชิญผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนจากทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน ร่วมรับฟังแลกเปลี่ยนข้อมูลชุมชนร่วมกันสรุปได้ว่า ปัญหาเร่งด่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การทำงานพัฒนาชุมชนเฉพาะในหมู่บ้านใครหมู่บ้านมัน ไม่มีการพัฒนาแบบองค์รวม ด้วยการรวมตัวและการประสานความร่วมมือทำได้เฉพาะในพื้นที่คนหมู่บ้านเดียวกัน ฉะนั้นจึงเห็นว่าประเด็นในเรื่องสังคม เรื่องการขาดการมีส่วนร่วมและจิตสำนึกพลเมืองเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ด้วยตำบลสารภีแม้จะเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท แต่ด้วยภูมิศาสตร์ที่ติดเขตแดนอำเภอเมือง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทำให้ตำบลสารภีมีความเป็นสังคมเมืองสูงก็ทำให้คนในชุมชนขาดความสามัคคี มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างอิสระ คนหนุ่มสาวเดินทางออกจากชุมชนไปทำงานที่ตัวเมือง ในชุมชนมีแต่คนชราและเด็กเล็ก การดำเนินการใดๆ เพื่อการพัฒนาจากคนที่เคยทำงานกลุ่มเดิมๆ ไม่มีอาสาสมัครใหม่มาร่วมผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน หรือเกื้อหนุนการทำงานในพื้นที่ ผลที่เห็นได้ชัดคือ การขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การพัฒนากลุ่มอาชีพไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ แผนพัฒนาต่างๆมาจากกลุ่มผู้นำ แต่

ไม่มีการเสนอแนะความคิดเห็นร่วมกันในชุมชนอย่างทั่วถึง ฉะนั้นที่ผ่านมามีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในตำบลเป็นลักษณะการป้อนและขึ้นมาจากองค์กรภาครัฐและผู้นำชุมชนเฉพาะคนที่มีศักยภาพ

นอกจากนี้ยังได้มีการเชิญตัวแทนภาคประชาชน ได้แก่ ประธานกลุ่มแม่บ้านและอาสาสมัครชุมชน จากทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน มาประชุมร่วมกันโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสรุปและอภิปรายสภาพปัญหา ปรากฏผลดังนี้ ปัญหาหมู่ที่ ๑, ๓, ๕ และ ๖ มีลักษณะความเป็นชุมชนเมืองสูง ประชาชนมีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีพื้นที่ทางเกษตรมากนัก ส่วนใหญ่เป็นบ้านเรือนอาศัย มีผู้สูงอายุอยู่ในพื้นที่มาก แต่ยังขาดการจัดการที่ดี ขณะที่ชุมชนหมู่ที่ ๔, ๗, ๘, ๙ และ ๑๐ เป็นชุมชนที่มีอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนมีอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่น่าสนใจหลายอย่าง แต่ไม่สามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ตลาดได้มากนัก และมีปัญหาในด้านการจัดการหลายอย่าง ด้วยเหตุว่าการขับเคลื่อนเรื่องการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมาจากกลุ่มคนเดิมๆ ขาดการรวมพลังจากประชาชนในพื้นที่ ปัจจุบันแต่ละหมู่บ้านมีจุดศูนย์กลางในการแสดงความคิดเห็นที่แยกไปตามความสะดวกของคนในพื้นที่ แต่ไม่มีจุดศูนย์กลางในเรื่องพื้นที่สาธารณะที่เป็นศูนย์รวมใจชาวบ้าน

อนึ่งด้วยชุมชนตำบลสารภีเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองซึ่งมีลักษณะปัญหาชุมชนไม่ต่างไปจากชุมชนเมืองอื่นๆ โดยมากที่มักประสบ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการจัดการขยะ ปัญหาสุขภาพของคนในชุมชน ปัญหาของกลุ่มอาชีพต่างๆ และปัญหานี้สินภาคครัวเรือน ปัญหายาเสพติด เป็นต้น แต่ทว่าชุมชนสารภียังคงมีทุนทางสังคมหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ความมีรากฐานทางวัฒนธรรมที่ยาวนาน (ถนนต้นยางวัฒนธรรม) เป็นต้น ฉะนั้นการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาก็ควรมุ่งไปที่การความเข้มแข็งในด้าน สิ่งแวดล้อม , ด้านเศรษฐกิจชุมชน และด้านสังคมวัฒนธรรม ผ่านกระบวนการสร้างจิตสำนึกและการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

บริบทเรื่องพื้นที่ทางสังคม/พื้นที่สาธารณะในชุมชน

ในส่วนการศึกษาบริบทเรื่องพื้นที่ทางสังคมของตำบลสารภี ได้มีการเชิญตัวแทนภาคประชาชน ได้แก่ ประธานกลุ่มแม่บ้านและอาสาสมัครชุมชน จากทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน มาประชุมร่วมกันโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสรุปและอภิปรายสภาพปัญหา ปรากฏผลดังนี้ ปัญหาหมู่ที่ ๑, ๓, ๕ และ ๖ มีลักษณะความเป็นชุมชนเมืองสูง ประชาชนมีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีพื้นที่ทางเกษตรมากนัก ส่วนใหญ่เป็นบ้านเรือนอาศัย มีผู้สูงอายุอยู่ในพื้นที่มาก แต่ยังขาดการจัดการที่ดี ขณะที่ชุมชนหมู่ที่ ๔, ๗, ๘, ๙ และ ๑๐ เป็นชุมชนที่มีอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนมีอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่น่าสนใจหลายอย่าง แต่ไม่สามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ตลาดได้มากนัก และมีปัญหาในด้านการจัดการหลายอย่าง ด้วยเหตุว่าการขับเคลื่อนเรื่องการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมาจากกลุ่มคนเดิมๆ ขาดการรวมพลังจากประชาชนในพื้นที่ ปัจจุบันแต่ละหมู่บ้านมีจุดศูนย์กลางในการแสดงความคิดเห็นที่แยกไปตามความสะดวกของคนในพื้นที่ แต่ไม่มีจุดศูนย์กลางในเรื่องพื้นที่สาธารณะที่เป็นศูนย์รวมใจชาวบ้าน ขณะที่ในเรื่องความเห็นเกี่ยวกับการสร้างพื้นที่ทางสังคม มี

ความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ควรจัดให้มีพื้นที่สาธารณะขึ้นในตำบลสารภี ซึ่งในที่ประชุมกลุ่มแม่บ้านได้มีการทดลองทำประชาคมติเกี่ยวกับพื้นที่ทางสังคมที่คาดหวังไว้ ผลเรียงตามลำดับดังนี้ อันดับหนึ่งมีคะแนนเท่ากัน ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี และ ศาลาประชาคมหมู่ที่ ๔ อันดับที่สองรองลงมา ได้แก่ วัดปากทอง และ อันดับที่สาม ได้แก่ วัดสารภี

อย่างไรก็ตามพบว่าสภาพภูมิประเทศที่กั้นกลางระหว่างสองฝั่งยังคงเป็นอุปสรรคในการเชื่อมโยงพื้นที่ของตำบลให้เป็นหนึ่งเดียว ในปัจจุบันการประชุมหรือจัดทำเวทีประชาคมระดับตำบลมักจัดขึ้นที่ห้องประชุมเทศบาลตำบลสารภีเป็นหลัก

ภาพเวทีชุมชนเรื่องการสำรวจพื้นที่ทางสังคมและกระบวนการการมีส่วนร่วมในชุมชน

ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับศักยภาพผู้นำชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นจำนวน ๔ ท่านในเขตเทศบาล ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ส่วนใหญ่แล้วจะมีบทบาทหน้าที่

๑. บทบาทหน้าที่หลักของผู้นำท้องถิ่น คือการทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของการประสานงาน ติดต่องานราชการ เทศบาลหรือหน่วยงานต่างๆ และนำมาประชาสัมพันธ์ บอกข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อเผยแพร่ให้กับประชาชนในชุมชนได้รับทราบ เพราะส่วนใหญ่ผู้นำชุมชนจะสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็วการประสานขอความร่วมมือหรือสร้างความสามัคคีในชุมชนนั้นผู้นำชุมชนทุกชุมชนส่วนใหญ่แล้วจะมีส่วนช่วยในการประสานขอความร่วมมือหรือสร้างความสามัคคีในชุมชน โดยการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ความสนุกสนานเพื่อเป็นการปรับความเข้าใจซึ่งกันและกันร่วมทั้งงานประเพณีต่างๆที่ได้สืบทอดต่อกันมา

๒. ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและจำเป็นต้องแก้ไขส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาอุทกภัยเป็นภัยธรรมชาติและปัญหาที่คนในชุมชนเกิดกระทบกระทั่งกันบ้างทั้งเกิดจากคนในชุมชนด้วยกันเองและเกิดจากผู้ที่ไม่เข้ามาอาศัยร่วมกันในชุมชน เช่น ผู้ที่เข้ามาพักอาศัยอยู่ตามหอพัก เมื่อเกิดปัญหาผู้นำชุมชนก็จะเรียกทั้งสองฝ่ายมาปรับความเข้าใจกันและให้สัญญาว่าจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นอีก

๓. ข้อเสนอแนะจากผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน คือควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความสามัคคีและมีสำนึกร่วมกันพัฒนาชุมชนสร้างสามัคคีเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีความรักความเอื้ออาทร มีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน

ภาพการเก็บข้อมูลผู้นำชุมชนในตำบลสารภี

ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนและความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับลักษณะผู้นำชุมชนในตำบลสารภี

ในส่วนของลักษณะความเป็นผู้นำที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาพบว่าผู้นำในเขตเทศบาลตำบลสารภีควรใส่ใจไถ่ถามปัญหาอย่างเข้าใจ มีความเป็นผู้นำและให้ความเป็นธรรม รวมถึงมีจิตใจที่เป็นจิตอาสาอุดมคติของผู้นำ ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มาอาศัยในชุมชน ยึดหลักความถูกต้อง ไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองใดๆ กล้าตัดสินใจ ทำการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นมีวิสัยทัศน์กว้างไกลเมื่อมีปัญหาผู้นำมีส่วนในการช่วยแก้ไขปัญหา เชิญคณะกรรมการหมู่บ้านเข้ามาประชุมเพื่อช่วยในการหาทางแก้ไขปัญหา จัดหากิจกรรมให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมและรับทราบทุกครั้ง ผลดีต่อความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำ คนในชุมชนเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อผู้นำรับทราบข่าวสารสามารถประชาสัมพันธ์ให้ทราบได้อย่างรวดเร็ว

จากการศึกษา เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมจากพื้นที่การศึกษา จากแบบสอบถาม จำนวน ๓๒๐ ชุด สำหรับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทหน้าที่ผู้นำท้องถิ่นนั้น จากการศึกษพบว่าประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาทผู้นำ ดังนี้

๑ ด้านพฤติกรรมมุ่งงาน ประชาชนคาดหวังให้ผู้นำมีการรักษาความมั่นคง และความน่าเชื่อถือในการดำเนินกิจการ การปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มผลผลิต

๒ ด้านพฤติกรรมมุ่งคน ประชาชนคาดหวังให้ผู้มีพฤติกรรมหลักได้แก่ การให้การสนับสนุน การปรับปรุงพัฒนา การให้การยอมรับ การให้คำปรึกษา และการช่วยคลี่คลายความขัดแย้ง

๓ ด้านพฤติกรรมมุ่งการเปลี่ยนแปลง ประชาชนคาดหวังให้ผู้ดำเนินการเน้นการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

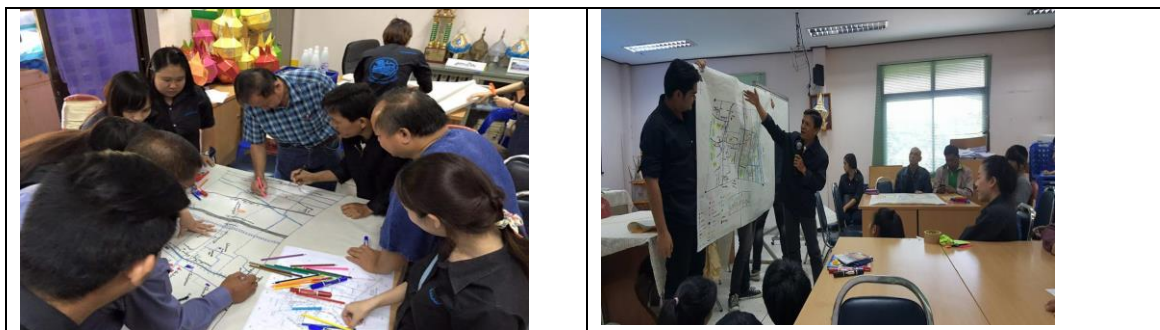
การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมโดยการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่

นอกเหนือไปจากการศึกษาบริบทชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยแล้ว ยังได้มีการพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วมเข้ามาด้วย เนื่องจากเพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ให้ข้อมูลและวิเคราะห์ตนเอง รวมถึงเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และนำไปสู่การจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมได้ ซึ่งได้นำเครื่องมือศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วมมาใช้ทั้งหมด ๔ ชุด ได้แก่ ๑) แผนที่รอบนอก ๒) เส้นแบ่งเวลา ๓) ปฏิทินวัฒนธรรม ๔) โอ่งชีวิต โดยได้มีการบูรณาการร่วมกับวิชาประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในปีการศึกษา ๒๕๕๗ ซึ่งได้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้นักศึกษาจำนวน ๒๑ คนเข้าใจในเครื่องมือและสามารถร่วมดำเนินการกับชุมชนตำบลสารภีได้

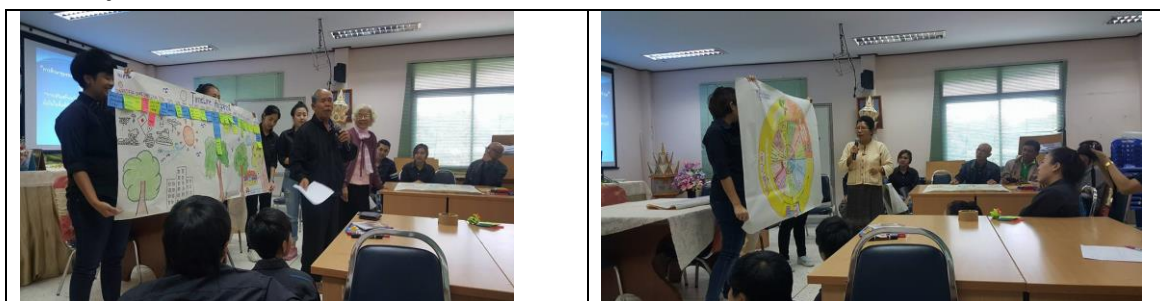
ผลการฝึกปฏิบัติการของนักศึกษาในวิชาประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการลงพื้นที่ทำให้นักวิจัยและนักศึกษาได้ข้อมูลชุมชนเกี่ยวกับบริบทด้านพื้นที่ ซึ่งลงรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับข้อจำกัดและเส้นแบ่งเขตแดนที่มีปัญหาในส่วนของถนนเชียงใหม่-ลำพูน (เส้นต้นยาง), ทางรถไฟ และถนนซูปเปอร์ไฮเวย์ที่ทำหน้าที่กั้นกลางและทำให้ชุมชนขาดออกจากกันเป็นสองส่วน

การศึกษาชุมชนด้วยแผนที่วงนอก

ในส่วนการศึกษาชุมชนยังได้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของตำบลสารภี สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีจากปฏิทินประเพณีของชุมชน และพบว่า ชุมชนตำบลสารภียังมีความเป็นชุมชนชนบทที่ยังคงมีความผูกพันแนบแน่นกับธรรมเนียมที่อิงกับศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การเล่าความเป็นมาและวิถีชีวิตผู้คนในตำบลสารภีผ่านเครื่องมือเส้นแบ่งเวลาและปฏิทินวัฒนธรรม

ขณะเดียวกันชุมชนตำบลสารภีมีความเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของผู้คนไปตามสภาพสังคม สะท้อนได้จากเครื่องมือโองชีวิตที่ประชาชนในพื้นที่มีค่าใช้จ่ายที่มาจากกระแสวัฒนธรรมและความเปลี่ยนแปลงของสังคมทุนนิยม

โองชีวิตที่สะท้อนวิถีชีวิตคนในตำบลสารภีที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมยุคใหม่

ผลการศึกษาชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ทำให้ได้ข้อมูลที่ลงลึกในรายละเอียดผ่านการเล่าจากความคิดวิเคราะห์ของประชาชนเจ้าของพื้นที่โดยตรง ทำให้นักวิจัยและนักศึกษาได้เชื่อมโยงความเป็นตำบลสารภีได้ชัดเจนมากขึ้น ขณะเดียวกันก็พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของการเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกันของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

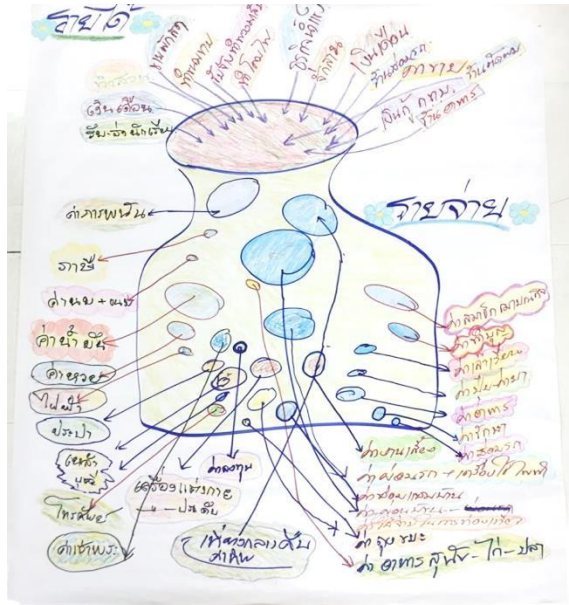
กระบวนการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วม ด้วยเครื่องมือการศึกษาชุมชน

ลำดับ ที่	เครื่องมือ	รูปแบบของเครื่องมือ	ด้านผลกระทบในชุมชน			ข้อมูลที่ได้รับ	
			สังคม	เศรษฐกิจ	สิ่งแวดล้อม	ทุนชุมชน	ปัญหาชุมชน
๑	Time Line	เป็นเครื่องมือที่ใช้ทบทวนข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนสารภีในอดีตจนถึงปัจจุบันผ่านการเล่าเรื่องราววิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ให้ข้อมูลร่วมกันภายในชุมชน	✓			องค์ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ ทั้งด้านทำเล ภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ศิลปะวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๔๗๕ – ๒๕๕๘) ซึ่งมีเหตุการณ์สำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลงชุมชนสารภี บางช่วงเวลาที่น่าสนใจ ได้แก่ - พ.ศ. ๒๔๘๒ ทหารญี่ปุ่นสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้เข้ามาในชุมชนสารภีและพื้นที่ระแวกใกล้เคียง - พ.ศ. ๒๕๑๒ มีถนนสุขุมวิทไฮเวย์ตัดผ่านระหว่างชุมชน ทำให้เกิดเป็น ๒ ฝั่งถนน - พ.ศ. ๒๕๑๘ เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ในชุมชนสารภี - พ.ศ. ๒๕๑๙ มีไฟฟ้าใช้เป็นครั้งแรกในชุมชน - พ.ศ. ๒๕๓๘ มีการเลือกตั้ง อบต.สารภี - พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเพณีบวชต้นยาง - พ.ศ. ๒๕๕๒ ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล	๑. องค์ความรู้ที่ได้รับจากเครื่องมือ Time Line มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม เนื่องจากผู้ให้ข้อมูล ผ่านประสบการณ์ในอดีตไม่เหมือนกัน
						๒. ชาวบ้านสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อม สภาพสังคมโดยทั่วไปในชุมชน แต่ไม่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกในด้านนโยบาย การบริหารงาน หรือการปกครองจากภาครัฐได้เท่าที่ควร	

	สารภี - พ.ศ. ๒๕๕๔ ศูนย์การเรียนรู้ทำฟาร์ม เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงหมูหลุม - พ.ศ. ๒๕๕๘ จัดตั้งถนนวัฒนธรรม (ถนนคนเดิน)	
--	---	--

ลำดับ ที่	เครื่องมือ	รูปแบบของเครื่องมือ	ด้านผลกระทบในชุมชน			ข้อมูลที่ได้รับ	
			สังคม	เศรษฐกิจ	สิ่งแวดล้อม	ทุนชุมชน	ปัญหาชุมชน
๒		เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบทางด้านภูมิศาสตร์ ที่ตั้ง ของแต่ละหมู่บ้าน ว่ามีสถานที่ใดบ้างเป็นพื้นที่สำคัญ เช่น วัด โรงเรียน บ้านผู้ใหญ่บ้าน บ้านกำนัน บ้านปราชญ์ชุมชน สนามกีฬากลาง ที่ทิ้งขยะ สุสาน หนองน้ำ พื้นที่ทางการเกษตร เป็นต้น			✓	ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญในชุมชนสารภี ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของแต่ละจุดในพื้นที่และความเชื่อมโยงระหว่างวิถีชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน โดยแผนที่วงในตำบลสารภี มีสถานที่ที่สำคัญและน่าสนใจบางจุด ยกตัวอย่าง เช่น - หมู่ ๑ บ้านป่าแดด มีศาลา	๑. การแบ่งฝั่งของถนน ซุปเปอร์ไฮเวย์สายเชียงใหม่-ลำปาง ทำให้สัมพันธภาพระหว่างหมู่บ้านลดทอนลงไป ในแง่การไปมาหาสู่ระหว่างหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นอุปสรรคในการเดินทางข้ามถนนที่อันตรายด้วยรถสัญจร

ลำดับ ที่	เครื่องมือ	รูปแบบของเครื่องมือ	ด้านผลกระทบในชุมชน			ข้อมูลที่ได้รับ	
			สังคม	เศรษฐกิจ	สิ่งแวดล้อม	ทุนชุมชน	ปัญหาชุมชน
๓	โอ่งชีวิต	เป็นเครื่องมือที่ใช้ทบทวนด้านเศรษฐกิจภายในครัวเรือนของแต่ละหมู่บ้านในเขตตำบลสารภี ทั้งรายรับ-รายได้ ที่ชาวบ้านต้องดำเนินการในแต่ละเดือนว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหา หรือผลกระทบด้านเศรษฐกิจภายในครัวเรือน		✓		ทำให้ทราบถึงรายรับ-รายจ่าย : เดือน ภายในครัวเรือนของชาวบ้าน ตำบลสารภี ในปัจจัยด้านต่างๆ โดยแบ่งเป็น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดรายรับ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดรายจ่าย ดังนี้ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดรายรับ - การทำไร่/ทำสวน - ขายผักสด - การขับรถรับ/ส่งนักเรียน - ทำขนมขาย - รับจ้างทำพวงมาลัย - ทำกาแฟ - ธุรกิจน้ำแข็ง - จักรสานหัตถกรรม - เงินเดือน - เปิดร้านซ่อมรถ - ค่าขาย - เปิดร้านตัดผม - ร้านตัดผม - ทำร้านอาหารตามสั่ง - เงินกู้ กท.บ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดรายจ่าย - ค่าการพนัน - ค่านม+ค่าขนมลูก - ค่าภาษี - ค่าน้ำมันรถ - ค่าหอย - ค่าไฟฟ้า - ค่าประปา - ค่าเหล้า / บุหรี่ - ค่าโทรศัพท์ - ค่าเช่าพระ	๑. ชาวบ้านก่อกวนสิน บางส่วนที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าอาหาร ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าน้ำมันรถ ค่าผ่อนรถ/บ้าน ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น ๒. ชาวบ้านบางส่วนไม่ได้จัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อตรวจสอบรายรับ-รายจ่ายในแต่ละเดือนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดปัญหาการคุมค่าใช้จ่ายไม่มีประสิทธิภาพ ๓. ด้วยสภาพพื้นที่กิ่งเมือง กิ่งชนบท ทำให้ความเจริญเข้าถึงได้ง่าย ก่อให้เกิดสิ่งยั่วยุทางการใช้จ่ายจากสินค้าและของฟุ่มเฟือยได้ง่าย เช่น ค่าเที่ยว กลางคืน ค่าท่องเที่ยว ค่า

	- ค่าเครื่องแต่งกาย + เครื่องประดับ - ค่าลงทุน - ค่าเที่ยวกลางคืน - ค่าทำบุญ - ค่าสมาชิกฌาปนกิจ - ค่าเล่าเรียนบุตร - ค่าปุ๋ย / ค่ายา - ค่าอาหาร - ค่ารักษาพยาบาล - ค่าซ่อมรถ - ค่างานเลี้ยง - ค่าผ่อนรถ - ค่าเครื่องใช้ไฟฟ้า - ค่าซ่อมแซมบ้าน - ค่าผ่อนบ้าน - ค่าท่องเที่ยว - ค่าอาหารสัตว์เลี้ยง	เครื่องแต่งกาย + เครื่องประดับ เป็นต้น
--	---	--

ลำดับ ที่	เครื่องมือ	รูปแบบของเครื่องมือ	ด้านผลกระทบในชุมชน			ข้อมูลที่ได้รับ	
			สังคม	เศรษฐกิจ	สิ่งแวดล้อม	ทุนชุมชน	ปัญหาชุมชน
๔	ปฏิทินวัฒนธรรม	เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาและ ทบทวนด้านประเพณี วัฒนธรรม กิจกรรมของชุมชนตำบลสารภี รวมถึงฤดูกาลผลผลิตทาง การเกษตรต่างๆ ในแต่ละช่วง เทศกาลตลอดปี ว่าตำบลสารภีมี กิจกรรมอะไรที่ชาวบ้านในชุมชน ร่วมกันดำเนินการบ้าง	✓				

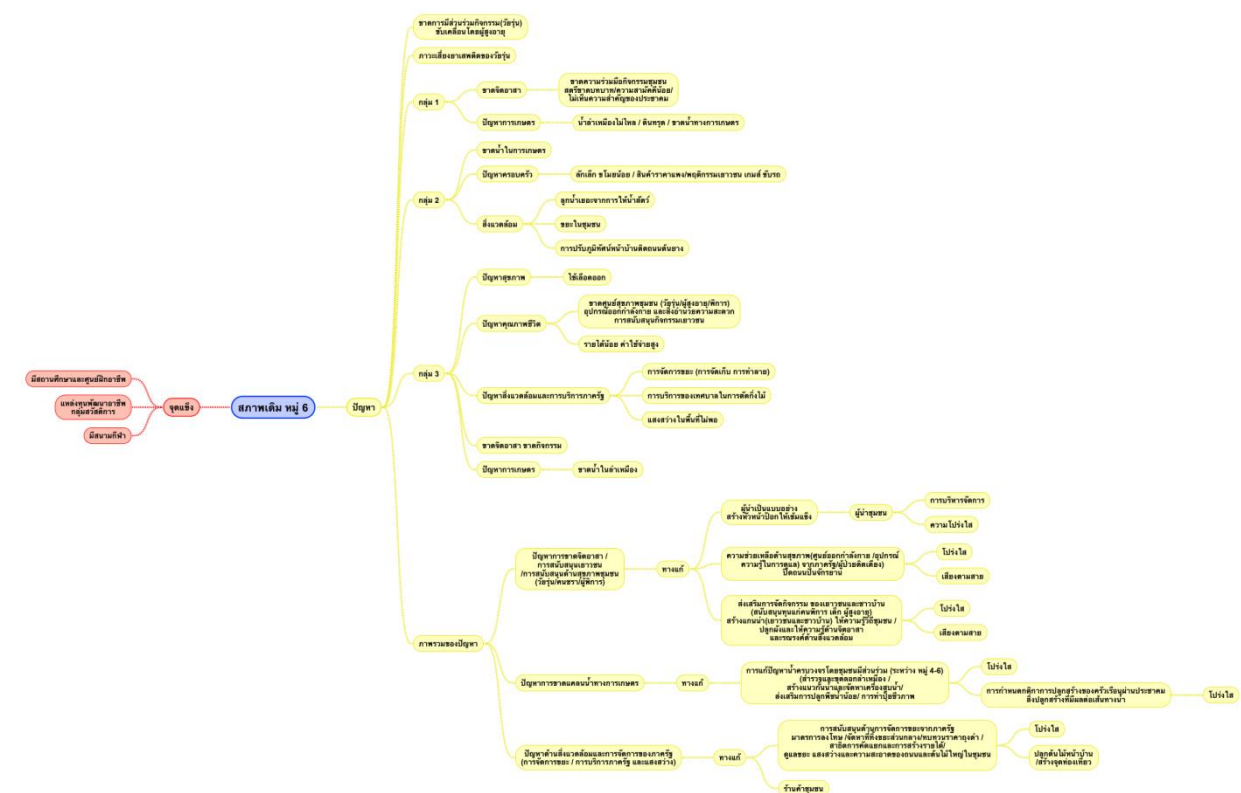
					ครัวหมูนเวียน และค้าขายผักตามฤดูกาลเพื่อเสริมรายได้ ๑.๒ ช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายน - ช่วงฤดูกาลเก็บลำไย / รับจ้างเก็บลำไย - ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ฟังธรรมะสังเวย - ฟังเทศน์ เข้าวัดทุกวันพระ ๒. กิจกรรมที่ดำเนินการในแต่ละเดือน ได้แก่ <u>๒.๑ เดือนมกราคม</u> - ปีใหม่ไทย - พิธีสืบทอดหมู่บ้าน - ทำบุญตักบาตรปีใหม่ - วันเด็ก <u>๒.๒ เดือนกุมภาพันธ์</u> - พิธีเข้ากรรม - แห่โคมวันมาฆบูชา <u>๒.๓ เดือนมีนาคม</u> - การบวชสามเณรภาคฤดูร้อน <u>๒.๔ เดือนเมษายน</u> - เทศกาลปีใหม่เมือง - วันครอบครัว - ดำหัวผู้สูงอายุ - วันผู้สูงอายุ - ไหว้ต๋านเสาหลักเมือง <u>๒.๕ เดือนพฤษภาคม</u> - สรงน้ำพระ - วันพีฆงคค	เยาวชนในชุมชน ๓. บางกิจกรรมเป็นกิจกรรมเฉพาะพื้นที่ของตำบลสารภี ไม่มีพื้นที่อื่นดำเนินการ จึงมีความจำเป็นต้องอนุรักษ์และสืบสานโดยเยาวชนและวัยรุ่น รวมถึงหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น พิธีสืบทอดหมู่บ้าน ไหว้ต๋านเสาหลักเมือง ประเพณีสืบทอดต๋านยง พิธีบวชต๋านยง หรือกิจกรรมทำความสะอาดถนนสายต๋านยง เป็นต้น
--	--	--	--	--	---	--

						<u>๒.๖ เดือนมิถุนายน</u> - วันวิสาขบูชา <u>๒.๗ เดือนกรกฎาคม</u> - วันเข้าพรรษา - เทศกาลแห่เทียนเข้าพรรษา - วันอาสาฬหบูชา - ผ้าจ่านาพรรษา <u>๒.๘ เดือนสิงหาคม</u> - วันแม่แห่งชาติ - กิจกรรม Bike For Mom <u>๒.๙ เดือนกันยายน</u> - ประเพณีตานก๋วยสลาก <u>๒.๑๐ เดือนตุลาคม</u> - ตักบาตรเทโว - เทศกาลเดือน ๑๒ เป็ง - ประเพณีตานกฐิน <u>๒.๑๑ เดือนพฤศจิกายน</u> - ประเพณียี่เป็ง - ฟังเทศน์มหาชาติ <u>๒.๑๒ เดือนธันวาคม</u> - ประเพณีตานข้าวใหม่ (ข้าวลั่น บาตร)	
--	--	--	--	--	--	---	--

						- วันพ่อแห่งชาติ - ประเพณีสืบชะตาต้นยาง - วันบวชต้นยาง / ทำความสะอาดถนนสายต้นยาง	
--	--	--	--	--	--	--	--

เมื่อได้ทำการศึกษาชุมชนและบริบท กลุ่มความร่วมมือต่างๆในพื้นที่จะเห็นว่าในชุมชนตำบลสารภีมีลักษณะปัญหาการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันออกไป แต่ความใกล้เคียงที่มีคล้ายคลึงกันมากนั่นก็คือ สมาชิกที่เข้าร่วมส่วนใหญ่จะเป็นแกนนำในกลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี หรือกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการมีส่วนร่วม ทางผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วม โดยเลือกกรณีการวางแผนชุมชนด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม เนื่องจากทุกหมู่บ้านมักประสบปัญหาการจัดทำแผนชุมชนที่มักมาจากผู้นำเพียงคนเดียวบ้าง การจัดทำแผนแบบเขียนเฉพาะกลุ่ม หรือเขียนแผนเพื่อขอเงินงบประมาณ หรือเขียนแผนของงบประมาณสนับสนุนเพื่อผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม ปัญหาเหล่านี้เองสะท้อนเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการศึกษาจึงได้เลือกหมู่บ้านในโครงการนำร่อง: หมู่ ๖ วันอาทิตย์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน หมู่ ๖ ต.สารภี จ.เชียงใหม่ โดยนำกระบวนการการมีส่วนร่วมเข้ามาร่วมจัดทำแผน จัดทำเวทีประชาคมเชิงปฏิบัติการ ดึงชุมชนให้เข้าร่วม นำกระบวนการที่เป็นหลักการเรียบง่ายมาปรับใช้กับการจัดทำแผน

การวิเคราะห์ชุมชนหมู่ ๖

Session ๑ ๙.๐๐-๑๐.๐๐ น.**การวิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่จาก ๓ กลุ่มย่อย (ใช้การสนทนากลุ่มย่อย)**

กลุ่มที่	ปัญหา	สาเหตุของปัญหา
๑	- ขาดจิตอาสา - ปัญหาการเกษตร	- ขาดความร่วมมือกิจกรรมชุมชน/สตรีขาดบทบาท/ความสามัคคีมีน้อย/คนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของประชาคม - ลำน้ำเหมืองไม่ไหล/ดินทรุด/ขาดน้ำทางการเกษตร
๒	- ขาดน้ำในการเกษตร - ปัญหาครอบครัว - สิ่งแวดล้อม	- ไม้ระบุ - ลักเล็กขโมยน้อย/สินค้าราคาแพง/พฤติกรรมเยาวชน เล่นเกมส์/ขับรถ - ลูกน้ำมีมากจากกาให้น้ำสัตว์/มีขยะในชุมชน/การปรับภูมิทัศน์หน้าบ้านที่ติดกับถนนต้นยาง
๓	- ปัญหาสุขภาพ - ปัญหาคุณภาพชีวิต - ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการบริการภาครัฐ - ขาดจิตอาสา/ขาดกิจกรรมชุมชน - ปัญหาการเกษตร	- ไข้เลือดออก - ขาดศูนย์สุขภาพชุมชน(วัยรุ่น/ผู้สูงอายุ/ผู้พิการ)/ขาดอุปกรณ์ออกกำลังกายของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก/ขาดการสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน - ประชาชนมีรายได้น้อย ค่าใช้จ่ายครัวเรือนสูง - ขาดการจัดการขยะที่ดี(ทั้งการจัดเก็บและทำลาย)/ไม่มีการบริการของเทศบาลเกี่ยวกับการตัดเก็บกิ่งไม้ต้นยาง/แสงสว่างในชุมชนไม่เพียงพอ - ไม้ระบุ - ขาดน้ำในลำเหมือง

Session ๒ ๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น.**การสังเคราะห์สภาพปัญหาของหมู่ ๖ (ใช้การประชาคมแสดงความเห็นร่วมกัน)**

กระบวนการคือให้สมาชิกชุมชนได้ร่วมกันรับฟังและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวประเด็นปัญหาในพื้นที่จากกลุ่มย่อย และสรุปร่วมกัน โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยในภาพรวมของหมู่ ๖ สามารถสรุปได้ ๓ ปัญหาใหญ่ๆ ได้แก่

๑. ปัญหาการขาดจิตอาสาการทำงานเพื่อส่วนรวม
๒. ปัญหาขาดแคลนน้ำทางการเกษตร
๓. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการของรัฐ

ปัญหาของหมู่ ๖	แนวทางแก้ไขปัญหาในภาพรวม	กลยุทธ์
ปัญหาขาดจิตอาสา/ขาดการสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน/ขาดการสนับสนุนด้านสุขภาพชุมชน (วัยรุ่น/วัยชรา/ผู้พิการ)	๑. ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการเสียสละ/สร้างหัวหน้าป้อมของหมู่๖ให้เข้มแข็ง ๒. เพิ่มความช่วยเหลือด้านสุขภาพ (ศูนย์ออกกำลังกาย/อุปกรณ์ต่างๆ/พัฒนาความรู้ในเรื่องการดูแลตนเอง (กลุ่มผู้ป่วยติดเตียง/ความรู้จากหน่วยงานรัฐ) /ปิดถนนปั่นจักรยาน ๓. ส่งเสริมกิจกรรมของเยาวชนและประชาชนใน ๓ กลุ่ม คือ คนพิการ/เด็ก/ผู้สูงอายุ โดยสร้างแกนนำ(เยาวชนและชาวบ้าน) ให้ความรู้วิถีชีวิตชุมชน/ปลูกฝังและให้ความรู้ด้านจิตอาสา/รณรงค์กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม	- เน้นการบริหารจัดการชุมชนแบบป้อม/กลุ่ม - ผู้นำชุมชนต้องเน้นความโปร่งใสและสร้างศรัทธา - สร้างกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในชุมชน - ให้ความรู้และปลูกฝังความรู้ด้านจิตสำนึกและสิ่งแวดล้อม
ปัญหาขาดน้ำทางการเกษตร	๑.การแก้ปัญหาน้ำอย่างครบวงจร ๒. ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย/การทำปุ๋ยชีวภาพ	- แก้ไขปัญหาน้ำร่วมกันระหว่างหมู่ ๔ และ หมู่ ๖ - สำรวจและขุดลอกลำเหมือง - สร้างแนวกันน้ำและจัดหาเครื่องสูบน้ำ - การกำหนดกติกาการปลูกสิ่งก่อสร้างของครัวเรือนที่มีผลต่อเส้นทางเดินของน้ำในชุมชน
ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการของภาครัฐ (การจัดการปัญหาขยะ/การบริการภาครัฐ)	๑. ภาครัฐควรสนับสนุนโครงการการจัดการขยะในชุมชน ๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชุมชน เช่น เพิ่มไฟฟ้าสาธารณะ การปรับปรุงทัศนียภาพบ้าน	- กำหนดบทลงโทษหรือดำเนินมาตรการเด็ดขาดกับผู้ทิ้งขยะ - จัดหาที่ทิ้งขยะส่วนกลาง - ทบทวนราคาถุงดำทิ้งขยะ - ให้ความรู้และสาธิตการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง -สร้างรายได้จากการจัดการขยะ - จัดการดูแลเรื่องแสงสว่างและความสะอาดของชุมชน และต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่

Session ๓ ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น.

การดำเนินงาน ใช้เวทีประชาคม โดยใช้เทคนิค Brain Writing และ การทำ Group Mapping สรุปผลได้ดังนี้

ประเด็นปัญหา	การเสนอโครงการในแผนชุมชนปี ๒๕๕๙		
	โครงการพึ่งตนเอง	โครงการที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ	โครงการที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น
ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วม	๑. โครงการพัฒนาผู้นำและสร้างท้าวหน้าป้อมให้มีความเข้มแข็ง ๒. โครงการส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเยาวชน	๑. โครงการความช่วยเหลือด้านสุขภาพชุมชน (วัยรุ่น/วัยชรา/ผู้พิการ) ๒. โครงการจัดการน้ำอย่างครบวงจร	๑. โครงการจัดการขยะหมู่ ๒. โครงการพัฒนาศูนย์บริการภาครัฐตามความจำเป็นพื้นฐานชุมชน
สรุปภาพรวม	เน้นการปลูกจิตสำนึกและจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย รวมถึงการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วมผ่านกลุ่มผู้นำและเยาวชนรุ่นใหม่	พัฒนากิจกรรมและพัฒนาให้เกิดความร่วมมือจากคนในชุมชนและการสนับสนุนจากภาครัฐ	ดำเนินการเรื่องมาตรการการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง และสำรวจความต้องการของชุมชนทุกครั้ง (เน้นความโปร่งใสและตรวจสอบได้)
รณรงค์ให้ความรู้กับชาวบ้าน และนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ในครัวเรือน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม และการแก้ไขปัญหามุมชนร่วมกัน ผ่านกิจกรรมหลายช่องทาง (ต้องสร้างความเชื่อมั่นและดึงแนวร่วม) โดยขอรับการสนับสนุนในการดำเนินงานจากภาครัฐทั้งในส่วนของงบประมาณและการดำเนินการ			

Session ๔ ๑๒.๐๐-๑๒.๓๐ น. (การสัมภาษณ์)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วม (ผู้นำชุมชน , ประชาชนที่เข้าร่วม)

- การสะท้อนความคิดเห็นจากกลุ่มผู้นำชุมชน

ตัวแทนหมู่ ๖ คนที่ ๑: เห็นเป็นแนวทางที่ดี โดยภาพรวมดีมาก อยากให้มีการจัดเวทีชุมชนในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง ควรมีการออกความเห็นร่วมกันแบบนี้บ่อยๆ

ตัวแทนหมู่ ๖ คนที่ ๒: อยากให้มีนักวิชาการลงมาพื้นที่แบบนี้อีก ให้มีการทำเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะสถาบันการศึกษาที่มีความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีรูปแบบกิจกรรมที่จูงใจให้เกิดการแสดงความคิดเห็นร่วมกันของคนในชุมชน ทำให้เกิดประโยชน์กับชุมชนมาก ซึ่งน่าจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาชุมชน

ตัวแทนหมู่ ๖ คนที่ ๓: ดีใจที่มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นมาทำเวทีชุมชนแบบนี้ ดีใจที่ได้เข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเทศบาลสารภี รวมถึงถ้าทำให้เกิดขึ้นสำเร็จ จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับเยาวชน

ตัวแทนหมู่ ๖ คนที่ ๔: เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ เพราะช่วยทำให้เกิดการระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาภายในชุมชนร่วมกัน

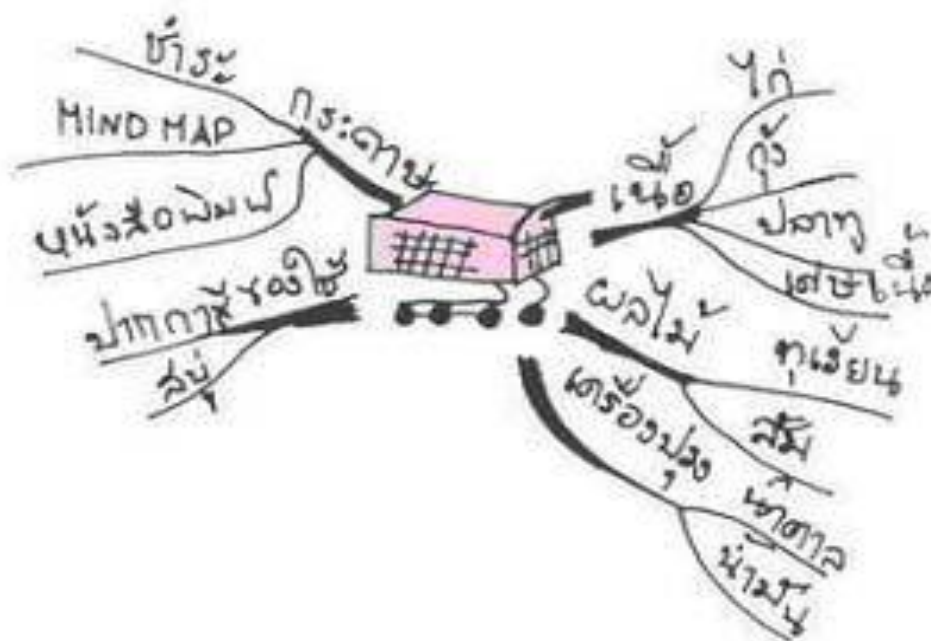
จากแนวทางการปรับเอาระบวนการมีส่วนร่วมมาปรับใช้ เห็นได้ว่ารูปแบบกิจกรรมมีผลต่อการจูงใจ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้อย่างมาก และในโครงการวิจัยได้มีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชุมชนเข้มแข็ง กับชุมชนที่มีปัญหาการมีส่วนร่วมว่ามีลักษณะแตกต่างกันอย่างไรในเชิงคุณภาพและกระบวนการ อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาบริบทตำบลสารภี จะเห็นได้ว่าตำบลขับเคลื่อนและพัฒนาได้ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยกลุ่มต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอสม. กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มญาติธรรม ฯลฯ กลุ่มเหล่านี้ล้วนมีบทบาทที่ช่วยผลักดันการพัฒนาพื้นที่ในหลายๆประเด็น

การศึกษาปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มความร่วมมือในพื้นที่:

กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านตำบลสารภี

ในการศึกษาลักษณะปัญหาการมีส่วนร่วมของกลุ่มนั้น ทางผู้วิจัยโครงการฯ ได้จัดเวทีชุมชนเพื่อ “การระดมความคิดและแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหามุมชน” โดยนำเครื่องมือที่สำคัญ คือ แผนที่ความคิด (Mind Map) ซึ่ง Mind Map หมายถึง การถ่ายทอดความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มี อยู่ในสมองลงกระดาษ โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็น บรรทัด ๆ เรียงจากบนลงล่าง

ตัวอย่าง Mind Map

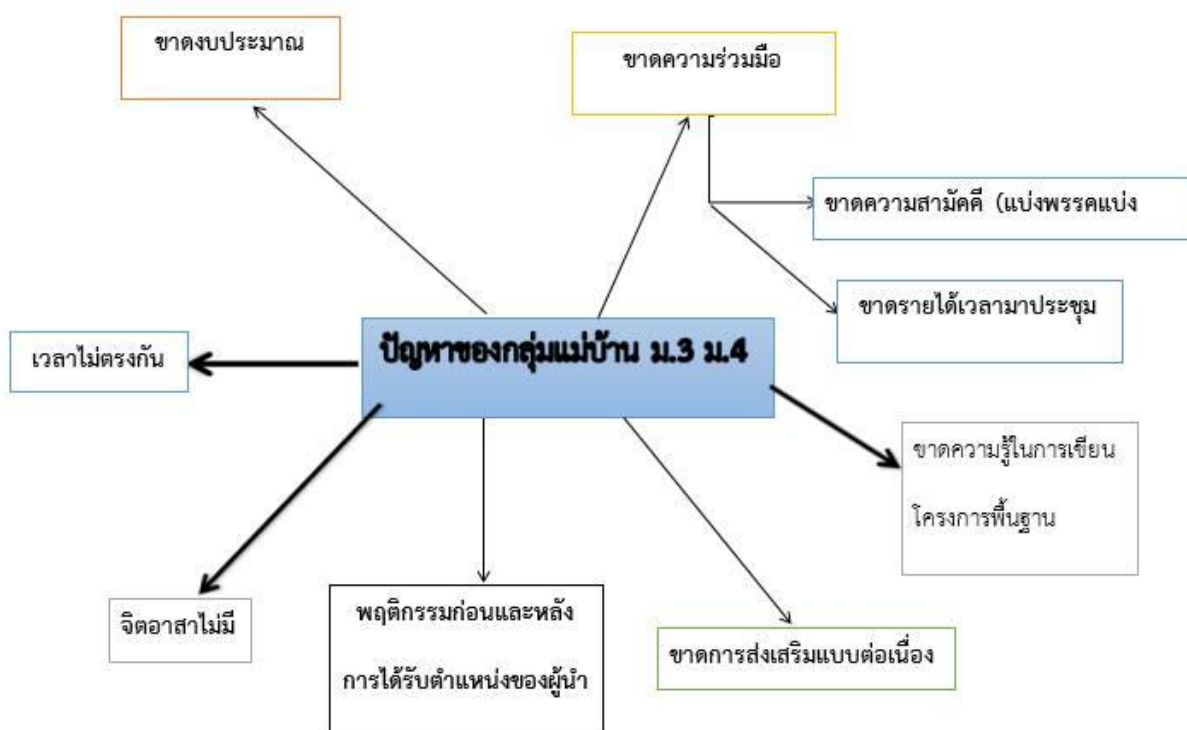
เวทีชุมชนลานสารีรวมใจในครั้งนี้ใช้เวทีประชาคมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาศรีตำบลสารี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลสารี อำเภอสารี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาพัฒนาชุมชนตำบลสารีด้วยกลุ่มความร่วมมือ: กลุ่มแม่บ้านตำบลสารี ใช้การวิเคราะห์สภาพปัญหาและแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มเผชิญด้วยเทคนิค Mind Map เพื่อเชื่อมโยงความคิดและกระตุ้นการระดมสมองด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้มีความร่วมมือจาก ๓ ภาคส่วน ได้แก่ เทศบาล มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และกลุ่มประชาคมแม่บ้านทั้ง ๑๐ หมู่ ในส่วนเทศบาลได้ดำเนินการผ่านโครงการพัฒนาศรีตำบลสารี สนับสนุนทั้งงบประมาณและการประสานงาน ส่วนมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ดำเนินการผ่านโครงการวิจัย “การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารีรวมใจ (ระยะที่สอง)” ซึ่งมีอาจารย์ ๒ ท่าน ได้แก่ อ.นิรุช บุญยฤทธานนท์ และอ.ประพันธ์ อภิวงค์ และนักศึกษาร่วมกิจกรรมจำนวน ๒๐ คน ขณะที่กลุ่มประชาคมแม่บ้านต.สารีมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๑ คน ซึ่งเป็นตัวแทนมาจากทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน

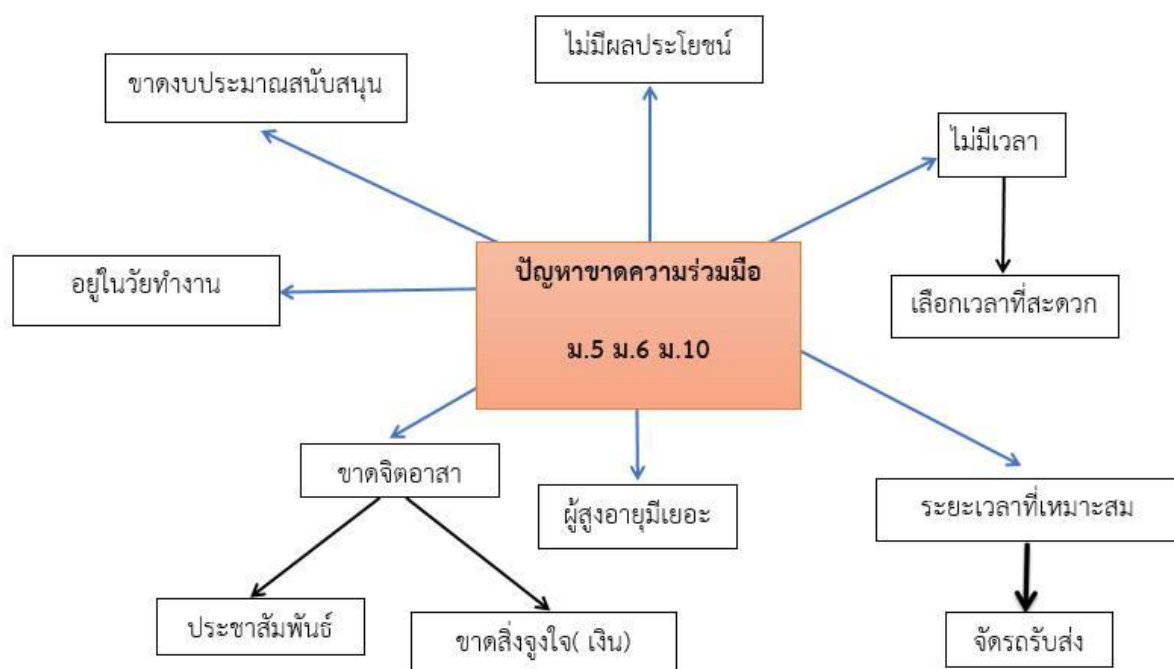
ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า มีการแบ่งกลุ่มแม่บ้านออกตามความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และลักษณะการทำงานที่มีตามสภาพจริง มีด้วยกัน ๓ กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ ๑ ได้แก่ หมู่ ๓ และ ๔ , กลุ่มที่ ๒ ได้แก่ หมู่ ๕, ๖ และ ๑๐ กลุ่มที่ ๓ ได้แก่ หมู่ ๗ หมู่ ๘ และหมู่ ๙ โดยมีกิจกรรมแบ่งเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ ๑ การชี้แจงวัตถุประสงค์และรูปแบบกิจกรรม ช่วงที่ ๒ การวิเคราะห์สภาพปัญหา ช่วงที่ ๓ การระดมสมองแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาในกลุ่ม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ : การวิเคราะห์สภาพปัญหาของกลุ่มแม่บ้าน จากการระดมสมองพบว่า ปัญหาที่กลุ่มแม่บ้านพบมากที่สุด คือ ปัญหาการขาดความร่วมมือของคนในพื้นที่ ซึ่งล้วนมาจากข้อจำกัดหลายประการ ทั้ง ขาดจิตสำนึกในการทำงานเพื่อชุมชน ขาดการบริหารจัดการเวลาที่เหมาะสม ขาดงบประมาณสนับสนุน รวมไปถึงปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับวัยทำงานและผู้สูงอายุในพื้นที่ ปรากฏข้อมูลดังแผนภาพของทั้งสามกลุ่ม ดังนี้

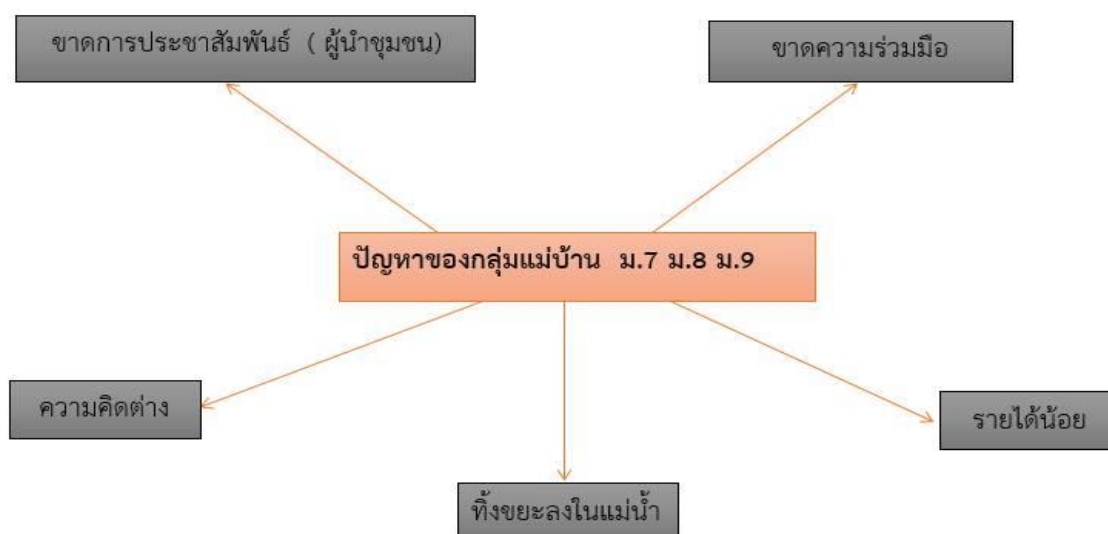
กลุ่มที่๑ ได้แก่ หมู่ ๓ และ ๔

กลุ่มที่ ๒ ได้แก่ หมู่ ๕, หมู่ ๖ และ หมู่ ๑๐

กลุ่มที่ ๓ ได้แก่ หมู่ ๗ หมู่ ๘ และหมู่ ๙

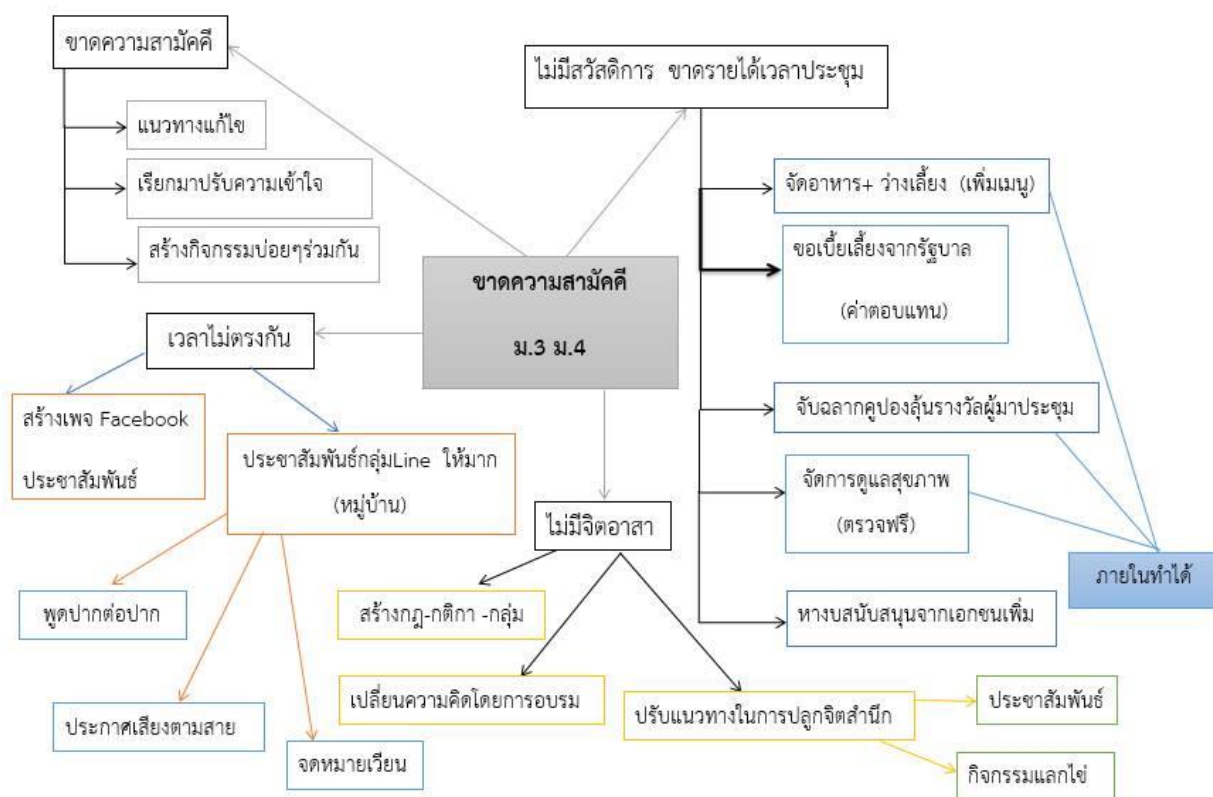

ส่วนที่ ๒ : การระดมสมองแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาในกลุ่ม จากการระดมสมองพบว่า ทุกกลุ่มในตำบลสารภีเลือก “ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วม” เป็นปัญหาที่สำคัญและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหาระดับด่วนที่สุด ผลการระดมความคิดเห็นใน ๓ กลุ่ม มีแนวทางการแก้ไขปัญหามีความหลากหลาย แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่า มีแนวทางการแก้ไขไปในทางเดียวกัน อาทิเช่น การลงประชุมด้วยการลงประชามติ การกำหนดนัดหมายล่วงหน้า การแจ้งและสื่อสารให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย และอื่นๆ รวมไปถึงการแก้ไขแนวทางในรูปแบบเฉพาะพื้นที่ อาทิเช่น การปรับเงิน การสร้างกติกากลุ่ม ฯลฯ

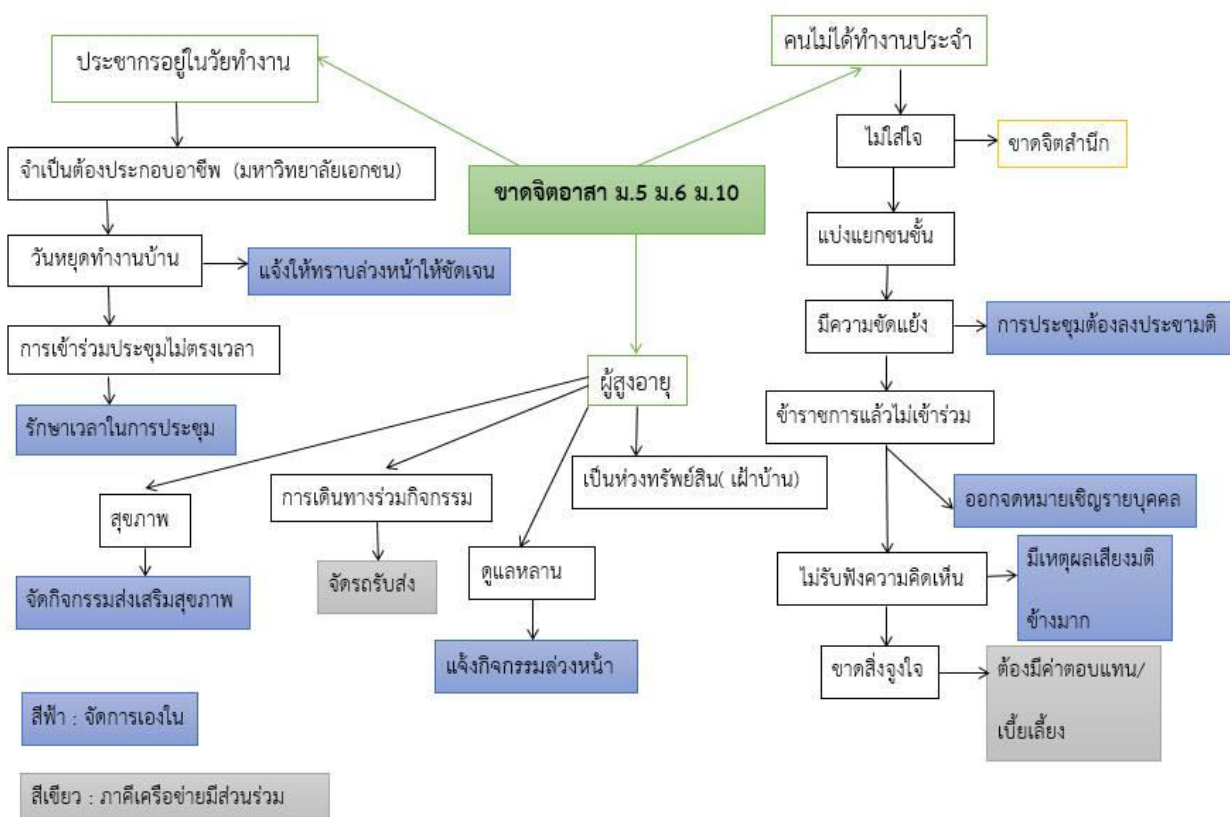
จากแนวทางการแก้ไขปัญหา สามารถนำไปสู่การจัดทำแผนชุมชนของกลุ่มได้ในหลายลักษณะ ซึ่งได้จากประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ได้แก่

- การฝึกอบรมความรู้ในการเขียนโครงการพื้นฐาน
- การจัดสรรงบประมาณเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมในพื้นที่
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อระดมความร่วมมือในลักษณะบริการพื้นฐาน
- การจัดการบริการรับ-ส่งผู้สูงอายุ ฯลฯ

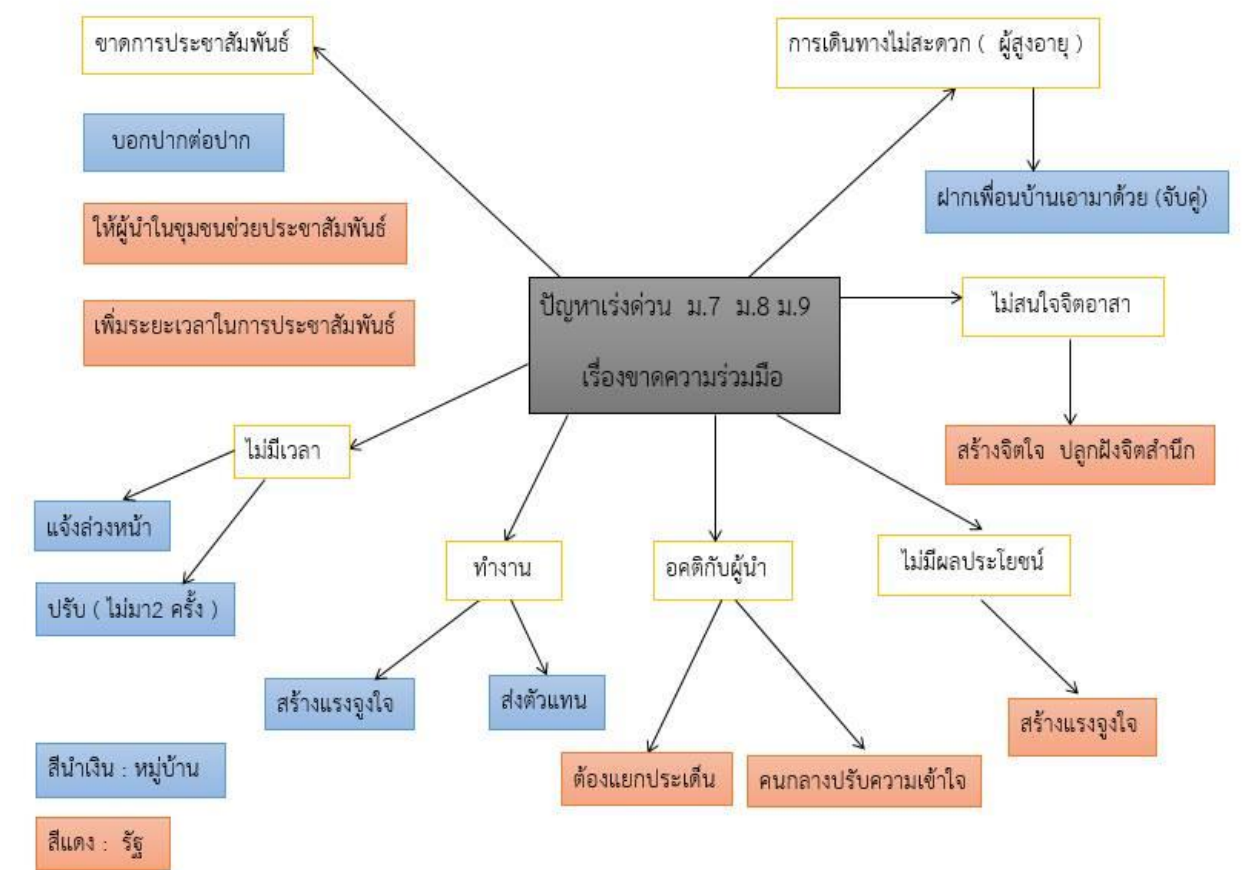
กลุ่มที่๑ ได้แก่ หมู่ ๓ และ ๔

กลุ่มที่ ๒ ได้แก่ หมู่๕, หมู่๖ และ หมู่๑๐

กลุ่มที่ ๓ ได้แก่ หมู่ ๗ หมู่ ๘ และหมู่ ๙

จากการจัดเวทีชุมชนการวิเคราะห์และระดมสมองของกลุ่มอาสาสมัครตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มีข้อสังเกตที่น่าสนใจหลายประการ ประการที่หนึ่ง เขตพื้นที่ของหมู่บ้านมีผลต่อการมีส่วนร่วมต้องานระดับตำบลมาก จะเห็นได้จากตัวแทนหมู่ ๑ และหมู่ ๒ มักขาดการประชุมระดับตำบล เหตุผลบางส่วนเนื่องจากความใกล้ชิดของพื้นที่กับเทศบาลยางนึ่ง เมื่อมีการจัดการงบประมาณหรือการประชุมใดๆ ทางหมู่ ๑ และหมู่ ๒ จึงมักขาดการประชุมอยู่เป็นประจำ

๒.ผลการดำเนินการในด้าน เศรษฐกิจชุมชน

ในการดำเนินการในมิติของเศรษฐกิจชุมชน มีโครงการวิจัยย่อยที่เกี่ยวข้องจำนวนทั้งสิ้น ๒ โครงการ ดังนี้
 โครงการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน
 ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โครงการที่ ๒ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อพิจารณาบริบทของพื้นที่ในประเด็นการบริหารจัดการกลุ่มและสภาพเศรษฐกิจชุมชนพบว่า ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอสารภี มีหมู่บ้านจำนวน ๖ หมู่บ้าน คือ บ้านป่าแดด บ้านสารภี บ้านช่างเคิ่ง บ้านปากกอง บ้านสันกับตองใต้ บ้านสันกับตองเหนือ มีสภาพภูมิประเทศ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา สภาพเดิมทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการเกษตรกรรม มีประชากรแบ่งเป็นทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน จำนวน ๒,๔๐๒ ครัวเรือนคิดเป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๖,๒๕๖ คน ทั้งนี้จากการจัดเวทีเพื่อสำรวจสภาพปัญหาและพัฒนาโจทย์วิจัย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสรุปและอภิปรายสภาพปัญหา ปรากฏผลดังนี้

กลุ่ม	สภาพปัญหา (ด้านเศรษฐกิจ)
กลุ่มที่ ๑ (หมู่ ๑ และ หมู่ ๕) ลักษณะชุมชน เป็นชุมชนเมือง มีความเข้มแข็งเรื่องรายได้ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ และทำงานองค์กรเอกชน ปัญหาด้านภาวะหนี้สินมีน้อย ปัญหาด้านสังคมมีน้อย	๑.ไม่มีการรวมกลุ่ม ขาดแกนนำ ในการขับเคลื่อนขาดความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมต่างๆ ๒.ไม่มีกลุ่มอาชีพ ถึงแม้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐโดยพัฒนาชุมชนแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ๓.ผู้สูงอายุมีเป็นจำนวนมาก ขาดการดูแลและการส่งเสริมทางด้านอาชีพ
กลุ่มที่ ๒ (หมู่ ๓ และหมู่ ๖) ลักษณะชุมชน เป็นชุมชนกึ่งเมือง ต่างคนต่างอยู่	๑.ชาวบ้านมีรายได้ไม่แน่นอน ขาดแคลนพื้นที่ทำกิน ไม่มีอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส กลุ่มลูกหลานนิยมเข้าไปทำงานในเมือง ๒.ขาดการรวมกลุ่ม ต่างคนต่างอยู่
กลุ่มที่ ๓ (หมู่ ๔,๗,๘,๙,๑๐) ลักษณะชุมชน เป็นชุมชนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น มีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ชัดเจน สินค้ามีความโดดเด่น มีกระบวนการทางธุรกิจภายในกลุ่มของตนเอง (ผลิต แปรรูปและจัดจำหน่าย) มีการจ้างงานของคนในพื้นที่ในการดำเนินธุรกิจส่วนบุคคล มีการส่งเสริมการออมที่เป็นรูปธรรม	๑.มีการรวมกลุ่ม แต่ขาดกระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม (กระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ การจัดทำบัญชีและการตลาด การพัฒนาเครือข่ายความสัมพันธ์) ต่างคนต่างทำ ๒.มีผลิตภัณฑ์หลายชนิด แต่ขาดการพัฒนาด้านการตลาด ส่งผลให้สินค้าคงคลังมีเป็นจำนวนมาก มีปัญหาด้านยอดขาย บรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย ขาดแคลนเงินทุน ๓.ขาดการสืบทอดโดยทายาทหรือลูกหลาน พื้นที่ทางการเกษตรถูกขายให้นายทุน

กลุ่ม	แนวทางการพัฒนาที่อยู่ระหว่างดำเนินการ	สภาพความสำเร็จ	ปัจจัยความสำเร็จ/ ล้มเหลว
บ้านช่างเค็งหมู่ที่ ๔	๑.โครงการการทำน้ายาเอนกประสงค์ ๒.โครงการอบรมอาชีพการทำอาหารและขนมไทย ๓.โครงการเพิ่มศักยภาพกองทุนสตรี ๔.โครงการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา ๕.โครงการส่งเสริมอาชีพปลูกผักปลอดสารพิษ ๖.โครงการส่งเสริมอาชีพเซรามิก	มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม เฉพาะในส่วนของโครงการทำน้ายาเอนกประสงค์	๑.การรวมกลุ่มมีความชัดเจน ๒.ได้รับผลตอบแทนจริงจากการดำเนินการ
บ้านสันกับตองเหนือ หมู่ที่ ๘	๑.โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลา ๒.โครงการส่งเสริมการตัดเย็บเสื้อผ้า ๓.โครงการประชาสัมพันธ์การเลี้ยงปลาและตัดเย็บเสื้อผ้า ๔.โครงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมการรวมกลุ่มอาชีพต่างๆ	ดำเนินการไม่สำเร็จ	มีการรวมกลุ่ม แต่ขาดกระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม
บ้านสันกับตอง หมู่ที่ ๗	๑.โครงการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับค่านิยมในการใช้จ่ายโดยใช้แนวเศรษฐกิจพอเพียง ๒.โครงการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน	ดำเนินการไม่สำเร็จ	มีการรวมกลุ่ม แต่ขาดกระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม
บ้านร่องกอก หมู่ที่ ๙	๑.โครงการจัดสานเสื่อ หรือ สาดแห้ง	ดำเนินการไม่สำเร็จ	รูปแบบของธุรกิจส่วนตัว
บ้านปากกอก หมู่ที่ ๑๐	มีการรวมกลุ่มอาชีพจำนวน ๓ กลุ่มคือ ๑.กลุ่มอาชีพรงนก ๒.กลุ่มอาชีพทำน้ำพริก ๓.กลุ่มอาชีพทำกล้วยฉาบ รวมทั้งมีการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหัตถกรรมดั้งเดิมและสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นได้แก่ จักสาน , ตัดเย็บเสื้อผ้า , ทำเฟอร์นิเจอร์	มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม เฉพาะใน ส่วน ของ กลุ่มอาชีพทำน้ำพริกและกลุ่มอาชีพรงนก	รูปแบบของธุรกิจส่วนตัว

และได้มีการสรุปข้อมูลการศึกษาสภาพการดำเนินงานและความสำเร็จของกลุ่มที่ ๓ (หมู่ ๔,๗,๘,๙,๑๐)ในปัจจุบันภายในพื้นที่ ต.สารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่ ดังปรากฏผลตามตาราง

ทั้งนี้จากผลการศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มเบื้องต้นพบว่าการดำเนินงานในรูปแบบของกลุ่มที่มีการดำเนินการเป็นรูปธรรม มีเฉพาะในส่วนของ หมู่ ๔ เท่านั้น ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ๑)การรวมกลุ่มมีความชัดเจน มีคณะกรรมการดำเนินงาน ๒)ผลตอบแทนจริงจากการดำเนินงาน และ ๓)การช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินการที่ผ่านมาล้มเหลว คือ ๑)ขาดกระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม ๒)มีการปรับเปลี่ยนในรูปแบบของธุรกิจส่วนตัว จึงขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้เมื่อพิจารณา

ร่วมกับ หลักการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย องค์ประกอบ ๖ ก (อุไรวรรณ ธนสถิต, ๒๕๕๓) อันได้แก่ ๑)กรรมการ ๒)กติกา ๓) กิจกรรม ๔)กองทุน ๕) การประชุม ๖) กำไร จึงสามารถสรุปผลได้ดังตาราง

กลุ่ม	การดำเนินงานตามหลักการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม					
	กรรมการ	กฎ กติกา	กิจกรรม	กองทุน	การประชุม	กำไร
บ้านช่างเคิ่งหมู่ที่ ๔	✓	✓*	✓	✓**	✓***	✓
บ้านสันกับตองเหนือ หมู่ที่ ๘	✓		✓			
บ้านสันกับตอง หมู่ที่ ๗	✓					
บ้านร่องกอก หมู่ที่ ๙			✓			
บ้านปากกอก หมู่ที่ ๑๐			✓			✓

*มีการดำเนินการแต่ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน อยู่ในรูปแบบกติกากลุ่มเท่านั้น /**เป็นการดำเนินงานในรูปแบบการเขียนโครงการเพื่อขอสนับสนุนจากภาครัฐเท่านั้น

***ประชุม ๖ เดือน / ครั้ง

จากการพิจารณาสภาพปัญหา ร่วมกับผลจากการนำเสนอภาพรวมของปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน ของประธานกลุ่มบ้านช่างเคิ่ง หมู่ ๔ จะพบว่า ปัญหาในเรื่องการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่ม (กระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ การจัดทำบัญชีและการตลาด การพัฒนาเครือข่ายความสัมพันธ์) เพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่ม เป็นประเด็นที่ประสบปัญหามากที่สุด อีกทั้งในปัจจุบัน การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการในเรื่องเศรษฐกิจชุมชนในหมู่ ๔ เป็นการดำเนินงานในรูปแบบทำตามความต้องการซื้อ (คำสั่งซื้อ) เป็นหลัก ไม่มีการใช้ระบบในการบริหารจัดการกลุ่มที่เป็นระบบ ขาดการบริหารจัดการในรูปแบบห่วงโซ่อุปทาน ส่งผลให้ยอดขายไม่แน่นอน และการรวมกลุ่มขาดความเข้มแข็ง

สำหรับบริบทพื้นที่ในด้านการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภีนั้นพบว่า ปัญหาเศรษฐกิจ (Economic Problems) ที่เกิดขึ้น คือ ๑) ไม่มีฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน (ครอบคลุมด้านรายละเอียดผลิตภัณฑ์, ความสามารถในการแข่งขัน , รายได้ครัวเรือน) ๒) กลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มไม่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบหรือมีความชัดเจน ๓) ขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการ , บัญชีการเงิน, ระบบหรือ Software ในการจัดการธุรกิจ,การตลาดและการส่งเสริมการขาย ๔) ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพในชุมชนมีความเข้มแข็ง ๕) ชุมชนไม่สามารถพัฒนาเป็นชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างสมบูรณ์ เพราะข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ ทำให้มีสภาพเป็นชุมชนที่ไม่มีความสามารถในการผลิต ต้องทำหน้าที่บริโภคเพียงอย่างเดียว ๖) ประชาชนในพื้นที่มีเรื่องการบริหารรายรับรายจ่าย ส่งผลให้มีปัญหานั้นนอกระบบ

สำหรับเป้าหมายการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ในมิติด้านเศรษฐกิจชุมชนนั้น ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการไว้ดังนี้

โครงการวิจัย	วัตถุประสงค์
โครงการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	๑.เพื่อศึกษาสภาพเดิมและศักยภาพของการบริหารจัดการกลุ่ม รวมไปถึงสถานการณ์ธุรกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านในหมู่ ๔ ๒.เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่ม และรูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management)
โครงการที่ ๒ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	๑.เพื่อศึกษาบริบท ปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนได้ ๒.เพื่อสามารถทราบถึงแนวทางและการจัดการความรู้ที่เหมาะสม และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามความต้องการของชุมชน

ผลการดำเนินโครงการวิจัยตามวัตถุประสงค์โครงการ

ในการดำเนินการโครงการวิจัยทั้ง ๒ โครงการ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

๑.ผลการดำเนินการ โครงการ การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ผลการดำเนินการจำแนกเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ ผลการดำเนินงานในด้านการยกระดับธุรกิจชุมชน และ ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

ผลการดำเนินการด้านการยกระดับธุรกิจชุมชน

ผลการศึกษาสภาพเดิมและสถานการณ์ธุรกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านในหมู่ ๔ พบว่า เป็นการรวมกลุ่มของแม่บ้านเพื่อการดำเนินการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำยาเอนกประสงค์ โดยมีความต้องการที่จะสร้างกิจกรรมในครอบครัวเพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ และยังสามารถนำไปขายเพิ่มรายได้ได้อีกด้วย (อภิรมย์, ๒๕๕๘)

ผลการดำเนินงานของกลุ่ม

การดำเนินการ เริ่มจากการศึกษาหาข้อมูล วิธีการทำน้ำยาเอนกประสงค์ จากอินเทอร์เน็ต และการศึกษาดูงานที่วิทยาลัยเกษตรอำเภอสันป่าตอง โดยได้รับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้เรื่องการทำน้ำยาหลายประเภท มีทั้งน้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า น้ำยาปรับผ้านุ่ม และสบู่อะลู จากวิทยาลัยเกษตรอำเภอสันป่าตอง และ พัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลสารภี ปัจจุบันทางกลุ่มสามารถผลิตน้ำยาเอนกประสงค์ทั้ง ๔ ชนิดขึ้นมาใช้เอง ซึ่งมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงปัจจุบัน และมีการบันทึกจำนวนหน่วยการผลิตดังตาราง

ประเภท	จำนวนที่ผลิต (ขวด)		
	กันยายน – ธันวาคม ๒๕๕๖	มกราคม – ธันวาคม ๒๕๕๗	มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๘
สบู่เหลว	ไม่มีการผลิต	๔๐	๔๐
น้ำยาล้างจาน	๕๘	๑๗๔	๕๘
น้ำยาปรับผ้านุ่ม	๗๐	๑๐๕	๗๐
น้ำยาซักผ้า	๔๕	๑๓๕	๔๕
รวม	๑๗๓	๔๕๔	๒๑๓

ทั้งนี้ในการจัดจำหน่าย มีการบันทึกจำนวนการขาย (ขวด) ดังปรากฏผลดังตาราง

ประเภท	จำนวนที่จำหน่าย (ขวด)		
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘*
สบู่เหลว	ไม่มีการผลิต	๒๓	๒๐
น้ำยาล้างจาน	๔๗	๑๑๑	๓๖
น้ำยาปรับผ้านุ่ม	๔๒	๕๖	๒๐
น้ำยาซักผ้า	๓๐	๕๖	๒๐
รวม	๑๑๙	๒๔๖	๙๖

*ในปี ๒๕๕๘ มีการบันทึกระหว่าง มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๘

ทั้งนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบจำนวนที่ผลิตและจำนวนที่จัดจำหน่ายปรากฏผลดังนี้

ประเภท	การเปรียบเทียบจำนวนการผลิตและจำนวนการจำหน่าย (ขวด)					
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘*	
	ผลิต	จำหน่าย	ผลิต	จำหน่าย	ผลิต	จำหน่าย
สบู่เหลว	ไม่มีการผลิต	ไม่มีการผลิต	๔๐	๒๓	๔๐	๒๐
น้ำยาล้างจาน	๕๘	๔๗	๑๗๔	๑๑๑	๕๘	๓๖
น้ำยาปรับผ้านุ่ม	๗๐	๔๒	๑๐๕	๕๖	๗๐	๒๐
น้ำยาซักผ้า	๔๕	๓๐	๑๓๕	๕๖	๔๕	๒๐
รวม	๑๗๓	๑๑๙	๔๕๔	๒๔๖	๒๑๓	๙๖

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานพบว่า มีสินค้าคงค้างจำนวนมาก โดยมีอัตราสินค้าคงค้างร้อยละ ๖๘ ในปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๕๔ ในปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๔๕ ในปี ๒๕๕๘

บทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุน พบว่า ภาครัฐมีบทบาทในการพัฒนาทักษะด้านอาชีพในแต่ละกลุ่ม โดยอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก อาทิ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนในด้านงบประมาณในการดำเนินการผ่านกระบวนการร้องขอในรูปแบบการจัดทำโครงการพัฒนาสตรี (เทศบาลตำบลสารภี, ๒๕๕๘)

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังได้มีการดำเนินการในรูปแบบกิจกรรมกลุ่ม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่ม โดยมีการประยุกต์ใช้ Lean Canvas Model ในกระบวนการวินิจฉัยการดำเนินงานของกลุ่มผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม โดยในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น มีการกำหนดบทบาทให้สมาชิกกลุ่มเป็นผู้วินิจฉัยสถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่มภายใต้กรอบความรู้ทางด้านบริหารธุรกิจ โดยทำการวินิจฉัยใน ๕ องค์ประกอบได้แก่ ๑)กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ๒)คุณค่าของผลิตภัณฑ์ ๓)การบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า ๔)ช่องทางการจัดจำหน่าย ๕)กระบวนการสื่อสารการตลาด ดังปรากฏผลดังตาราง

องค์ประกอบ	การดำเนินการของกลุ่มฯ
๑)กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย	มุ่งเน้นการจัดจำหน่ายภายในชุมชนและกลุ่มสมาชิก
๒)คุณค่าของผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์น้ำยาเอนกประสงค์ คุณภาพดี มีส่วนผสมจากธรรมชาติ ราคาถูก
๓)การบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า	ใช้กระบวนการพูดคุย สอบถามจากแบบสอบถาม และการเยี่ยมเยียนตามบ้าน
๔)ช่องทางการจัดจำหน่าย	จำหน่ายผ่านร้านค้าในชุมชน และผ่านกิจกรรมพิเศษในพื้นที่
๕)กระบวนการสื่อสารการตลาด	ใช้สื่อบุคคลในรูปแบบปากต่อปาก / การสื่อสารผ่านเสียงตามสาย / การแจกสินค้าตัวอย่าง / การประชาสัมพันธ์ผ่านเอกสารแจก

สำหรับข้อเสนอแนะจากการสำรวจมีดังต่อไปนี้

๑)ควรมีการจัดทำสินค้าตัวอย่างเพื่อทดลองแจกในชุมชน	๒)ควรมีการพัฒนาสูตรสินค้าให้ดีขึ้น
๓)ควรมีการพัฒนาด้านการตลาด	๔)ควรมีการเพิ่มจุดขาย และเพิ่มมาตรฐานผลิตภัณฑ์

ผลการศึกษาบริบทเดิมด้านกระบวนการบริหารจัดการกลุ่ม

ในการศึกษาดำเนินการ มีการกำหนดบทบาทให้สมาชิกกลุ่มเป็นผู้วินิจฉัยสถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่มภายใต้กรอบการบริหารจัดการกลุ่ม โดยทำการวินิจฉัยใน ๙ องค์ประกอบได้แก่ ๑)วัตถุประสงค์กลุ่ม ๒)คุณสมบัติ การรับสมัครสมาชิก ๓)การลาออกหรือการให้ออก ๔)เงินทุน ๕)การดำเนินการ ๖)คณะกรรมการและคุณสมบัติ ๗)การออกจากกรรมการ ๘)อำนาจหน้าที่ ๙)การแก้ไข เพิ่มเติม ข้อบังคับ ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

องค์ประกอบ	การดำเนินการของกลุ่มฯ
๑)วัตถุประสงค์	มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มคือเพื่อเป็นการสร้างอาชีพเสริมและรายได้เสริมสำหรับสมาชิกในกลุ่ม
๒)คุณสมบัติ การเข้าเป็นสมาชิก	กำหนดร่วมกันเป็นกลุ่มผู้หญิงตามความสมัครใจ
๓)การลาออก หรือการให้ออก	ยังไม่มีกำหนดแนวทาง
๔)เงินทุน	เริ่มต้นเป็นการระดมทุนจากสมาชิก หุ้่นละ ๑๐๐ บาท และได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
๕)การดำเนินการ	เป็นการดำเนินการผ่านแกนนำและกรรมการกลุ่ม
๖)คณะกรรมการและคุณสมบัติ	ใช้กระบวนการลงคะแนนเสียงโดยสมาชิก มุ่งเน้นกรรมการที่มีความเป็นผู้นำ สื่อสารเก่ง และมีจิตสาธารณะ
๗)การออกจากกรรมการ	ไม่มีการกำหนดวาระ
๘)อำนาจหน้าที่	ประธานและกรรมการมีอำนาจในการประสานงานทั้งภายนอกและภายในแก่กลุ่มสมาชิก ในการประชุมจัดตามโอกาสและวาระการประชุมของหมู่บ้าน
๙)การแก้ไข เพิ่มเติม ข้อบังคับ	ยังไม่มีดำเนินการ

ภาพแสดงการดำเนินกิจกรรม

กระบวนการเก็บข้อมูล

การสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลเดิมในพื้นที่ (29 June 2015)

เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน จำนวน 2 ท่าน
 กำนันหมู่ 4 จำนวน 1 ท่าน
 ประธานกลุ่มแม่บ้านหมู่ 4 จำนวน 1 ท่าน
 สมาชิกกลุ่มแม่บ้านหมู่ 4 จำนวน 10 ท่าน

จากข้อเสนอแนะในการลงพื้นที่ ในประเด็น การจัดทำสินค้าตัวอย่างเพื่อทดลองแจกในชุมชน คณะผู้วิจัย ได้มีการลงพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ ๒ โดยดำเนินการในวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ในการดำเนินการดังนี้

- ๑) เพื่อให้ความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี ต้นทุน แก่สมาชิกในชุมชน
- ๒) เพื่อจัดทำสินค้าตัวอย่าง (น้ำยาล้างจานกลิ่นมะนาว) เพื่อการทดสอบตลาด

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

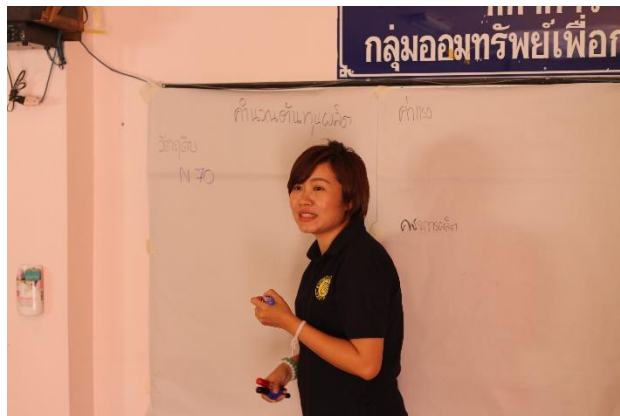
ตัวแทนกลุ่มแม่บ้านหมู่ ๔ จำนวน ๕ คน ดังมีรายชื่อดังต่อไปนี้

- ๑.นางราตรี เต็มดี
- ๒.นางรุ่งนภา ไชยวงศ์
- ๓.นางจันทร์เพ็ญ ไชยวงศ์
- ๔.นางลัดดา ไชยวงศ์
- ๕.นางเรือนคำ อภิรมย์

อาจารย์ทิพย์วรรณ ทนไชย ได้ทำการให้ความรู้ในด้าน การคำนวณต้นทุนการผลิต ค่าแรง และ ค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยกลุ่มตัวแทนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนต่างๆที่เคยดำเนินการมาก่อน ทั้งนี้ในการดำเนินการสามารถสรุปรายละเอียดได้ใน ๒ ประเด็น คือ

- ๑.องค์ความรู้เดิมด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ค่าแรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ของสมาชิกกลุ่ม
- ๒.องค์ความรู้ที่เพิ่มขึ้นภายหลังการอบรม

ภาพแสดงการดำเนินการ

ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนผู้เข้าอบรมมีจำนวนเพียง ๑๕ ท่าน จึงใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ในการประเมินองค์ความรู้เดิม และ ผลที่ได้รับจากการอบรม พบว่าส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ในด้านการคำนวณต้นทุนในการดำเนินการ ส่วนใหญ่เป็นการประมาณการ และภายหลังการอบรม สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในเรื่องกระบวนการคำนวณต้นทุน โดยเฉพาะในเรื่องค่าแรงในการผลิต

ต่อมาได้มีการผลิตสินค้าตัวอย่างโดยกลุ่มตัวแทนชุมชนได้ร่วมกันดำเนินการผลิตน้ำยาล้างจานกลิ่นมะนาว โดยมีเป้าหมายในการผลิตทั้งสิ้น ๔๐๐ ขวด (ขวดขนาด ๑๐๐ cc) เพื่อดำเนินการแจกเป็นผลิตภัณฑ์ตัวอย่างในการแจกให้กับสมาชิกใน หมู่ ๔ จำนวน ๔๐๐ ครัวเรือน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และ การส่งเสริมการขายต่อไป

ผลการดำเนินการ

ตัวแทนกลุ่มสามารถดำเนินการผลิตได้ตามเป้าหมาย จำนวน ๔๐๐ ขวด โดยใช้เวลาในการผลิตและบรรจุทั้งสิ้น ๒ วัน

ภาพแสดงการดำเนินการ

ภายหลังจากการดำเนินการผลิตสินค้าตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ ขวด คณะผู้วิจัยได้มีการร่วมออกแบบฉลาก (ชั่วคราว) และทำการติดลงบนผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง รวมไปถึงการวางแผนเส้นทางในการแจกผลิตภัณฑ์ โดยวางแผน

ร่วมกับสมาชิกกลุ่มในการกำหนดเส้นทางในการเดิน โดยอาศัยเทคโนโลยีแผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม (Google Earth) โดยเป็นการบูรณาการร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การบริหารงานขาย (sales management) โดยมีจำนวนนักศึกษาเข้าร่วมในการดำเนินการทั้งสิ้น ๒๕ คน โดยมีผลการดำเนินการดังภาพ

ตัวอย่างฉลากชั่วคราวเพื่อใช้ในการติดลงบนผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ ชุด

ภาพแสดงการติดฉลากชั่วคราวลงบนผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง

ทั้งนี้ในการแจกผลิตภัณฑ์ตัวอย่างนั้น ได้มีการกำหนดกระบวนการในการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามจำนวน ๔๐๐ ชุด โดยมีขอบเขตของข้อคำถามดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อาทิ เพศ อายุ รายได้ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจาน อาทิ ความถี่ในการใช้งานต่อสัปดาห์ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ส่วนผสมหลัก ค่าใช้จ่ายในการซื้อ สถานที่ในการซื้อ คุณสมบัติที่ใช้พิจารณาในการซื้อ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้น้ำยาล้างจาน

ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์ / ด้านขนาดบรรจุและราคาที่เหมาะสม / ความต้องการในผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ / การสำรวจความต้องการในการซื้อ

ทั้งนี้ในการเก็บข้อมูล เป็นการแบบสอบถามไปพร้อมกับสินค้าตัวอย่างและเก็บกลับภายใน ๗ วันนับจากวันที่แจกผลิตภัณฑ์ตัวอย่างทั้งนี้ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดทำแบบฟอร์มออนไลน์ผ่าน Google Application ซึ่งมีความสะดวกในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล เพื่อนำข้อมูลที่ได้กลับมาสะท้อนกับชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางในการผลิตและจัดจำหน่ายต่อไป

ภายหลังจากการดำเนินการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานและความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง คณะผู้วิจัยได้มีการจัดเวทีเพื่อคืนข้อมูลแก่ชุมชน ในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐-๑๓.๐๐ น. โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการดังนี้

เป้าหมายในการดำเนินการ

รูปแบบการดำเนินการ	เป้าหมายในการดำเนินการ
๑.นำเสนอผลการศึกษาคิดเห็นของคนในพื้นที่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม (น้ำยาล้างจาน)	กลุ่มมีความเข้าใจในความต้องการของตลาด และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
๒.การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง องค์ประกอบทางการตลาด และการนำผลการศึกษาคิดเห็นมาปรับใช้ในองค์ประกอบทางการตลาด	เกิดความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบทางการตลาด และปรับใช้ในการดำเนินการ
๓.การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ตำแหน่งของผลิตภัณฑ์	มีความเข้าใจในเรื่องการกำหนดตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ทางการตลาด ต่อยอดไปสู่การพัฒนาตราสินค้าและจุดขาย
๔.การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการกำหนดลูกค้ำเป้าหมาย	มีความเข้าใจในเรื่องการกำหนดลูกค้ำเป้าหมายและปรับใช้ได้
๕.การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้สี การกำหนดสีประจำกลุ่ม การกำหนดสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม การกำหนดคำขวัญ การกำหนดชื่อผลิตภัณฑ์	มีความเข้าใจในเรื่องตราสินค้า และสามารถเกิดแบบร่างของ ตราสินค้าได้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วม
๖.การอบรมเชิงปฏิบัติการ การออกแบบโบรชัวร์ แผ่นพับ	สามารถกำหนดรูปแบบ หรือแนวทางในการจัดทำได้

การดำเนินการ

กิจกรรมที่ ๑.การนำเสนอผลการศึกษาคิดเห็นของคนในพื้นที่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม (น้ายาล้างจาน)

วิทยากรได้นำเสนอผลการดำเนินการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ผ่านกระบวนการจัดทำสินค้าตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ ชุด และดำเนินการแจกสินค้าตัวอย่างแก่กลุ่มผู้ใช้ทั่วไปในเขตเทศบาลตำบลสารภี ทำการประเมินโดยใช้แบบสอบถามจำนวน ๔๐๐ ชุด สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ ๓๐๐ ชุดปรากฏผลดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (%)
ชาย	๒๘
หญิง	๖๙.๓
เพศทางเลือก	๒.๗

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๓

อายุ	จำนวน (%)
๑๘-๒๐ ปี	๖
๒๑-๒๕ ปี	๑๕.๙
๒๖-๓๐ ปี	๙.๙
๓๑-๓๕ ปี	๑๑.๓
๓๖-๔๐ ปี	๙.๙
๔๑-๔๕ ปี	๑๙.๙
๔๖-๕๐ ปี	๑๒.๖
๕๐ ปีขึ้นไป	๑๔.๖

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ ๔๑-๔๕ ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๙ รองลงมาคือ ๒๑-๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙ ตามลำดับ

รายได้	จำนวน (%)
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๓.๘
๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๔๓
๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาท	๒๐.๕
๓๐,๐๐๑-๔๐,๐๐๐ บาท	๕.๓
๔๐,๐๐๑-๕๐,๐๐๐ บาท	๖
๕๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๑.๓

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘ รองลงมาคือรายได้อยู่ระหว่าง ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๓ ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (%)
๑-๒ คน	๑๓.๒
๓-๔ คน	๕๑
๕-๖ คน	๓๐.๕
๗ คนขึ้นไป	๕.๓

จากตารางพบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน ๓-๔ คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจาน

ความถี่ในการใช้น้ำยาล้างจานใน ๑ สัปดาห์	จำนวน (%)
น้อยกว่า ๒ ครั้ง	๔.๗
๒-๓ ครั้ง	๑๐
๔-๕ ครั้ง	๒๐.๗
ใช้ทุกวัน	๖๔.๗

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจาน “ทุกวัน” มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๗

รูปแบบของผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานที่นิยมใช้	จำนวน (%)
แบบสบู่อล้างจาน	๒.๖
แบบเจลใสบรรจุขวดปิดฝา	๕๓
แบบเจลใสบรรจุในขวดบีบ	๔๔.๔

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานในรูปแบบ เจลใสบรรจุขวดปิดฝา

ส่วนผสมหลักของน้ำยาล้างจานที่เลือกใช้	จำนวน (%)
สารสกัดจากมะกรูด	๘.๖
สารสกัดจากมะนาว	๗๗.๕
สารสกัดจากสมุนไพร	๑๑.๓
สารปรุงแต่ง/สังเคราะห์	๒
อื่นๆ	๐.๗

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานที่มีส่วนผสมเป็นสารสกัดจากมะนาว

จำนวนเงินที่ใช้ในการซื้อผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานในแต่ละครั้ง	จำนวน (%)
ต่ำกว่า ๒๐ บาท	๘.๑
๒๑-๓๐ บาท	๔๖.๓
๓๑-๔๐ บาท	๓๐.๒
๔๐ บาทขึ้นไป	๑๕.๔

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เงินเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานในแต่ละครั้งจำนวน ๒๑-๓๐ บาท

สถานที่ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจาน	จำนวน (%)
ร้านค้าในชุมชน	๓๕.๓
ร้านค้าสะดวกซื้อ	๕๒.๗
ห้างค้าปลีกขนาดใหญ่	๓๔.๗
ร้านค้าปลีกขนาดกลาง	๑๒.๗
ร้านค้าปลีกขนาดเล็ก	๒๑.๓

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นิยมซื้อผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานที่ร้านค้าสะดวกซื้อมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗ รองลงมาคือร้านค้าในชุมชนคิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓

คุณสมบัติที่ใช้พิจารณาในการซื้อน้ำยาล้างจาน	จำนวน (%)
ส่วนผสม	๒๐
กลิ่น	๒๒.๗
สี	๑๒
ปริมาณฟอง	๙.๓
ยี่ห้อ	๓๔.๗
ราคา	๓๐
คุณภาพ	๔๘
ปลอดภัย	๓๒.๗
บรรจุภัณฑ์	๑๒
ขนาด	๖.๗

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณาคุณสมบัติในการซื้อผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานที่จากคุณภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๘

ขนาดของบรรจุภัณฑ์ที่นิยมใช้	จำนวน (%)
แบบถุงชนิดเติม	๒๙.๘
ขนาด ๒๐๐ ซีซี	๓๔.๔
ขนาด ๕๐๐ ซีซี	๑๕.๒
ขนาด ๘๐๐ ซีซี	๑๒.๖
ขนาดแกลลอน	๗.๙

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานขนาดบรรจุ ๒๐๐ ซีซี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔

ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการใช้น้ำยาล้างจานสูตรมะนาว

ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการใช้น้ำยาล้างจานสูตรมะนาว	ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (%)
ประสิทธิภาพในการทำความสะอาด	ปานกลาง	๔๘.๗
กลิ่นมะนาว	ปานกลาง	๔๘.๗
ปลอดภัย (ไม่เกิดการระคายเคืองหรือแพ้)	ปานกลาง	๔๕.๓
ความเข้มข้น	ปานกลาง	๕๔.๗
บรรจุภัณฑ์สวยงาม	ปานกลาง	๔๙.๓
ความประหยัดในการใช้งาน	ปานกลาง	๔๗.๓
ปริมาณฟอง	ปานกลาง	๔๙.๓
สีที่ใช้	ปานกลาง	๔๒.๗
ล้างออกง่ายไม่ทิ้งคราบตกค้าง	ปานกลาง	๔๒
ขนาดบรรจุภัณฑ์ ๒๐๐ ซีซี	ปานกลาง	๕๐.๗

ข้อเสนอแนะด้านผลิตภัณฑ์

พอใช้ได้ /สถานที่จำหน่ายน่าจะเป็นสะดวกซื้อ / ฟองน้อยอยากให้มีฟองมากกว่านี้ /ควรใช้บรรจุในขวดปั๊มเพื่อจะใช้ง่าย / เหมือนสินค้าทั่วไป(ฟองน้อย) / ขวดเล็กไป / ในส่วนประสิทธิภาพการทำความสะอาดขจัดคราบไขมัน กลิ่นคาวได้ดีใช้แล้วไม่มีอาการแพ้คัน ขนาดบรรจุควรมีทุกขนาด บรรจุ บรรจุมากยิ่งขึ้นประหยัดเพราะเป็นสินค้าในครัวเรือนถ้าใช้ขวดเล็กจะเป็นการเพิ่มขยะควรอยู่ขนาด ๒๐ มิลลิลิตรขึ้นไป / ก็พอใช้ได้ / มีฟองมาก ทำความสะอาดง่าย / ปริมาณฟองเยอะ มีความสิ้นมาก ยากต่อการล้าง / สีเหลืองมาก กลิ่นแรง / ล้างออกยาก / ดี / ฟองน้อยไปหน่อย / มีฟองดีมาก กลิ่นใช้ได้ / ขวดเล็กเกินไป -ล้างออกยากนิดหน่อย -ฟองเยอะไป / ล้างยาก / ปริมาณฟองพอดีแล้วแต่ควรเพิ่มความเข้มข้น

ควรออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ดูน่าสนใจมากกว่านี้ / ควรจะใช้บรรจุในขวดที่ใช้งานง่าย เช่น ขวดปั๊ม / แพคเกจไม่ดี / ฟองน้อย ล้างคราบไม่ค่อยออก / เพิ่มฟองขึ้น ความสะอาดดี บรรจุ ๒๐๐ ซีซี / ฟองน้อยไปหน่อย เพราะในขวดปั๊มจะใช้ง่ายกว่า, ถูชนิดเติม กลิ่นไม่ค่อยหอม ถ้าไม่ใส่กลิ่นหรือสีน่าจะดีกว่า ลดต้นทุนการผลิต เน้นฟองน้อย

ข้อเสนอแนะด้านขนาดบรรจุภัณฑ์

ประมาณ ๒๐ ขึ้นไป / บรรจุภัณฑ์ควรเหมาะสมกับราคา / ขวดเล็กไปสำหรับการใช้งาน ไม่อยากซื้อบ่อยๆ / ชนิดเติมแบบถูหรือแบบเกลอน ถูราคาไม่เกิน ๒๐ บาท แบบเกลอนประมาณ ๑๐๐ บาท / จั๊ปไม้นัดมือขนาดบรรจุภัณฑ์ควรเหมาะสมกับราคา / ได้ตามมาตรฐาน / ขนาดเป็นขวดใหญ่หรือเติมก็ได้ ราคาเป็นขวดไม่เกิน ๑๕๐ เป็นเติมราคาประมาณหรือไม่เกิน ๕๐-๖๐ บาท / ประมาณตามท้องตลาด / ขนาดใดก็ได้ และเหมาะสมกับราคา / ๒๐๐cc. ราคา ๒๕-๔๐ / ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนควรมีราคาถูกกว่าท้องตลาดและมีคุณภาพเพื่อที่จะจูงใจให้ลูกค้าพอใจและหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ของชุมชนส่วนขนาดบรรจุควรอยู่ในราคาที่เหมาะสม / บรรจุภัณฑ์ควรสะดวกใช้ ราคาน่าจำต่ำกว่าท้องตลาด / ขนาดเล็กเกินไป / ใช้ได้ไม่นาน / ไม่เกิน ๕๐๐ cc ราคาไม่เกิน ๒๐ บาท / ขนาดควรมาก เพราะใช้ทุกวัน / ขนาดบรรจุเล็กไป อยากได้เยอะกว่านี้

ความต้องการในผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น	จำนวน (%)
น้ำยาซักผ้า	๓๗.๙
น้ำยาปรับผ้านุ่ม	๑๒.๙
สบู์เหลว	๓๙.๗
น้ำยาล้างห้องน้ำ	๘.๖
อื่นๆ	๒.๖

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการในผลิตภัณฑ์ สบู์เหลวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๙.๗ รองลงมาคือ น้ำยาซักผ้า คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙ ตามลำดับ

ความสนใจซื้อผลิตภัณฑ์หากมีการวางจำหน่ายผ่านร้านค้าในชุมชน	จำนวน (%)
ซื้อแน่นอน	๙๕.๘
ไม่ซื้อ	๔.๒

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความสนใจซื้อผลิตภัณฑ์หากมีจำหน่ายผ่านร้านค้าของชุมชน

แนวทางการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์
พัฒนาในเรื่องขนาดของผลิตภัณฑ์โดยดำเนินการในรูปแบบขวดเจลใสปิดฝา หรือแบบหัวปั๊ม ในขนาด ๒๐๐ ซีซี โดยยังคงใช้สารสกัดจากมะนาว โดยกำหนดราคาขายระหว่าง ๒๑-๓๐ บาท โดยมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยในการใช้งาน และเพิ่มสายผลิตภัณฑ์ในส่วนของ สบู่เหลว และน้ำยาซักผ้า และลดการผลิตในส่วนของการปั๊มผ่านมุลง

กิจกรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การนำผลการศึกษาความคิดเห็นของคนในพื้นที่ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม (น้ำยาล้างจาน) มาปรับใช้ในองค์ประกอบทางการตลาด

ในการดำเนินการจำแนกออกเป็น ๒ ประเด็นดังนี้

๑.การอบรมเชิงปฏิบัติการในประเด็น การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Product Positioning)

ผลจากการดำเนินการทั้ง ๓ กลุ่มปรากฏผลดังนี้

กลุ่ม (ชื่อกลุ่ม)	ตำแหน่งผลิตภัณฑ์	ข้อสรุปจากการมีส่วนร่วมของกลุ่ม
กลุ่มที่ ๑ วัยรุ่นร่วมใจ	สินค้าดี มีคุณภาพ ราคาประหยัดด้วยสมุนไพร	“ผลิตภัณฑ์คุณภาพจากสมุนไพร ปลอดภัย ไร้สารพิษ ผลิตในชุมชน”
กลุ่มที่ ๒ ดอกสารภี	สมุนไพร ปลอดภัย พิถีพิถันความสะอาด	
กลุ่มที่ ๓ JKPO สู่ AEC	คุณภาพดี ปลอดภัย ราคาประหยัด หาง่ายในชุมชน	

๒.การอบรมเชิงปฏิบัติการในประเด็นองค์ประกอบทางการตลาดและการนำผลการศึกษาไปใช้

องค์ประกอบทางการตลาด / รายชื่อกลุ่ม	กลุ่มที่ ๑ วัยรุ่นร่วมใจ	กลุ่มที่ ๒ ดอกสารภี	กลุ่มที่ ๓ JKPO สู่ AEC	ข้อสรุปผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่ม
ผลิตภัณฑ์	สะอาด ปลอดภัย ไม่แพ้ ไม่มีสารพิษ บรรจุในขวดปั๊มขนาด ๔๐๐ ซีซี	สบู่เหลว น้ำยาล้างจาน และน้ำยาซักผ้า ราคาถูก สะอาด มีกลิ่นหอม ปลอดภัย บรรจุในขวดปั๊มขนาด ๒๐๐ ซีซี	ล้างออกง่าย ราคาประหยัด ใช้วัตถุดิบจากชุมชน ปลอดภัย บรรจุในขวดปั๊มสีขาวขุ่น ขนาด ๒๕๐ ซีซี	ผลิตภัณฑ์ (สบู่เหลว น้ำยาล้างจาน และน้ำยาซักผ้า) ราคาประหยัด ทำจากสมุนไพรในพื้นที่ ปลอดภัย ไร้สารพิษ บรรจุในขวดปั๊มขนาดบรรจุ ๒๐๐ ซีซี
ราคา	๔๕ บาท	๒๕-๓๐ บาท	๒๐-๒๕ บาท	๒๐-๒๕ บาท
ช่องทางการจำหน่าย	ร้านค้าในชุมชน (จำนวน ๗ ร้าน) จำหน่ายตามตลาดนัด	ร้านค้าในชุมชน ตลาดนัด	ร้านค้าในชุมชน ร้านค้าในหมู่บ้าน ใกล้เคียง ศูนย์ Otop ตลาดนัด	จำหน่ายผ่านร้านค้าในชุมชนและในพื้นที่ใกล้เคียง

การ ประชาสัมพันธ์	เสียงตามสายในชุมชน ใบปลิว ปากต่อปาก	เสียงตามสาย ปากต่อปาก	เสียงตามสาย ปากต่อปาก การออกบู๊ตจำหน่าย ในงานต่างๆ	<u>ประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย ,</u> <u>ใบปลิว , โบรชัวร์ , ปากต่อปาก , และ</u> <u>ทางสื่อออนไลน์ อาทิ website ,</u> <u>YouTube</u>
----------------------	---	--------------------------	---	---

๓.การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการกำหนดลูกค้าเป้าหมาย และการกำหนดเรื่องราวของผลิตภัณฑ์

กลุ่ม	ลูกค้าเป้าหมาย	การกำหนดเรื่องราวของผลิตภัณฑ์
กลุ่มที่ ๑ วัยรุ่นร่วมใจ	เพศหญิง อายุ ๒๕-๔๕ ปี รายได้ ๗,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาท มีพฤติกรรมใช้น้ำยาล้างจานอาทิตย์ละ ๕ วัน (เช้า-เย็น) เน้นความสะดวก ปลอดภัย	เริ่มแรกรวมกลุ่มแม่บ้านทำน้ำยาล้างจานใช้เองในหมู่บ้านต่อมาก็มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตน้ำยาขาย มีน้ำยาปรับผ้านุ่ม สบู่เหลว น้ำยาซักผ้า ปัจจุบันก็ยังมีการผลิตกันอยู่ตลอดมา และยังมีอาจารย์จาก มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง
กลุ่มที่ ๒ ดอกสารภี	เพศหญิง อายุ ๓๐-๔๕ ปี รายได้ ๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาท ใช้น้ำยาล้างจานทุกวัน โดยคำนึงถึงความสะดวกและปลอดภัย	เริ่มจากการระดมทุน คนละ ๑๐๐ บาท มีประมาณ ๔๐ กว่าคน เพื่อทำน้ำยาปรับผ้านุ่มและน้ำยาซักผ้า แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐาน เช่น น้ำยาเป็นวุ้น เป็นตะกอน จึงคืนทุนให้สมาชิก ต่อมาได้งบประมาณสนับสนุนจาก กทบ. เทศบาล มาเป็นทุนในการพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น คือสบู่เหลว น้ำยาล้างจาน โดยเน้นเรื่องความสะดวกปลอดภัย
กลุ่มที่ ๓ JKPO คู่ AEC	เพศหญิง อายุ ๓๕-๕๐ ปี รายได้ ๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาท พฤติกรรมใช้น้ำยาล้างจานอาทิตย์ละ ๕ วัน ใช้ขนาดบรรจุ ๒๐๐ ซีซี เน้นความสะดวกปลอดภัย	เริ่มต้นจากมองเห็นโอกาสจากสินค้าที่ใช้ประจำวัน และสามารถผลิตเองได้ ต่อมาได้รับการอบรมจากเทศบาล ประกอบกับในพื้นที่มีสมุนไพรอยู่มาก หาง่าย จึงเกิดการรวมกลุ่ม โดยได้รับการสนับสนุนจาก กทบ. ทต. และเทศบาล ในการผลิตเน้นเรื่องความปลอดภัย เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน
ข้อสรุปของ กลุ่มโดย กระบวนการ มีส่วนร่วม	เพศหญิง อายุ ๓๐-๔๕ ปี รายได้ ๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาท มีพฤติกรรมใช้น้ำยาล้างจานทุกวัน ใช้ขนาดบรรจุ ๒๐๐-๒๕๐ ซีซี เน้นความสะดวกปลอดภัย	เริ่มต้นจากมองเห็นโอกาสจากสินค้าที่ใช้ประจำวัน และต้องการเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายในครัวเรือน ประกอบกับเล็งเห็นว่าสมุนไพรในพื้นที่ หาได้ง่าย ราคาถูก จึงขอรับการสนับสนุนด้านการผลิตและทุนในการดำเนินการ จาก กองทุนหมู่บ้านและเทศบาลตำบลสารภี ปัจจุบันผลิตและจัดจำหน่าย ๓ ประเภทผลิตภัณฑ์คือ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า และสบู่เหลว ในการดำเนินการได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการตลาด การสร้างตราสินค้า และการพัฒนาทักษะด้านผู้ประกอบการจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

๔.การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการใช้สี การกำหนดสีประจำกลุ่ม การกำหนดสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม การกำหนดคำขวัญ การกำหนดชื่อผลิตภัณฑ์

ประเด็น / ชื่อกลุ่ม	กลุ่มที่ ๑ วัยรุ่นร่วมใจ	กลุ่มที่ ๒ ดอกสารภี	กลุ่มที่ ๓ JKPO สู่ AEC
การกำหนดสีประจำกลุ่ม	สีชมพู เป็นตัวแทนของกลุ่มสตรี สีแดง เป็นสีแห่งความรัก สีฟ้า เป็นสีที่สดใส	สีเหลืองอ่อนแสดงถึงดอกสารภี สีส้ม (หมากสุก) เป็นสีประจำของกลุ่มแม่บ้าน	สีเขียว เพราะเย็นตาเห็นชัด สีบานเย็น สดใส อ่อนหวาน (ชุดประจำของกลุ่มแม่บ้าน)
การกำหนดสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม	รูปดอกสารภี	รูปตราช้าง (สัญลักษณ์ประจำบ้านช้างเคิ่ง , เคิ่งแปลว่ากึ่งกลาง)	ต้นยางนา
การกำหนดคำขวัญ	สินค้าดี มีคุณภาพ สมุนไพรปลอดภัยในชุมชน	ผลิตภัณฑ์คุณภาพจากสมุนไพร ปลอดภัยในชุมชน	สมุนไพรมีคุณภาพ ปลอดภัย สุขุมชนช้างเคิ่งอย่างยั่งยืน
การกำหนดชื่อผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร “แม่เรือนคำ”	ผลิตภัณฑ์ “สมุนไพรดอกสารภี”	“ช้างเคิ่ง”

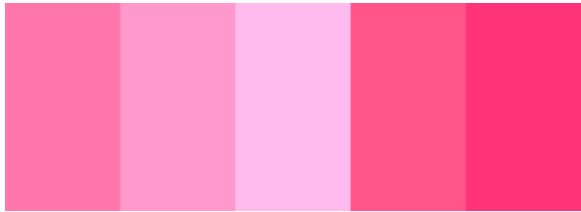
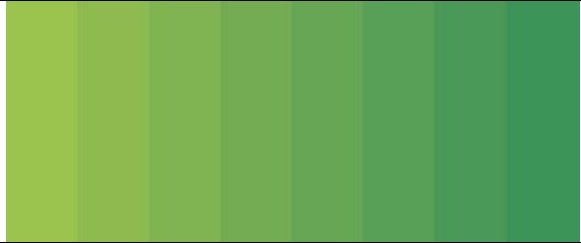
เมื่อแต่ละกลุ่มสรุปประเด็นได้แล้ว คณะผู้วิจัยได้มีการให้ความรู้ในเรื่อง วงล้อสี (Color Wheels) เพื่อช่วยเป็นแนวทางในการกำหนดสีและการออกแบบงานสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ภายหลังจากให้ความรู้แล้ว จึงให้สมาชิกทั้งหมดทำการลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกสีหลักขึ้นมา ๑ สี ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สีหลัก (สมาชิกเป็นผู้นำเสนอ)	ผลการลงคะแนน
๑.สีชมพูบานเย็น	๑๑
๒.สีเขียว	๗
๓.สีเหลือง	๑
๔.สีฟ้า	๒

ทั้งนี้เมื่อทำการเลือกสีหลักแล้ว จึงนำสีนั้นมาเทียบกับชุดวงล้อสี (Color Wheel) เพื่อกำหนดสีอีก ๒ สีในการดำเนินการ ดังปรากฏดังภาพ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากสีหลักที่ทางกลุ่มได้ทำการเลือก คือ สีชมพู (บานเย็น) จะตรงกับสี Pinks ตามวงล้อสี ซึ่งสีที่ทางกลุ่มจะนำไปใช้ได้ตามทฤษฎีสีคือ Reds , Mauve Pinks, Blue Greens , Greens , Blues ภายหลังจากได้กลุ่มสีที่สามารถนำไปใช้งานแล้ว จึงทำการลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกสีที่ ๒ ดังปรากฏผลดังตาราง

สีรอง (สมาชิกเป็นผู้นำเสนอ)	ผลการลงคะแนน
๑.สีเขียว (Greens)	๑๑
๒.สีเขียวแกมน้ำเงิน (Blues Green)	๔
๓.สีน้ำเงิน (Blues)	๔

ทั้งนี้เมื่อทำการสรุปสีหลักและสีรองที่ตรงตามความต้องการและสมาชิกกลุ่มเป็นผู้คัดเลือกแล้ว สามารถสรุปเป็นสีที่ใช้งานได้ดังรูป

สีประจำกลุ่ม	ความหมาย
	สีชมพูบานเย็นสะท้อนถึงความเป็นผู้หญิง ซึ่งเป็นกลุ่มแม่บ้านที่รวมตัวเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเป็นสีประจำกลุ่มแม่บ้าน “บ้านช่างเคิ่ง”
	สีเขียว สะท้อนถึง ความสดชื่น ความเป็นธรรมชาติ บ่งบอกตัวตนของผลิตภัณฑ์ว่ามีส่วนผสมของสมุนไพรจากธรรมชาติ
White #FFFFFF Ghost White #F8F8FF Baby Powder #FEFEFA Snow #FFFafa Ivory #FFFFF0 Floral White #FFFAF0 Seashell #FFF5EE	สีขาว สะท้อนถึง ความสะอาด ความปลอดภัย

เมื่อสรุปในประเด็นเรื่องสีหลัก สีรอง และสีตัวอักษรแล้ว จึงได้ให้กลุ่มแม่บ้านฯได้ทำการลงคะแนนพร้อมเสนอความคิดเห็นในเรื่องชื่อผลิตภัณฑ์ และได้ข้อสรุปว่าจะใช้ชื่อผลิตภัณฑ์ว่า “ผลิตภัณฑ์สมุนไพรบ้านช่างเคิ่ง” และใช้สัญลักษณ์เป็นรูปต้นยางนา และตาชั่ง ดังรายละเอียดตามตาราง

สัญลักษณ์	ความหมาย
	“ต้นยางนา” สะท้อนถึงทำเลที่ตั้งของกลุ่มซึ่งอยู่บนถนนต้นยาง และเป็นสัญลักษณ์ของตำบลสารภี
	“ตาชั่ง” เป็นตราสัญลักษณ์ของ “บ้านช่างเคิ่ง” ซึ่ง “เคิ่ง” แปลว่า กึ่งกลาง หรือ ความยุติธรรม ซึ่งสะท้อนความเป็นชุมชนที่มีความ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา

การกำหนดคำขวัญประจำกลุ่ม จากการสรุปและลงคะแนนของกลุ่มแม่บ้านจึงได้ข้อสรุปคำขวัญประจำกลุ่มดังนี้

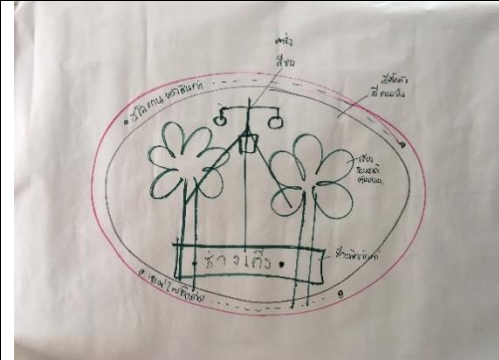
“ผลิตภัณฑ์คุณภาพจากสมุนไพร ปลอดภัย ไร้สารพิษ ผลิตในชุมชน”

ทั้งนี้เมื่อทำการสรุปภาพรวมในการดำเนินการกิจกรรม สามารถสรุปประเด็นได้ดังตาราง

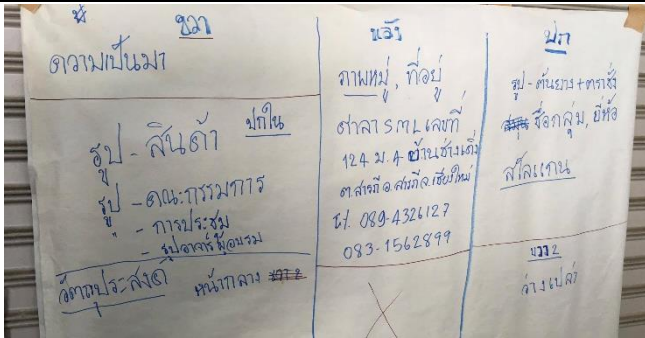
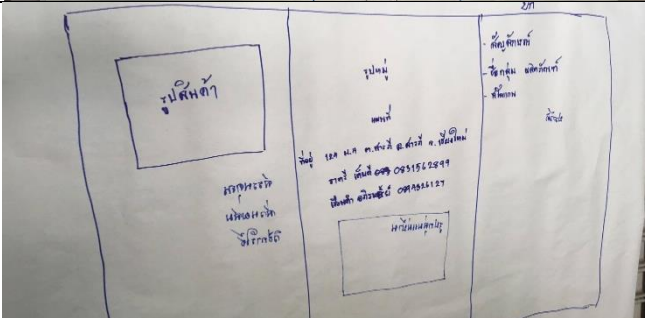
ประเด็น	ข้อสรุปจากกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มฯ
สีประจำกลุ่ม	สีชมพูบานเย็น สีเขียว และ สีขาว
การกำหนดสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม	ต้นยางนา และตาชั่ง
การกำหนดคำขวัญ	“ผลิตภัณฑ์คุณภาพจากสมุนไพร ปลอดภัย ไร้สารพิษ ผลิตในชุมชน”
การกำหนดชื่อผลิตภัณฑ์	“ผลิตภัณฑ์สมุนไพรบ้านช่างเคิ่ง”

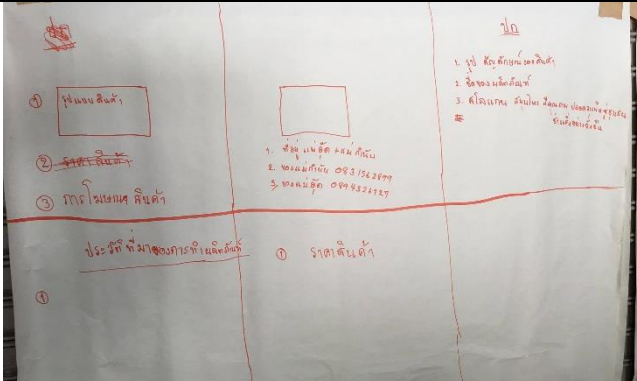
๕.การอบรมเชิงปฏิบัติการ การออกแบบตราสัญลักษณ์ การออกแบบโบรชัวร์แผ่นพับ

ในการดำเนินการเป็นการนำประเด็นข้อสรุปในส่วนของ สี สัญลักษณ์และคำขวัญ นำมาผ่านกระบวนการคิดในด้านตราสัญลักษณ์ โดยเปิดโอกาสให้ทางกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแบบร่างของตราสัญลักษณ์ดังปรากฏผลดังนี้

แบบร่างตราสัญลักษณ์	ความหมาย และคำอธิบาย
	ตราสัญลักษณ์เป็นรูปวงรี ๒ วงซ้อนกัน โดยด้านในพื้นหลังเป็นสีบานเย็นโดยมีสัญลักษณ์ต้นยางนา สีเขียว และตราช้าง เป็นสีขาว ด้านล่างระบุชื่อผลิตภัณฑ์สีขาว และในวงรีด้านนอก ระบุ เบอร์โทรศัพท์ในการติดต่อ และ คำขวัญของกลุ่ม

สำหรับในเรื่องการร่วมออกแบบใบปลิว หรือโบรชัวร์ประจำกลุ่มนั้น ได้ดำเนินการโดยให้แต่ละกลุ่ม (๓ กลุ่ม) ได้วางโครงร่างทั้งในส่วนของภาพและเนื้อหา เพื่อนำผลที่ได้ไปดำเนินการพัฒนาเป็นแบบที่สมบูรณ์ต่อไป สำหรับแบบร่างแต่ละกลุ่มสามารถแสดงได้ดังตาราง

กลุ่ม	แบบร่างโบรชัวร์
กลุ่มที่ ๑ วัยรุ่นร่วมใจ	
กลุ่มที่ ๒ ดอกสารภี	

กลุ่มที่ ๓ JKPO สู่ AEC	
--------------------------------	--

การประเมินผลความรู้จากการอบรม

เนื่องจากจำนวนกลุ่มแม่บ้านมีจำนวนน้อย คณะผู้วิจัยจึงประเมินผลการอบรมด้วยกระบวนการสัมภาษณ์ โดยทำการคัดเลือกตัวแทนกลุ่มจำนวน ๓ ท่าน เพื่อสัมภาษณ์ดังปรากฏผลดังนี้

การสัมภาษณ์ประเด็น องค์ความรู้เกี่ยวกับ การวิจัยตลาด การตลาด การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ การกำหนดลูกค้าเป้าหมาย การสร้างตราสินค้า การใช้สื่อ ก่อนการอบรม

“ก่อนหน้านี้ไม่รู้เรื่องพวกนี้เลย คิดแต่ว่าการตลาดเป็นเรื่องยาก และต้องเรียนมาเยอะๆ หรือเรียนมาโดยตรงเท่านั้น”
ผู้ให้ข้อมูล ตัวแทนกลุ่มที่ ๑ วัยรุ่นร่วมใจ

“ไม่ค่อยได้สนใจเรื่องพวกนี้ คิดว่าทำตามๆ เดิมไป เดี๋ยวก็ตัวเอง ไม่ค่อยมานั่งสนใจเรื่องตลาดมากนัก”
ผู้ให้ข้อมูล ตัวแทนกลุ่มที่ ๒ ดอกสารภี

“ไม่รู้เรื่องเลย เรื่องสื่อ ตราสินค้า อะไรพวกนี้ คิดแต่เรื่องขายสินค้าอย่างเดียว”
ผู้ให้ข้อมูล ตัวแทนกลุ่มที่ ๓ JKPO สู่ AEC

การสัมภาษณ์ประเด็น องค์ความรู้เกี่ยวกับ การวิจัยตลาด การตลาด การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ การกำหนดลูกค้าเป้าหมาย การสร้างตราสินค้า การใช้สื่อ ภายหลังการอบรม

“ได้ความรู้เยอะมาก รู้เลยว่าการตลาดไม่ได้ยาก ไม่ต้องเรียนมาโดยตรงก็ได้ เพราะทุกวันนี้เราก็อายุแล้ว”
ผู้ให้ข้อมูล ตัวแทนกลุ่มที่ ๑ วัยรุ่นร่วมใจ

“มีความรู้มากขึ้น เข้าใจมากขึ้นโดยเฉพาะในเรื่อง การใช้สื่อ การสร้างตราสัญลักษณ์ และการทำการตลาด”
ผู้ให้ข้อมูล ตัวแทนกลุ่มที่ ๒ ดอกสารภี

“สนุก เข้าใจง่าย ได้ความรู้ โดยเฉพาะเรื่องการสร้างตราหยั๋อ การใช้สี การตั้งคำขวัญ เป็นเรื่องที่เราไม่เคยสนใจ และไม่เคยมีมาก่อน ไม่นึกว่าเราจะทำได้ด้วยตัวเอง ภูมิใจที่พวกเราสามารถช่วยกันทำได้จนสำเร็จ”

ผู้ให้ข้อมูล ตัวแทนกลุ่มที่ ๓ JKPO สู่ AEC

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้มีการนำข้อมูลสรุปจากการดำเนินการทั้งในส่วนของการตราสินค้า และแบบร่างสื่อสิ่งพิมพ์ มาดำเนินการจัดทำ โดยมีผลการดำเนินการดังรูป

ภาพแสดงแบบร่างตราสินค้า

ภาพแสดงแบบร่างสื่อสิ่งพิมพ์

กิจกรรมการนำเสนอแบบร่างตราสินค้าและตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์จากผลการสรุปของชุมชน

ภายหลังจากมีการดำเนินการจัดทำแบบร่างตราสินค้าและแบบร่างสื่อสิ่งพิมพ์เรียบร้อยแล้ว คณะผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อนำเสนอและรับฟังข้อเสนอแนะในการปรับแก้จากสมาชิกในกลุ่ม โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ในการดำเนินการมีการจัดพิมพ์ตัวอย่างตราสินค้าจำนวน ๑๗ ชิ้น (พิมพ์ ๔ สี) โดยดำเนินการแจกให้แก่สมาชิกทุกคนเพื่อให้แต่ละท่านได้มีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นในการปรับแก้ดังปรากฏผลดังนี้

รายนามสมาชิก	ข้อเสนอแนะ
เรือนคำ อภิรมย์	รูปตราซึ่งใหญ่มีขนาดใหญ่เกินไป อยากให้มีรูปมะนาวหรือมะกรูดผ่าซีก ต้นไม้ฉากหลังอยากให้สีเข้ม เป็นต้นมะกรูดมะนาวก็ได้ ขอเพิ่มชื่อภาษาอังกฤษและ ขอให้สีคุมโทน เขียว เหลือง บานเย็นตามที่เลือกไว้
อินทรา เชื้อนคำ	ตราซึ่งเปลี่ยนเป็นสีประจำหมู่บ้าน สีเหมาะสม เข้มๆ(สีฟ้า) ตราซึ่งขอเล็กน้อย สีเขียวต้นไม้ไม่ค่อย มีภาษาอังกฤษเผื่อต่างชาติ
ลัดดา ไชยวงศ์	ต้นไม้เข้มขึ้นแต่พื้นหลังสว่างขึ้น อยากให้เป็นต้นยางนาจริงๆ รูปตราซึ่งอยากให้เล็กน้อย
นวลลดา บุญนวม	ภาพข้างหลังตรงซีกมืดไปหน่อย ทำให้ต้นไม้สว่างขึ้น
จรรยา	อยากให้หลังตราซึ่งสว่าง
กาญจนา หวลเพราะ	ชอบ ดีแล้ว
เกษร	ปรับปรุงต้นไม้ให้สว่างขึ้น
อัมพร ทิพย์เนตร	ปรับปรุงต้นไม้ให้สีสว่างขึ้น
วันเพ็ญ ชัยบุญศรี	ปรับต้นไม้ให้เล็กอีกนิด
กิงดาว วันดี	อยากให้ต้นไม้สว่างขึ้น
ดวงพร บุญพรม	อยากให้ปรับปรุงต้นไม้สว่างขึ้นอีกนิด
กัลยา ใจเที่ยง	ขอให้ต้นไม้สว่างอีกนิด
รุ่งนภา ไชยวงศ์	ฉากหลังรูปต้นไม้สีเข้มเกินไปทำให้มืด อยากให้ต้นไม้เล็กน้อยอีกนิด
เกียงคำ ทาเกิด	หลังตราซึ่งมืดไป ขอให้สว่าง
วิภา ญาณะ	ต้นไม้ให้เป็นรูปต้นยางนาจริงๆ สีพื้นให้สว่างขึ้น
โสพรรณ	อยากให้สีสดใสกว่านี้ ควรจะมีรูปสมุนไพรมะนาว
จินดา สมเกตุ	อยากให้ข้างหลังสว่างอีกนิด และควรมีรูปสมุนไพรมะนาว

การดำเนินการแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ การคืนข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่าย

เป็นการศึกษาโดยการลงพื้นที่สำรวจร้านค้าภายในชุมชนจำนวน ๔๐ ร้านค้า ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มร้านค้าชุมชนตำบลสารภีทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน ตำบลใกล้เคียง และร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การสุ่มแบบแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พบว่ามีจำนวน ๒๐ ร้านค้าที่ให้ความร่วมมือในการสำรวจ และมีจำนวน ๑๔ ร้านค้ายินดีรับสินค้าไปจำหน่ายดังมีรายละเอียดดังนี้

ผลการสำรวจช่องทางการจัดจำหน่าย

ประเด็น จำนวนผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานที่มีการจำหน่ายในร้านค้าชุมชน มีจำนวน ๘ ยี่ห้อ ดังนี้
 ชันโล่ / โลปอนเอฟ/คลีนนา/ป่าแขก/ เซฟแพ็ค / เอ็กตรา / ดิช แอปเปิ้ล / โปร

ประเด็น เงื่อนไขการจำหน่ายผ่านร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่

ร้านค้าปลีก	เงื่อนไขการจำหน่าย
ริมปีง ซูเปอร์มาร์เก็ต	ต้องมีหนังสือจดทะเบียน และสามารถเสนอได้
เชียงใหม่ ไคเร็ค	ยินดีรับจำหน่าย โดยมีการเปิดรับพิจารณาสินค้าใหม่ในเดือนพฤษภาคม
ศูนย์ศิลปาชีพ เชียงใหม่	ยินดีรับจำหน่ายแต่ต้องเป็นสินค้า Organics เท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการดำเนินการ

แนะนำให้มีการดำเนินการเพิ่มเติมใน ๒ ประเด็นคือ

๑.สำรวจข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของกิจกรรมพิเศษที่ดำเนินการโดยภาครัฐ อาทิ ในส่วนของจังหวัด , อุตสาหกรรมจังหวัด , และ พาณิชย์จังหวัด โดย ให้ทางนักวิจัยเป็นผู้ติดต่อประสานงาน และดำเนินการโดยตัวแทนกลุ่มผู้รับผิดชอบในส่วนของบริษัท

๒.ในการติดต่อประสานงานกับร้านค้าในพื้นที่ จะดำเนินการร่วมกันระหว่างนักวิจัยและตัวแทนกลุ่มที่รับผิดชอบในส่วนของบริษัท

ส่วนที่ ๒ การสรุปรูปแบบบรรจุภัณฑ์

สืบเนื่องจากการดำเนินการในครั้งที่ผ่านมาในเรื่องการพัฒนาตราสินค้า คณะผู้วิจัยได้มีการจัดทำร่างแบบบรรจุภัณฑ์และมีการนำแบบร่างที่ได้ (ดำเนินการภายใต้แนวคิดเรื่องตราสินค้า ,สี, และตำแหน่งผลิตภัณฑ์ ที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม) ทั้งนี้ในการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ การสรุปเรื่องรูปแบบบรรจุภัณฑ์

ในการดำเนินการ มีการนำเสนอข้อมูลรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้จำแนกเป็น ๒ รูปแบบ คือ ๑ รูปแบบบรรจุภัณฑ์แบบใส (หัวปั๊ม) และ ๒ รูปแบบบรรจุภัณฑ์แบบขวดขุ่น (ขวดบีบ) โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเลือก ผลการลงคะแนนปรากฏว่าสมาชิกกลุ่มมีมติเลือกบรรจุภัณฑ์แบบขวดขุ่น ขนาด ๒๐๐ และ ๕๐๐ CC โดยเป็นขวดบีบสีเหลือง ในราคาต้นทุน ๔.๕๐ บาท

ส่วนที่ ๓ การสรุปในเรื่องแบบของฉลาก

ในการดำเนินการ จำแนกออกเป็น ๒ ส่วนคือ คือ การสรุปในเรื่องรูปแบบ และ การสรุปในเรื่องสีและสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังมีรายละเอียดดังนี้

การสรุปในเรื่องรูปแบบ ในการดำเนินการมีการนำแบบร่างจำนวน ๓ แบบเพื่อให้สมาชิกกลุ่มลงความเห็น ดังมีรายละเอียดดังนี้

ผลสรุปสมาชิกกลุ่มลงความเห็นเลือกแบบร่างที่ ๑ ด้วยคะแนนเสียง ๑๗ ต่อ ๑

การสรุปในเรื่อง สี ในการดำเนินการมีการนำแบบร่างจำนวน ๑ แบบ ๒ สี (สีเขียว และ สีชมพู) โดยเป็นการนำแบบที่เป็นข้อสรุปในเรื่องแบบร่างในขั้นตอนที่ ๑ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มลงความเห็น ดังมีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการดำเนินการ

สมาชิกกลุ่มลงความเห็นเลือกสีเขียว เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานที่นิยมใช้โดยทั่วไป เพื่อความสะดวกในการสื่อสารการตลาด ด้วยคะแนนเสียง ๑๓ ต่อ ๕ เสียง

การดำเนินการในส่วนของการเสนอแนะเพิ่มเติม

ภายหลังจากการมีการสรุปในเรื่อง รูปแบบและสีแล้ว จึงมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการเสนอแนะปรับปรุงเพิ่มเติม สรุปผลได้ดังนี้

๑.ให้เพิ่มเติมรูปมะกรูดในฉลาก ๒.ปรับสีเขียวให้เข้มขึ้น

๓.ปรับใช้รูปมะนาวและมะกรูดประกอบในฉลาก ดังรูป

ทั้งนี้ได้มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของกลุ่มปราชญ์ผลดังนี้

ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่ม

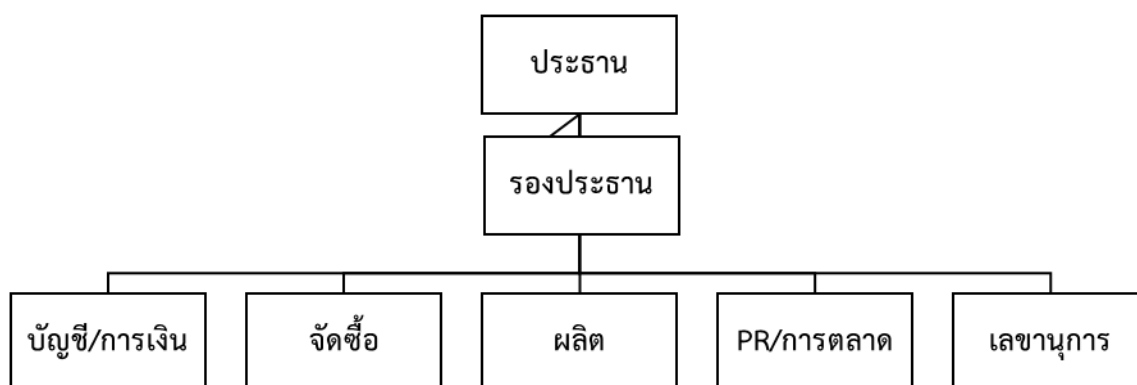
ในการดำเนินการนอกเหนือไปจากการพัฒนารูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานในประเด็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการพัฒนาช่องทางการสื่อสารการตลาดแล้ว คณะผู้วิจัยยังได้มีการดำเนินการในมิติของการพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มควบคู่ไปด้วย โดยได้มีการจัดเวทีเพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. โดยมีสมาชิกเข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น ๑๗ ท่าน ดังมีรายงานการดำเนินการดังนี้

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

กลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรบ้านช่างเคิ่ง เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากภายในหมู่บ้านมีสมุนไพรพื้นบ้านปลูกอยู่ในทุกๆ บ้าน โดยเฉพาะ มะนาว มะขาม และมะกรูด ทำให้ชุมชนเล็งเห็นประโยชน์ของการนำสมุนไพรเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดเพื่อใช้ครัวเรือน และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อนำออกจำหน่ายภายนอกหมู่บ้าน การเริ่มก่อตั้งกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด ๔๐ ราย ด้วยเงินระดมทุนในลักษณะของการรวมหุ้น ๆ ละ ๑๐ บาท และการสนับสนุนจากกองทุนหมู่บ้าน โดยมีนางเรือนคำ อภิรัมย์ เป็นประธาน ณ ศาลา SML ประจำหมู่บ้านโดยผลิตภัณฑ์แรกที่ได้ผลิตขึ้นคือ น้ำยาล้างจานโดยมีส่วนผสมของมะกรูดเป็นหลัก ต่อมาสำนักงานเทศบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน จึงได้การฝึกอบรมหลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์น้ำยาเอนกประสงค์อันได้แก่ น้ำยาล้างจาน (สูตรปรับปรุง) สบู่เหลว น้ำยาซักผ้า และน้ำยาปรับผ้านุ่ม และให้การส่งเสริมให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้การฝึกอบรมแก่กลุ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้การดำเนินงานได้อย่างมั่นคง ยั่งยืนต่อไป

การบริหารจัดการและระเบียบข้อกำหนด

แผนผังโครงสร้างกลุ่ม

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

๑. เพื่อช่วยให้กลุ่มและครอบครัวมีรายได้เสริม
๒. เพื่อส่งเสริมการลดรายจ่ายของครอบครัว
๓. เพื่อลดต้นทุนในการประกอบอาชีพเดิม เช่น นำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปล้างไข่เพื่อผลิตไข่เค็มแทนการใช้ยาจากสารเคมี ทำให้ลดต้นทุนได้
๔. เพื่อให้กลุ่มมีการพัฒนาความรู้ด้านกระบวนการผลิต ส่วนผสม หรือด้านอื่นๆ ของผลิตภัณฑ์นำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ ๆ

คุณสมบัติการเป็นสมาชิก

๑. ตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่บ้านข้างเคิ่ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
๒. ไม่จำกัด อายุ เพศ การศึกษา
๓. ยอมรับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกลุ่ม
๔. เป็นผู้มีความประพฤติดี ซื่อสัตย์
๕. เป็นผู้มีความอดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

การเข้าเป็นสมาชิก

ผู้สมัครต้องยื่นใบสมัครต่อคณะกรรมการกลุ่มตามแบบที่กำหนดไว้ ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกต้องชำระเงินค่าหุ้นในวันที่ยื่นใบสมัครอย่างน้อย ๑ หุ้น

การขาดจากเป็นสมาชิก

๑. ตาย
๒. วิกลจริต
๓. ลาออก
๔. ไม่ซื่อสัตย์ ยกยอกเงินกลุ่ม
๕. แสดงตนว่าเป็นปฏิปักษ์ หรือนำความเสื่อมเสียมาให้กลุ่ม

การให้สมาชิกออก

๑. ยกยอกเงิน
๒. ทุจริต
๓. ผิดนัดชำระหนี้
๔. แสดงตนว่าเป็นปฏิปักษ์ หรือนำความเสื่อมเสียมาให้กลุ่ม

ความรับผิดชอบเพื่อหนี้สินของกลุ่ม

สมาชิกต้องรับผิดชอบเพื่อหนี้สินของกลุ่มเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ตนเองได้ถือครอง

คณะกรรมการกลุ่ม

คณะกรรมการกลุ่มมาจากการเลือกตั้งจากสมาชิกในกลุ่ม โดยการลงคะแนนเสียง เพื่อเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมกับแต่ละตำแหน่งตามโครงสร้างโดยได้กำหนด หน้าที่ของคณะกรรมการ ดังนี้

๑. ประธานกลุ่ม มีอำนาจหน้าที่ คือ

- ๑.๑ เป็นประธานในที่ประชุม และควบคุมการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ๑.๒ ควบคุมดูแลการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- ๑.๓ ลงลายมือชื่อในเอกสารต่างๆ
- ๑.๕ ดำเนินการอื่นๆ ที่คณะกรรมการได้มอบหมายตามระเบียบ มติ หรือคำสั่งของกลุ่ม

๒. รองประธานกลุ่ม มีอำนาจหน้าที่ คือ

- ๒.๑ ปฏิบัติตามในอำนาจหน้าที่ของประธานกลุ่มแทนประธาน เมื่อประธานไม่อยู่
- ๒.๒ ปฏิบัติตามคำสั่งที่ประธานมอบหมาย
- ๒.๓ ดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ตามข้ออำนาจหน้าที่ของประธานกลุ่ม

๓. เลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ คือ

- ๓.๑ จัดทำรายงานการประชุมใหญ่และรายงานประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง
- ๓.๒ ดูแลรักษาเอกสาร และรายงานการประชุมของกลุ่มให้เรียบร้อย
- ๓.๓ แจ้งนัดประชุมแก่สมาชิกกลุ่ม หรือกรรมการแล้วแต่กรณี
- ๓.๔ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมายให้ภายใต้ระเบียบ มติ หรือคำสั่งของกลุ่ม

๔. บัญชี/ การเงินมีอำนาจหน้าที่ คือ

๔.๑ ควบคุมดูแล ตรวจสอบการรับเงิน จ่ายเงิน และการเก็บรักษเงินและทรัพย์สินของกลุ่มให้เป็นไปโดยถูกต้องเรียบร้อย

- ๔.๒ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมายให้ภายใต้ระเบียบ มติ หรือคำสั่งของกลุ่ม

๕. ฝ่ายจัดซื้อ มีอำนาจหน้าที่ คือ

- ๕.๑ ดูแลจัดการคำสั่งซื้อและประสานงานผู้ที่จำหน่ายวัตถุดิบให้กลุ่ม
- ๕.๒ ทำหน้าที่ดำเนินการซื้อเมื่อจำเป็นและรายงานการสั่งซื้อตามความจำเป็น
- ๕.๓ ดูแลและตรวจสอบสต็อก

๖. ฝ่ายผลิต มีอำนาจหน้าที่ คือ

- ๖.๑ การวางแผนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ๖.๒ พัฒนาและออกแบบกระบวนการผลิต เพื่อได้กระบวนการผลิตที่เหมาะสมกับความต้องการผลิตภัณฑ์ของลูกค้าและมีต้นทุนการผลิตที่เหมาะสม
- ๖.๓ การวางแผนด้านการขนส่ง และรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ระหว่างการขนส่ง
- ๖.๔ การควบคุมคุณภาพสินค้า

๗. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และการตลาด มีอำนาจหน้าที่ คือ

- ๗.๑ จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ ร่วมกับคณะกรรมการ
- ๗.๒ ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย
- ๗.๓ พัฒนากลยุทธ์การจัดจำหน่าย

กำหนดระยะเวลาในตำแหน่ง

คณะกรรมการกลุ่มมีวาระอยู่ในตำแหน่ง คราวละ ๔ ปี กรรมการกลุ่มซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการอีกได้

การประชุม

กลุ่มได้มีมติในการประชุม ปีละ ๒ ครั้งคือ ปลายเดือน มิถุนายน และปลายเดือน ธันวาคม

การดำเนินการ กำหนดกติกาและรูปแบบในการบริหารจัดการกลุ่ม

ทีมผู้วิจัยสรุปแนวทางโครงสร้างองค์กรจากข้อสรุปในครั้งที่ผ่านมา เนื่องจากมีสมาชิกใหม่เข้าร่วม โดยมีการทบทวนบทบาทและตำแหน่งต่างๆในโครงสร้างกลุ่ม ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทบาท หน้าที่	ผู้รับผิดชอบ
ประธาน	คุณเรือนคำ อภิรมย์
รองประธาน	คุณราตรี เต็มดี
เลขานุการ (บันทึกการประชุม)	คุณลัดดา ไชยวงศ์
บัญชีการเงิน (ซื้อตรง โปร่งใส รอบคอบ)	คุณรุ่งนภา ไชยวงศ์ / เรือนคำ อภิรมย์ / กิ่งดาว วันดี
จัดซื้อ (ซื้อวัตถุดิบ คำนวณ ค่าใช้จ่าย รู้แหล่งวัตถุดิบ และ ระบบการขนส่ง)	คุณราตรี เต็มดี / ดวงพร บุญพรหม/วิภา/จรรยา แสนอุทัย / กัลยา ใจเที่ยง
ผลิต (ผลิตสินค้า ตรงเวลา รู้สูตร คำนวณเพิ่มเติม)	คุณลัดดา ไชยวงศ์ / วันเพ็ญ ไชยบุญศรี / เกษร นามแก้ว / อัมพร ทิพย์เนตร / โสพน ใจมา / นवलดา บุญนาม / ปราณี กาวิทย์ / เพ็ญ เพื่องขจรจินดา
ประชาสัมพันธ์ (สื่อสาร ร่าเริง แจ่มใส)	คุณเกียงคำ ทาเกิด/อินทิรา เชื้อนคำ/บุญรัตน์ /กาญจนา หวลเพราะ/ จินดา สมเกต/กษพรณ บุญสูง

หลังจากนั้นมีการกรอกใบสมัครสมาชิกกลุ่มแม่บ้านหมู่ ๔ โดยเบื้องต้นมีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการสมัครจำนวน ๕๐ บาท

ข้อสรุปการดำเนินการ

ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นชอบกับบทบาทกลุ่มตามที่กำหนด และยินดีที่จะสมัครและชำระค่าสมัคร ๕๐ บาท

ภาพแสดงการดำเนินการ

การดำเนินงานต่อเนื่องในระยะที่ ๒ (พฤษภาคม – ตุลาคม ๒๕๕๙)

เนื่องจากการดำเนินโครงการในระยะที่ ๑ ดำเนินการแล้วเสร็จในส่วนของการทดสอบผลิตภัณฑ์ในการผลิตครั้งที่ ๑ ที่จำนวน ๔๐๐ ขวด ในระยะที่ ๒ จึงได้มีการดำเนินการต่อเนื่องโดยจำแนกเป็นประเด็นในการดำเนินงานดังนี้

กิจกรรม	เป้าหมาย
การอบรมเรื่องต้นทุนการผลิตสินค้า	มีความเข้าใจในเรื่องต้นทุนการผลิตสินค้าและการกำหนดราคาขาย
การสรุปเรื่องรายละเอียดในบรรจุภัณฑ์	ปรับแก้รายละเอียด
การสัมภาษณ์แนวทางการทำเสียงตามสาย	รูปแบบและรายละเอียดเสียงตามสาย

ผลการดำเนินงานพบว่า ผลิตภัณฑ์มีต้นทุนในการผลิตทั้งสิ้น ๑๕ บาท และมีการตั้งราคาขายที่ ๒๐ บาท โดยจะมีกำไรต่อรอบการผลิตที่ ๑,๒๐๐ บาท

การกำหนดแนวทางการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย

เป้าหมาย เพื่อกำหนดรูปแบบและรายละเอียดเสียงตามสาย

การดำเนินการ

ใช้กระบวนการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน (กำนัน) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องระบบเสียงตามสายภายในชุมชน

ผลการดำเนินการ

ประเด็นรูปแบบสื่อและการครอบคลุม รูปแบบการใช้สื่อ

ผลการสัมภาษณ์พบว่า ปัจจุบันมีการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงในชุมชนในการสื่อสารดังผลการสัมภาษณ์

“ทุกวันนี้มีอยู่ ๑๐ จุด มีคนฟังประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ คนแล้วแต่ช่วงเวลา ส่วนใหญ่ก็เป็นกำนันเป็นผู้ประชาสัมพันธ์”

กำนัน ผู้ให้ข้อมูล พฤษภาคม ๒๕๕๙

“ส่วนใหญ่ก็ฟังกันนะครับ ข่าวสารส่วนใหญ่เป็นข่าวสารฝากประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานราชการและข่าวสารในชุมชน”

กำนัน ผู้ให้ข้อมูล พฤษภาคม ๒๕๕๙

“ข่าวสารที่เผยแพร่ บางทีก็มาจากกลุ่มแม่บ้านต่างๆ ใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ให้คนในหมู่บ้าน”

กำนัน ผู้ให้ข้อมูล พฤษภาคม ๒๕๕๙

“ส่วนใหญ่ข่าวสารที่ชาวบ้านชอบจะเป็นในรูปแบบบันเทิง สนุกสนาน ถ้าข่าวสารแบบนั้นจะดีมาก

กำนัน ผู้ให้ข้อมูล พฤษภาคม ๒๕๕๙

“เราออกอากาศวันละ ๒ ครั้งเป็นอย่างน้อย คือ เช้า ช่วง ๗.๐๐ และเย็นช่วง ๑๘.๐๐ เป็นการออกซ้ำ เพราะบางคนออกจากบ้านช่วงเช้าก็จะพลาดข่าวสารได้”

กำนัน ผู้ให้ข้อมูล พฤษภาคม

๒๕๕๙

ประเด็นความเป็นไปได้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อจำหน่ายสินค้าในชุมชน

“ส่วนใหญ่ถ้าเป็นสินค้าจากข้างนอกเราไม่ให้นั่นนอน แต่ถ้าเป็นในชุมชนก็ไม่มีปัญหา ถือว่าเป็นการช่วยให้เกิดความเข้มแข็งด้วย

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พฤษภาคม ๒๕๕๙

“ถ้าเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าในพื้นที่ ก็ยินดีเป็นอย่างยิ่ง

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พฤษภาคม ๒๕๕๙

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ควรมีการนำผลิตภัณฑ์ไปให้ทดลองใช้ในงานต่างๆ เช่นงานบุญ งานชาวดำ หรืองานต่างๆ เพื่อให้ได้รู้ว่าดีอย่างไร และดำเนินการร่วมไปกับการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พฤษภาคม ๒๕๕๙

สรุปแนวทางในการจัดทำเสียงตามสาย

สื่อ	ประเด็นการมีส่วนร่วม	มติ
วิทยุเสียงตามสาย	รูปแบบรายการวิทยุเสียงตามสาย	ในกลุ่มได้มีการเลือกการจัดทำเสียงตามสาย ๓ รูปแบบคือ ๑.การจัดทำเนื้อหาเพื่อให้กำนันเป็นผู้ประกาศ ๒.สมาชิกร่วมประชาสัมพันธ์ในรายการเสียงตามสาย ๓.การจัดทำสเปคโฆษณาวิทยุสั้นๆเพื่อใช้เปิดในรายการเสียงตามสาย
	เนื้อหารายการวิทยุเสียงตามสาย	ในกลุ่มได้เลือกจัดทำเนื้อหาครอบคลุมสามองค์ประกอบคือ ๑.Product Benefit เนื้อหาด้านส่วนผสมและการผลิตน้ำยาล้างจานที่มาจากธรรมชาติและไม่ใส่สารกันบูด ๒.Product Function เนื้อหาด้านวิธีการใช้น้ำยาล้างจานที่ใช้ง่ายในครัวเรือนใช้น้อยแต่มีความสะอาดทั่วถึงและไม่มีสารตกค้าง ๓.Product Value เนื้อหาด้านคุณค่าผลิตภัณฑ์ เน้นย้ำคุณค่าของการเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตเองใช้เองในชุมชน และคุณค่าในการซื้อเพื่อการสนับสนุนกลุ่มอาชีพและยกระดับเศรษฐกิจชุมชนด้วยการอุดหนุนผลิตภัณฑ์ในชุมชน
ป้ายไวนิล ๓* ๑.๒๐	รูปแบบและการวางอาร์ท	จัดวางรูปแบบสื่อไวนิลให้มีโทนสีใกล้เคียงกับฉลากสินค้า คือสีเขียวและมีการเพิ่มโลโก้สินค้าและคำสโลแกนสินค้าเพื่อตกย้ำความเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน

นามบัตร	รูปแบบและจำนวน	จัดทำนามบัตรแทนการจัดทำ โบรชัวร์หรือใบปลิวเพื่อการใช้ประโยชน์จริง โดยจะส่งให้สมาชิกในการเป็นตัวแทนจำหน่ายหรือประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม กำหนดให้ใช้โลโก้ โทนสี และอาร์ทเวิร์คในโทนเดียวกัน กำหนดให้ จัดทำ ๓๐๐ ใบ
---------	----------------	--

สรุปผลการดำเนินงานในส่วนของการพัฒนาช่องทางการขายและการจัดจำหน่าย

ในการดำเนินงาน เป็นการดำเนินการสืบเนื่องจากการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายจำนวน ๔๐๐ ชิ้น ซึ่งได้มีการวางจำหน่ายในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๙ ในร้านค้าภายในชุมชนจำนวน ๑๔ ร้านค้า ผลการดำเนินงานมีการจำหน่ายได้ทั้งหมด หากแต่ประสบปัญหาบางประการดังนี้

๑.ปริมาณการซื้อไม่สม่ำเสมอ

๒.ยอดจำหน่ายไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่พร้อมทั้งประชุมร่วมกับชุมชน ได้ข้อสรุปและแนวทางการดำเนินงานดังนี้

ประเด็นปัญหา	ข้อสรุปและแนวทางแก้ไข
๑.ปริมาณการซื้อไม่สม่ำเสมอ	สาเหตุของปัญหา เกิดจากพฤติกรรมการซื้อของคนในชุมชนที่นิยมซื้อในกรณีฉุกเฉินเท่านั้น หากเป็นการซื้อปกติจะนิยมไปซื้อที่ห้างสรรพสินค้ามากกว่าเนื่องจากการเดินทางเที่ยวไปด่วย แนวทางการแก้ไข จัดทำสื่อเสียงตามสายเพื่อประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือ
๒.ยอดจำหน่ายไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์	สาเหตุของปัญหา ๑.ช่องทางการจัดจำหน่ายมีเฉพาะในพื้นที่เท่านั้น ๒.คนในพื้นที่ไม่นิยมซื้อสินค้า แนวทางการแก้ไข พัฒนาช่องทางการจำหน่ายภายนอกชุมชนเพื่อความมั่นคงในเรื่องของรายได้

เมื่อได้สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาก็ได้มีการหารือกับสมาชิกกลุ่มในเรื่องการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย และได้มีการสรุปเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายที่ต้องการพัฒนาจากสมาชิกกลุ่มโดยสรุปได้ดังนี้

๑.ตลาดต้นผึ้ง ๒.ตลาดดอนชัย ๓.ตลาดน้ำโพธิ์ ๔.ตลาดป่าเตื่อ

๕.ตลาดป่าเหว ๖.ตลาดเวฬุวัน ๗.ตลาดสันทรายมawangค์

๘.ตลาดเชียงใหม่ ๘๙ ๙.ตลาดเก้าแสน ๑๐.ตลาดขวัญเวียง

๑๑.ตลาดป่าจั่ว ๑๒.ถนนคนเดินสารภี

ทั้งนี้ในการประชุมร่วมได้มีการนำเสนอข้อมูลสภาพของตลาดเบื้องต้นโดยสมาชิกกลุ่ม และมีการบูรณาการในรายวิชาการจัดการงานขายเพื่อสำรวจสภาพตลาด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตลาด	ลักษณะตลาด	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย*ที่ เดินต่อวัน
๑.ตลาดต้นผึ้ง	รายวัน	๗๓
๒.ตลาดดอนชัย	รายวัน	๑๐๐
๓.ตลาดน้ำโพธิ์	รายวัน	๘๔
๔.ตลาดป่าเตื่อ	รายวัน	๓๐
๕.ตลาดป่าเหว	๒ ครั้งต่ออาทิตย์	๒๕
๖.ตลาดเวฬุวัน	๑ ครั้งต่ออาทิตย์	๑,๒๓๖
๗.ตลาดสันทรายมawangค์	๑ ครั้งต่ออาทิตย์	๕๙
๘.ตลาดเชียงใหม่ ๘๙	๒ ครั้งต่ออาทิตย์	๖๘๖
๙.ตลาดเก้าแสน	๑ ครั้งต่ออาทิตย์	๕๗
๑๐.ตลาดขวัญเวียง	๑ ครั้งต่ออาทิตย์	๑๓๔
๑๑.ตลาดป่าจั่ว	รายวัน	๒๑๙
๑๒ ถนนคนเดินสารภี	๑ ครั้งต่ออาทิตย์	๒๒๗

*กลุ่มเป้าหมายคือแม่บ้านอายุประมาณ ๔๕-๕๕ ปี

เมื่อทำการสำรวจข้อมูลแล้วจึงได้มีการนำเสนอข้อมูลกับกลุ่มแม่บ้านและเปิดโอกาสให้กลุ่มแม่บ้านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่การขายตามความสะดวก โดยพิจารณาจากจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่มาตลาดนั้นๆ ปรากฏผลดังนี้

๑.กลุ่มมีการเลือกพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น ๔ ตลาด ได้แก่ตลาดเวฬุวัน ตลาดป่าจั่ว ตลาดน้ำโพธิ์ ตลาดขวัญเวียง โดยพิจารณาจากจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่มาเดิน และความคุ้นเคยของสมาชิกที่มีต่อตลาดนั้นๆ

๒.กำหนดยอดในการจำหน่ายและการผลิต โดยในการกำหนดนั้นใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มปรากฏเป็นประมาณการดังตาราง

ตลาด	จำนวนคน (ต่อเดือน)	ประมาณการขาย (ขวด)
ตลาดเวฬุวัน	๔,๙๔๔	๔๙๕
ตลาดป่าจี่	๖,๕๗๐	๖๕๗
ตลาดน้ำไทรงาม	๒,๕๒๐	๒๕๒
ตลาดขวัญเวียง*	๕๓๖	๕๔

ทั้งนี้ในเบื้องต้นคิดเป็นประมาณการผลิตทั้งสิ้น ๑,๔๕๘ ขวด คิดเป็นประมาณการยอดขาย ๒๙,๑๖๐ บาท คิดเป็นประมาณการกำไร ๗,๒๙๐ บาท

ผลการวางจำหน่ายในพื้นที่ที่กำหนด

ภายหลังจากมีการผลิตแล้ว และมีการจำหน่ายโดยตัวแทนสมาชิกกลุ่มร่วมกับนักศึกษาในรายวิชาการจัดการงานขายซึ่งเป็นคนในพื้นที่พบว่า สามารถจำหน่ายได้ทั้งหมด ปรากฏผลการเติบโตของยอดขายและการจำหน่ายดังตาราง

ผลิตภัณฑ์	ยอดการผลิตทั้งหมด (ขวด)			
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
น้ำยาล้างจาน	๕๘	๑๗๔	๕๘	๑,๘๕๘
ผลิตภัณฑ์	ยอดการขายทั้งหมด (บาท)			
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
น้ำยาล้างจาน	๑,๑๖๐	๓,๔๘๐	๑,๑๖๐	๓๗,๑๖๐

Output จากการดำเนินงาน

สมาชิกกลุ่มมีศักยภาพทางด้านการขายและการจำหน่าย โดยมีอัตราการเติบโตของยอดขายที่สูงกว่าเดิม หากมีการดำเนินการในการขายอย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ได้ดี

การดำเนินงานของกลุ่มมีความเข้มแข็งมีโครงสร้างในการดำเนินการที่ชัดเจน

การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานดำเนินการได้ครบทั้งระบบ

การดำเนินการต่อยอดภายใต้โครงการ การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ใน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ที่มาของโครงการ

สืบเนื่องจากการประชุมร่วมกันระหว่าง นายกเทศบาลตำบลสารภี และคณบดีคณะบริหารรัฐกิจ ในฐานะหัวหน้าชุดโครงการวิจัย ในประเด็นแนวทางการดำเนินการตลาดนัดชุมชน และการขอรับความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ภายใต้ MOU ในการสนับสนุนด้านการบริการวิชาการ รวมไปถึงการผลักดันจากภาครัฐ อาทิ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ จึงเกิดเป็นโครงการศึกษาดูงานการดำเนินการตลาดนัดชุมชน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทั้งนี้ในกระบวนการดำเนินการโครงการนั้น กำหนดให้มีการอบรมเพื่อกำหนดรูปแบบการศึกษาดูงานและให้ความรู้เบื้องต้นเพื่อให้การศึกษาดูงานเป็นไปอย่างมีทิศทางและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นที่มาของความร่วมมือเพิ่มเติมในเชิงวิชาการ โดยกำหนดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในประเด็นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการใน ๔ ประเด็นดังนี้

- ๑.ภาพรวมของการดำเนินการตลาดนัดชุมชน
- ๒.องค์ประกอบทางการตลาด
- ๓.การสำรวจทุนชุมชนและแนวทางการพัฒนา
- ๔.แนวทางการศึกษาดูงาน การกำหนดเป้าหมายและการกำหนดผู้รับผิดชอบ

รูปแบบการดำเนินการ

ใช้รูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยมีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๘๐ คน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้นำประธานกลุ่มแม่บ้าน และสมาชิกในหมู่บ้าน จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน ทั้งนี้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการมีการแบ่งขอบเขตการดำเนินการดังนี้

รูปแบบการดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมายในการดำเนินการ
๑.ภาพรวมของการดำเนินการตลาดนัดชุมชน	อ.เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ	เพื่อปรับพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับตลาดนัดชุมชน
๒.การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านองค์ประกอบทางการตลาด	อ.สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการตลาด รวมไปถึงการปรับพื้นฐานความรู้ทางด้านการตลาด
๓.การสำรวจทุนชุมชนและแนวทางการพัฒนา	อ.สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ อ.ประพันธ์ อภิวงค์ อ.นิรุช บุญญฤทธาานนท์ อ.เสฏฐวุฒิ หนุ่มคำ	ทราบถึงทุนชุมชนในพื้นที่ ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อใช้ในการพัฒนาและจำหน่ายผ่านตลาดนัดชุมชนได้
๔.แนวทางการศึกษาดูงาน การกำหนดเป้าหมายและการกำหนดผู้รับผิดชอบ	อ.สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	กรอบและภาระหน้าที่ในการศึกษาดูงานในแต่ละกลุ่ม

การดำเนินการ

ในการดำเนินการจำแนกตามกิจกรรมดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ ๑.ภาพรวมของการดำเนินการตลาดนัดชุมชน

ดำเนินการในรูปแบบการบรรยายโดย อาจารย์เสกฐวุฒิ หนู่มคำ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบและการบริหารจัดการตลาดอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ภาพแสดงการดำเนินการ

กิจกรรมที่ ๒ การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านองค์ประกอบทางการตลาด

วิทยากร อ.สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ

ดำเนินการในรูปแบบการบรรยาย ให้ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการตลาด , ประเภทของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการปรับพื้นฐานในด้าน การตลาด และการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์

ภาพแสดงการดำเนินการ

กิจกรรมที่ ๓ การสำรวจทุนชุมชนและแนวทางการพัฒนา

วิทยากร อ.สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ

อ.ประพันธ์ อภิวงศ์

อ.นิรุช บุญญฤทธานนท์

อ.เสกฐวุฒิ หนู่มคำ

ในการดำเนินการมีการแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๒๖-๒๗ คน และกำหนดให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นภายในพื้นที่ของตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการนำเสนอโดยตัวแทนสมาชิกกลุ่ม ซึ่งผลการดำเนินการมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่ม / ประเด็น	ผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นในพื้นที่	กลุ่มผลิตภัณฑ์					
		สินค้าอุปโภคบริโภค				สินค้าอุตสาหกรรม	
		สะดวก ซื้อ	เลือกซื้อ	เจาะจง ซื้อ	ไม่สะดวก ซื้อ	สนับสนุนการ ผลิต	ใช้ กระบวนการ ผลิต
กลุ่มที่ ๑ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๑,๒,๓)	มะพร้าวเผา รุ้นมะพร้าว ,น้ำมะพร้าวสด		✓				
	ไม้กวาดก้านมะพร้าว			✓			
	เครื่องปั้นดินเผาเซรามิค					✓	
	เครื่องจักสานสุมไก่				✓		
	น้ำพริกตาแดง	✓					
	พันธุ์กล้าต้นอ่อนทานตะวัน			✓			
	ขนมเค้กสูตรยุโรป			✓			
	ขนมเครป			✓			
	ข้าวซอย		✓				
	ขนมจีนน้ำเงี้ยว		✓				
	ข้าวเหนียวหมูπίง	✓					
	อาหารพื้นเมือง			✓			
	น้ำสมุนไพร			✓			
	เซรามิค					✓	

กลุ่มที่ ๒ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๔ ๕ ๖ ๑๐)	โบสถ์เก่าอายุเจ็ดร้อยปี				✓		
	ป่าช้า				✓		
	โรงพยาบาล				✓		
	ต้นยางที่สวยงามตลอดสาย			✓			
	เซรามิค					✓	
	ปุ๋ยเกษตรอินทรีย์					✓	
	ข้าว					✓	
	สวนผักสวนครัว		✓				
	ศาลเจ้าแดนเมือง				✓		
	สวนมะนาว		✓				
	ศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตร				✓		
	การทำปราสาท				✓		
	น้ำยาล้างจานอเนกประสงค์	✓					
	กลุ่มแปงซีเยื่อหือเป็นทุน					✓	
	เครื่องดนตรีลูกसारกี				✓		
	กลุ่มรังก				✓		
	การทำขนมคุกกี		✓				
	ลำไยอบแห้ง			✓			
	พริกตาแดง	✓					
	ลาบปลา	✓					

กลุ่มที่ ๓ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจากหมู่ ๗,๘,๙)	เกษตรอินทรีย์			✓			
	ขนมพื้นบ้าน			✓			
	ลำไยอบแห้ง			✓			
	เครื่องจักสาน				✓		
	น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น					✓	
	ยาหม่อง ยาหอม		✓				
	สบู่ แชมพู	✓					
	เครื่องเงิน		✓		✓		
	เครื่องใบตอง			✓			
	การทำสินค้าจากเศษผ้า					✓	
	งานจักสานจากพลาสติก					✓	
	ซุ้มเพาะพันธุ์ไก่ชน				✓		
	กลุ่มดนตรีพื้นเมือง			✓			
	อาหารแปรรูป	✓					
	นวดแผนโบราณ			✓			

ทั้งนี้เมื่อได้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชนในเบื้องต้น จึงได้มีการให้สมาชิกในกลุ่มได้ทำการเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นที่สุดจำนวน กลุ่มละ ๕ ผลิตภัณฑ์ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ใช้รูปแบบการลงคะแนนในการเลือก พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการเลือก ปรากฏผลดังนี้

กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกกลุ่มเลือก	เหตุผลที่เลือก
กลุ่มที่ ๑ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๑,๒,๓)	ไม้กวาดก้านมะพร้าว มะพร้าวเผาและมะพร้าวสด ต้นกล้าอ่อนดอกทานตะวัน ขนมหั้วสุตรยุโรป น้ำพริกตาแดง	เป็นของที่ทำในชุมชนและเป็นของใช้ประจำวัน เป็นรายได้หลักของชุมชนปลอดสารพิษ คนนิยมปลูก ใช้รับประทานได้หลายอย่าง มีสูตรเฉพาะ รสชาติอร่อย คนนิยม เป็นรายได้ของชุมชน
กลุ่มที่ ๒ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๔ ๕ ๖ ๑๐)	เซรามิก ศาลเจ้าแดนเมือง เครื่องดนตรีลูกसारภี การทำปราสาท ลาบปลา	รูปแบบที่เฉพาะตัวมีเทคนิคพิเศษและมีความคงทน ประวัติความเป็นมายาวนาน เป็นที่รู้จักทั่วประเทศ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ลวดลายปราณีต เป็นเอกลักษณ์ รสชาติอร่อย เป็นที่รู้จัก เป็นรายได้ชุมชน
กลุ่มที่ ๓ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจากหมู่ ๗,๘,๙)	เกษตรอินทรีย์ เครื่องเงินประเภทเครื่องประดับ บายศรีใบตอง น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น วัสดุเหลือใช้จากเศษผ้า	เป็นพืชปลอดจากสารพิษ เป็นงานพื้นเมืองของพื้นบ้าน เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ต้องอนุรักษ์ไว้ เป็นสมุนไพรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นวัสดุทำจากคนในชุมชนที่มีจากของเหลือใช้ จัดทำตามสั่ง และมีรูปแบบขายตามห้างสรรพสินค้า

ทั้งนี้เมื่อได้มีการคัดเลือกกระทั่งได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นในพื้นที่จำนวน ๑๕ ชิ้นแล้ว จึงกำหนดให้มีการเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นที่สุดมาจำนวน ๕ ชิ้น โดยใช้กระบวนการลงคะแนนเสียงจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมดจำนวน ๘๐ คน โดยกำหนดให้สามารถลงคะแนนซ้ำได้ ผลปรากฏดังนี้

กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกกลุ่มเลือก	คะแนนเสียงที่ได้รับ
กลุ่มที่ ๑ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๑,๒,๓)	ไม้กวาดก้านมะพร้าว มะพร้าวเผาและมะพร้าวสด ต้นกล้าอ่อนดอกทานตะวัน ขนมหั้วสุตรยุโรป น้ำพริกตาแดง	๒๕ ๒๑ ๑๑ ๗ ๑๗
กลุ่มที่ ๒ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๔ ๕ ๖ ๑๐)	เซรามิก ศาลเจ้าแดนเมือง เครื่องดนตรีลูกसारภี การทำปราสาท ลาบปลา	๔๐ ๔๓ ๒๙ ๔๑ ๒๐
กลุ่มที่ ๓ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจากหมู่ ๗,๘,๙)	เกษตรอินทรีย์ เครื่องเงินประเภทเครื่องประดับ บายศรีใบตอง น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น วัสดุเหลือใช้จากเศษผ้า	๑๕ ๑๗ ๓๘ ๑๗ ๑๔

สรุปผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นในพื้นที่ ตำบลสารภี จำนวน ๕ อันดับแรก จากการคัดเลือกของชาวบ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของพื้นที่จำนวน ๘๐ คนจาก ๑๐ หมู่บ้านมีดังนี้

กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกกลุ่มเลือก	คะแนนเสียงที่ได้รับ
กลุ่มที่ ๑ (หมู่ ๑,๒,๓)	-	-
กลุ่มที่ ๒ (หมู่ ๔ ๕ ๖ ๑๐)	เซรามิก ศาลเจ้าแดนเมือง เครื่องดนตรีลูกสารภี การทำปราสาท	๔๐ ๔๓ ๒๙ ๔๑
กลุ่มที่ ๓ (หมู่ ๗,๘,๙)	บายศรีใบทอง	๓๘

ทั้งนี้ได้มีการนำเสนอผลการสำรวจและชนิดของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกโดยตัวแทนชุมชน แก่ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและ ปลัดเทศบาลตำบลสารภี เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป

กิจกรรมที่ ๔ แนวทางการศึกษาดูงาน การกำหนดเป้าหมายและการกำหนดผู้รับผิดชอบ

วิทยากร อาจารย์สัชฌ์เศรษฐี เรืองเดชสุวรรณ

ในการดำเนินการใช้แนวทางทฤษฎีส่วนผสมทางการตลาด เป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยทำการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น ๔ กลุ่ม กลุ่มละ ๒๐ คน และได้มีการมอบหมายภารกิจในการดูงานตามแนวทางส่วนผสมทางการตลาด พร้อมกำหนดพี่เลี้ยง (พนักงานเทศบาลตำบลสารภี) ประจำกลุ่ม กลุ่มละ ๑ ท่าน เพื่อให้คำปรึกษาและชี้แจงแนวทางในการดำเนินการต่างๆ ซึ่งผลการกำหนดแนวทางศึกษาดูงานมีรายละเอียดจำแนกตามกลุ่มดังนี้

ส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix)	กลุ่มที่ รับผิดชอบ	ขอบเขตในการศึกษาดูงาน
ผลิตภัณฑ์ (Product)	กลุ่มที่ ๑	-ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายมีอะไรบ้าง มีความโดดเด่นอย่างไร -มีการกำหนดเรื่องราวของสถานที่และผลิตภัณฑ์อย่างไร
ราคา (Price)	กลุ่มที่ ๒	-ราคาขายสินค้าแต่ละชนิดเป็นอย่างไร -รูปแบบการขายเป็นอย่างไร มีการจัดรายการส่งเสริมการขายหรือไม่ -ประมาณการยอดขายเป็นอย่างไร (ต่อเดือน / ต่อปี) -อัตรากำไรจากการขายเป็นอย่างไรในสินค้าแต่ละประเภท

ช่องทางการจัดจำหน่าย หรือ สถานที่ (Place)	กลุ่มที่ ๓	-การตกแต่งร้านค้าเป็นอย่างไร -การตกแต่งสถานที่โดยรอบเป็นอย่างไร -การเดินทางและที่จอดรถเป็นอย่างไร -บริเวณสถานที่นั้นสามารถไปเชื่อมต่อกับสถานที่ อื่นๆได้หรือไม่ อะไรบ้าง -สุขอนามัย เช่น สถานที่ทิ้งขยะ / ห้องน้ำ เป็น อย่างไร
การสื่อสาร (Communication)	กลุ่มที่ ๔	-มีการประชาสัมพันธ์ตลาดอย่างไร -ทำอะไรตลาดจึงเป็นที่รู้จัก -มีการใช้สื่อภายในตลาดอย่างไร (อาทิ ป้ายชื่อ / ป้ายบอกทาง ฯลฯ) -มีการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อประชาสัมพันธ์ตลาด ให้เป็นที่รู้จักอย่างไร

ทั้งนี้ภายหลังจากที่มีการมอบหมายบทบาทในการศึกษาดูงานเรียบร้อยแล้วจึงได้มีการศึกษาดูงานและนำเสนอผลการดูงานแก่ที่ประชุม ผลสรุปแนวทางดำเนินการตลาดนัดชุมชนคือ มุ่งเน้นด้านการท่องเที่ยวที่ผนวกรวมกับองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่โดยยึดตามแนวของต้นยางเป็นสถานที่เริ่มต้นทั้งนี้ทางผู้นำภาครัฐจะนำไปบรรจุในแผนพัฒนาชุมชน ต่อไป

๒.ผลการดำเนินการโครงการ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของ ชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

การสำรวจบริบทเดิมของพื้นที่ในด้านองค์ความรู้และการจัดการความรู้

ตำบลสารภี เป็นเขตการปกครองของอำเภอสารภี ซึ่งมีหมู่บ้านจำนวน ๖ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านป่าแดด บ้านสารภี บ้านช่างเคิ่ง บ้านปากกอก บ้านสันกั๊บตองใต้ บ้านสันกั๊บตองเหนือ สภาพภูมิประเทศของตำบลสารภี มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา สภาพโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการเกษตรกรรม มีการแบ่งประชากรเป็นทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน

ตำบลสารภีนั้นมีการคมนาคมที่ความสะดวกเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีเส้นทางที่เชื่อมต่อสู่ตัวเมืองจังหวัดใหม่ได้หลากหลายเส้นทางอันได้แก่ ทางรถยนต์ ทางรถไฟ และรถประจำทางเชียงใหม่-ลำพูน

ตำบลสารภีจึงกลายเป็นถนนเส้นการค้าธุรกิจที่สามารถทำการขนส่งได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรตำบลสารภีจึงมีความสดใหม่ และด้วยความเหมาะสมของสภาพดินในตำบลที่มีความอุดมสมบูรณ์ จึงทำให้คนในชุมชนมีความสนใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากขึ้น โดยในด้านการเกษตรนั้น ตำบลสารภีได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหลายภาคส่วน ที่ได้เข้ามาช่วยอบรมให้แก่คนในชุมชนให้มีความรู้และความเข้าใจทางด้านการเกษตรมากขึ้น เพื่อนำความรู้ที่

ได้มาปรับประยุกต์ใช้ให้มีผลผลิตไว้บริโภค และหากเหลือสามารถนำมาจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวได้

นอกจากคนในชุมชนหารายได้เสริมจากการทำการเกษตรได้ การที่คนในชุมชนนำความรู้ทางด้านเกษตรมาปรับประยุกต์ใช้นั้นยังเป็นการช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน เนื่องจากความรู้ทางด้านที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ เป็นการมุ่งเน้นให้คนในชุมชนสามารถทำการเกษตรได้โดยไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นั่นก็คือ การเลิกใช้สารเคมีต่างๆในการทำการเกษตร โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระราชดำริแนวคิด “เกษตรทฤษฎีใหม่” ให้แก่พสกนิกรชาวไทยได้นำมาปรับใช้ เพื่อให้สามารถทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

ซึ่งจะพบว่า องค์ความรู้ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการดำเนินการให้ความรู้โดยหน่วยงานของรัฐ และยังขาดการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ ผ่านศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเป็นระบบการจัดการความรู้ในพื้นที่ ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีศูนย์การเรียนรู้ทั้งสิ้น ๗ แห่ง ดังนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ หมู่ ๖
2. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๖
3. แหล่งเรียนรู้ทางการออม เกี่ยวกับเงินออมของชุมชน
4. กลุ่มการเรียนรู้ด้านกลุ่มรังนก มีประธาน อสม.กลุ่ม ๑๐ เป็นประธานกลุ่ม ผลิตเครื่องใช้จักสานจากรังนก
5. แหล่งเรียนรู้ทางด้านปุยหมักของศูนย์วิสาหกิจชุมชน หมู่ที่ ๒ ของพ่อสวาง
6. ศูนย์เรียนรู้ของ อสม.ตำบลสารภี
7. แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๗

ภายใน ๗ ศูนย์นี้ องค์การที่เข้มแข็งที่สุดคือ กลุ่มรังนก ซึ่งดำเนินการโดยประธาน อสม.กลุ่ม ๑๐ แต่มีการขัดแย้งกันภายในกลุ่มเกี่ยวกับการเลือกตั้งประธานกลุ่ม จึงทำให้มีปัญหาเรื่องการทำงานกลุ่ม รองลงมาก็คือ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๖ กลุ่มอื่นที่เหลือเป็นเพียงการรวมกลุ่มแบบเฉพาะการ

ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ทางคณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ตามหลักมิติความเข้มแข็งของชุมชนเป็น ๔ ด้าน คือ ๑. มิติทางด้านเศรษฐกิจ ๒. มิติทางด้านสังคม ๓. มิติทางด้านวัฒนธรรม ๔. มิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้านทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน

หลังจากนั้นได้มีการร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหา และความต้องการของชุมชนร่วมกัน และได้ข้อสรุปว่า ควรมีกำหนดกรอบของกระบวนการจัดการความรู้ผ่านศูนย์การเรียนรู้เดิมในพื้นที่ใน ๔ องค์ความรู้คือ ๑.องค์ความรู้ด้านข้อมูลผู้สูงอายุ ๒.องค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ๓.องค์ความรู้ด้านการส่งเสริมศิลปาชีพ และ ๔.องค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

ทั้งนี้เมื่อได้กรอบทั้ง ๔ ประเด็นแล้วจึงได้มีการลงคะแนนเสียง จากกลุ่มผู้นำชุมชนผู้ใหญ่บ้านทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน เพื่อเลือกประเด็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหาในชุมชนและตรงตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด ผลการลงคะแนนเสียง พบว่าองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็น

ประเด็นที่ได้รับการลงคะแนนเสียงมากที่สุด โดยทางกลุ่มของผู้นำให้เหตุผลว่า การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สามารถช่วยแก้ปัญหาภายในชุมชนได้อย่างครอบคลุม เพราะโดยส่วนมากแล้วประชาชนในชุมชนมีพื้นฐานมาจากเกษตรกร ชุมชนยังให้ความสำคัญในการทำการเกษตรอยู่ และประชาชนในชุมชนส่วนมากยังทำการเกษตรเป็นอาชีพเสริม เพื่อลดปัญหาการใช้สารเคมี การปลูกพืช ซึ่งจะส่งผลทำให้คุณภาพสุขภาพของคนในชุมชนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น พร้อมทั้งทางศูนย์ยังสามารถให้ความรู้และให้การสนับสนุนทางการเกษตรให้กับคนในชุมชนได้ สามารถจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุและคนในชุมชนที่สนใจได้

สำหรับการดำเนินการในปัจจุบันอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลและบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกับโครงการย่อยอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์และพัฒนาไปสู่กระบวนการจัดการความรู้ต่อไป

จากการวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ที่จะช่วยแก้ไขปัญาและพัฒนาชุมชนได้อย่างถูกต้อง ๒) เพื่อทราบถึงแนวทางการจัดการความรู้ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามความต้องการของชุมชน

ในด้านบริบทพื้นที่ของชุมชนตำบลสารภี

ในการที่จะวางแผนเพื่อพัฒนาชุมชน คนชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ช่วยกันวิเคราะห์ถึงทางแก้ไขปัญาและแนวทางการพัฒนาชุมชน มีการลงคะแนนโดยให้ความสำคัญกับกับความเห็นส่วนมาก เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับฐานพัฒน์ ทิพย์บรรพต (๒๕๕๓) ที่สรุปว่า ในการวางแผนพัฒนาชุมชน มาจากความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ คนในชุมชนมีทัศนคติที่ดี หน่วยงานในชุมชนต่าง ๆ ให้การช่วยเหลือพัฒนาชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทชุมชนเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

ในด้านศิลปวัฒนธรรม จะเห็นว่า วัดในตำบลสารภี แต่ขาดความสนใจจากคนรุ่นใหม่ในชุมชน วัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาไม่มีการสืบทอด การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ ไกรนรา (๒๕๔๖) ที่กล่าวว่าวัดในฐานะศูนย์กลางของสังคมและวัฒนธรรมที่เก่าแก่ของชุมชนถูกลดความสำคัญลง ซึ่งชุมชนเปลี่ยนวิถีชีวิตมาเน้นเป็นการพึ่งพาตนเอง แต่จำแตกต่างในส่วนที่ตำบลสารภียังคงให้วัดฐานะศูนย์กลางของชุมชนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจและเป็นศูนย์กลางของชุมชนอยู่

แนวทางในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนได้ มีเป้าหมายสำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

๑. คน (Man) ในการจะทำวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (๒๕๔๕) ที่มีการสำรวจการสัมภาษณ์จากผู้นำชุมชน ที่เป็นตัวแทนของชุมชน เพื่อหาข้อมูลที่จะใช้นามาวิเคราะห์วางแผนในขั้นตอนต่อไป จะเห็นได้ว่าทั้งผู้นำชุมชนและคนในชุมชนให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนาชุมชนโดยรวมมากกว่าที่จะพัฒนาชุมชนแค่ในส่วนของตนเองเท่านั้น มีการระดมความคิดเห็นร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แบ่งปันข้อมูลที่สามารถที่จะก่อให้เกิด

ผลประโยชน์โดยรวม มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน ก่อนที่จะวางแผนในการที่จะหาทางแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชุมชน โดยผ่านการประชุมอย่างมีส่วนร่วม มีการวิเคราะห์และการสรุปข้อมูลในการประชุมทุกครั้ง เพื่อเก็บบันทึกข้อมูลไว้ทุก อีกทั้งชุมชนยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนในการที่จะขับเคลื่อนชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ กับสมชัย สิริสมบัติ (๒๕๔๔) ที่ในการจะพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชน การร่วมวางแผน การทำกิจกรรม เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับของโครงการอยู่ในระดับมาก

๒. ความรู้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานบริบทของพื้นที่ สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน จากการประชุมของกลุ่มผู้นำในชุมชนเห็นพ้องต้องกันว่า การจัดการความรู้ จะเป็นการสร้างความรู้ ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาท้องถิ่นและสังคม พร้อมทั้งที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ความรู้ใหม่จากต้นแบบที่สามารถช่วยชี้แนะ ให้คำแนะนำ มีการวางแผนที่จะปรับองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของต้นแบบกับของชุมชนของตน เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนต่อไปได้

๓. เครือข่ายกับการเรียนรู้ ในการที่ตำบลสารภีจะพัฒนาการจัดการความรู้ ได้มีการศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ หาข้อสรุป และการตัดสินใจ โดยเน้นจากบริบทของชุมชนเป็นสำคัญ จึงได้ลงความเห็นว่ากรมการมีตัวแทนในการจัดการความรู้ จะทำให้ลดปัญหาการทำงานที่ทับซ้อน จึงได้ลงมติให้ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีความเหมาะสมที่สุด เพราะทางศูนย์มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีการร่วมมือร่วมใจจากชาวบ้าน ได้รับความช่วยเหลือจากนักวิชาการ นักพัฒนาเอกชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาสนับสนุน ซึ่งทุกภาคส่วนมุ่งเน้นที่จะพัฒนาชุมชนตำบลสารภีให้มีความก้าวหน้าและพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง

๔. หน่วยจัดการความรู้ที่เป็นอิสระ เพื่อให้เกิดการจัดสรรหรือยกระดับความรู้ของตำบลสารภี ที่กระจัดกระจายอยู่ในท้องถิ่นมาสังเคราะห์ร่วมกัน มีแลกเปลี่ยนพูดคุย กำหนดแนวทางในการที่จะพัฒนาองค์ความรู้ได้ได้อย่างยั่งยืน โดยนำองค์ความรู้จากภายนอกมาร่วมด้วย จึงได้มีการศึกษาแนวทางจากต้นแบบ คือ ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และศูนย์สาธิตและส่งเสริมศิลปาชีพ ภาคเหนือ ถนนแม่ริม ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ อันจะนำไปสู่ชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งในอนาคตได้ ด้วยกระบวนการความรู้สู่การแก้ปัญหา และพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง

การจัดการความรู้ของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๖ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทางศูนย์มีจุดประสงค์ในการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในกลุ่มศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ความรู้มากมาย ที่ได้จากการบอกเล่าสืบทอดกันมา การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การทดลองปฏิบัติ การอบรมและให้ความรู้จากทางหน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุน การถ่ายทอดความรู้จากตัวแทนของกลุ่มที่ได้ไปเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกศูนย์ที่ให้ความรู้ต่าง ๆ การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาความรู้ จะใช้วิธีการสอบถาม พูดคุยจากคนในกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ จากกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานที่สามารถให้ข้อมูลได้ ส่วนปัญหาสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ คือ การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ ไม่สม่ำเสมอและการให้ความรู้ไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร ทำให้ผลจากการดำเนินงานภายในศูนย์การเรียนรู้ได้ผลลัพธ์ไม่ดีเท่าที่ควร คนในชุมชนไม่ให้ความสนใจในการเรียนรู้และสืบทอดความรู้ของทางศูนย์การเรียนรู้ อาจจะเป็นเพราะทาง

ศูนย์การเรียนรู้ยังไม่มีจัดการองค์ความรู้ที่เอื้อต่อความต้องการของคนในชุมชน เพราะการจัดการความรู้ของศูนย์ยังไม่เป็นระบบ ความรู้ยังกระจุกกระจาย ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลหรือกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ของทางศูนย์ยังไม่ดีพอ ทำให้การรับข่าวสารหรือข้อมูลของคนในชุมชนไม่ทั่วถึง จากปัญหาที่กล่าวมาจะเห็นว่า สอดคล้องกับ รัตนา ณ ลำพูน (๒๕๔๘) คือ องค์ความรู้ของศูนย์การเรียนรู้เป็นความรู้โดยนัยหรือความรู้แฝงเร้น (Tacit Knowledge) คือ ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล ไม่ได้ถอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ความรู้ที่สำคัญส่วนใหญ่ อยู่กับสมาชิกในกลุ่มในรูปทักษะ ประสบการณ์และความเข้าใจเฉพาะบุคคล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันและกันจะอยู่ในกลุ่มแคบ ๆ เท่านั้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยรักษาองค์ความรู้ที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหและพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยเปลี่ยนจากความรู้โดยนัยหรือความรู้แฝงเร้น (Tacit Knowledge) ให้เป็นความรู้เชิงประจักษ์หรือความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เพื่อให้ชุมชนสามารถเรียนรู้องค์ความรู้ที่ผ่านการประมวลและกลั่นกรองความรู้แล้วนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังสืบต่อไปได้ โดยจะเริ่มจากการเก็บรวบรวมความรู้จากสมาชิกในศูนย์การเรียนรู้ เกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับ การสืบทอด การทดลอง หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติกันมา ความรู้จากหน่วยงานที่มีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ และจัดความรู้ออกมาเป็นระบบ เรียบเรียง สรุป โดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เก็บไว้ในรูปของเอกสารและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้การเข้าถึงความรู้ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนความรู้ เป็นไปได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว และตรงกับความต้องการ เพื่อเป็นแนวทางทำให้ชุมชนตำบลสารภีเป็นชุมชนเข้มแข็งได้ (นภาพรณ หะวรานนท์, ๒๕๕๐) คนในชุมชนให้ความสำคัญในการจะพัฒนาชุมชนของตนให้มีศักยภาพในการจัดการระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่ทำให้คนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จัดระเบียบทางสังคม สร้างสังคมของตนให้เป็นสังคมที่มั่นคง มีสันติสุข มีความสามัคคี ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในชุมชนให้หมดไป มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ภูมิปัญญาในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ในชุมชน พร้อมทั้งจัดระบบดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนได้

๓.ผลการดำเนินการในด้าน สิ่งแวดล้อม

ในการดำเนินการในมิติของสิ่งแวดล้อม มีโครงการวิจัยย่อยที่เกี่ยวข้องจำนวนทั้งสิ้น ๑ โครงการ ดังนี้

โครงการ การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อพิจารณาบริบทของพื้นที่ในประเด็นการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ พบว่า ชุมชนเทศบาลตำบลสารภี เป็นชุมชนหนึ่งที่ประสบปัญหาการจัดการขยะ เนื่องจากเป็นชุมชนกึ่งเมืองที่มีพื้นที่เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ทั้งถนนหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ หรือที่เรียกว่าถนนสายเอเชีย เชียงใหม่-ลำปาง และถนนหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๖ หรือที่เรียกว่าถนนสายต้นยาง เทศบาลตำบลสารภีมีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ ๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕,๖๔๐ ไร่ ประกอบด้วย ๑๐

หมู่บ้าน ๒,๔๐๒ ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้นประมาณ ๖,๒๖๑ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗) จะเห็นได้ว่า มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจที่เติบโตเนื่องจากการเพิ่มขึ้นจากการลงทุนด้านอาคารพาณิชย์เพื่อประกอบธุรกิจ การขยายตัวของสถานประกอบการ ตลอดจนจนถึงการเพิ่มขึ้นของร้านค้าชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จากการจัดทำเวทีชุมชนเรื่องการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องประชุมเทศบาลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้มีการเสนอประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนเห็นว่า ควรจะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้น ๕ ประเด็นปัญหา ดังนี้

๑. ปัญหาดินเสียเนื่องจากการใช้สารเคมีในการเพาะปลูกทางการเกษตร แม้ว่าจะมีการจัดตั้งกลุ่มจัดทำปุ๋ยธรรมชาติแต่ชาวบ้านยังคงใช้ปุ๋ยเคมีกันอยู่เพราะเห็นผลได้เร็วกว่า ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการขาดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม

๒. ปัญหาหมอกควัน ที่จะส่งผลถึงสุขภาพของประชาชน เกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ซึ่งมีสาเหตุจากการเผาขยะและเศษใบไม้ และจากการที่สภาพพื้นที่ของตำบลเป็นทางผ่านของถนนสายหลักหลายสายจึงมีปริมาณของควันไอเสียของรถที่เดินทางผ่านมาก

๓. ปัญหาการกำจัดขยะ ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสูงขึ้นเรื่อยๆ และการเผาขยะทำให้เกิดปัญหาหมอกควันทางอากาศ ซึ่งมีสาเหตุมาจากยังไม่มีวิธีการกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ และการขาดจิตสำนึกในการกำจัดขยะของแต่ละครอบครัวในชุมชน

๔. ปัญหาหมอกควันทางเสียง เนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลเป็นที่ตั้งของสถานีรถไฟสารภี จึงมีรถไฟผ่านตลอดเวลา และเป็นทางผ่านของถนนสายหลักหลายสายมีรถที่เดินทางผ่านในปริมาณมาก

๕. ปัญหาภัยแล้ง เนื่องจากในพื้นที่ไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ทำให้ในช่วงที่ไม่มีฝนตก น้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ

ชุมชนได้มีการเลือกประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เห็นว่ามีสำคัญและมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยสามารถสรุปได้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสารภีที่ชุมชนเห็นว่าควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนคือ ปัญหาขยะ เพราะเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อทุกครัวเรือนในชุมชน ซึ่งในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นตามความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ประกอบกับการที่ประชาชนต้องการความสะดวก รวดเร็ว จึงทำให้เกิดขยะหลากหลายชนิดเพิ่มขึ้น เช่น โฟม พลาสติก แก้ว กระดาษ กระป๋อง ฯลฯ ซึ่งขยะบางชนิดย่อยสลายได้ง่าย แต่บางชนิด ย่อยสลายยาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการไม่สามารถหาพื้นที่ที่จะรองรับขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เทศบาลตำบลสารภีประสบกับปัญหาในการจัดการขยะ

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น คณะผู้วิจัย พบว่า ชาวบ้านได้กำจัดขยะโดยการเผาเพื่อลดปริมาณขยะ แต่ปัญหาที่ตามมาคือ ฝุ่นควันอันเป็นมลพิษที่สำคัญของตัวเมืองเชียงใหม่ หรือถ้าทางเทศบาลจะดำเนินการเผาโดยเตาเผาที่ถูกสุขลักษณะ ทำให้ประสบกับปัญหาเรื่องงบประมาณในการ

จัดสร้างซึ่งใช้เงินลงทุนสูงมากทั้งการก่อสร้าง และบำรุงรักษา อีกทั้งยังต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในการควบคุมดูแล อย่างไรก็ตามวิธีดังกล่าวไม่สอดคล้องกับลักษณะมูลฝอยของชุมชน ซึ่งมีทั้งวัสดุที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เช่น เศษเหล็ก กระเบื้อง อลูมิเนียม กระดาษ ขวดแก้ว พลาสติก เป็นต้น ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาสภาพของปัญหาและกระบวนการบริหารจัดการที่จะสามารถแก้ปัญหาการจัดการขยะให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพซึ่งจะช่วยให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ รวมทั้งช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตลอดจนการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

สำหรับเป้าหมายการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ในมิติด้านสิ่งแวดล้อมนั้น ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการไว้ดังนี้

โครงการวิจัย	วัตถุประสงค์
โครงการ การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑) เพื่อประเมินสภาพปัญหาขยะในเขตตำบลสารภี ๒) เพื่อออกแบบการจัดการปัญหาขยะร่วมกับชุมชนในเขตตำบลสารภี ๓) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการจัดการปัญหาขยะในเขตตำบลสารภี

ผลการดำเนินโครงการวิจัยตามวัตถุประสงค์โครงการ

ในการดำเนินการโครงการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการกำหนดวิธีการศึกษาผ่านการออกแบบคำถามการวิจัยและวิธีการศึกษาดังนี้

คำถามการวิจัย	วิธีการศึกษา
๑) สภาพปัญหาขยะในเขตเทศบาลตำบลสารภีเป็นอย่างไร	ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มา ๒ แหล่ง คือ ๑) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกเทศบาล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และตัวแทนครัวเรือนแต่ละหมู่บ้าน ๒) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ รายงานหรือเอกสารจากเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับปริมาณของขยะมูลฝอยที่ถูกผลิตขึ้น สภาพปัญหาขยะแต่ละประเภท เป็นต้น
๒) สภาพปัญหาของการจัดการขยะในชุมชนมีอะไรบ้าง	ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มา ๒ แหล่ง คือ ๑) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกเทศบาล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และตัวแทนครัวเรือนแต่ละหมู่บ้าน ๒) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ รายงานหรือเอกสารจาก

	เทศบาล ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดเก็บ วิธีการบริหารจัดการขยะ สภาพปัญหาการจัดการขยะ ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะแต่ละประเภท เป็นต้น
๓) แนวทางในการจัดการปัญหาขยะรูปแบบใดที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่	-การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

สำหรับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในบทบาทของผู้ผลิต ผู้จัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย หรือบทบาทที่เป็นผู้วางแผนแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้กับชุมชนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการศึกษานี้ ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสังเกตการณ์มีส่วนร่วมของชุมชนที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการดำเนินการ

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิเบื้องต้น มีรายละเอียดดังนี้

คำถามการวิจัยข้อที่ ๑ และ ๒ สภาพปัญหาขยะ และการจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลสารภีเป็นอย่างไร

กิจกรรมที่ ๑ ทำการลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนและสำรวจสภาพปัญหาของขยะ จากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกเทศบาล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการจัดการขยะ ดังนี้

ปัญหาขยะในตำบลสารภี ในอดีตไม่มีการจัดเก็บ ไม่ทราบขยะที่เกิดขึ้นและขยะกระจายไปสถานที่ใดบ้าง แต่ก็มีพยายามจากหน่วยงานรัฐที่จะเข้าไปจัดการปัญหาขยะ โดยได้มีการใช้รูปแบบในปัจจุบัน พบว่า ทำได้ยาก เนื่องจากการให้เอกชนมาจัดเก็บ จะต้องมีการจ่ายค่าขยะให้ ซึ่งวิธีจ่ายค่าขยะถือเป็นการจำกัดปริมาณขยะไปในตัว แต่มีความเข้าใจผิดว่าเทศบาลมีหน้าที่จัดเก็บขยะเท่านั้น ไม่สามารถจ่ายค่าขยะได้ ทำให้เทศบาลได้รับผลกระทบ แต่ก็เปลี่ยนวิธีไปเป็นการเก็บค่าธรรมเนียม (เช่น เก็บเป็นรายหลังคาเรือนละ ๑๕๐ บาทต่อเดือน) ทำให้ชาวบ้านกลับทิ้งขยะมากขึ้น เพราะคิดว่าเสียค่าธรรมเนียมไปแล้ว จะทิ้งขยะในปริมาณเท่าใดก็ได้ อีกทั้งในแต่ละหลังคาเรือนไม่มีการคัดแยกประเภทของขยะก่อนนำไปใส่ในถุงขยะ

เทศบาลสารภีจึงมีโครงการให้ทุนกับทางกลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ให้ดูแลโครงการและจ่ายค่าขยะ ได้เงินมาก็นำกลับมาบริหารกลุ่ม เพื่อให้สามารถนำกำไรจากกิจกรรมนี้ไปทำโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน กำไรที่ได้สามารถนำมาใช้หมุนเวียนซื้อถุงขยะมาจ่ายต่อไป สำหรับรูปแบบการจัดการขยะของเทศบาลตำบลสารภี เป็นการรับเหมากำจัดขยะโดยเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ เอกชนที่เป็นผู้รับเหมามีเพียงบริษัทเดียว โดยมีพื้นที่บ่อขยะอยู่ที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ แม้บริษัทที่รับเหมาของท้องถิ่นต่างๆ มีอยู่หลายบริษัท แต่ทุกบริษัทจะนำไปทิ้งที่ผู้รับเหมาบริษัทนี้ เทศบาลสารภีเริ่มแรกจัดเก็บขยะที่ราคาประมาณ ๖๙,๐๐๐ บาท หลังจากนั้นบริษัทปรับขึ้นราคาขึ้นมาประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน โดยปรับราคาขึ้นทั้งจังหวัด ปัจจุบันค่า

จัดเก็บและกำจัดขยะถูกปรับขึ้นมาโดยประมาณ ๑๘๐,๐๐๐ บาท การขึ้นราคาของบริษัทเป็นขึ้นแบบการผูกขาด คือ สามารถกำหนดราคาได้เอง แต่ราชการต้องมีการกำหนดราคากลาง แต่เมื่อมีการขึ้นราคา เทศบาลฯ จึงกำหนดให้ใช้วิธีชั่งปริมาณขยะ แต่วิธีการการชั่งปริมาณขยะในปัจจุบันยังไม่ใช่เป็นการชั่ง เพื่อให้ได้ปริมาณขยะที่แท้จริง โดยให้ชั่งแล้วให้ได้ปริมาณขยะที่เหมาะสมกับค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บขยะ จำนวน ๑๘๐,๐๐๐ บาท แต่สิ่งที่เทศบาลมั่นใจว่าจะไม่ขาดทุน คือ การเปรียบเทียบกับท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงว่ามีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและกำจัดขยะรายเดือนอยู่ที่ประมาณเท่าใด เช่น เทศบาลยางน่องอยู่ที่ประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน เทศบาลหนองผึ้งอยู่ที่ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐-๔๐๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน เทศบาลท่าวังตาลอยู่ที่ประมาณ ๓๘๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน เมื่อเปรียบเทียบตัวเลขออกมาแล้วก็คิดว่าทางเทศบาลสารภีเองอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งเน้นย้ำว่าตัวเลขที่จะได้จากเทศบาลอาจจะไม่ใช่ตัวเลขที่แท้จริง

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนและสำรวจสภาพปัญหาของขยะ โดยการประชุมกลุ่มกับผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกเทศบาล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ ๔ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการจัดการขยะใน ๓ ประเด็นดังนี้

๑) ขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนมีทั้งหมด ๔ ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตราย ซึ่งขยะที่พบมากที่สุด คือ ขยะพลาสติก เช่น ถุงพลาสติก ขวดพลาสติก คิดเป็นร้อยละ ๕๖ ขยะที่เป็นเศษใบไม้ เศษกิ่งไม้ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๓๖ และขวดแก้ว เศษกระดาษ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๑๖ ตามลำดับ แสดงดังตาราง

ประเภทขยะ	จำนวน	ร้อยละ
ถุงพลาสติกและขวดพลาสติก	๕๖	๓๙
ใบไม้	๓๖	๒๕
ขวดแก้ว	๑๖	๑๑
กระดาษ	๑๖	๗
เศษอาหาร	๑๐	๗
บรรจุภัณฑ์ขยะอันตราย	๑๐	๖
กระป๋อง	๙	๓
เศษผ้า	๔	๑.๕
ยางรถ	๒	๐.๕
รวม	๑๕๙	๑๐๐

๒) ผลกระทบของปัญหาขยะต่อชุมชน แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน ดังนี้

๒.๑ ผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน ได้แก่ อันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ เช่น โรคหอบหืด โรคภูมิแพ้ โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ และผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน เป็นต้น

๒.๒ ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน ได้แก่ เกิดปัญหาภาวะโลกร้อน เกิดแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคในแหล่งน้ำของชุมชน เกิดปัญหาน้ำเสียจากการทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ เกิดปัญหาหมอกควัน และฝุ่นละอองในพื้นที่ เป็นต้น

๓) วิธีการจัดการขยะของชุมชนในปัจจุบัน ได้แก่

- ชาวบ้านนำขยะประเภทพลาสติก โฟม มาใส่ถุงดำตามแนวทางการจัดการของเทศบาล
- ชาวบ้านมีการคัดแยกขยะเปียก และขยะแห้งออกจากกัน
- การนำขวดแก้ว เศษกระดาษ พลาสติก กระจบอง ไปขาย
- ชาวบ้านนำไปไม้แห้ง เศษอาหาร ขี้เลื่อย มาทำปุ๋ยหมัก
- การนำขยะบางประเภทมารีไซเคิล

ภายหลังจากได้ข้อมูลด้านบริบทและสภาพปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่แล้วจึงมีการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เบื้องต้นมาสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลขยะ การจัดการขยะจากกลุ่มตัวอย่าง อย่างละเอียด ทั้งนี้ในการดำเนินการอยู่ระหว่างการสำรวจข้อมูลเพื่อนำมากำหนดรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสมกับพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและการหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอย

จากผลการศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลสารภี พบว่าขยะที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีมาจากครัวเรือนแต่ละหลัง ซึ่งเกิดจากการประกอบอาชีพและการใช้ในชีวิตรประจำวัน แบ่งเป็นขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้หรือย่อยสลายได้ยาก เช่น ถุงพลาสติก ขวดพลาสติก กระจบองอะลูมิเนียม เป็นต้น และขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร ใบไม้ เศษผักผลไม้ เป็นต้น ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่จัดการขยะมูลฝอยด้วยตนเอง โดยการเก็บรวบรวมขยะแล้วทิ้งในถังรองรับและถุงที่เทศบาลจัดเตรียมไว้ให้ และนำมาวางไว้หน้าบ้าน เพื่อให้เทศบาลมาทำการเก็บขน เพื่อนำไปให้บริษัทเอกชนจัดการขยะต่อไป ปัญหาที่สำคัญ คือ ประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย บางครัวเรือนเก็บขยะทุกประเภทใส่ถุงรวมและนำไปกำจัดโดยการเผาหรือการฝังกลบ ทำให้ขยะอินทรีย์และขยะทั่วไปที่มีค่าถูกกำจัดไปพร้อมกับขยะที่ไม่มีค่า อีกทั้งไม่สามารถก่อให้เกิดรายได้กับประชาชนและเทศบาลแต่อย่างใด และปริมาณขยะในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของชุมชน

การหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี คณะผู้วิจัยทำการสะท้อนข้อมูลแบบสอบถามที่ได้สำรวจจากชุมชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละหมู่บ้านมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการประชุม และใช้เทคนิคประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละด้าน คือ การเก็บรวบรวมและการคัดแยกมูลฝอย การเปลี่ยนแปลงสภาพและการนำกลับมาใช้ประโยชน์ และการกำจัดขยะมูลฝอย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๕.๑ แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเทศบาลตำบลสารภี ด้านการเก็บรวบรวมและการคัดแยกขยะมูลฝอย

ที่	สภาพปัญหา	การดำเนินงานของครัวเรือน	การดำเนินงานของเทศบาล
๑	การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง	-ควรให้ครัวเรือนทำการคัดแยกขยะมูลฝอยทุกประเภทก่อนทิ้ง ได้แก่ ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย -ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยตามความเหมาะสมของบริบท และการดำเนินชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ -ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาความสะอาดของชุมชน เพื่อมุ่งสู่ชุมชนปลอดถังขยะ	-จัดอบรมหรือให้ความรู้วิธีการเก็บรวบรวมและการคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภทที่ถูกสุขลักษณะให้กับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่แต่ละหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง -รณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์โครงการ ประกวดการคัดแยกขยะ การลดปริมาณขยะ การทำปุ๋ยหมักจากขยะชีวภาพ -ส่งเสริมโครงการหรือกิจกรรมการคัดแยกขยะของประชาชน
๒	ถังขยะบางจุดไม่มีฝาปิด	ควรใช้ถังขยะ หรือถุงดำที่ปิดมิดชิด เพื่อป้องกันสัตว์คุ้ยขยะ และกลิ่นเหม็นจากขยะ	-จัดหาฝาปิดภาชนะถังขยะให้ครบถ้วน -ควรทำความสะอาดถังรองรับขยะเป็นประจำ
๓	ถังขยะและถุงขยะมีไม่เพียงพอ	การร่วมกันลดปริมาณขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วม	จัดหาถังขยะที่ได้มาตรฐาน ถุงขยะให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
๔	ไม่มีถังขยะแบบแยกประเภท	การส่งเสริมการคัดแยกขยะแต่ละครัวเรือนอย่างมีส่วนร่วม	กำหนดจุดรวบรวมขยะมูลฝอยถังขยะแบบแยกประเภท และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง

ตารางที่ ๕.๒ แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเทศบาลตำบลสารภี ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพและการนำกลับมาใช้ประโยชน์

ที่	สภาพปัญหา	การดำเนินงานของครัวเรือน	การดำเนินงานของเทศบาล
๑	การแปลงสภาพและการนำกลับมาใช้ประโยชน์ของขยะมูลฝอยมีน้อย	คัดแยกขยะประเภทอินทรีย์ และขยะรีไซเคิล	- จัดหาสถานที่รองรับขยะมูลฝอยสำหรับการทำปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ - จัดหาสถานที่รับซื้อขยะรีไซเคิล และกระบวนการดำเนินการรับซื้อขยะรีไซเคิลจากประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม - การส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้จากการนำขยะมาใช้ประโยชน์หรือการคัดแยกขยะรีไซเคิล
๒	ประชาชนไม่ทราบวิธีการเปลี่ยนแปลงสภาพและการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์	การแปลงสภาพขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม	- การอบรมให้ความรู้ประชาชนในการทำผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้จากในครัวเรือน - การจัดกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อการใช้ประโยชน์และการเพิ่มรายได้ของประชาชนโดยความร่วมมือกับหน่วยงานราชการหรือสถานศึกษา

ตารางที่ ๕.๓ แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเทศบาลตำบลสารภี ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย

ที่	สภาพปัญหา	การดำเนินงานของครัวเรือน	การดำเนินงานของเทศบาล
๑	ประชาชนไม่ทราบวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างถูกสุขลักษณะ	- ควรกำจัดขยะมูลฝอยโดยการทำลายให้น้อยที่สุด - จัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะโดยผู้นำชุมชน - การจัดกิจกรรม เพื่อสร้างการมี	- การประชาสัมพันธ์วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างถูกสุขลักษณะให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง - สนับสนุน ให้คำแนะนำกับโครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนเสนอ

ที่	สภาพปัญหา	การดำเนินงานของครัวเรือน	การดำเนินงานของเทศบาล
		ส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย -การกำหนดคณะทำงานของชุมชนในการจัดโครงการหรือกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย -การสร้างความตระหนัก การมีจิตสำนึกการรักษาความสะอาด การลดปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละครัวเรือน	

จากตารางที่ ๕.๑ ถึง ๕.๓ สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาจัดการขยะมูลฝอยตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมและการคัดแยกขยะมูลฝอย

๑.๑ การดำเนินงานของครัวเรือน

- ก) ควรให้ครัวเรือนทำการคัดแยกขยะมูลฝอยทุกประเภทก่อนทิ้ง ได้แก่ ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย
- ข) ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยตามความเหมาะสมของบริบทและการดำเนินชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่
- ค) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาความสะอาดของชุมชน เพื่อมุ่งสู่ชุมชนปลอดถังขยะ
- ง) ควรใช้ถังขยะ หรือถุงดำที่ปิดมิดชิด เพื่อป้องกันสัตว์คุ้ยขยะ และกลิ่นเหม็นจากขยะ
- จ) การร่วมกันลดปริมาณขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วม เช่น
 - ๑) การใช้สินค้าชนิดเติม ได้แก่ สบู่อาบน้ำ น้ำยาล้างจาน ผงซักฟอก เป็นต้น เพื่อลดปริมาณขยะในแต่ละครัวเรือน อีกทั้งยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภค และบริโภคของแต่ละครัวเรือนอีกด้วย
 - ๒) การเลือกใช้ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก การใช้ใบตองแทนการใช้กล่องโฟมในการบรรจุอาหาร เป็นต้น
- ฉ) การส่งเสริมการคัดแยกขยะแต่ละครัวเรือนอย่างมีส่วนร่วม

๑.๒ การดำเนินงานของเทศบาล

- ก) จัดอบรมหรือให้ความรู้วิธีการเก็บรวบรวมและการคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภทที่ถูกสุขลักษณะให้กับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่แต่ละหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง
- ข) ณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์โครงการประกวดการคัดแยกขยะ การลดปริมาณขยะ การทำปุ๋ยหมักจากขยะชีวภาพ

- ค) ส่งเสริมโครงการหรือกิจกรรมการคัดแยกขยะของประชาชน
- ง) จัดหาฝักปิดภาชนะถังขยะให้ครบถ้วน
- จ) ควบคุมความสะอาดถังรองรับขยะเป็นประจำ
- ฉ) จัดหาถังขยะที่ได้มาตรฐาน ถังขยะให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
- ช) กำหนดจุดรวบรวมขยะมูลฝอย ถังขยะแบบแยกประเภท และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง

๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพและการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์

๒.๑ การดำเนินงานของครัวเรือน

- ก) คัดแยกขยะประเภทอินทรีย์ และขยะรีไซเคิล
- ข) การแปลงสภาพขยะแห้ง ขยะเปียก ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม เช่น
 - ๑) ขยะแห้ง จัดทำโครงการปุ๋ยหมัก การแปรรูปพลาสติกเพื่อนำไปจำหน่าย
 - ๒) ขยะเปียก จัดทำโครงการปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี การนำขยะเปียกไปทำเป็นอาหารสัตว์ หรือการใช้เศษอาหารที่เหลือไปทำเป็นแก๊สชีวภาพ เป็นต้น
 - ๓) ขยะรีไซเคิล ส่งเสริมให้มีจุดรับซื้อขยะรีไซเคิลในเขตเทศบาล รวมถึงการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ โดยประชาชนมีการนำขยะรีไซเคิลมาขายให้แก่ภาคธุรกิจเอกชน
 - ๔) ขยะอันตราย คัดแยกขยะอันตรายและทิ้งในพื้นที่ที่เทศบาลกำหนด

๒.๒ การดำเนินงานของเทศบาล

- ก) จัดหาสถานที่รองรับขยะมูลฝอยสำหรับการทำปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ
- ข) จัดหาสถานที่รับซื้อขยะรีไซเคิล และกระบวนการดำเนินการรับซื้อขยะรีไซเคิลจากประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม
 - ค) การส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้จากการนำขยะมาใช้ประโยชน์หรือการคัดแยกขยะรีไซเคิล
 - ง) การอบรมให้ความรู้ประชาชนในการทำผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้จากในครัวเรือน
 - จ) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อการใช้ประโยชน์และการเพิ่มรายได้ของประชาชนโดยความร่วมมือกับหน่วยงานราชการหรือสถานศึกษา

๓. ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย

๓.๑ การดำเนินงานของครัวเรือน

- ก) ควรกำจัดขยะมูลฝอยโดยการทำลายให้น้อยที่สุด
- ข) จัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะโดยผู้นำชุมชน
- ค) การจัดกิจกรรม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย
- ง) การกำหนดคณะทำงานของชุมชนในการจัดโครงการหรือกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

จ) การสร้างความตระหนัก การมีจิตสำนึกการรักษาความสะอาด การลดปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละครัวเรือน

๓.๒ การดำเนินงานของเทศบาล

ก) การประชาสัมพันธ์วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างถูกสุขลักษณะให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง เช่น

๑) กระบวนการทำปุ๋ยหมัก

๒) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เนื่องจากเป็นวิธีการกำจัดขยะที่ใช้ต้นทุนต่ำที่สุด แต่ต้องมีการจัดเตรียมพื้นที่ และตรวจสอบระดับน้ำใต้ดิน เป็นต้น

ข) สนับสนุน ให้คำแนะนำกับโครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนเสนอ

๕.๒ มาตรการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้นำเสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

- 1) ลดปริมาณการผลิตขยะที่ย่อยสลายได้ยาก
- 2) ทุกครัวเรือนต้องมีการคัดแยกขยะ แบ่งเป็น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย
- 3) เทศบาลต้องมีการเตรียมถังขยะแบบแยกประเภทให้มีจำนวนเพียงพอ และจัดวางตามจุดต่างๆ ให้ครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาลอย่างเหมาะสม
- 4) เทศบาลต้องสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดหลักสูตรการจัดการขยะร่วมกับเยาวชนในสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 5) ต้องมีการติดตามและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากชุมชนเทศบาล และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง

สถานะการดำเนินงานโครงการวิจัยในปัจจุบันและผลการดำเนินงานวิจัย (รายงาน ณ สิงหาคม ๒๕๖๐)

การรายงานผลการดำเนินการชุดโครงการย่อยทั้งหมด ๙ โครงการ ของโครงการหลักภายใต้ชุดโครงการ การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒) ในรอบระยะที่สอง เดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๙ – สิงหาคม ๒๕๖๐ ในรอบ๑๐ เดือน
ผลการดำเนินงานชุดโครงการย่อย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ลักษณะโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย	ชื่อนักวิจัย	งบประมาณ โครงการตามกรอบ แนวทางใหม่
๑	โครงการเดิมต่อเนื่องจากชุด โครงการระยะที่หนึ่ง	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑและการสร้าง ผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สัชฌ์เศรษฐี เรืองเดช สุวรรณ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ธีรพงษ์ พร้อมมูล ๓. อาจารย์ทิพวรรณ ธนชัย	๑๘๗,๕๐๐ บาท
๒	โครงการเดิมต่อเนื่องจากชุด โครงการระยะที่หนึ่ง	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของ ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัด เชียงใหม่ ระยะที่สอง	๑. อาจารย์ทัศนาศ พฤตการกิจ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์จำเริญ เชื้อนแก้ว ๓. อาจารย์เขมกร รุจนพันธุ์	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๓	โครงการเดิมต่อเนื่องจากชุด โครงการระยะที่หนึ่ง	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสาร สาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ (ระยะ ที่สอง)	๑. อาจารย์นิรุช บุญฤทธานนท์ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ประภากร สัมพันธ์สวาท ๓. อาจารย์ประพันธ์ อภิวงค์	๑๒๕,๐๐๐ บาท
๔	โครงการใหม่	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สำหรับการ จัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี เพื่อรองรับการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การ พัฒนาอย่างยั่งยืน	๑. อาจารย์จารุณี ภัทรวงค์ธนา (หัวหน้าโครงการ) ๒. ผศ.พงศ์กร จันทราช ๓. ดร.สุพัฒน์วรี ทิพย์เจริญ	๑๐๐,๐๐๐ บาท

๕	โครงการใหม่	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สืบพงษ์ พงษ์สวัสดิ์ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ศราวุธ พงษ์สิทธิ์ ๓. อาจารย์วิษณุสุตา ภูษณะวิวัฒน์	๘๗,๕๐๐ บาท
๖	โครงการใหม่	รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหารชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์ธัญญารัตน์ ลิ่นฤาษี (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์นุชจรี ศรีอุปโย ๓. อาจารย์ณิชา ทองจำรูญ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๗	โครงการใหม่	การจัดการความรู้ด้านการเกษตร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์นุชรินทร์ วงศ์จิต (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์พรนิภา จันทน์น้อย ๓. อาจารย์จิราภรณ์ พรหมทอง ๔. อาจารย์รังสินีย์ ชื่อเกียรติขจร	๑๐๐,๐๐๐ บาท
๘	โครงการใหม่	การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลสารภี	๑. อาจารย์ณัฐพล เนียมแก้ว (หัวหน้าโครงการ) ๒. ดร.นิทัศน์ บุญไพศาลสถิตย์	๑๕๐,๐๐๐ บาท
๙	โครงการใหม่	ยววิจัยประวัติศาสตร์สารภี	๑. รองศาสตราจารย์มานูญย์ สุคีตา (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ฐิติมา ญาณะวงษา ๓. อาจารย์นวพร ชลารักษ์	๑๐๐,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินงานชุดโครงการย่อย

ผลการดำเนินงานของชุดโครงการวิจัยย่อยทั้ง ๙ โครงการ เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบของแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งได้แก่ สังคมและวัฒนธรรม , เศรษฐกิจชุมชน, สิ่งแวดล้อม สามารถสรุปผลการดำเนินการในแต่ละด้านได้ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อโครงการวิจัย
มิติด้านเศรษฐกิจ	
๑	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
๒	รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหารชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
๓	การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลสารภี
มิติด้านสังคม	
๔	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ (ระยะที่สอง)
๕	ยุววิจัยประวัติศาสตร์สารภี
๖	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี เพื่อรองรับการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
๗	การจัดการความรู้ด้านการเกษตร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
มิติด้านสิ่งแวดล้อม	
๘	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่สอง
๙	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์องค์ความรู้ของผลงานวิจัยเชิงพื้นที่

โครงการวิจัย	การสรุปชุดข้อมูลหรือผลลัพธ์การวิจัยที่ได้	การสังเคราะห์องค์ความรู้จากข้อมูลที่ได้
มิติด้านเศรษฐกิจ		
การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชนในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ทุนชุมชนในพื้นที่ที่สามารถสร้างจุดเด่นให้แก่ตำบลสารภีได้แก่ ศาลเจ้าแดนเมือง และผลิตภัณฑ์บายศรี การพัฒนาศักยภาพทุนชุมชนมีวิธีการดำเนินการจำแนกตามประเภทของทุนชุมชนดังนี้ ๑.ทุนประเภทวัฒนธรรมฯ มีการสำรวจสภาพปัญหาจากการใช้เครื่องมือ SWOT และแบบสอบถามโดยกำหนด Stakeholder ให้ชัดเจนทั้งกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารจัดการและประชาชนทั่วไป และนำผลที่ได้มาทำการเปรียบเทียบพร้อมออกแบบแนวทางการแก้ไขโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ๒.ทุนผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา มุ่งเน้นการวิเคราะห์ตนเองผ่านเครื่องมือ Business Model lean Canvas และออกแบบกระบวนการแก้ปัญหาจากการวิเคราะห์ Model ธุรกิจ ผู้ประกอบการชุมชนในพื้นที่ควรได้รับการพัฒนาในทักษะด้านการวิเคราะห์และเครื่องมือในการวิเคราะห์ทางธุรกิจ เพื่อกำหนดจุดเด่นและปัญหา เพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ไขและสื่อสาร รวมไปถึงการพัฒนาในด้านทักษะการออกแบบเรื่องราวเพื่อสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ในพื้นที่	สำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ในทางวิชาการที่ได้จากการดำเนินการโครงการคือ เกิดองค์ความรู้ในเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณี โดยพบว่า กระบวนการทางการตลาดไม่ได้ตอบสนองกลยุทธ์ในการดำเนินการได้ทั้งหมด โดยเฉพาะ องค์ความรู้ในเรื่อง Value Chain ของธุรกิจ ซึ่งพบว่ามี Stakeholder ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในการประกอบธุรกิจโดยทั่วไป อาทิ พระสงฆ์ รวมไปถึงองค์ความรู้ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งมีการออกแบบผ่านการวิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้าก่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายที่มีช่วงชีวิตผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของข้อค้นพบกับปัญหาการวิจัยนั้นพบว่า ผลการดำเนินการสามารถตอบปัญหาในส่วนของวัตถุประสงค์การวิจัยครบทุกประเด็นทั้งในส่วนของการค้นหาทุนชุมชน และการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในพื้นที่

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหารชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	การแปรรูปอาหารจากภูมิปัญญา มีการแปรรูปอาหารหลายประเภทในชุมชนตำบลสารภี เช่น การทำน้ำพริกตาแดง การทำไข่เค็ม การดองผัก หรือทำสบู่จากฟักข้าว ตลาดมีความต้องการมาก สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าได้ง่าย แต่ผลิตไม่ทันต่อความต้องการเพราะใช้เวลาในการแปรรูปนาน และรสชาติของอาหารแปรรูปยังไม่คงที่ บางครั้งวัตถุดิบประกอบมีราคาแพง ผู้ประกอบการไม่มีความรู้ด้านการจัดจำหน่ายทาง Social หรือการสร้างบรรจุภัณฑ์ หรือพัฒนา Logo บริบททั่วไปของผู้ประกอบการอาหารชุมชน มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถในการจำหน่าย การผลิต การพัฒนาการผลิตและแปรรูป แต่เนื่องจากความต้องการของตลาดอาหารชุมชนมีเพิ่มสูงขึ้นทำให้ผู้ประกอบการอาหารชุมชนไม่สามารถผลิตได้เพียงพอ รวมถึงความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจำหน่ายและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยังไม่มีความคิดสร้างสรรค์อย่างน้อยแต่มีความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้เป็นผู้ประกอบการที่ยั่งยืนต่อไป ๑. ด้านภูมิศาสตร์ มีพื้นที่ในการผลิตอาหารและระบบชลประทานในชุมชนอย่างเพียงพอ ๒. ด้านหน่วยงานที่ให้ความรู้ มีหน่วยงานจากสำนักงานเทศบาลสารภีมาให้ความรู้ทางด้านการเกษตรอินทรีย์และความรู้ด้านการแปรรูปอาหารอย่างสม่ำเสมอ ๓. ด้านความต้องการของตลาด ตลาดมีความต้องการสินค้าอาหารชุมชนเพิ่มขึ้นและมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้น	๑ ประกอบการด้านอาหารชุมชนเป็นผู้มีความรู้ทางด้านการเพาะปลูกผลิต แปรรูปอาหารแต่ยังต้องการคุณลักษณะทางการประกอบการยุค ๔.๐ การเปลี่ยนแปลงทางการตลาดดิจิทัล การใช้สื่อเทคโนโลยี การพัฒนาด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม การแก้ไขปัญหาผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดด้วยการรวมกลุ่มและพัฒนาศักยภาพทุกๆด้านอย่างสม่ำเสมอ ๒. ผู้ประกอบการประเมินศักยภาพตนเองในการประกอบการโดยใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องและสามารถนำผลการประเมินศักยภาพมาปรับเปลี่ยนในการทำธุรกิจได้ ๓. ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการอาหารชุมชน ตำบลสารภี มีศักยภาพมีศักยภาพด้านความสามารถในการสื่อสาร เป็นผู้มีความคุณธรรม จริยธรรมและศักยภาพด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพ ๔. ศักยภาพด้านที่ผู้ประกอบการมีน้อยคือศักยภาพด้านการจัดทำแผนธุรกิจ และศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ๕.ผู้ประกอบการอาหารชุมชน เห็นความสำคัญและมีความต้องการพัฒนาศักยภาพด้าน ๑) การจัดทำแผนธุรกิจ ๒) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ๓) การจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการ
---	--	--

	๔. ด้านศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ มีความรู้พื้นฐานในการผลิตและแปรรูปสินค้าในระดับดี แต่ยังขาดความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่ายังมีความชำนาญน้อย จากข้อมูลทำให้เกิดข้อเสนอว่าหากต้องการที่จะก้าวไปเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการผลิตและจำหน่ายสินค้าอาหารชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและพัฒนาชุมชนให้มีความมั่นคงทางอาหาร เห็นควรว่าต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันผลิตหรือแปรรูปสินค้าอาหารชุมชน โดยที่ประชุมได้นำเสนอสินค้าที่ต้องการผลิตและแปรรูปจำนวน ๒ ชนิด คือ หนมเห็ดนางฟ้า และ แซมพูสมุนไพรจากผักข้าวและลูกประคำดีควาย	
การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลสารภี	ผลการศึกษาแสดงว่า องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี มีดังต่อไปนี้ ๑) ด้านจุดดึงดูดการท่องเที่ยว (Attractions) จุดดึงดูดที่สำคัญได้แก่ถนนสายต้นยาง ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น สามารถบอกความเป็นพื้นที่สารภีได้ นอกจากนี้ยังมีสวนลำไย และแปลงเกษตรต่างๆที่สามารถนำมาประยุกต์เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรใกล้เคียงได้ ๒) ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ๓) ศักยภาพด้านการเข้าถึงนับว่าอยู่ในระดับดี มีถนนลาดยางและคอนกรีตเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ ๔) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ระบบการสื่อสาร โรงพยาบาล	ผลสำรวจเบื้องต้นพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าไปเรียนรู้ประสบการณ์ท้องถิ่น (local experience) ที่เป็นของแท้ดั้งเดิม อยากสัมผัสพูดคุยกับคนท้องถิ่นมากๆที่สุด โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีพฤติกรรมเที่ยวเอง เช่ารถเอง ค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และไปตามเส้นทางที่มีผู้แนะนำไว้ เป็นกลุ่มวัยทำงานช่วงอายุ ๒๕-๔๐ ปี เป็นส่วนใหญ่ มีเวลาเดินทางท่องเที่ยว ๑-๓ วันมากที่สุด หากมีการดำเนินการเรื่องการพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนกิ่งเมือง มีปัญหาสำคัญเมื่อต้องการเก็บข้อมูลกับคนในพื้นที่ต้องปรับระยะเวลาการเก็บข้อมูลอย่างมากเนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลจะประกอบอาชีพนอกพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ และการเข้ามาอาศัยอยู่ของคนต่างถิ่น ทำให้ขาดข้อมูลเชิงลึก หากต้องการข้อมูลบางอย่างอาจต้องอาศัยข้อมูลจากหน่วยงานในท้องถิ่น ทำให้ยังไม่เห็นภาพตัวคนที่จะเข้ามาทำงาน

	ร้านค้า อยู่ในระดับมีความพร้อมดีมากเนื่องจากเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้เมือง ๕) ด้านความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ยังเป็นจุดด้อยสำคัญเนื่องจากกิจกรรมยังไม่หลากหลาย มีเพียงการเข้าไปเรียนรู้ภูมิปัญญาในพื้นที่เท่านั้น ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นที่ยังรอการพัฒนาต่อไป ๖) ด้านที่พัก (Accommodation) เนื่องจากพื้นที่อยู่ใกล้เมือง ด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่มีศักยภาพในระดับดีมาก สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้หลากหลายกลุ่ม อย่างไรก็ตามโครงการวิจัยนี้ยังอยู่ในขั้นสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น	พัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างแท้จริง ข้อมูลที่หน่วยงานให้มา กับสภาพที่แท้จริงยังมีความขัดแย้งกันพอสมควร นักวิจัยอาจต้องใช้เวลาในพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อสังเกตสถานการณ์ต่างๆ ด้านนักท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของตลาดเป็นตลาดนักท่องเที่ยวจีนมากขึ้น และนักท่องเที่ยวในประเทศเองก็เริ่มมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การทำการวิจัยด้านนักท่องเที่ยวอาจต้องมีการปรับตามความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย
มิติด้านสังคม		
การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ (ระยะที่สอง)	การศึกษาปัจจัยด้านทุนชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการก่อตัวของกลุ่มประชาสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในตำบลสารภี ได้แก่ ปัจจัยด้านทุนทางสังคม ปัจจัยด้านสถานการณ์ และ ปัจจัยด้านบุคคล ขณะที่ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่ ได้แก่ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยโครงสร้างทางสังคมและปัจจัยด้านการจัดการ ขณะที่เครื่องมือการสื่อสารสาธารณะที่เหมาะสมกับชุมชนซึ่งได้รับการสรุปจากเวทีชุมชน พบว่า สื่อกระจายเสียงชุมชนหรือระบบเสียงตามสายของหมู่บ้าน เป็นเครื่องมือการสื่อสารที่เข้าถึง	ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม เป็นการดำเนินการในระยะที่สอง ซึ่งต่อเนื่องจากโครงการระยะที่หนึ่ง ซึ่งในสองระยะได้แบ่งการทำงานออกเป็น ระยะที่ ๑ ดำเนินการใน ระยะที่หนึ่ง: ขั้นตอนก่อนเตรียมการ คือ การเตรียมบุคลากร ทีมวิจัย ความร่วมมือในพื้นที่ การค้นคว้าวรรณกรรม และแผนการดำเนินการวิจัยเบื้องต้น ระยะที่สอง:ระยะเตรียมการ ได้แก่ การประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับพื้นที่วิจัย/แกนนำ การหาแนวร่วมในการดำเนินการ การศึกษาบริบทชุมชน โครงสร้างทางสังคมของพื้นที่ ส่วนในระยะที่๒ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนต่อเนื่องได้ดำเนินการต่อเนื่องใน ระยะที่สาม: ระยะปฏิบัติการ คือ การสำรวจเครื่องมือการสื่อสาร

	และมีประสิทธิภาพมากที่สุด จากสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในชุมชนที่พบ สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาการขาดจิตสาธารณะและขาดความร่วมมือในพื้นที่ภาวะปัจเจกบุคคลของชุมชนเมืองกึ่งชนบท และจากการจัดเวทีชุมชนการวิเคราะห์และระดมสมองของกลุ่มอาสาสมัครตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มีข้อสังเกตที่น่าสนใจหลายประการ ประการที่หนึ่ง เขตพื้นที่ของหมู่บ้านมีผลต่อการมีส่วนร่วมต่องานระดับตำบลมาก จะเห็นได้จากตัวแทนหมู่ ๑ และหมู่ ๒ มักขาดการประชุมระดับตำบล เหตุผลบางส่วนเนื่องจากความใกล้ชิดของพื้นที่กับเทศบาลยางน่อง เมื่อมีการจัดการงบประมาณหรือการประชุมใดๆ ทางหมู่ ๑ และหมู่ ๒ จึงมักขาดการประชุมอยู่เป็นประจำ ในการดำเนินการระยะปฏิบัติการได้มีการจัดเวทีชุมชน แบ่งเป็นระดับกลุ่มความร่วมมือ ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และ ลักษณะโครงการเฉพาะ และลักษณะโครงการบูรณาการ เกิดเวทีการมีส่วนร่วมทั้งขนาดเล็ก (เวที ๑๕-๓๐ คน) และขนาดใหญ่ (เวที ๗๐-๑๒๐ คน) จำนวน ๑๒ ครั้ง โดยใช้ความร่วมมือขับเคลื่อนแผนหรือโครงการด้วยเทคนิคการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย ซึ่งมีการวิเคราะห์จากรูปแบบงาน เป้าประสงค์ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม กระบวนการมีส่วนร่วมที่สามารถถึงความร่วมมือและความคิดเห็นในเวทีได้ ในการดำเนินการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมกับเทศบาลตำบลสารภี ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำงานพัฒนาครอบคลุมใน ๑๐ หมู่บ้าน	สาธารณะ การจัดเวทีที่ใช้เครื่องมือและกระบวนการมีส่วนร่วม การประชุมร่วมกับผู้บริหารชุมชนและตำบล และการนำรูปแบบที่บูรณาการพันธกิจที่ร่วมกันกำหนดไปทดลองปฏิบัติการในชุมชน ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ ๑) กิจกรรมสัมพันธ์ที่เกิดจากการบูรณาการงานในชุดโครงการวิจัย ๒) กิจกรรมใหม่ที่เกิดจากการบูรณาการงานและปัญหาในพื้นที่ <i>ระยะที่สี่: ระยะสรุปและประเมินผล</i> คือ การจัดเวทีสรุปทบทวนและนำเสนอผลการทดลอง การจัดเวทีขยายผลและเผยแพร่ การแสวงหาความร่วมมือรูปแบบใหม่ในแง่กลุ่มตัวแทนฯ จากผลการดำเนินการโครงการฯ ในปัจจุบันอยู่ในช่วงระยะที่สาม: ระยะปฏิบัติการ ซึ่งได้มีการพัฒนาแนวทางการพัฒนาชุมชนและพื้นที่ด้วยการมีส่วนร่วมจากเครื่องมือการศึกษาชุมชนและพัฒนาชุมชนด้วย PAR สิ่งสำคัญที่พบคือ ความร่วมมือใหม่ในลักษณะการบริหารควบคู่กับการวิจัยทำให้เกิดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น กรอบแนวคิดการทำงาน โครงการวิจัยสามารถนำมาควบรวมกับโครงการพัฒนาพื้นที่ได้ และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคีหลักในพื้นที่ระหว่างมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เทศบาลตำบลสารภี ตลอดระยะเวลาการดำเนินการตลอด ๒ ปีได้มีการร่วมดำเนินการในงานพัฒนาพื้นที่ในหลากหลายรูปแบบทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุ งานพัฒนาแผนท้องถิ่น งานพัฒนาบุคลากร รวมไปถึงการจัดกระบวนการในการพัฒนาโครงการต่างๆในพื้นที่ร่วมกับกลุ่มประชาคมต่างๆ ซึ่งการดำเนินการระหว่างภาคีความร่วมมือผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในเวทีชุมชน ทำให้เกิดความร่วมมืออยู่ ๓ ระดับ คือ ๑) ระดับตำบล ๒) ระดับหมู่บ้าน ๓) ระดับกลุ่มประชาคม ซึ่งเป็นการ
--	--	--

	และได้มีส่วนร่วมับโครงการวิจัยตั้งแต่ต้น โดยมีการประสานงานร่วมกับผู้นำทางการ และการเอื้อเฟื้อสถานที่ของเทศบาล และการทดลองเวทีชุมชนในพื้นที่การศึกษา เช่น ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง วัดปากทอง โรงเรียนผู้สูงอายุสาหร่าย เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เกิดการพัฒนาในลักษณะองค์กรรวมมากขึ้น มีผู้แทนจากเทศบาลและพื้นที่เข้าร่วมรับรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการโดยตลอด ซึ่งจากจุดเริ่มต้นของการทำงานเป็นการเคลื่อนที่จากระดับตำบลตำบล(โครงการจากแผนงบประมาณระดับตำบล) ไปสู่ระดับหมู่บ้าน (หมู่ ๖ และหมู่๙) และระดับกลุ่ม (กลุ่มสตรีแม่บ้านตำบลสารภี)	ใช้กลไกความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการระหว่าง ทวิภาคีระหว่างสถาบัน คือ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและเทศบาลตำบลสารภี ทำให้มีการนำไปสู่การใช้งานวิจัยนำไปสู่การแก้ไขปัญหาพื้นที่ในโครงการต่อยอดอื่นๆ อาทิเช่น งานพัฒนาระบบแผน เป็นต้น
ยุววิจัยประวัติศาสตร์สารภี	จากกระบวนการวิจัยทำให้เกิดรวบรวมองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับถนนต้นยางสารภี ดังนี้ ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน หลังการลงนามในสนธิสัญญาเชียงใหม่ (The Treaty of Chiangmai)พศ.๒๔๑๖ รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯให้พระนเรนทรราชเสนี (พุ่ม ศรีไชยยันต์)ขึ้นมาเป็นข้าหลวงสามหัวเมืองประจำที่เชียงใหม่เพื่อดูแล ๓ เมืองคือเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน ต่อมา พศ.๒๔๒๗-๒๔๒๘ โปรดเกล้าฯให้พระเจ้านองยาเธอกรมหมื่นพิชิตปรีชากรเป็นข้าหลวงพิเศษขึ้นมาวางรากฐานการปฏิรูปการปกครองในดินแดนล้านนา ใน พศ.๒๔๓๖ โปรดเกล้าฯให้จัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลในล้านนาเรียกว่ามณฑลลาวเฉียง โปรดเกล้าฯให้พระยาทรงสุรเดช (อ้น บุนนาค)ดำรงตำแหน่งข้าหลวงใหญ่มณฑลลาวเฉียง (พศ.๒๔๓๖-๒๔๔๒)ในช่วง	๑) การทำความเข้าใจในเรื่องการวิจัยหรือการวิจัยประวัติศาสตร์เป็นปัญหาตั้งแต่ช่วงแรกของการทำโครงการ ครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกลัวว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องยากสำหรับครูในโรงเรียน ดังนั้นการขอความร่วมมือให้ทำวิจัยจึงไม่ใช่เรื่องที่ครูอยากจะทำ ประกอบกับการทำวิจัยในโครงการนี้จะต้องทำเป็นงานวิจัยทางประวัติศาสตร์และจะต้องทำร่วมกับนักเรียนทำให้ครูส่วนใหญ่วิตกกังวล และด้วยระยะเวลาที่จำกัดทำให้ทั้งครูและนักเรียนมีความรู้สึกลัววิตกกังวลต่อการจัดสรรเวลาในการทำวิจัย ๒) โครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์สารภีไม่ได้เน้นการทำงานลักษณะเชิงปริมาณ เช่น จัดประชุมกี่ครั้งสัมมนากี่ครั้ง ลงพื้นที่กี่ครั้ง แต่มุ่งเน้นการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงความคิดในเรื่องการแสวงหาความรู้และความสามารถของครูและนักเรียนตลอดจนนักศึกษาและนักวิจัย ในการทำงานวิจัยประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของตนเองร่วมกับคนในชุมชน และสร้างความความทรงจำร่วมกันของคนใน

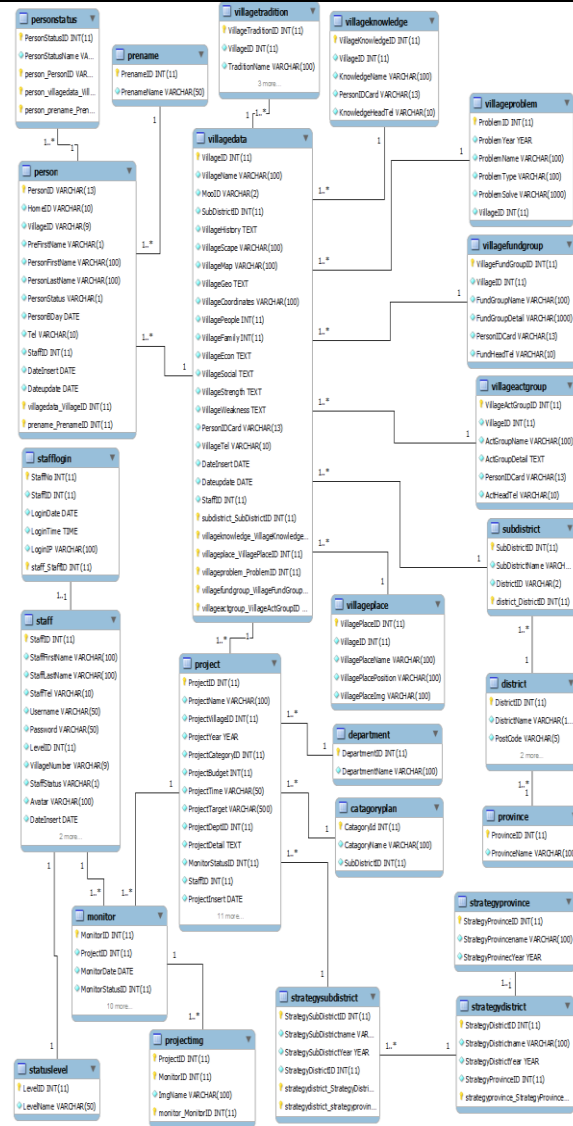
	นี้ ตั้งแต่ พศ.๒๔๓๘ พระยาทรงสุรเดช (อิน บุนนาค) ให้ตัดถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนจากเชิงขัวเหล็กเลียบบแนว “ปิงห่าง” ที่วัดกู่ขาว ไปถึงลำพูนพศ.๒๔๔๒ รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อ “มณฑลลาวเฉียง” เป็น “มณฑลพายัพ” ให้พระยานริศรราชกิจ (สาย โชติกเสถียร) เป็นข้าหลวงเทศาภิบาลและโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสหเทพ(เส็ง วิริยศิริ) ขึ้นมาจัดราชการในเชียงใหม่ ครั้งนั้นมีการประชุมเรื่องการปรับปรุงถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน มีรายละเอียดดังนี้ ศาสตราจารย์เดวิด จี คอลลินส์ (Rev.David G Collins) ครูใหญ่โรงเรียนชายวังสิงห์คำ(Chiang Mai Boys’ School) กล่าวในที่ประชุมว่าได้ข่าวว่าชาวเมืองลำพูนได้ตกลงกันว่าจะปฏิเสธตลอดถนนลำพูน-เชียงใหม่ เขาเห็นว่าถนนสายนี้ดีอยู่แล้ว ถ้าปฏิเสธจะทำให้ถนนเสีย ที่ประชุมเห็นด้วยว่ายังไม่ควรปฏิเสธ แต่ควรมีการซ่อมแซมถนนให้ดีขึ้นพระยาศรีสหเทพ(เส็ง วิริยศิริ) ประธานในที่ประชุมขอให้ที่ประชุมแจ้งว่าควรซ่อมแซมตรงไหน และบางส่วนอาจทดลองเอาอิฐปูเพื่อได้ทราบว่ายี่จะทนน้ำฝนได้อย่างไรมีสเตอร์เกรกรายงานต่อที่ประชุมว่าบนถนนสายนี้ บางส่วนมีชาวบ้านทำนาบนถนน ศาสตราจารย์ ดร.วิลเลียม แฮร์ริส (Rev.Dr.William Harris) (พศ.๒๔๑๓-๒๕๐๕) (ต่อมาเป็นครูใหญ่โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย) รายงานเสริมมีสเตอร์เกรกว่าเพราะเหตุที่มีการทำนาบนถนน มีกรณีขัดแย้งกัน ฝ่ายเดินผ่านต้องจ่ายเงิน ๑๕ รูเปียเพื่อ เป็นค่าทำขวัญที่ดินตัดที่นาพระยาศรีสหเทพ(เส็ง วิริยศิริ)ประธานที่ประชุมเห็นว่าต่อไปห้ามมิให้ราษฎรทำนาบนถนนใหญ่ ต้องเปิดทางให้เดินให้กว้าง ๖ ฟิต เสมอ	ชุมชน ๓) การศึกษาโครงการว่าวิชาประวัติศาสตร์สารภีได้ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่สลับซับซ้อนของชุมชนที่มีปฏิสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอกจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละชุมชนนั้นไม่ได้เป็นไปในลักษณะเดียวกันและไม่ได้เกิดในช่วงเวลาเดียวกันเมื่อมองภาพชุมชนที่ได้จากงานวิจัยจะพบว่าประวัติศาสตร์ความเปลี่ยนแปลงของแต่ละชุมชนมีความแตกต่าง แต่ละก็มีลักษณะร่วมบางประการพอที่จะจัดกลุ่มได้และสามารถที่จะมองเห็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ๔) ด้วยความแตกต่างของกลุ่มชุมชนทำให้เกิดการแบ่งเวลาและความเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นเป็นเวลาของชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากการศึกษาในโครงการนี้ไม่ได้มีมุ่งเน้นที่จะเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับประวัติศาสตร์ชาติ ดังนั้นการกำหนดยุคสมัยและความเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นบางส่วนจึงไม่ได้อิงกับยุคสมัยของความเป็นเปลี่ยนแปลงในประวัติศาสตร์ชาติ ๕) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนและครูได้ลงพื้นที่และเรียนรู้ ศึกษาประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและเรียนรู้ได้รวดเร็ว ทั้งนี้ควรมีการเชื่อมโยงหรือต่อยอดความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่เป็นรูปธรรม ปัจจัยความสำเร็จของการวิจัย คือการสร้างเครือข่ายและความเข้าใจอันดีที่จะนำไปสู่ความร่วมมือกันของนักวิจัยภายในโครงการด้วยกันและกับนักวิจัยโครงการอื่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องมีการระดมความ
--	--	---

	ทั้งนี้ห้ามเฉพาะถนนสายใหญ่ ถ้าเป็นทางเดินเล็กๆ ไม่ห้าม ช่วงพระยาสุรสีห์วิศิษฐศักดิ์ (เขย กัลยาณมิตร)เป็นข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลพายัพ (พศ.๒๔๔๕-๒๔๕๘)มีเหตุการณ์เกี่ยวกับถนนสายนี้อย่างน้อย ๒ เรื่องคือ (๑)การเสด็จขึ้นเมืองเหนือของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมารไปปลายปี พศ.๒๔๔๘ ทรงบันทึกไว้ในบันทึกประจำวันและ ลิลิตพายัพว่า ในวันจันทร์ที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๔๘เดินทางโดยรถม้าจากเชียงใหม่ไปลำพูนพักม้าที่แขวงป่ายาง และที่บ้านอุโมงค์ (แขวงป่ายางต่อมาคืออำเภอสารภี) แสดงให้เห็นว่ามีต้นยางอยู่จำนวนหนึ่งแล้ว (๒) ปลายปี พ.ศ. ๒๔๕๓ โอกาส สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมารขึ้นครองราชย์เป็นรัชกาลที่ ๖ พระยาสุรสีห์วิศิษฐศักดิ์ (เขย กัลยาณมิตร)ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลพายัพ (พศ.๒๔๔๕-๒๔๕๘)ระดมชาวบ้านช่วยกันปลูกต้นยางนาตลอดสองข้างทางถนนสายเชียงใหม่ลำพูนจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปถึงเขตต่อแดนเมืองเชียงใหม่-เมืองลำพูนโดยทางเมืองลำพูนปลูกต้นขี้เหล็ก ๒ ข้างทางตลอดไปถึงเมืองลำพูนร่วม ๒ พันต้น โดยเว้นระยะห่างแต่ละต้นประมาณ ๑๐- ๒๐ วา ต่อมากรมทางหลวงได้พัฒนาเป็นทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๐๖ ระยะทางเชียงใหม่-ลำพูนยาว ๒๗.๒๕ กิโลเมตร ผ่านเขตปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามลำดับดังนี้ (๑)เทศบาลนครเชียงใหม่ (๒)เทศบาลตำบลหนองหอย (๓)เทศบาลตำบลหนองผึ้ง (๔)เทศบาลตำบลยาง	คิดเห็น การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมทีมวิจัยทุกคนเพื่อทำความเข้าใจวางแผนร่วมกัน ทั้งนี้หาก เจ้าหน้าที่เทศบาลและชุมชน ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน มีความเข้าใจและต้องการเรียนรู้เห็นความสำคัญของประวัติศาสตร์ชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้นักวิจัยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ทั้งนี้นักวิจัยควรลงพื้นที่ให้บ่อยครั้งมากขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องประสานงานกับหลายหน่วยงานและควรมีการทำความเข้าใจที่ชัดเจนในการดำเนินแต่ละกิจกรรมเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
--	--	--

	เนียง (๕)เทศบาลตำบลสารภี (๖)เทศบาลตำบลอุโมงค์ (๗) เทศบาลตำบลเหมืองง่า (๘)เทศบาลเมืองลำพูน ซึ่งในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีต้นยางตลอด ๒ ข้างทางได้มีการโอนภารกิจให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้ดูแลถนนสายต้นยางนี้ ตั้งแต่ประมาณ พ.ศ.๒๕๔๘ การดูแลต้นยางของส่วนราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นับตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๔๑ เป็นต้นมาส่วนราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แต่งตั้งคณะกรรมการและมีโครงการเพื่อดูแลต้นยาง ๒ ข้างทาง หลายชุดหลายโครงการ สถานการณ์ปัจจุบัน ต้นยางนาสองข้างถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนมีอายุ ๑๓๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘) และมีต้นยางนาทั้งสิ้นจำนวน ๙๗๗ ต้น (สำรวจในปีพ.ศ.๒๕๕๔)ซึ่งปัจจุบันนี้ (ปี พ.ศ.๒๕๕๘) มีต้นยางนาที่เหลืออยู่บางต้นอยู่ในสภาพทรุดโทรม ลำต้นหรือกิ่งเป็นโพรงผุ หรือเป็นแผลขนาดใหญ่สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการกระทำของมนุษย์เช่นการบดอัดถนนการเทซีเมนต์ล้อมรอบโคนต้น การทิ้งขยะและสารเคมีการเผาขยะบริเวณโคนต้นถูกเชื้อราและแมลงเข้าทำลาย ในขณะเดียวกันประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงและผู้ที่ใช้เส้นทางสัญจรไปมาก็ได้รับความเดือดร้อนจากต้นยางนาเหล่านี้ เช่นกิ่งหักหรือลำต้นโค่นทับบ้านเรือนหรือยานพาหนะทำให้ทรัพย์สินเสียหายหรือได้รับบาดเจ็บเสียชีวิตยานการค้าต้นยางนาจะบังพื้นที่หน้าร้านขวางทางเข้าออกหรือบดบังทัศนวิสัยแก่ผู้	
--	--	--

	ขับชียนพาหนะโดยเฉพาะทางแยกทางร่วมทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายซึ่งไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในทางลบต่อต้นยางนาบางคนต้องการให้ตัดต้นยางนาที่อยู่หน้าบ้านตนเองออกไปแต่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานราชการคนเหล่านั้นจึงทำให้ต้นยางนาตายโดยใส่สารพิษบริเวณโคนต้นหลังจากต้นยางนาตายทางการจึงตัดออกไปซึ่งปัญหาและความขัดแย้งเหล่านั้นนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ	
--	--	--

การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อ
การจัดการ สำหรับการจัดทำ
แผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบล
สารภี อำเภอสารภี เพื่อรองรับ
การบริหารจัดการชุมชนแบบมี
ส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ระบบฐานข้อมูลที่รองรับการจัดทำแผนชุมชน

สิ่งที่ได้รับจากกระบวนการในการลงพื้นที่ชุมชน พบว่า

- การเข้าถึงชุมชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน
- การแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ควรพิจารณาให้รอบคอบ
- นักวิจัยต้องใช้ไหวพริบในการแก้ไขสถานการณ์
- นักวิจัยต้องรู้จักวิธีการในการแชร์ประสบการณ์
- นักวิจัยควรมีเทคนิคในการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน ได้แสดงความคิดเห็นที่แท้จริงของตนเอง

การจัดการความรู้ด้านการเกษตร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่	องค์ความรู้ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการดำเนินการให้ความรู้โดย หน่วยงานของรัฐและยังขาดการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ ผ่าน ศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเป็นระบบการจัดการความรู้ในพื้นที่ ซึ่งจากการ สำรวจพบว่ามีศูนย์การเรียนรู้ทั้งสิ้น ๗ แห่ง ดังนี้ ๑. ศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ หมู่ ๖ ๒. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๖ ๓. แหล่งเรียนรู้ทางการออม เกี่ยวกับเงินออม ของชุมชน ๔. กลุ่มการเรียนรู้ด้านกลุ่มรังนก มีประธาน อสม. กลุ่ม ๑๐ เป็นประธานกลุ่ม ผลิตเครื่องใช้จักสาน จากรังนก ๕. แหล่งเรียนรู้ทางด้านปุยหมักของศูนย์วิสาหกิจ ชุมชน หมู่ที่ ๒ ของพ่อสงวน ๖. ศูนย์เรียนรู้ของ อสม.ตำบลสารภี ๗. แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๗ ภายใน ๗ ศูนย์นี้ องค์การที่เข้มแข็งที่สุดคือ กลุ่มรังนก ซึ่งดำเนินการโดยประธาน อสม.กลุ่ม ๑๐ แต่มีการขัดแย้งกัน ภายในกลุ่มเกี่ยวกับการเลือกตั้งประธานกลุ่ม จึงทำให้มีปัญหา เรื่องการทำงานกลุ่ม รองลงมาคือ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๖ กลุ่มอื่นที่เหลือเป็นเพียงการรวมกลุ่มแบบเฉพาะการ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ของชุมชน ทางคณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชน ตามหลักมิติความเข้มแข็งของ	จากกลุ่มผู้นำชุมชนผู้ใหญ่บ้านทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน เพื่อเลือกประเด็นการ เรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหาในชุมชนและตรงตามความ ต้องการของชุมชนมากที่สุด ผลการลงคะแนนเสียง พบว่าองค์ความรู้ด้าน เศรษฐกิจพอเพียงเป็นประเด็นที่ได้รับการลงคะแนนเสียงมากที่สุด โดย ทางกลุ่มของผู้นำให้เหตุผลว่า การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง สามารถช่วยแก้ปัญหาภายในชุมชนได้อย่างครอบคลุม เพราะโดยส่วนมากแล้วประชาชนในชุมชนมีพื้นฐานมาจากเกษตรกร ชุมชนยังให้ความสำคัญในการทำการเกษตรอยู่ และประชาชนในชุมชน ส่วนมากยังทำการเกษตรเป็นอาชีพเสริม เพื่อลดปัญหาการใช้สารเคมี การปลูกพืช ซึ่งจะเป็นผลทำให้คุณภาพสุขภาพของคนในชุมชนมีแนวโน้ม ที่ดีขึ้น พร้อมทั้งทางศูนย์ยังสามารถให้ความรู้และให้การสนับสนุนทาง การเกษตรให้กับคนในชุมชนได้ สามารถจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริม อาชีพให้กับผู้สูงอายุและคนในชุมชนที่สนใจได้
--	--	--

	ชุมชนเป็น ๔ ด้าน คือ ๑. มิติทางด้านเศรษฐกิจ ๒. มิติทางด้านสังคม ๓. มิติทางด้านวัฒนธรรม ๔. มิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คือ ผู้ใหญ่บ้านทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน หลังจากนั้นได้มีการร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหา และความต้องการของชุมชนร่วมกัน และได้ข้อสรุปว่า ควรมีกำหนดกรอบของกระบวนการจัดการความรู้ผ่านศูนย์การเรียนรู้เดิมในพื้นที่ใน ๔ องค์ความรู้คือ ๑.องค์ความรู้ด้านข้อมูลผู้สูงอายุ ๒.องค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ๓.องค์ความรู้ด้านการส่งเสริมศิลปาชีพ และ ๔.องค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เมื่อได้กรอบทั้ง ๔ ประเด็นแล้วจึงได้มีการลงคะแนนเสียง	
มิติด้านสิ่งแวดล้อม		
การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่สอง	๑. ลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนและสำรวจวิถีการจัดการขยะที่ชุมชนได้มีการปฏิบัติ ผลที่ได้รับคือ ได้ข้อมูลในเรื่องวิถีการจัดการขยะของชุมชน ๑.๑ การจัดการขยะในครัวเรือนของชุมชนใช้วิธีจัดเก็บขยะลงในถุงดำ ซึ่งมีตราเทศบาล โดยไม่มีการคัดแยกขยะ ๑.๒ เทศบาลดำเนินการจัดการขยะโดยจ้างเหมาบริษัทเอกชน ให้มาจัดเก็บ อาทิตย์ละ ๑ วัน เพื่อนำไปฝังกลบที่บ่อขยะ ๒. ร่วมทำเวทีประชาคมกับชุมชนเพื่อนำเสนอสภาพปัญหาขยะจากผลการวิจัยที่ผ่านมา และร่วมกับชุมชนกำหนดทางเลือก	๑. จากข้อมูลการสำรวจวิถีการจัดการขยะที่ได้มีการปฏิบัติพบว่า ในเขตพื้นที่ตำบลสารภีการจัดการกับขยะยังคงถูกกำหนดว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาลตำบลสารภีและแต่ละครัวเรือนเอง ชุมชนยังคงไม่ได้มีบทบาทมากนักในการที่จะบริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์ขึ้น ๒. การจัดเวทีประชาคมในแต่ละหมู่บ้านทั้งหมดของตำบลสารภีสมาชิกของชุมชนในแต่ละหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในเวทีประชาคมและการแสดงความคิดเห็นค่อนข้างน้อย ๓. ผลจากการจัดโครงการรับซื้อขยะครั้งที่ ๑ แสดงให้เห็นว่า ๓.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละชุมชนมีน้อย ซึ่งในการจัดโครงการรับซื้อขยะครั้งแรกบางหมู่บ้านไม่มีประชาชนนำขยะมา

	วิธีการจัดการขยะที่เหมาะสมกับสภาพของชุมชน ผลที่ได้รับคือ ได้ทางเลือกในการจัดการขยะที่เหมาะสมกับสภาพของชุมชน โดยจะจัดให้มีการดำเนินการ ดังนี้ ๒.๑ มีการจัดอบรมการคัดแยกขยะให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อให้แต่ละครัวเรือนสามารถคัดแยกขยะไว้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ตามประเภทของขยะ ๒.๒ ผลของการทำเวทียประชาคม คือ ให้มีการรับซื้อขยะ โดยจัดผู้รับซื้อในชุมชน และมีการนัดหมายจุดรับซื้อขยะของแต่ละหมู่บ้าน โดยกำหนดเวลาในการรับซื้อ ทุก ๆ ๒ เดือน ๓. ลงพื้นที่เพื่อนำเอาวิธีการจัดการขยะที่ได้กำหนดร่วมกับชุมชนมาขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติในชุมชนในระดับครัวเรือน ผลที่ได้รับคือ ได้มีการจัดการรับซื้อขยะจากชุมชน โดยจัดผู้รับซื้อในชุมชน และมีการนัดหมายจุดรับซื้อขยะจำนวน ๘ จุดรวมทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน จำนวน ๒ ครั้ง ซึ่งมีผลดังนี้ ๓.๑ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๐ วันที่รับซื้อ ๖-๗ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๐ มีผลดังนี้คือ - มีจำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะ จำนวน ๘ หมู่บ้าน - มีจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะจำนวน ๔๙ ครัวเรือน - มีปริมาณน้ำหนักขยะที่รับซื้อรวมทั้งหมด ๒,๕๒๐ กิโลกรัม - มีครัวเรือนได้รับรายได้เพิ่มจากราคาขยะที่ขายไปทั้งหมด ๗,๗๙๓ บาท	จำหน่ายเลย ๓.๒ ประชาชนในชุมชนขาดความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาขยะในชุมชน เมื่อมีการจัดโครงการรับซื้อขยะครั้งที่ ๒ ประชาชนเริ่มมีส่วนร่วมมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน ปริมาณขยะและรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการซื้อขายขยะ เนื่องจากเห็นว่า การซื้อขายขยะสามารถทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ๔. ผู้นำชุมชนค่อนข้างจะมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะ เห็นได้จากการจัดโครงการรับซื้อขยะครั้งที่ ๑ ผู้นำชุมชนไม่ค่อยเห็นความสำคัญของโครงการ ดังนั้นจึงไม่มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้านในชุมชนได้รับทราบทำให้บางหมู่บ้านไม่มีครัวเรือนเข้าร่วมในโครงการรับซื้อขยะเลย เมื่อจัดโครงการรับซื้อขยะครั้งที่ ๒ ผู้นำชุมชนเริ่มมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์โครงการมากขึ้นทำให้มีครัวเรือนเข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะครบทุกหมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือน และมีปริมาณขยะที่มาซื้อขายมากขึ้น ประเด็นสำคัญในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมคือ การที่ให้ชุมชนทราบว่า การจัดการขยะโดยการคัดแยกขยะเพื่อนำมาขายนั้นสามารถสร้างประโยชน์ขยะได้ คือการมีรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น
--	---	---

	๓.๒ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐ วันที่รับซื้อ ๑ - ๒ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐ มีผลดังนี้คือ - มีจำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะครบทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน - มีจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะจำนวน ๗๙ ครัวเรือน - มีปริมาณน้ำหนัขยะที่รับซื้อรวมทั้งหมด ๔,๖๙๕.๙ กิโลกรัม - มีครัวเรือนได้รับรายได้เพิ่มจากราคาขยะที่ขายไปทั้งหมด ๑๔,๖๓๔ บาท ๔. กำหนดวิธีการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมลดปริมาณขยะของครัวเรือนในชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์โครงการรับซื้อขยะให้ชุมชนได้ทราบถึงประโยชน์ของการคัดแยกขยะเพื่อนำมาจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนจากขยะที่ครัวเรือนสร้างขึ้น ผ่านผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลคือ - มีจำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะเพิ่มขึ้นจนครบ ๑๐ หมู่บ้าน - มีจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะเพิ่มขึ้นจาก ๔๙ ครัวเรือน เป็น ๗๙ ครัวเรือน ซึ่งการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ถือว่ายัง ประสบผลสำเร็จ ๕๐ % เพราะแม้ว่าจะมีจำนวนหมู่บ้าน และครัวเรือนเข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ แต่เมื่อเทียบกับจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของตำบลสารภีแล้วจำนวนครัวเรือนที่	
--	---	--

	เข้าร่วมโครงการรับซื้อขยะยังมีจำนวนไม่มากนัก	
การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ข้อมูลการบริหารจัดการน้ำที่รวบรวมและสำรวจได้เบื้องต้นมีดังนี้ การเพิ่มขึ้นของประชากร และการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรน้ำตามธรรมชาติได้รับผลกระทบจากการชะล้างพังทลายของดิน แหล่งน้ำตื้นเขินเก็บกักได้น้อยลง นำไปสู่ปัญหาน้ำหลากท่วมในฤดูฝน และการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งเป็นประจำทุกปี และมีความความรุนแรงขึ้น ประกอบกับ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่จนเกิดปัญหาการขวางทางไหลของน้ำ และการขาดความตระหนักของคนในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ไม่ประหยัด และไม่ถนอมรักษาทั้งปริมาณและคุณภาพน้ำ ทำให้ขาดแคลนทรัพยากรน้ำและมีคุณภาพเสื่อมโทรม ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมให้ปัญหาทรัพยากรน้ำมีความหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การจัดการน้ำในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภีมีดังนี้ ๑.สภาพปัญหาที่พบเป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งการบริหารจัดการน้ำในระยะที่ผ่านมาได้มีการมอบหมายให้ชลประทานเป็นผู้ดำเนินการ โดยให้อำเภอจัดเจ้าหน้าที่ประจำบริเวณประตูระบายน้ำ เพื่อให้เป็นไปตามกติกาที่กำหนดไว้เดิม การบริหารในระดับพื้นที่มอบหมายให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชลประทานร่วมกันดำเนินการ แสดงให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของเครือข่ายผู้ใช้น้ำที่อยู่บริเวณโดยรอบและพื้นที่ทางตอน	จากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นภูเขาสูงและมีป่าไม้ปกคลุม ทำให้มีศักยภาพในการเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ แต่อย่างไรก็ตามยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เช่น น้ำไหลไม่ถึงพื้นที่การเกษตรเนื่องจากลำน้ำตื้นเขินหรือมีสิ่งกีดขวาง น้ำท่วมหรือน้ำหลากในฤดูฝน น้ำไม่มีคุณภาพ สรุปได้ดังนี้ ๑.พื้นที่การเกษตรถูกปิดล้อมด้วยชุมชน ประกอบกับคลองส่งน้ำส่วนใหญ่ไหลผ่านชุมชนไม่ได้ไหลผ่านไปยังพื้นที่เกษตรโดยตรง ในขณะที่ชุมชนใช้น้ำประปาหมู่บ้านสำหรับการอุปโภคบริโภค ๒.การมีประปาหมู่บ้านแต่มีไม่ครบทุกบ้าน และน้ำประปาที่ผลิตได้ไม่มีคุณภาพ เช่น มีสนิมเหล็กอยู่มากเกินไป จนไม่สามารถกรองได้หมด น้ำขุ่นและมีตะกอน ขาดการบำรุงรักษาระบบประปา ๓.ลักษณะคลองส่งน้ำที่ผ่านพื้นที่ไหลจากทิศเหนือไปทิศใต้ ซึ่งไหลมาจากทางทิศเหนือ คือ ตำบลป่าแดด ตำบลยางเนิ้ง ตำบลหนองฝ้าง ไหลผ่านเทศบาลตำบลสารภี ไปยังตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ทำให้การแก้ปัญหา น้ำท่วมและขาดแคลนน้ำ ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนที่อยู่ต่อเนื่องกับคลองส่งน้ำ การแก้ปัญหาภายในพื้นที่อย่างเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาให้หมดไปหรือบรรเทาความรุนแรงไปได้ ๔.สภาพภูมิประเทศถูกปรับเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมต่างๆ และเส้นทางคมนาคม ทำให้การไหลของน้ำตามธรรมชาติถูกปิดกั้นทำให้น้ำไหลได้ช้าลง จึงเป็นสาเหตุของน้ำท่วมขังในฤดูฝน การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้เกิดการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบของเหมืองฝาย ซึ่ง

	เหนือของเทศบาลตำบลสารภี เนื่องจากแหล่งน้ำหลักคือ เขื่อนแม่จันทสมบูรณ์ชล ซึ่งต้องแจกจ่ายน้ำให้พื้นที่การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ๒ ตัวแทนผู้ใช้น้ำฝ่ายหนองผึ่งและฝ่ายพญาคำ ยิลงนามในบันทึกข้อตกลงสร้างประตูประบายน้ำในลำน้ำปิงมูลค่า ๔๖๐ ล้านบาท เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง โดยจะเริ่มก่อสร้างตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ ตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำฝ่ายพญาคำ กลุ่มผู้ใช้น้ำฝ่ายหนองผึ่ง ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลง เรื่องการก่อสร้างประตูประบายน้ำในลำน้ำปิง ที่สำนักชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่ ทั้งนี้จากการที่จังหวัดเชียงใหม่ร่วมกับกรมชลประทานจัดทำโครงการขนาดใหญ่สร้างประตูประบายน้ำที่สามารถควบคุมระดับน้ำได้ทุกกรณี บรรเทาปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง ตลอดจนน้ำเสียในเขตเมือง ในบันทึกข้อตกลง มีรายละเอียดคือ จังหวัดเชียงใหม่โดยสำนักชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่ จะจัดสร้างประตูประบายน้ำในลำน้ำปิง โดยฝ่ายเดิมที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านทั้ง ๓ ฝ่าย ทั้งฝ่ายท่าวังตาล ฝ่ายพญาคำ และฝ่ายหนองผึ่ง จะไม่มีการรื้อออก ห้ามกระทำการใดใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายต่อตัวฝ่าย เช่น การขยายฝั่งใกล้ฝ่าย การดูดทรายในร่องน้ำปิงใกล้ฝ่ายในระยะ ๓๐๐ เมตร ทั้งนี้จะทดสอบใช้ประตูประบายน้ำและมีความเชื่อมั่นในประโยชน์ด้านชลประทานทั้งสองฝ่าย กรณีที่ฝ่ายไม่ได้รับประโยชน์จากการยกระดับน้ำของประตูประบายน้ำและฝ่ายทั้งสอง ชำรุด ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงรักษาให้ใช้งานได้ ตามปกติ โดยให้ดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการ ที่มีตัวแทน	เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนในพื้นที่ ดังนั้น การแก้ปัญหาในปัจจุบันอาจประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารจัดการน้ำตามระบบเหมืองฝายได้ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานวิจัย ปัญหาของทรัพยากรน้ำมีความซับซ้อนต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทำให้การแก้ปัญหามีความซับซ้อนตามไปด้วย หรือในอีกกรณีหนึ่งการแก้ปัญหาในพื้นที่สำเร็จก็อาจไปก่อปัญหาให้กับพื้นที่อื่น ดังเช่น ในฤดูฝนมีการระบายน้ำออกจากพื้นที่ไปยังพื้นที่ที่อยู่ทางทิศใต้ ก็จะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่นั้นได้นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการให้ความเห็นหรือการตัดสินใจของลูกบ้าน ทำให้ได้ข้อมูลที่บิดเบือนไป
--	--	--

	ของประชาชนมีส่วนร่วมด้วย ซึ่ง นายสุเทพ น้อยไพโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่ กล่าวว่า ประตุระบายน้ำในลำน้ำปิง จะแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ภัยแล้ง และน้ำเสียอย่างครบวงจร โดยการก่อสร้างดังกล่าวจะทำการปรับปรุงระบบส่งน้ำทั้ง ๓ ฝาย อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการก่อสร้างประตุระบายน้ำในลำน้ำปิงจะเริ่มก่อสร้างเมื่อสิ้นสุดฤดูน้ำหลาก หลังจากนั้นจะเริ่มจัดซื้อที่ดินให้เสร็จสิ้นภายในเดือนธันวาคมนี้ และจะเริ่มก่อสร้างในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ งบประมาณก่อสร้าง ๔๖๐ ล้านบาท ใช้เวลาก่อสร้าง ๓ ปี โดยบริษัทอิตาเลียนไทยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง แนวทางการบริหารจัดการน้ำ ๑) ทำการสำรวจลำเหมืองทั้งหมดที่มีอยู่โดยเร็วผ่านทางระบบเครือข่ายการบริหารของรัฐ เช่น กรมชลประทาน กรมที่ดิน อ.บ.ต. เทศบาล กำนันและผู้ใหญ่บ้าน หรือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) ขุดลอกลำเหมืองให้อยู่ในสภาพเดิม รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่รูก ลำลำเหมืองออกไปโดยเร็ว ให้น้ำไหลได้ตลอดปี การแก้ไขเรื่องนี้สามารถทำได้เร็วกว่าการแก้ไขปัญหาด้านอื่นซึ่งต้องใช้เงินและ เวลา ทั้งยังมีความซับซ้อนของปัญหา ๓) รณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของระบบเหมืองฝาย และรักษาเหมืองฝายให้ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การรณรงค์เรื่องอื่นๆ ที่รัฐทำอยู่ เช่น ไข้เลือดออก ไข้หวัดนก สิ้นค้าโอท็อป ฯลฯ และให้ถือเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัดในเรื่องนี้	
--	---	--

	๔) จัดสรรงบประมาณในการชุดลอกรักษาลำเหมืองทุกปี ๕) ดำเนินคดีอย่างเฉียบขาดกับผู้รุก้ำหรือทำลายลำเหมือง ๖) ให้องค์กรที่มีหน้าที่ดูแลรักษาลำเหมืองตามกฎหมายทำหน้าที่อย่างจริงจังในการอนุญาตให้วางท่อลอดและพนักกันตลิ่งพังในลำเหมืองให้เป็นไปตามมาตรฐานออกกระเบียบห้ามถมลำเหมืองในทุกกรณี แม้แต่โดยทางราชการเองไม่ว่าลำเหมืองนั้นจะยังใช้ประโยชน์อยู่อีกหรือไม่	
--	---	--

ผลการดำเนินงานโครงการเมื่อพิจารณาตามเป้าหมายของชุดโครงการ โดยมุ่งไปที่ การพัฒนาทุนชุมชนและความเป็นผู้ประกอบการในพื้นที่ พบว่า ได้มีการดำเนินการครบถ้วนใน ๓ มิติ ซึ่งสามารถสรุปได้ตามแผนภาพ

Process

ตัวอย่างโครงการวิจัยที่มีความโดดเด่นในเรื่องการดำเนินงานและเห็นผลลัพธ์เป็นรูปธรรม จากการใช้อัตลักษณ์ของสถาบันและเครื่องมือการจัดการด้านธุรกิจ

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ มีการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้
วัตถุประสงค์

- ๑ เพื่อศึกษาบริบทของทุนชุมชนและความต้องการในพื้นที่
- ๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพทุนชุมชน
- ๓ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการชุมชนในพื้นที่

ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นที่ ๑ ประเมินแหล่งทุนในชุมชน ผ่านทางคลังทุนชุมชน (Capacity Inventory) หรือ ผ่านทางกระบวนการจัด เวทีเสวนาให้สมาชิกในชุมชนได้ร่วมกันคนาคำตอบว่า ในชุมชนของตนเองมีอะไรบางอย่างที่เป็นทักษะพิเศษหรือประสบ การณพิเศษที่มีคุณค่าของชุมชน โดยคาดหวังหรือตั้งเป้าที่จะนำสิ่งที่ทรงคุณค่าเหล่านั้นมาใช้อย่างไร

ขั้นที่ ๒ คนหาวา คนในชุมชนสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์และพัฒนาในเรื่องใดบ้าง

ขั้นที่ ๓ สำนวจจำนวนสมาชิกในชุมชนที่สามารถเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ ๔ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ จนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดนั้น

ขั้นที่ ๕ ติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เทียบกับเป้าหมายที่กำหนด ทั้ง เปนรายกิจกรรม และในภาพรวมรายเดือน รายไตรมาส รายครึ่งปี และรายปี

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงาน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาบริบทของทุนชุมชนและความต้องการใน พื้นที่ ดำเนินการภายใต้ขั้นตอนที่ ๑ (ประเมินแหล่งทุนในชุมชน ผ่านทางกระบวนการจัด เวทีเสวนาให้สมาชิกในชุมชนได้ร่วมกันคนาคำตอบว่า ในชุมชนของตนเองมีอะไรบางอย่างที่เป็นทักษะพิเศษหรือประสบ การณพิเศษที่มีคุณค่าของชุมชน โดยคาดหวังหรือตั้งเป้าที่จะนำสิ่งที่ทรงคุณค่าเหล่านั้นมาใช้อย่างไร) คณะผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในกระบวนการ “สำรวจและคัดเลือกทุนชุมชน” ผ่านกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับตัวแทนภาคประชาสังคมจำนวน ๘๐ คน จาก ๑๐ หมู่บ้าน ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา โดยในการดำเนินการมีการแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๒๖-๒๗ คน และกำหนดให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นภายในพื้นที่ของตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการนำเสนอโดยตัวแทนสมาชิกกลุ่ม และให้สมาชิกในกลุ่มได้ทำการเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นที่สุดจำนวน กลุ่มละ ๕ ผลิตภัณฑ์ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ใช้รูปแบบการลงคะแนนในการเลือก พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการเลือก แล้วจึงกำหนดให้มีการเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นที่สุดมาจำนวน ๕ ชิ้น โดยใช้

กระบวนการลงคะแนนเสียงจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมดจำนวน ๘๐ คน โดยกำหนดให้สามารถลงคะแนนซ้ำได้ ผลปรากฏดังนี้

กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกกลุ่มเลือก	คะแนนเสียงที่ได้รับ
กลุ่มที่ ๑ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๑,๒,๓)	ไม่กวาดก้านมะพร้าว	๒๕
	มะพร้าวเผาและมะพร้าวสด	๒๑
	ต้นกล้าอ่อนดอกทานตะวัน	๑๑
	ขนมเค้กสูตรยุโรป	๗
	น้ำพริกตาแดง	๑๗
กลุ่มที่ ๒ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๔ ๕ ๖ ๑๐)	เซรามิก	๔๐
	ศาลเจ้าแดนเมือง	๔๓
	เครื่องดนตรีลูกสารภี	๒๙
	การทำปราสาท	๔๑
กลุ่มที่ ๓ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจากหมู่ ๗,๘,๙)	ลาบปลา	๒๐
	เกษตรอินทรีย์	๑๕
	เครื่องเงินประเภทเครื่องประดับ	๑๗
	บายศรีใบตอง	๓๘
	น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น	๑๗
	วัสดุเหลือใช้จากเศษผ้า	๑๔

ภายหลังจากการลงคะแนนแล้ว จึงได้ดำเนินการสอบถามคนในชุมชนเพื่อหาเสียงส่วนใหญ่ที่มีความสนใจจะเข้าร่วมและพัฒนา ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนที่ ๒ ของการพัฒนา (คนหาวา คนในชุมชนส่วนใหญ่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์และพัฒนาในเรื่องใดบาง) ผลการสำรวจพบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจใน ๒ ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ๑) ศาลเจ้าแดนเมือง และ ๒) บายศรีใบตอง ซึ่งเป็นทุนชุมชนที่ได้รับคะแนนในการเลือกมากที่สุดอันดับ ๑ และ ๒ ตามลำดับ

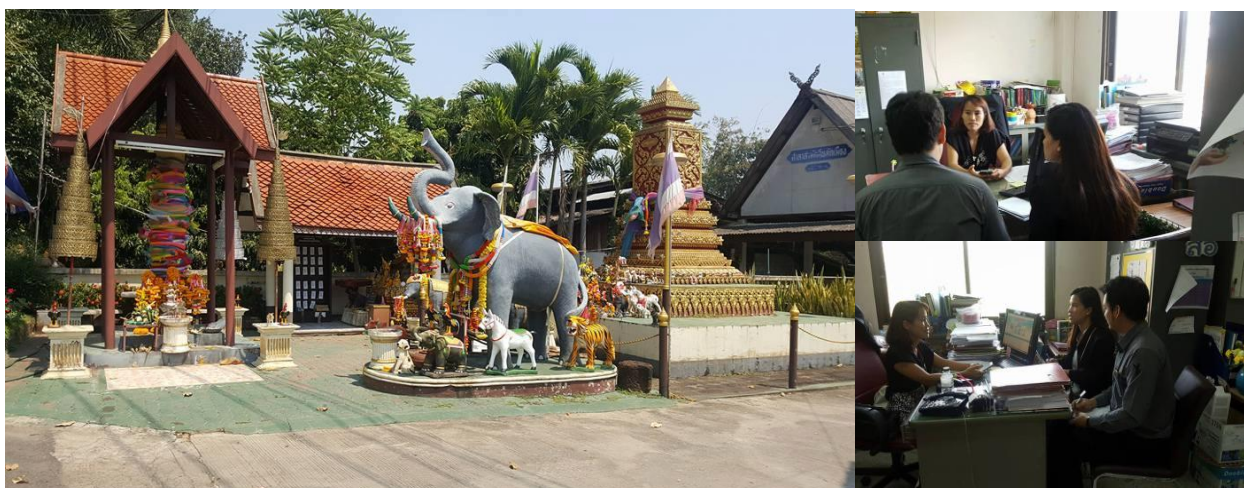
ทั้งนี้จากการสำรวจจำนวนสมาชิกในชุมชนที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทุนชุมชนนั้นพบว่าคนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับศาลเจ้าแดนเมืองอันเป็นผลมาจากการเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับความเคารพนับถือจากคนในชุมชนทั้งในจังหวัดเชียงใหม่ (ตำบลสารภี) และชุมชนจังหวัดลำพูน (ตำบลอุโมงค์)

จากการลงพื้นที่ในวันที่ในวันอังคารที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์ตัวแทนภาครัฐ นางสาวพลับพลึง ไชยเมธา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รักษาการแทนผู้อำนวยการกองการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของ ทุนชุมชนศาลเจ้าแดนเมือง สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ตามประเด็นได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของศาลเจ้าแดนเมือง

ศาลเจ้าแดนเมือง มีชื่อเป็นทางการว่า “ศาลเจ้าหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน” ตั้งอยู่ระหว่างเขตแดนติดต่อตำบลอุโมงค์กับตำบลสารภี ซึ่งผู้รับผิดชอบดูแลศาลเจ้าหลักเมือง คือ คณะกรรมการชมรมพัฒนาศาลเจ้าหลักเมือง ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดูแลขึ้นอยู่กับ ๒ หน่วยงานหลักคือ เทศบาลตำบลอุโมงค์ และ เทศบาลตำบลสารภี โดยได้ทำการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นทุกๆ ๒ ปี ขณะนี้การ

คูแลศาลเจ้าแดนเมืองอยู่ในรอบความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลอุโมงค์ โดยมี สท.ฉลองชัย เป็นหัวหน้าผู้รับผิดชอบโครงการ (ผู้รับผิดชอบคนเก่าคือ คุณอติโชติ พยูนวงศ์ จากเทศบาลตำบลสารภี ซึ่งเป็นคนนอกพื้นที่แต่ทำงานให้ชุมชน) และณ ปัจจุบัน สท.ฉลองชัย ได้หมดวาระลงในวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๐ ที่ผ่านมาและอยู่ระหว่างการสรรหาผู้รับผิดชอบต่อไป ศาลเจ้าแดนเมือง มีกิจกรรมสำคัญประจำปีคือ การจัดทำบุญประจำปี คือวันที่ ๑๒ เมษายน ของทุกปี จากอดีตถึงปัจจุบันก็มีการจัดกันมากกว่า ๒๐ ปีแล้ว จุดมุ่งหมายของการจัดงานทำบุญประจำปี เนื่องจากศาลเจ้าหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคนในพื้นที่ การจัดทำบุญประจำปีจึงเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ของคน ๒ตำบล (หมู่ ๕และหมู่๑๐) เข้าด้วยกัน สำหรับประเพณีและพิธีกรรมสำคัญของศาลเจ้าแดนเมือง ได้แก่การทำบุญใหญ่ , พิธีสืบชะตา , การบวงสรวงและสักการะศาลเจ้าหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน, ปาเวณีปีใหม่เมือง ด้วย เช่น การสงฆ์น้ำพระ , การแห่พระทั้ง ๒ ตำบล , การแห่ไม้ค้ำ , การฟ้อนบวงสรวง (โดยจะมีช่างฟ้อนของต.สารภี และต.อุโมงค์ฟ้อนร่วมกัน) นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการฯและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหัวข้อที่เกี่ยวกับการทำบุญใหญ่ , พิธีสืบชะตา , การบวงสรวงและสักการะศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน , การเปิดหีบทำบุญ , การทำความสะอาดศาลเจ้าหลักเมืองครั้งใหญ่ และ การเลือกตั้งหัวหน้าผู้รับผิดชอบโครงการคนใหม่ อีกทั้งยังมีการประชุมในหัวข้อปีใหม่เมืองรวมอยู่ในวาระการประชุมครั้งนี้ด้วย เช่น การสงฆ์น้ำพระ , การแห่พระทั้ง ๒ ตำบล , การแห่ไม้ค้ำ , การฟ้อนบวงสรวง (โดยจะมีช่างฟ้อนของต.สารภี และต.อุโมงค์ฟ้อนร่วมกัน) ในการจัดทำบุญประจำปีศาลเจ้าหลักเมือง เทศบาลตำบลสารภี ได้สนับสนุนด้านงบประมาณ , กำลังคน ในส่วนของเทศบาลตำบลอุโมงค์ ได้สนับสนุนด้านอาหาร , เครื่องเสียง และยังมีประชาชนชาวบ้าน (ป้าพรรณี จากหมู่๕ เป็นแม่งาน) รวมทั้งคนในพื้นที่หมู่๕ และหมู่๑๐ โดยมอบหมายให้ผู้ชายทำหน้าที่ปิดกวาดเช็ดถู และผู้หญิงเตรียมเครื่องสักการะบูชา อีกทั้งยังมีผู้เฒ่า ผู้แก่ ผู้หลัก ผู้ใหญ่ในพื้นที่เข้ามาช่วยกันจัดงานบุญในครั้งนี้อีกด้วย ในความเกี่ยวข้องของพื้นที่นั้น ศาลเจ้าแดนเมืองมีอาณาเขตติดต่อและเชื่อมโยงกับประชาชนในพื้นที่หมู่ ๕ และหมู่ ๑๐ รวมถึงมีแม่งานเป็นปราชญ์ชุมชน ป้าพรรณี และ แม่จันทร์สม จากหมู่๕ รวมถึงการทำงานในพื้นที่ศาลเจ้าแดนเมืองอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลสารภี ซึ่งมีหัวหน้าและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบทั้งหมด ๓ ท่าน

ประวัติศาสตร์เจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน

จากประวัติความเป็นมาพอสังเขป กล่าวเล่าขานกันว่า บริเวณที่ตั้งศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน เป็นที่ตั้งของวัดร้างแห่งหนึ่งชื่อ **วัดนางเหลียว** ปัจจุบันยังปรากฏซากอิฐซากปูนของบริเวณซึ่งเป็นแนวเขตกำแพงฐานวิหารและเจดีย์วัดเพียงแต่อยู่ลึกลงไปใต้ดินประมาณ ๑ เมตร ที่ผ่านมามีคนสำรวจจากกรมศิลปากร ร่วมกับประชาชนที่อาศัยอยู่ทั้งสองฝั่งเชียงใหม่-ลำพูน ได้ร่วมกันขุดสำรวจ และพบซากดังกล่าวอยู่อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตาม การขุดสำรวจก็มีอันต้องหยุดอย่างถาวรไว้เนื่องมาจากว่าเมื่อขุดต่อไปอีก ก็จะมีผลกระทบอย่างแน่นอน กรมศิลปากรจึงกำหนดเป็นเขตอนุรักษ์ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่น้องประชาชน ที่ได้ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณวัดร้าง รวมทั้งถนนที่ใช้สัญจรกันทุกวัน

ดังนั้นคณะนักสำรวจและประชาชนทั้งสองฝั่งจึงเห็นพ้องต้องกัน ให้หยุดการขุดสำรวจไว้ และให้มีการดูแลรักษาร่วมอนุรักษ์สถานที่ตั้งศาลหลักเมืองแห่งนี้ไว้ เฉกเช่นปัจจุบันนี้ จากที่ได้สอบถามผู้สูงอายุและผู้รู้ทั้งหลาย ที่อาศัยอยู่บริเวณนี้มาตั้งแต่เด็กๆ ประกอบกับเมื่ออยู่ในวัยเด็กก็ได้ฟังจากพ่อแม่เล่าให้ฟัง ซึ่งสรุปพอสังเขป ดังนี้ เริ่มต้นจากเจ้าหลวงเมืองลำพูนขณะนั้น ชื่อ **เจ้าอนันตยศ** และ **เจ้ามหันตยศ** ได้ออกเดินทางจากเมืองลำพูน ว่าสมควรจะอยู่บริเวณใดถึงจะเหมาะสม ซึ่งเจ้าหลวงเมืองลำพูน ได้นั่งช้างพัง ชื่อ **ช้างปู่กล่างาเขียว** และขณะนั่งช้างมานั้น เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง ที่ช้าง ปู่กล่างาเขียวได้หยุดพักบริเวณวัดร้าง คือวัดนางเหลียวแห่งนี้ไม่ยอมเดินทางต่อไป เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้เจ้าหลวงเมืองลำพูน จึงกำหนดให้เลือกบริเวณวัดร้างแห่งนี้ เป็นแนวเขตแบ่งระหว่างเมืองลำพูนและเมืองเชียงใหม่ โดยเจ้าหลวงเมืองลำพูนได้ใช้ไม้เนื้อแข็งปักเป็นเขตแดนไว้ ต่อมาไม่เกิดการผูกเรือนเนื่องจากถูกแดดถูกฝน เจ้าหลวงจึงสั่งการให้เกณฑ์นักโทษจากเมืองลำพูนจำนวนหนึ่งให้มาช่วยก่อสร้าง โดยใช้วัสดุ คือ ดินเผาและปูนขาว มาโบกแทนหลักไม้เนื้อแข็งเดิม แล้วให้เขียนเป็นสัญลักษณ์ว่า **หลักเขตแดนเมืองเชียงใหม่-ลำพูน** ต่อจากนั้นก็สั่งให้นักโทษนำกล้าต้นไม้ คือ **ต้นขี้เหล็ก** มาปลูก เริ่มจากบริเวณเขตแดนของเฉพาะเมืองลำพูน โดยปลูกทั้งสองฝั่งถนน เพื่อแสดงให้เห็นว่า ฝั่งถนนที่เป็นต้นขี้เหล็กนั้น คือ เขตของเมืองลำพูน ส่วนเมืองเชียงใหม่ ก็มีการปลูก **ต้นยาง** เป็นสัญลักษณ์ ดังที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ต่อจากนั้นเป็นต้นมาพี่น้องประชาชน ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณทั้งสองฝั่ง คือ ลำพูน และ เชียงใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นวงศาคณาญาติกัน ตลอดจนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องก็ได้ร่วมกัน บูรณะ ซ่อมแซม ตกแต่งก่อสร้างศาลาเอนกประสงค์ มีการอัญเชิญพระพุทธรูปมาประดิษฐาน คือ **พระศรีสองเมือง** และที่สำคัญมีการทำพิธีปั้นรูปช้างที่เจ้าหลวงลำพูนใช้เป็นพาหนะเดินทาง คือ **ช้างปู่กล่างาเขียว** ซึ่งจะเห็นปรากฏโดดเด่นใกล้กับเสาหลักเมือง

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ยังคงเป็นโบราณสถานที่สำคัญเป็นที่เคารพ สักการะของพี่น้องประชาชน ทั้งสองฝั่ง รวมทั้งพี่น้องประชาชน นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มีโอกาสเดินทางผ่านมา เส้นทางถนนเชียงใหม่-ลำพูน ก็จะต้องแวะสักการะ เพื่อเป็นสิริมงคล ขอให้มีโชค คลาดแคล้วจากศัตรู ภัยพิบัติ การเดินทางสวัสดิภาพปลอดภัย ซึ่งก็สุดแต่จะขอ หรืออธิษฐานประการใดๆ เพื่อให้เทพเจ้าที่สิงสถิตอยู่ที่แห่งนี้ ได้ดลบันดาลให้พบแต่ความสุขความเจริญ ประเพณีหนึ่ง ที่ประชาชนทั้งสองฝั่งจะร่วมกันยึดถือสืบทอดกันมาหลายปี ก็คือ ประเพณีทำบุญประจำปี ศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ซึ่งกำหนดเป็นปฏิทิน คือทุกวันที่ ๑๒ เมษายน ของทุกปี นอกจากปี

น้องประชาชนทั้งสองฝั่งแล้ว หน่วยงานราชการ ท้องถิ่น ที่มีบทบาทสำคัญในการร่วมอนุรักษ์ สืบทอด ประเพณี กล่าวคือ ทางฝั่งลำพูนได้แก่ เทศบาลตำบลอุโมงค์ ส่วนฝั่งเชียงใหม่ ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี

การสำรวจสภาพปัญหาของชุมชนและแนวทางการแก้ไข

จากการประชุมร่วมกันระหว่างนักวิจัยและคณะกรรมการพัฒนาศาลเจ้า รวมถึงตัวแทนจาก ภาครัฐ โดยดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม มีการใช้เทคนิค Priority Setting โดยจำแนกสภาพ ปัญหาโดยใช้หลักการ SWOTs Analysis ผลการดำเนินงานปรากฏผลดังนี้

จุดแข็ง (Strength) ๑. เป็นสถานที่โบราณ เป็นจุดเชื่อมต่อของ เขตแดนระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และ ลำพูน เป็นที่เคารพ สักการะของผู้ที่เดินทางผ่านไปมา ๒. เป็นสัญลักษณ์หรือหมุดหมายที่บอก จุดสิ้นสุดของจังหวัดลำพูน และ จุดเริ่มต้นของจังหวัดเชียงใหม่ มี กิจกรรมบวงสรวงสักการะที่เป็นงาน ประจำปีของทั้ง ๒ จังหวัด ๓. เป็นที่ตั้งของต้นยางต้นแรก (หมายเลข ๑) และเคยเป็นสถานที่รับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โดยเสด็จพระราชดำเนินมาบนถนนต้น ยางและทรงแวะพักที่บริเวณต้นยาง หมายเลข ๑ ซึ่งเป็นต้นยางต้นแรก	จุดอ่อน (Weakness) ๑. สถานที่ไม่เป็นที่รู้จักสำหรับคนต่างถิ่น ๒. ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่า เรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา ๓. กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจ น้อยลงเรื่อยๆ ๔. ขาดการบันทึกเรื่องราว และกิจกรรม ต่างๆอย่างเป็นระบบ
โอกาส (Opportunity) ๑. ภาครัฐหันกลับมาให้ความสำคัญ เนื่องจากมีต้นยางต้นแรก (หมายเลข ๑) และ เคย เป็น สถานที่ รับ เสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ๒. กระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกำลัง ได้รับความนิยม	อุปสรรค (Treat) ๑. สถานที่ตั้งเป็นทางผ่านหากไม่สังเกตจะ ไม่สามารถมองเห็น ๒. มีปัญหาเรื่องการบริหารงานเนื่องจาก คนในพื้นที่ขาดจิตสาธารณะ

เมื่อพิจารณาในเรื่องจุดอ่อนที่ถือว่าเป็นประเด็นปัญหา ทั้ง ๔ ประเด็น คณะผู้วิจัยจึงได้ขอให้ คณะกรรมการบริหารออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน โดยเปิดโอกาสให้

คณะกรรมการทุกท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาผ่านเทคนิค Brain Writing โดยกำหนดเงื่อนไขให้คณะกรรมการได้ทำการเลือกประเด็นปัญหาที่สำคัญและสามารถแก้ไขได้ หลังจากนั้นให้สมาชิกแต่ละท่านเขียนแนวทางการแก้ปัญหาโดยเวียนจากขวาไปซ้ายและห้ามเขียนซ้ำกัน

ผลจากการดำเนินการสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

การเลือกประเด็นปัญหา ใช้กระบวนการลงคะแนนเสียงเลือกประเด็นปัญหาและทำการนับคะแนนจากการออกเสียง ดังรายงาน

ประเด็นปัญหา	คะแนนเสียง	สัดส่วนคะแนนต่อผู้เข้าประชุม
๑. สถานที่ไม่เป็นที่รู้จักสำหรับคนต่างถิ่น	๒	๑๑.๑๑%
๒. ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา	๑๐	๕๕.๕๖%
๓. กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ	๔	๒๒.๒๒%
๔. ขาดการบันทึกเรื่องราว และกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นระบบ	๓	๑๖.๖๗%

สรุปสภาพปัญหาของชุมชนในพื้นที่

กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา

ผลการออกแบบแนวทางการแก้ปัญหาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารฯ

ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ปัญหา
๑. ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา	จัดทำสื่อใบปลิวประชาสัมพันธ์
๒. กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ	ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ ศาลเจ้าแดนเมือง

เพื่อให้การกำหนดประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาเป็นไปโดยกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งในส่วนของ คณะกรรมการบริหารศาลเจ้า และประชาชนทั่วไป คณะผู้วิจัยจึงมีการกำหนดให้มีการสำรวจข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อศาลเจ้าแดนเมือง ในการดำเนินการใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามโดย การดำเนินการจำแนกเป็น ๓ ด้านคือ

ด้านที่ ๑ การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ในการดำเนินการนั้นมีการออกแบบเครื่องมือในการศึกษา คือ แบบสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเทศบาลตำบลสารภี และเทศบาลตำบลอุโมงค์ที่มีต่อการดำเนินการของศาลเจ้าแดนเมือง

โดยดำเนินการร่วมกับการประยุกต์ใช้ Google Form Application เนื่องจากสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ โดยโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็นดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย

อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน, ประสบการณ์ในการเดินทางมาที่ศาลเจ้า

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการศาลเจ้าแดนเมือง

ใช้ เทคนิค Likert Scale เป็นการให้สเกลคำตอบ ๕ ระดับคือ ๕ (มากที่สุด) ๔ (มาก) ๓ (ปานกลาง) ๒ (น้อย) ๑ (น้อยที่สุด)

ด้านที่ ๒ กระบวนการสุ่มตัวอย่าง

ในกระบวนการสุ่มเนื่องจากจำนวนประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite population) โดยจำนวนประชากรในตำบลสารภีมีจำนวนทั้งสิ้น ๖,๒๕๖ คน และจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูนมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๓,๕๑๑ คน ซึ่งเมื่อนำมาทำการเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรแล้วพบว่าคิดเป็นสัดส่วนประชากรจากตำบลสารภี ๓๑.๖% และประชากรจากตำบลอุโมงค์ ๖๘.๔% จากข้อมูลดังกล่าว จึงใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (Taro Yamane, ๑๙๗๓) ได้คิดสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad e \text{ คือความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในรูปของสัดส่วนที่อัตรา } 0.05$$

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้จำนวนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\begin{aligned} &\text{จำนวนประชากรทั้งสิ้น } 6,256 + 13,511 = 19,767 \text{ คน} \\ &= 19,767 / (1 + 19,767 (0.05)^2 (0.05)) \end{aligned}$$

จะต้องเลือกตัวอย่าง ๓๙๙.๙๗ หรือ ๔๐๐ คน

เมื่อทำการเปรียบเทียบสัดส่วนประชากรทั้งหมด กับ สัดส่วนของจำนวนสุ่มจำแนกตามกลุ่มประชากร สามารถกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

สถานที่	จำนวนประชากร	สัดส่วนประชากร	ตัวอย่างประชากร
ตำบลสารภี (จังหวัดเชียงใหม่)	๖,๒๕๖	๓๑.๖%	๑๒๖ คน
ตำบลอุโมงค์ (จังหวัดลำพูน)	๑๓,๕๑๑	๖๘.๔%	๒๗๔ คน
รวม	๑๙,๗๖๗	๑๐๐%	๔๐๐ คน

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงได้ทำการจัดส่งแบบสอบถาม โดยส่งเป็นรูปแบบ Link ดังนี้ <https://goo.gl/forms/oNm๓๐OJtnjihgr๑๕๑> โดยทำการโพสต์ผ่านหน้า Communities Website ของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน รวมทั้ง ส่ง Link ไปยังกลุ่ม Line ของประชาชนในพื้นที่ (ได้รับการเชิญเข้ากลุ่มโดยคณะกรรมการบริหารฯ และ หน่วยงานภาครัฐ) รวมไปถึงการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยนักศึกษาใน

รายวิชา การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค โดยดำเนินการระหว่างวันที่ ๑-๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๐ ทั้งนี้ มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๔๐๐ คน

ด้านที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน ได้ผลสรุปดังนี้

๓.๑ ข้อมูลด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	๒๐-๔๐ ปี	๗๑	๑๗.๘	๑๗.๘	๑๗.๘
	๔๑-๖๐ ปี	๑๘๙	๔๗.๓	๔๗.๓	๖๕.๐
	๖๐ ปีขึ้นไป	๑๔๐	๓๔.๘	๓๔.๘	๙๙.๘
	Total	๔๐๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ ๔๑-๖๐ ปี รองลงมาคือ อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป

๓.๒ ข้อมูลด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่าประถมศึกษา	๑๘	๔.๕	๔.๕	๔.๕
	ประถมศึกษา	๗๖	๑๙.๐	๑๙.๐	๒๓.๕
	ปริญญาตรี	๗๓	๑๘.๓	๑๘.๓	๔๑.๘
	มัธยมศึกษาตอนต้น / ปวช.	๗๘	๑๙.๕	๑๙.๕	๖๑.๓
	มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวส.	๑๕๕	๓๘.๘	๓๘.๘	๑๐๐.๐
	Total	๔๐๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘% รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช

๓.๓ ข้อมูลด้านระดับรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท	๙๗	๒๔.๓	๒๔.๓	๒๔.๓
	๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๑๔	๒๘.๕	๒๘.๕	๕๒.๘
	๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๙๓	๒๓.๓	๒๓.๓	๗๖.๐
	๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท	๙๖	๒๔.๐	๒๔.๐	๑๐๐.๐
	Total	๔๐๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕% รองลงมาคือ ระดับ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท

๓.๔ ข้อมูลด้านอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid เกษตรกรรม	๑๐๑	๒๕.๓	๒๕.๓	๒๕.๓
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๗๖	๑๙.๐	๑๙.๐	๔๔.๓
ค้าขาย	๕๘	๑๔.๕	๑๔.๕	๕๘.๘
ธุรกิจส่วนตัว	๗๒	๑๘.๐	๑๘.๐	๗๖.๘
พนักงานบริษัท	๕๕	๑๓.๘	๑๓.๘	๙๐.๕
รับจ้าง	๓๘	๙.๕	๙.๕	๑๐๐.๐
Total	๔๐๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓% รองลงมาคือ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

๓.๕ ข้อมูลด้านประสบการณ์ในการเดินทางมาศาลเจ้าแดนเมือง

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid นานๆครั้ง (ปีละ ๑-๒ ครั้ง)	๗๐	๑๗.๕	๑๗.๕	๑๗.๕
มาเฉพาะงานเทศกาลบวงสรวง (เมษายน ของทุกปี)	๒๙๒	๗๓.๐	๗๓.๐	๙๐.๕
มาบ่อยครั้ง (เกือบทุกเดือน)	๓๘	๙.๕	๙.๕	๑๐๐.๐
Total	๔๐๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เดินทางมาศาลเจ้าแดนเมืองเฉพาะงานเทศกาลบวงสรวง (เดือนเมษายนของทุกปี)

๓.๖ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑๒๖	๓๑.๕	๓๑.๕	๓๑.๕
ตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน	๒๗๔	๖๘.๕	๖๘.๕	๑๐๐.๐
Total	๔๐๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลอุโมงค์คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕

ข้อมูลด้านความคิดเห็นของประชาชนที่มีการดำเนินการของศาลเจ้าแดนเมือง

	N	Mean	Std. Deviation
ศาลเจ้าแดนเมืองมีการดูแลเอาใจใส่ภายในสถานที่ที่มีความสวยงาม	๔๐๐	๔.๑๐๗	.๖๘๗๑
ศาลเจ้าแดนเมือง ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีต่างๆ	๔๐๐	๔.๑๙๗	.๖๖๖๘
ศาลเจ้าแดนเมือง มีการส่งเสริมต่อการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนโดยรอบ	๔๐๐	๔.๑๕๐	.๖๔๓๑
ศาลเจ้าแดนเมืองมีการสื่อสารข้อมูลสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	๔๐๐	๒.๔๗๕	.๗๓๘๗
ศาลเจ้าแดนเมือง มีการปลูกฝังให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เห็นคุณค่าและเกิดความหวงแหน	๔๐๐	๓.๔๗๘	.๕๐๐๑
ศาลเจ้าแดนเมือง มีการจัดงานประจำปีในช่วงเวลาที่เหมาะสม	๔๐๐	๓.๕๖๐	.๖๑๐๒
ศาลเจ้าแดนเมือง ได้รับการส่งเสริมทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน	๔๐๐	๓.๓๔๕	.๙๒๓๖
ศาลเจ้าแดนเมือง มีการใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่	๔๐๐	๑.๔๔๓	.๕๙๘๐
Valid N (listwise)	๔๐๐		

จากตารางพบว่าศาลเจ้าแดนเมืองมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในเรื่องการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีต่างๆมากที่สุด รองลงมาคือการส่งเสริมต่อการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนโดยรอบ ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ เป็นปัญหาในการดำเนินการ รองลงมาคือการสื่อสารข้อมูลสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

เมื่อคณะผู้วิจัยได้ผลการสำรวจจาก ๒ ส่วน (คณะกรรมการบริหาร และ ประชาชนในพื้นที่) แล้ว จึงได้มีการนำประเด็นปัญหามาเปรียบเทียบกับเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันโดยดำเนินการจัดเวทีย่อยในการประชุมการวางแผนการจัดงานประจำปีของศาลเจ้าแดนเมือง โดยเป็นการนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั้ง ๒ ตำบล ที่มีต่อการดำเนินการของศาลเจ้าแดนเมือง ในการจัดเวทีมีคณะกรรมการเข้าร่วมทั้งสิ้น ๑๘ ท่าน และมีตัวแทนจากภาครัฐเข้าร่วมสังเกตการณ์ ๑ ท่าน ดังภาพ

ผลจากการดำเนินการ คณะผู้วิจัยได้มีการนำเสนอผลการสำรวจแก่ คณะกรรมการกลุ่มผ่านที่ประชุมกลุ่มและมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนร่วมกัน ดังปรากฏผลดังนี้

“ที่ผ่านมามีปัญหาอยู่ที่งบประมาณสนับสนุนที่จะช่วยทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ไม่ค่อยต่อเนื่อง”

ตัวแทนคณะกรรมการฯ

“เราออกแบบสื่อไม่เป็น ไม่รู้จะให้ใครช่วย เรื่องราวมีอยู่แต่ไม่รู้จะถ่ายทอดอย่างไร”

ตัวแทนคณะกรรมการฯ

“ที่ผ่านมาระทำงานด้วยความสมัครใจ จิตอาสา เรื่องการทำสื่อใช้เงินมาก ไม่มีการสนับสนุน”

ตัวแทนคณะกรรมการฯ

“อายุมากแล้ว จะให้ไปเริ่มกับพวกสื่อสมัยใหม่คงไม่ไหวแล้ว”

ตัวแทนคณะกรรมการฯ

“ลองมาช่วยกันดู ดีกว่าเราไม่เริ่มอะไรเลย อย่างน้อยสถานที่แห่งนี้ก็มีความสำคัญทางใจ”

ตัวแทนคณะกรรมการฯ

“ถ้าเริ่มก็ต้องทำในช่วงเทศกาลเลย เพราะคนมาจำนวนมาก จะได้รู้จักได้มาก”

ตัวแทนคณะกรรมการฯ

ผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อพัฒนาศักยภาพทุนชุมชน ในการดำเนินการ ใช้เทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วมของงานวิจัยชุมชน โดยดำเนินการเป็น ขั้นตอนดังนี้ (รายงานสรุป Engagement Thailand ครั้งที่ ๓, ๒๐๑๖)

- ๑.สำรวจสภาพปัญหาและจัดลำดับความสำคัญ (ร่วมกับชุมชน)
- ๒.ชุมชนเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา
- ๓.กำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ๔.ออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหในรูปแบบ win-win
- ๕.ดำเนินการพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (การศึกษา, ชุมชน, ธุรกิจ, รัฐ)
- ๖.วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๑ การสำรวจสภาพปัญหาและจัดลำดับความสำคัญ

ในการดำเนินการ คณะผู้วิจัยใช้ผลการวิเคราะห์ตนเองของคณะกรรมการบริหารศาลเจ้าแดนเมือง ควบคู่กับการสำรวจประชาชนในพื้นที่ที่มีการดำเนินการของศาลเจ้าแดนเมือง เมื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบปรากฏผลดังนี้

การเปรียบเทียบจุดอ่อนในการดำเนินการ

จุดอ่อนในการดำเนินการ (ผลจากการสำรวจ SWOTs Analysis)	จุดอ่อนในการดำเนินการ (ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน)
๑. ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา ๒. กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ	๑. ขาดการใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ ๒. ขาดการสื่อสารข้อมูลสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ๓. ประชาชนส่วนใหญ่เดินทางมาศาลเจ้าเฉพาะช่วงเทศกาลเท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๒ ชุมชนเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

ในขั้นตอนนี้มีการนำประเด็นสภาพปัญหาที่ได้มีการกำหนดร่วมกันในขั้นตอนที่ ๑ มากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยสมาชิกกลุ่มผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค Brain Writing ซึ่งกำหนดให้ผู้เข้าร่วมทุกท่านต้องแสดงความคิดเห็นและคณะผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมและสังเคราะห์ร่วมกับผู้เข้าร่วมทุกท่านปรากฏผลเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์จุดอ่อนและแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของศาลเจ้าแดนเมือง

จุดอ่อนในการดำเนินการ (ผลจากการสำรวจ SWOTs Analysis)	จุดอ่อนในการดำเนินการ (ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน)
๑. ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา ๒. กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ ๓. ขาดการใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ ๔. ขาดการสื่อสารข้อมูลสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ๕. ประชาชนส่วนใหญ่เดินทางมาศาลเจ้าเฉพาะช่วงเทศกาลเท่านั้น	๑. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องราวของศาลเจ้าแดนเมืองที่มีความหลากหลายเพื่อให้สามารถสื่อสารไปยังประชาชนในพื้นที่ รวมไปถึงสร้างการรับรู้กับประชาชนในพื้นที่ (วิทยุ/ใบปลิว/โปสเตอร์ และ สื่อออนไลน์) ๒. กำหนดกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์โดยใช้ช่วงเวลาเทศกาลประจำปี (๑๒-๑๓ เมษายน ๒๕๖๐) เนื่องจากเป็นช่วงที่มีประชาชนมาที่ศาลเจ้าแดนเมืองเป็นจำนวนมาก

ขั้นตอนที่ ๓.กำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากการสำรวจพบว่า ในพื้นที่ มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินการของศาลเจ้าแดนเมืองดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	บทบาทในพื้นที่
คณะกรรมการบริหารฯ	เป็นผู้ดูแลและบริหารงานศาลเจ้าแดนเมือง
เทศบาลตำบลสารภี	หนุนเสริมในเรื่อง งบประมาณและการร่วมจัดกิจกรรมในเทศกาล
ผู้ประกอบการบายศรี	รับจ้างทำบายศรีที่ใช้ในงานเทศกาลประจำปี

เมื่อมีการกำหนด ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในพื้นที่ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแล้ว จึงได้มีการเชิญทุกฝ่ายหารือร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานของ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย (win-win strategy) และนำข้อสรุปที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนที่ ๔ ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๕ ออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหาในรูปแบบ win-win

ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		
		คณะกรรมการบริหารฯ	เทศบาลตำบลสารภี	ผู้ประกอบการบายศรี
ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา	จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ใบปลิว โปสเตอร์ และวีดิทัศน์ โดยอาศัยช่วงเวลาที่มีการจัดเทศกาลประจำปี	๑.เกิดแหล่งข้อมูลในการสื่อสารเรื่องราวศาลเจ้าแดนเมือง ๒.เกิดแนวทางในการประชาสัมพันธ์ศาลเจ้าแดนเมืองเพื่อให้เป็นที่รู้จัก ๓.การจัดทำ Fan page ส่งผลให้เกิดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่สามารถกำหนดพื้นที่เป้าหมายได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพรวมไปถึงเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มใหม่เพื่อขยายโอกาสในการประชาสัมพันธ์		
กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ	จัดทำวีดิทัศน์ แสดงถึงบรรยากาศในพิธีเพื่อจูงใจให้เข้าร่วม			มีรายรับมากขึ้นจากกิจกรรมและเทศกาลต่างๆ และเป็นโอกาสในการขยายการรับรู้ในตัวผลิตภัณฑ์
ขาดการใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่	จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ใบปลิว โปสเตอร์			
ขาดการสื่อสารข้อมูลสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม				
ประชาชนส่วนใหญ่เดินทางมาศาลเจ้าเฉพาะช่วงเทศกาลเท่านั้น	ประชาสัมพันธ์เรื่องราวในวงกว้างผ่านสื่อสังคมออนไลน์			มีรายรับมากขึ้นจากกิจกรรมและเทศกาลต่างๆ และเป็นโอกาสในการขยายการรับรู้ในตัวผลิตภัณฑ์

ทั้งนี้เมื่อมีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการร่วมกันเรียบร้อยแล้ว จึงได้มีการนำข้อสรุปไปดำเนินการพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนที่ ๕ ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๕ ดำเนินการพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ในการดำเนินการเป็นการร่วมออกแบบสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและภาครัฐ โดยจัดทำในรูปแบบ ใบปลิว และโปสเตอร์ รวมไปถึงการวางแผนการถ่ายทำวิดีโอทัศนในงานเทศกาลประจำปี

ผลจากการร่วมออกแบบสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงการร่วมกำหนดจุดเด่นของศาลเจ้าแดนเมือง ปรากฏผลดังนี้

แนวสักการบูชาศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน เพื่อเป็นสิริมงคล ไชยคลาก คลาดแคล้วจากภัยอันตราย และปลอดภัยจากการเดินทาง

ถนนต้นยางที่ ให้ร่มเงา ร่วมเย็น ไปตลอดทั้งเส้นทาง

แผนที่

ส่วนต่อระหว่างหมู่ 5 ตำบลปากก่อง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และหมู่ 1 ตำบลไผ่ล้อม ตำบลไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ศาลเจ้าหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน

chiangmai.lamphun.shrine
เทศบาลตำบลสารภี 053-103-454
เทศบาลลำปวน 053-983-234

2. ผนอลร่วมแองรอมวอ

ประวัติศาลเจ้าหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน

จากประวัติความเป็นมาของศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน เป็นที่ตั้งของวัดร้างแห่งหนึ่งชื่อ **วัดนางเหล็ก** ปัจจุบันยังปรากฏซากอิฐซากปูนของบริเวณซึ่งเป็นแนวเขตกำแพงฐานวิหารและเจดีย์วัดเพียงแต่อยู่ลึกเข้าไปใต้ดินประมาณ 1 เมตร ที่ผ่านมามีคนมาขุดหาสิ่งของจากกรุหรือการขุดค้นพบซากสิ่งของต่าง ๆ มากมาย ได้ร่วมกันขุดสำรวจ และพบซากสิ่งของอย่างมากมาย แต่อย่างไรก็ตาม การขุดสำรวจก็มิใช่เพียงการขุดหาสิ่งของเท่านั้น เมื่อขุดต่อไปอีก ก็จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโบราณวัตถุที่เป็นของชาติได้ โดยแนวเขตของสิ่งของโบราณวัตถุที่ได้ขุดพบนั้น อยู่ในบริเวณวัดร้าง รวมทั้งถนนที่ใช้สัญจรกันทุกวัน ดังนั้น คณะนักสำรวจและประชาชนทั้งสองจึงเห็นพ้องต้องกัน ให้หยุดการขุดสำรวจไว้ และ ให้มีการดูแลรักษาซากสิ่งของเหล่านั้นไว้ให้คงสภาพเดิมไว้

เจ้าหลวงจึงสั่งการ ให้เกณฑ์คนไทยจากเมืองลำพูนจำนวนหนึ่ง ให้มาช่วยก่อสร้าง โดยใช้วัสดุ คือ ดินเผาและปูนขาว มาทำแท่นหลักไว้ให้แข็งแรงมั่นคง แล้วให้เขียนเป็นสัญลักษณ์ว่า **หลักเขตแดนเมืองเชียงใหม่-ลำพูน** ต่อจากนั้นก็สั่งให้คนไทยนำถ้ำดินเผา คือ ดินเผาเล็ก มาปลูก เติบโตบริเวณเขตแดนของเมืองลำพูน โดยปลูกทั้งสองฝั่งถนน เพื่อแสดงให้เห็นว่า สิ่งกั้นที่เป็นดินเผาเล็กนั้น คือ เขตของเมืองลำพูน ส่วนเมืองเชียงใหม่ ก็มีการปลูก ดินเผา เป็นสัญลักษณ์ ดังที่ปรากฏให้เห็นอยู่ ในปัจจุบันนี้ ต่อจากนั้นเป็นต้นมาพี่น้องประชาชน ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณทั้งสองฝั่ง คือ ลำพูน และ เชียงใหม่ จึงส่วนใหญ่เป็นพยานหลักฐานที่ชัดเจนจนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกัน บูรณะ ซ่อมแซม ตกแต่ง ก่อสร้างศาลาอนุสาวรีย์ มีการเชิญพระพุทธรูปมาประดิษฐาน คือ พระศรีสองเมือง และที่สำคัญ มีการทำพิธีบวงสรวงที่เจ้าหลวงลำพูน ใช้เป็นพยานหลักฐาน คือ ข้างปูก้างข้าว ซึ่งจะเห็นปรากฏ โอดมน ใกล้กับศาลหลักเมือง

ประเพณีหนึ่ง ที่ประชาชนทั้งสองฝั่งจะร่วมกันยึดถือสืบต่อกันมาหลายปี คือ ประเพณีทำบุญประจำปี ศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ซึ่งกำหนดเป็นปฏิทิน **คือทุกวันที่ 12 เมษายน ของทุกปี** นอกจากพี่น้องประชาชนทั้งสองฝั่งแล้ว หน่วยงานราชการ ท้องถิ่น ที่มีบทบาทสำคัญ ในการร่วมอนุรักษ์ สืบต่อประเพณี กล่าวคือ ทางเจ้าหลวงได้แก่ **เทศบาลตำบลลำปวน** ได้แก่ **เทศบาลตำบลสารภี**

ศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ผนอลร่วมแองรอมวอ

จากที่ได้สอบถามผู้สูงอายุและผู้รู้ทั้งหลาย ที่อาศัยอยู่บริเวณนี้มาตั้งแต่สมัยก่อน ประกอบกับเคยอยู่ในวัยเด็กได้ฟังจากพ่อแม่เล่า ได้ฟัง ซึ่งสรุปพอสังเขป ดังนี้ เริ่มค้นจากเจ้าหลวงเมืองลำพูนขณะนั้น ชื่อ **เจ้าหน่นคย** และ **เจ้าหน่นคย** ได้ออกเดินทางจากเมืองลำพูน ว่าสมควรจะอยู่บริเวณใดก็จะเหมาะสม ซึ่งเจ้าหลวงเมืองลำพูนได้มีช้างเผือก ชื่อ **ช้างปูก้างข้าว** และขณะช้างเผือกนั้น เป็นที่นำอัศจรรย์ยิ่ง ที่ช้าง ปูก้างข้าวได้หยุดพักบริเวณวัดร้าง คือวัดนางเหล็กแห่งนี้ โดยออกเดินทางต่อไป เพื่อหาการค้นพบสิ่งใหม่เจ้าหลวงเมืองลำพูน จึงกำหนด ให้เลือกบริเวณวัดร้างแห่งนี้ เป็นแนวเขตแบ่งระหว่างเมืองลำพูนและเมืองเชียงใหม่ โดยเจ้าหลวงเมืองลำพูนได้ให้ให้เนื้อที่นี้เป็นเขตแดนไว้ ต่อมาไม่มีการดูแลรักษาเนื่องจากถูกขุดค้น

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ศาลเจ้าหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ยังคงเป็นโบราณสถานที่สำคัญเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพี่น้องประชาชน ทั้งสองฝั่ง รวมทั้งพี่น้องประชาชน นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มีโอกาสเดินทางผ่านมา เส้นทางถนนเชียงใหม่-ลำพูน ก็ต้องแวะสักการะ เพื่อเป็นสิริมงคล ขอให้มีโชคลาภแคล้วจากศัตรู กะยิบัติการเดินทางสวัสดิภาพปลอดภัย จึงก่อก่อตั้งขอ หรือ อธิษฐานประการใดๆ เพื่อให้เทพเจ้าทั้งสองสถิตย์ที่แห่งนี้ ได้ลบล้างเคราะห์ให้พบแต่ความสุขความเจริญ

chiangmai.lamphun.shrine

ตัวอย่างผลงานการออกแบบโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารฯ

ປະເພນີທຳບຸນປະຈຳປີ ຊາລເວ້າຫລັກເມືອງເຈີຍໃໝ່-ລຳພູ

ວັນທີ 12 ເມສາ 2560

- ❖ ມີບົວສວນຊາລເວ້າຫລັກເມືອງເຈີຍໃໝ່-ລຳພູ
- ❖ ສະພາການແຂວງພ້ອມເລີຍອາກກລຸ່ມຂ່າວພ້ອມ ດ.ສາວົກ ແລະ ດ.ອຸໂບດ
- ❖ ການບອກຄຳໃຫ້ຄວາມຮູ້ ເລື່ອງ "ວັດທະນະທຳພູມິປັນຍາ ພຸດທະປັນຍາ" (ພູມິປັນຍາ ຄຸນສົມພັນແຜ່ນໃນກິດຈະກຳ ມີບົວສວນເຈີຍໃໝ່ ສືບສະຕາເມືອງ)
- ❖ ມີບົວສວນຊາລເວ້າຫລັກເມືອງເຈີຍໃໝ່-ລຳພູ
- ❖ ມີບົວສວນຊາລເວ້າຫລັກເມືອງເຈີຍໃໝ່-ລຳພູ
- ❖ ການແຂ່ງຂັນກິດຈະກຳພູມິປັນຍາ
- ❖ ແລະກິດຈະກຳສຳຄັນທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດໃນວັນຕ່າງໆ ຂອງເຂດການປະຕິບັດ

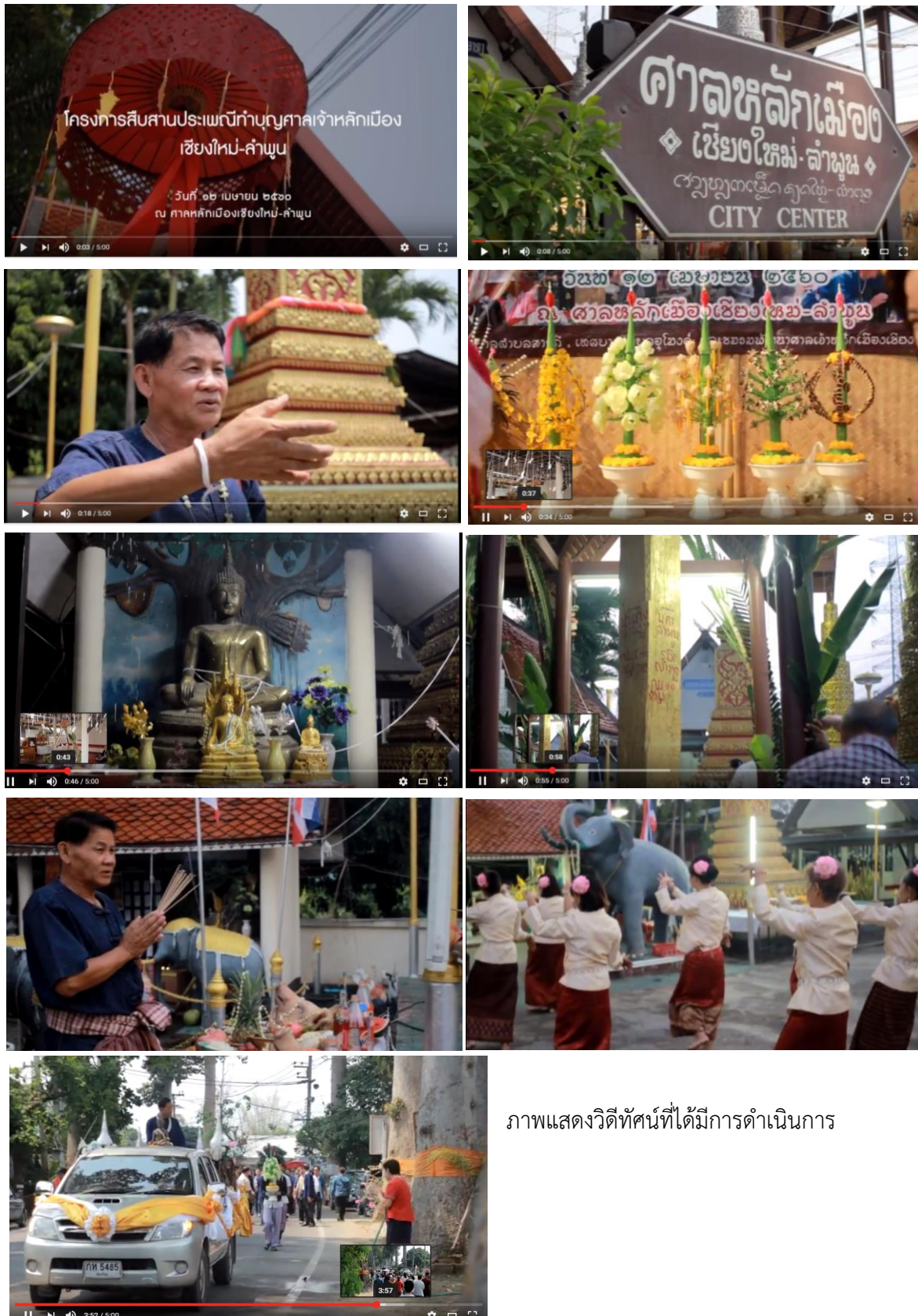
chiangmai.lamphun.shrine

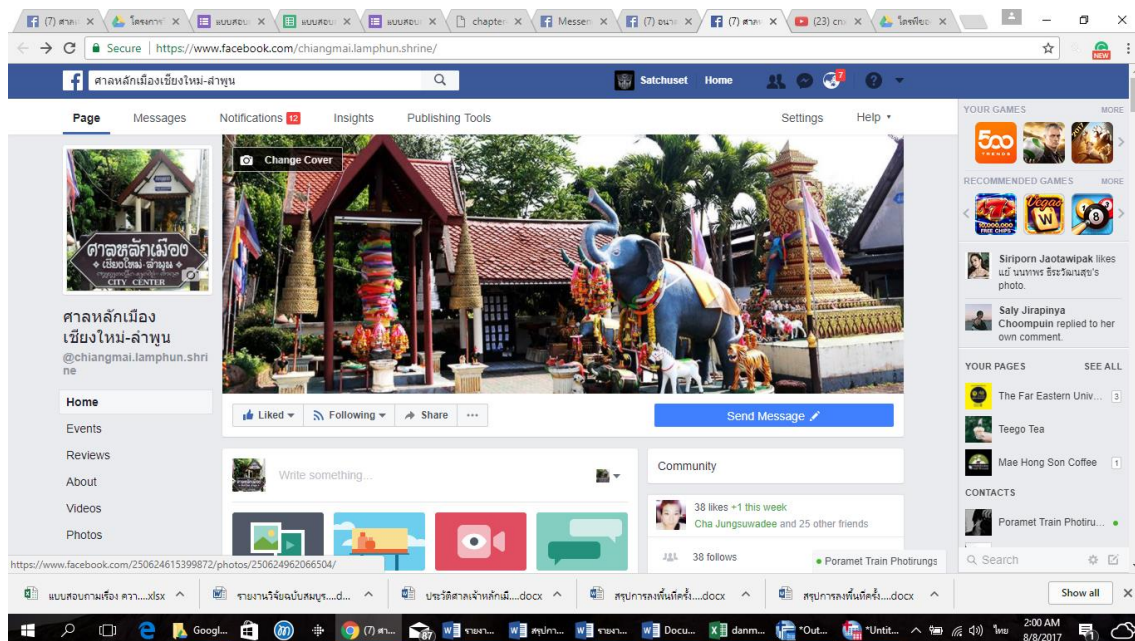

ເທສະນາລາຊາລາຊາ 053-103-454

ເທສະນາລາຊາລາຊາ 053-983-234

จัดทำสื่อวีดิทัศน์ภายในวันงานเทศกาลประจำปี และเผยแพร่ผ่าน Youtube.com และหน้า Fanpage ศาลหลักเมืองเชียงใหม่ลำพูน ดังมีรายละเอียดดังนี้

ภาพแสดงสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้มีการจัดทำ

ผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการชุมชนในพื้นที่ ในการดำเนินการมีการพิจารณาทุนชุมชนเพิ่มเติมในกลุ่มผลิตภัณฑ์บายศรี ซึ่งเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชน

การดำเนินการ

การดำเนินการในการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการชุมชนในพื้นที่ มีการดำเนินการใน ๒ ลักษณะ คือ ๑)การอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้ประกอบการชุมชนในพื้นที่ โดยดำเนินการร่วมกับศูนย์ บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยให้องค์ความรู้ในเรื่อง การทำ Business Model ภายใต้แนวคิด Business Model lean Canvas และ ๒)ดำเนินการร่วมวิเคราะห์ Business Model ของกลุ่มผู้ผลิตบายศรีเพื่อกำหนดจุดขาย สำนวนตลาด และพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ในการดำเนินการมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในด้านความเข้าใจในองค์ความรู้และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำ Business Model ได้ด้วยตนเอง ดังปรากฏผลการดำเนินการดังนี้

[illegible]

ทั้งนี้มีการออกแบบกระบวนการอบรม โดยดำเนินการร่วมกับศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เพื่อสร้างเครือข่ายสถานประกอบการด้วย โดยเป็นการมุ่งเน้นความรู้พื้นฐานด้านการประกอบการ ใน ๙ ด้าน ดังนี้

- ๑.ด้านการวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (Customer Segment)
- ๒.การวิเคราะห์สภาพปัญหาของลูกค้า (Problems)
- ๓.การกำหนดคุณค่าของผลิตภัณฑ์ (Unique Value Proposition)
- ๔.การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้า (Solutions)

- ๕.ช่องทางการเข้าถึงหรือติดต่อลูกค้า (Channels)
- ๖.ที่มาของรายได้ (Revenues)
- ๗.ต้นทุนการดำเนินการ (Cost)
- ๘.ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Metrics)
- ๙.การกำหนดจุดเด่นผลิตภัณฑ์ (Unfair Advantage)

ผลการดำเนินการ

ในการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการเข้าร่วมโดยสมัครใจของกลุ่มผู้ประกอบการชุมชนของตำบลสารภี โดยพิจารณาตัวแทนจากการแบ่งกลุ่มในการสำรวจทุนชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกกลุ่มเลือก	คะแนนเสียงที่ได้รับ	ตัวแทนที่เข้าร่วม อบรมเชิง ปฏิบัติการ
กลุ่มที่ ๑ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๑,๒,๓)	ไม้กวาดก้านมะพร้าว มะพร้าวเผาและมะพร้าวสด ต้นกล้าอ่อนดอกทานตะวัน ขนมเค้กสูตรยุโรป น้ำพริกตาแดง	๒๕ ๒๑ ๑๑ ๗ ๑๗	ผลิตภัณฑ์ไม้กวาด ก้านมะพร้าว
กลุ่มที่ ๒ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๔ ๕ ๖ ๑๐)	เซรามิก ศาลเจ้าแดนเมือง เครื่องดนตรีลูกสารภี การทำปราสาท ลาบปลา	๔๐ ๔๓ ๒๙ ๔๑ ๒๐	การทำปราสาท และตัวแทนจาก ศาลเจ้าแดนเมือง
กลุ่มที่ ๓ (ประกอบไปด้วยตัวแทนจาก หมู่ ๗,๘,๙)	เกษตรอินทรีย์ เครื่องเงินประเภทเครื่องประดับ บายศรีใบตอง น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น วัสดุเหลือใช้จากเศษผ้า	๑๕ ๑๗ ๓๘ ๑๗ ๑๔	บายศรีใบตองและ ผลิตภัณฑ์เกษตร อินทรีย์

ในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นการเข้าร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ด้านอาหารและเครื่องสำอางค์จากพื้นที่อื่นในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยมีระยะเวลาการอบรม ๒ วัน ภายหลังการอบรมมีการประเมินองค์ความรู้ความเข้าใจด้านการประกอบการของผู้เข้าร่วมอบรม โดยใช้กระบวนการสร้างแบบทดสอบออนไลน์ผ่าน Google Form จัดทำเป็นข้อคำถามจำนวน ๘ ข้อ ซึ่งมีการออกแบบเนื้อหาที่เข้าใจง่ายใช้ภาษาที่เรียบง่าย ลดความเป็นวิชาการสอดคล้องกับพื้นฐานของผู้เข้าอบรม ดังนี้

ข้อคำถาม (คะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน)

- ๑)การระบุกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน ช่วยให้การออกแบบรูปแบบธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น (๕ คะแนน)
- ๒)กลุ่มลูกค้าที่มีจำนวนน้อยแต่มีความชัดเจนจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำการตลาดได้ (๕ คะแนน)
- ๓)เราควรมีสินค้าให้เรียบบ่อยพร้อมขายก่อนจึงทำการสำรวจหากกลุ่มผู้ซื้อ (๕ คะแนน)
- ๔)การที่รู้ปัญหาของลูกค้าเป็นจุดเริ่มต้นของการทำธุรกิจ (๕ คะแนน)
- ๕)ภูมิปัญญาชุมชน ถือเป็นจุดขายที่ลอกเลียนแบบไม่ได้ (๕ คะแนน)
- ๖)ที่มาของรายได้มีเพียงช่องทางเดียวได้ ถ้าไม่ทำให้ขาดทุน (๕ คะแนน)
- ๗)สินค้าไม่ควรมีหลายประเภทเกินไปเพราะจะทำให้ขาดทุน (๕ คะแนน)
- ๘)ผู้ประกอบการที่ดีต้องเรียนรู้ปัญหาลูกค้าและคิดสินค้าไปเพื่อแก้ปัญหานั้น (๕ คะแนน)

ในการดำเนินการทำแบบทดสอบมีการทำเป็นรายบุคคลผ่านระบบออนไลน์ และเมื่อทำเสร็จผู้เข้าอบรมจะสามารถทราบผลคะแนนตนเองได้ทันที ทั้งนี้ในภาพรวมของผลการประเมินความรู้ด้านธุรกิจที่เพิ่มขึ้นปรากฏผลดังนี้

ข้อมูลเชิงลึก

จากการทำแบบสำรวจ พบว่าผู้ตอบแบบสำรวจมีค่าคะแนนส่วนใหญ่อยู่ที่เฉลี่ย ๓๑.๖๗ จากคะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน คิดเป็น ๗๙.๑% จากคะแนนเต็ม สำหรับรายงานผลการทดสอบจำแนกเป็นรายข้อมีดังนี้

ข้อคำถาม	ผู้ตอบถูก / สัดส่วนการตอบ	ผู้ตอบผิด / สัดส่วนการตอบ
๑)การระบุกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน ช่วยให้การออกแบบรูปแบบธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น	๕ (๘๓.๓%)	๑ (๑๖.๗%)
๒)กลุ่มลูกค้าที่มีจำนวนน้อยแต่มีความชัดเจนจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำการตลาดได้	๖ (๑๐๐%)	-
๓)เราควรมีสินค้าให้เรียบร้อยพร้อมขายก่อนจึงทำการสำรวจหากกลุ่มผู้ซื้อ	๓ (๕๐%)	๓ (๕๐%)
๔)การที่รู้ปัญหาของลูกค้าเป็นจุดเริ่มต้นของการทำธุรกิจ	๕ (๘๓.๓%)	๑ (๑๖.๗%)
๕)ภูมิปัญญาชุมชน ถือเป็นจุดขายที่ลอกเลียนแบบไม่ได้	๖ (๑๐๐%)	-
๖)ที่มาของรายได้มีเพียงช่องทางเดียวได้ ถ้าไม่ทำให้ขาดทุน	๒ (๓๓.๓%)	๔ (๖๖.๗%)
๗)สินค้าไม่ควรมีหลายประเภทเกินไปเพราะจะทำให้ขาดทุน	๓ (๕๐%)	๓ (๕๐%)
๘)ผู้ประกอบการที่ดีต้องเรียนรู้ปัญหาลูกค้าและคิดสินค้าไปเพื่อแก้ปัญหา	๖ (๑๐๐%)	-

จากรายงานผลการทดสอบถึงแม้ในภาพรวมจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนในระดับสูงแต่เมื่อพิจารณาในข้อคำถามที่มีการตอบผิดมากที่สุดพบว่า มี ๓ ข้อดังนี้

ข้อคำถาม	ผู้ตอบถูก / สัดส่วนการตอบ	ผู้ตอบผิด / สัดส่วนการตอบ	ลำดับ
๓) เราควรมีสินค้าให้เรียบร้อยพร้อมขายก่อนจึงทำการสำรวจหากกลุ่มผู้ซื้อ	๓ (๕๐%)	๓ (๕๐%)	๒
๖) ที่มาของรายได้มีเพียงช่องทางเดียวได้ ถ้าไม่ทำให้ขาดทุน	๒ (๓๓.๓%)	๔ (๖๖.๗%)	๑
๗) สินค้าไม่ควรมีหลายประเภทเกินไปเพราะจะทำให้ขาดทุน	๓ (๕๐%)	๓ (๕๐%)	๒

เมื่อพิจารณาในประเด็นข้อคำถามที่ ๖)ที่มาของรายได้มีเพียงช่องทางเดียวได้ ถ้าไม่ทำให้ขาดทุน ซึ่งมีการตอบผิดมากที่สุดที่คะแนน ๖๖.๗% ซึ่งเมื่อพิจารณาในมิติของการประกอบธุรกิจ จะเป็นประเด็นในเรื่องการขายกลุ่มลูกค้าและการพัฒนาช่องทางการตลาด ซึ่งถือเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก (กลุ่มบายศรี) ต่อไป

๒)การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านการทำรูปแบบธุรกิจในการวิเคราะห์สภาพธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก (กลุ่มบายศรี)

สืบเนื่องจากการประชุมเพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า ประชาชนในพื้นที่เลือกผลิตภัณฑ์ที่เป็นทุนชุมชนจำนวน ๒ ผลิตภัณฑ์คือ ศาลเจ้าแดนเมือง และผลิตภัณฑ์บายศรี และจากการคัดเลือกผู้ประกอบการชุมชนเข้าร่วมรับการพัฒนาคูณลักษณะผู้ประกอบการในการทำ Business Model Lean Canvas โดยกลุ่มผู้ประกอบการบายศรีได้มีการเข้าร่วมรับการอบรมด้วยเช่นกัน ทางคณะผู้วิจัยและผู้ประกอบการชุมชนจึงได้ร่วมกันกำหนดโจทย์ในการประเมินคุณลักษณะผู้ประกอบการชุมชนด้วย

กระบวนการนำองค์ความรู้ด้าน การวิเคราะห์ธุรกิจโดยใช้ Business Model Lean Canvas โดย
ดำเนินการร่วมกับสถานประกอบการในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐ ปรากฏผลดังนี้

ผลการดำเนินการ

ผลจากการดำเนินการวิเคราะห์สภาพธุรกิจซึ่งดำเนินการโดยกลุ่มผู้ประกอบการชุมชนผลิตภัณฑ์บายศรี จำแนกตามองค์ประกอบในการทำ Business Model Lean Canvas ได้ดังนี้

องค์ประกอบตามแนวคิด Business Model Lean Canvas	ผลการวิเคราะห์โดยผู้ประกอบการชุมชน
Customer Segment (CS)	ปัจจุบันมีกลุ่มลูกค้าจำนวนทั้งสิ้น ๕ กลุ่ม ดังนี้ ๑.พระครูวัดปากทอง โดยมีบทบาทในการแนะนำประชาชนที่มาสืบทอดมาใช้บริการ ๒.กลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานที่ยังอาศัยอยู่กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ๓.ผู้ประกอบการอาชีพขายดอกไม้มีบทบาทในการแนะนำลูกค้ามาใช้บริการ ๔.กลุ่มสมาชิกภายในหมู่บ้านจัดสรร (กรณีมีงานบุญหรือขึ้นบ้านใหม่) ๕.กลุ่มลูกค้าที่ได้จากการแนะนำบอกต่อของลูกค้าที่เคยมาใช้บริการหรือจากเครือญาติ
Problems (P)	ปัจจุบันปัญหาของลูกค้าคือ ๑.ต้องการทำตามธรรมเนียมแต่ไม่รู้แนวปฏิบัติ ๒.ต้องการความปรารถนาแบบดั้งเดิม แต่ไม่รู้จักคนทำ ๓.ต้องการให้มีบริการขนส่งและติดตั้งด้วย สำหรับปัญหาของผู้ประกอบการปัจจุบันคือ การขาดผู้สืบทอดเนื่องจากเป็นงานฝีมือที่ใช้ทักษะเฉพาะและสืบทอดมาแต่โบราณ (ประมาณ ๑๐๐ ปี)
Solutions (S)	สำหรับรูปแบบในการแก้ปัญหาให้กับลูกค้าคือ ๑.ผู้ประกอบการมีความรู้และเชี่ยวชาญในแนวปฏิบัติที่ถูกต้องตามธรรมเนียมโบราณล้านนา และผ่านการทำพิธีขึ้นครู และ พิธีขึ้นค้าขายอย่างถูกต้องเพียงรายเดียวในอำเภอสารภี ๒.ให้บริการครบวงจรถูกต้องตามหลักธรรมเนียมล้านนา
Unique Value Proposition (UVP)	สำหรับจุดเด่นของกลุ่มคือ ๑.ประติษฐ์และจำหน่ายบายศรีพร้อมรับทำพิธีควบคู่ไปด้วย ๒.บายศรีมีความหลากหลายรองรับการใช้งานหลายรูปแบบ อาทิ ด้ายมงคลในพิธีแต่งงาน /การตัดตุงในงานปีใหม่ ตุงไส้หมู ตุง ๑๒ ราศี / ต้นไม้ค้ำ ดอกหอมไก่/บายศรีสำหรับงานแต่งงาน งานเพ็ญรำลึกและศาลพระภูมิ /บายศรีปากขาม/บายศรีต้น / บายศรีอ้อมอกแม่ / ครีวสืบทอดพร้อมขึ้นตั้งสวด/บายศรีขึ้นบ้านใหม่/ บายศรีงานขึ้นท้าวทั้ง ๔ / ขนหน้า ขนหลังเครื่อง ๔ (สำหรับผู้ที่ป่วยทั่วไป) / ส่งหาบส่งแถม เครื่อง ๑๒ (สำหรับผู้ที่ป่วยหนัก)
Revenue Streams (RS)	ปัจจุบันมีรายได้จากช่องทางต่างๆดังนี้ ๑.จากงานประเพณี งานบุญต่างๆตามความเชื่อ ๒.จากการร่วมทำหลักสูตรกับสถานศึกษาภายในพื้นที่ ๓.รายได้จากการรับจ้างทำพิธีกรรมต่างๆ ๔.รายได้จากการเป็นวิทยากรอบรมให้แก่ผู้สนใจ
Cost Structure (CS)	รายจ่ายในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันมีดังนี้

	๑.ค่าวัตถุดิบในพื้นที่ อาทิ ใบตอง ดอกไม้ มะพร้าว ส้ม หาก ฯลฯ ๒.ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าน้ำมันรถในการเดินทางไปส่งสินค้าหรือซื้อหาวัตถุดิบ ๓.ค่าแรงงานคนในชุมชน
Channels (C)	ช่องทางในการเข้าถึงลูกค้าในปัจจุบันคือ ๑.การใช้พนักงานขาย (สมาชิกกลุ่ม) ๒.จากการบอกต่อของ เครือญาติ , พระสงฆ์ และ ลูกค้าเดิมที่เคยใช้บริการ
Unfair Advantage (UA)	จุดต่างที่ทำให้ได้เปรียบในการแข่งขันมีดังนี้ ๑.ผู้ประกอบการมีความรู้และเชี่ยวชาญในแนวปฏิบัติที่ถูกต้องตามธรรมเนียมโบราณล้านนา และผ่านการทำพิธีชันครู และ พิธีชันค้าขายอย่างถูกต้องเพียงรายเดียวในอำเภอสารภี ๒.สืบทอดกระบวนการและขั้นตอนการทำมากกว่า ๘๐ ปี ๓.มีความรู้ในเรื่องธรรมเนียมความเชื่อในประเพณีล้านนา ๔.ความได้เปรียบในเรื่อง ราคา และมีการให้บริการครบวงจร โดยใช้ของใหม่ทั้งหมด และได้ของครบ
Key Metrics (KM)	สิ่งที่ชี้วัดความสำเร็จของธุรกิจในปัจจุบันคือ ๑.เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายภายในพื้นที่

ภายหลังจากที่กลุ่มผู้ประกอบการได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม คณะผู้วิจัยได้ทำการประเมินโดยกระบวนการสัมภาษณ์ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการได้รับการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการปรากฏผลดังนี้

“แม่ไม่เคยเข้าใจเรื่องพวกนี้เลย จนได้มาอบรม คงเป็นเพราะใช้ภาษาที่ง่ายเลยทำให้เข้าใจได้ง่าย”

ตัวแทนกลุ่มคนที่ ๑

“พอได้เขียนรายละเอียดกลุ่มคนซื้อออกมาถึงได้รู้ว่า มีบางกลุ่มที่ยังไม่เคยคิดถึงเลย เช่น กลุ่มพระสงฆ์

ตัวแทนกลุ่มคนที่ ๒

“จริงๆสินค้าหลายตัว เกือบลืมไปแล้ว พอได้มาลองวิเคราะห์ถึงเห็นว่ามีอีกหลายตัวที่ไม่เคยเสนอขายเลย จากนั้นจะได้ลองถ่ายรูปเอาไว้นเสนอลูกค้าบ้าง”

ตัวแทนกลุ่มคนที่ ๓

“รายได้มาจากหลายช่องทาง เกินกว่าที่คิดไว้ ส่วนใหญ่ก็ทำๆไปไม่ค่อยได้มาสนใจว่ามาจากไหนบ้าง”

ตัวแทนกลุ่มคนที่ ๔

“ไม่เคยรู้ว่า การที่แม่ได้ชันครูกับชันค้าขายจะใช้เป็นจุดขายกับลูกค้าได้”

ตัวแทนกลุ่มคนที่ ๕

การประเมินผลการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่

สำหรับการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่นั้น พบว่าผลจากการจัดเวทีสำรวจทุนชุมชนภายในพื้นที่ทำให้สามารถคัดเลือกผลิตภัณฑ์ชุมชนได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้อำนาจในการเลือก (Empowerment) แก่คนในพื้นที่ส่งผลให้การคัดเลือกปราดจากข้อ

ขัดแย้ง สำหรับในส่วนของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจากจุดเด่นในพื้นที่พบว่ามี ๒ ลักษณะ คือ ๑)ทุนด้านวัฒนธรรมประเพณี และ ๒)ทุนด้านผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ภูมิปัญญาในการดำเนินการ สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกตามประเภทของทุนชุมชนที่ได้มีการดำเนินการได้ดังนี้

ประเภททุนชุมชน	ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
๑)ทุนด้านวัฒนธรรมประเพณี (ศาลเจ้าแดนเมือง)	เกิดการวิเคราะห์การดำเนินการใน ๒ มิติคือ ๑)ผลการวิเคราะห์จากกลุ่มคณะกรรมการพัฒนาศาลเจ้า และ ๒)ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินการของศาลเจ้าแดนเมือง นำไปสู่การออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยชุมชน เกิดเป็นสื่อเพื่อการสื่อสารการตลาดหลากหลายประเภท ได้แก่ ๑.สื่อโปสเตอร์ ๒.สื่อแผ่นพับ ๓.สื่อป้ายแสดงประวัติสถานที่ ๔.สื่อวีดิทัศน์ ซึ่งสื่อทั้ง ๔ ประเภทได้ผ่านกระบวนการออกแบบ ปรับแก้ กำหนดรูปแบบ , รูปภาพ และแบบร่างจากคณะกรรมการพัฒนาศาลเจ้าและตัวแทนจากภาครัฐ ในทุกขั้นตอน และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาเดิมของทางศาลเจ้าคือ ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมาและขาดการใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่
๒)ทุนด้านผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ภูมิปัญญาในการดำเนินการ	เกิดการพัฒนางานองค์ความรู้ด้านการประกอบการแก่กลุ่มผู้ประกอบการชุมชนในพื้นที่ในเรื่องการพัฒนารูปแบบธุรกิจผ่านแนวคิด Business Model Lean Canvas และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยกระบวนการกำหนดให้กลุ่มผู้ประกอบการได้ทำการวิเคราะห์ธุรกิจตนเอง โดยใช้องค์ความรู้ที่ได้รับการอบรม ซึ่งจากผลการประเมินพบว่าผู้ประกอบการมีความเข้าใจในเครื่องมือ และตระหนักกว่าการใช้เครื่องมือ Business Model Lean Canvas จะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการวิเคราะห์ธุรกิจได้อย่างไร

การพัฒนางานองค์ความรู้ในทางวิชาการ

สำหรับการพัฒนางานองค์ความรู้ในทางวิชาการที่ได้จากการดำเนินการโครงการคือ เกิดองค์ความรู้ในเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณี โดยพบว่ากระบวนการทางการตลาดไม่ได้ตอบสนองกลยุทธ์ในการดำเนินการได้ทั้งหมด โดยเฉพาะ องค์ความรู้ในเรื่อง Value Chain ของธุรกิจ ซึ่งพบว่ามี Stakeholder ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในการประกอบธุรกิจ โดยทั่วไป อาทิ พระสงฆ์ รวมไปถึง องค์ความรู้ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งมีการออกแบบผ่านการวิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้าก่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายที่มีช่วงชีวิตผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของข้อค้นพบกับ

บทที่ ๔

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ ๒)” นั้น เป็นผลสืบเนื่องจากโครงการในระยะที่ ๑ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงในสองมิติ นั่นคือ ๑) การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลสารภี ๒) การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาระบบและกลไกการวิจัยของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ให้เกิดพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ไปพร้อมๆ กับพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๒ ไปพร้อมๆ กับการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก ทั้งนี้ในการดำเนินการตลอดระยะเวลา ๒๒ เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-สิงหาคม ๒๕๖๐)

ภาพผลการดำเนินงานจากการทำงาน ในทั้ง ๒ มิติ ด้านการบริหารจัดการการวิจัยและด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่ ซึ่งสามารถวัดได้จาก **ผลผลิตจากงานวิจัย (ทั้ง ๒ มิติ การบริหารจัดการและผลงานวิจัย)**

ผลผลิตจากการบริหารจัดการ	ผลผลิตจากผลงานวิจัย (ระยะที่หนึ่ง รอบเดือนตุลาคม ๒๕๕๙)
ผลที่เกิดกับสถาบันและนักวิจัย ๑)เกิดการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการงานวิจัยระดับสถาบัน แต่ในระดับคณะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง ๒) เกิดระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนแบบสองแตร็ค แต่ระบบการขับเคลื่อนระดับคณะยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่ออกแบบไว้ ๓) มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบและกลไกงานวิจัยสถาบันได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน ๒ ชิ้นงาน ๔) มีกิจกรรมที่ทำให้ให้นักวิจัยได้รับการพัฒนาศักยภาพตรงกับความต้องการของนักวิจัย ๕)มีประชาคมนักวิจัยในลักษณะที่ทีมงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและมีเครือข่ายระหว่างนักวิจัยและตัวแทนพื้นที่ รวมไปถึงองค์กรภาครัฐทำงานแก้ไขปัญหาพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ๖) มีคณะทำงานในการด้านระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ๗)มีผู้รับผิดชอบโดยตรงในด้านกำกับควบคุมและติดตามผลการดำเนินงานของการวิจัยเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะ ๘)มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและนำองค์ความรู้มาจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ๙) มีชุดความรู้ใหม่เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อสังคมที่สกัดได้จาก ๑)การประชุมEngagement Thailand ครั้งที่สาม ๒) กระบวนการวิจัยสำหรับนักวิจัยหน้าใหม่ ๓) แนวคิดงานวิชาการเพื่อสังคม (SES) เพื่อสังเคราะห์และวิเคราะห์ผลงานวิจัย	ผลที่เกิดขึ้นกับภาคประชาชนในพื้นที่ ๑) เกิดการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยเฉพาะในส่วนของกลุ่มชุมชนเป้าหมาย (หมู่ ๔ สารภี) ได้มีการพัฒนากระบวนการประกอบธุรกิจ ตั้งแต่ การพัฒนาทักษะการวิจัยตลาด , การพัฒนาผลิตภัณฑ์, ความรู้เรื่องบัญชี ต้นทุน ๓ การพัฒนาสื่อเพื่องานสื่อสารการตลาด, การสร้างตราสินค้า , การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย ๒) เกิดระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง มีแนวทางในการต่อยอดไปสู่ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ๓)เกิดองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และมีแนวทางในการพัฒนาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ ในรูปแบบของการท่องเที่ยว ผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานภาครัฐ เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและเทศบาลตำบลสารภี ในรูปแบบ การพัฒนาเครื่องมือและเทคนิคการทำงานร่วมกับชุมชน

ผลผลิตจากการบริหารจัดการ (คงเดิม)	ผลผลิตจากผลงานวิจัย (ระยะที่สอง รอบเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐)
ผลที่เกิดกับสถาบันและนักวิจัย ๑)เกิดการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการงานวิจัยระดับสถาบัน แต่ในระดับคณะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง ๒) เกิดระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนแบบสองแตร็ค แต่ระบบการขับเคลื่อนระดับคณะยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่ออกแบบไว้ ๓) มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบและกลไกงานวิจัยสถาบันได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน ๒ ชิ้นงาน ๔) มีกิจกรรมที่ทำให้ให้นักวิจัยได้รับการพัฒนาศักยภาพตรงกับความต้องการของนักวิจัย ๕)มีประชาคมนักวิจัยในลักษณะทีมงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและมีเครือข่ายระหว่างนักวิจัยและตัวแทนพื้นที่ รวมไปถึงองค์กรภาครัฐทำงานแก้ไขปัญหาพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ๖) มีคณะทำงานในการด้านระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ๗)มีผู้รับผิดชอบโดยตรงในด้านกำกับควบคุมและติดตามผลการดำเนินงานของการวิจัยเชิงพื้นที่โดยเฉพาะ ๘)มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและนำองค์ความรู้มาจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ๙) มีชุดความรู้ใหม่เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อสังคมที่สกัดได้จาก ๑)การประชุมEngagement Thailand ครั้งที่สาม ๒) กระบวนการวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ ๓) แนวคิดงานวิชาการเพื่อสังคม (SES) เพื่อสังเคราะห์และวิเคราะห์ผลงานวิจัย	ผลที่เกิดขึ้นกับภาคประชาชนในพื้นที่ ๑) เกิดสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์สำหรับพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณี ๒) เกิดการพัฒนากลุ่มผู้ประกอบการเฉพาะด้าน ได้แก่ ผู้ประกอบการอาหารชุมชน ผู้ประกอบการชุมชน(ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น) ๓) เกิดแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวสำหรับพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท ๔) เกิดการพัฒนาวิจัยเพื่อสืบสานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ๕) เกิดแนวทางการจัดการคัดแยกขยะ ผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานภาครัฐ ๑) มีระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการแผนพัฒนาชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและเทศบาลตำบลสารภี ในรูปแบบการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมและเครื่องมือในการทำงานร่วมกับชุมชน ๓) เกิดฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำตำบลสารภี

ผลลัพธ์ในเชิงรูปธรรมที่สามารถเห็นได้จากการดำเนินการชุดโครงการในเรื่องจำนวน
นักวิจัยที่เข้าร่วม จำนวนโครงการที่ได้รับการสนับสนุน และงานที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

๑. จำนวนนักวิจัยที่เข้าร่วมโครงการ จำนวนนักวิจัยใหม่ (มีประสบการณ์ในการวิจัย ๐-๓ ปี)

จำนวนนักวิจัยเก่า (มีประสบการณ์การทำวิจัย ๓-๕ ปี)

จำนวนนักวิจัยใหม่ (มีประสบการณ์ทำวิจัย ๐-๓ ปี)	จำนวนนักวิจัยเก่า (มีประสบการณ์ทำวิจัย ๓-๕ ปี)
๑๑ คน	๒๑ คน
๓๒ คน	

● จำนวนโครงการที่สนับสนุนทุนวิจัย

	ชื่อโครงการ	รายชื่อนักวิจัย
	การจัดการความรู้ด้านการเกษตร ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์นุชรินทร์ วงศ์จิต (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์พรนิภา จันทน์น้อย ๓. อาจารย์จิราภรณ์ พรหมทอง ๔. อาจารย์รังสินีย์ ชื่อเกียรติขจร
๒.	การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์และการสร้างผู้ประกอบการชุมชน ในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สัณณเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ทิพวรรณ ธนชัย ๓. อาจารย์ธีรพงษ์ พร้อมมูล
๓.	รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการด้านธุรกิจอาหารชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์ธัญญรัตน์ ลิ่นถาชี (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์นุชจรี ศรีอุบัย ๓. อาจารย์ณิชา ทองจำรูญ
๔.	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี เพื่อรองรับการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	๑. อาจารย์จารุณี ภัทรวงศ์ธนา (หัวหน้าโครงการ) ๒. ผศ.พงศ์กร จันทราช ๓. ดร.สุพัฒน์วีร ทิพย์เจริญ
๕.	การพัฒนาฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำ ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	๑. อาจารย์สัณณพงษ์ พงษ์สวัสดิ์ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ศราวุธ พงษ์สิทธิ์ ๓. อาจารย์วิชญ์สุตา ภูษณะวิวัฒน์
๖.	การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ (ระยะที่สอง)	๑. อาจารย์นินุช บุญฤทธานนท์ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ประภากร สัมพันธ์สวาท ๓. อาจารย์ประพันธ์ อภิวงค์

๗.	ยูววิจัยประวัติศาสตร์สารภี	๑. รองศาสตราจารย์มานูญย์ สุคีตา (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์ฐิติมา ญาณวงษา ๓. อาจารย์นพพร ชลารักษ์ ๔. อาจารย์คณินิจ ชลารักษ์
๘.	การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่สอง	๑. อาจารย์ทัศนาศ พงศ์กรกิจ (หัวหน้าโครงการ) ๒. อาจารย์จำเริญ เชื้อนแก้ว ๓. อาจารย์เขมกร รุจนพันธุ์ ๔. อาจารย์ศรายุทธ บุตรตะ
๙.	การศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของตำบลสารภี เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลสารภี	๑. อาจารย์ณัฐพล เนียมแก้ว (หัวหน้าโครงการ) ๒. ดร.นิทัศน์ บุญไพศาลสถิตย์
๑๐	การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็ก (ระยะที่สอง) กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	๑. อาจารย์นิรุช บุญยฤทธานนท์ (หัวหน้าโครงการคนที่ ๑) ๒. อาจารย์สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ (หัวหน้าโครงการคนที่ ๒)
	๑๐ โครงการ	๓๒ คน

- **จำนวนบทความเผยแพร่** จำนวน ๓ บทความ โดยจำแนกเป็น ๑) บทความวิชาการที่ตีพิมพ์ลงวารสารวิชาการระดับชาติ ๒) บทความที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในสื่อสิ่งพิมพ์

ชื่อบทความ	ชื่อนักวิจัย	แหล่งตีพิมพ์
บทความวิชาการ “การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัย (เชิงพื้นที่) ของมหาวิทยาลัยเอกชน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น”	อาจารย์นิรุช บุญยฤทธานนท์ และอาจารย์สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	หนังสือ "บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัย รับใช้พื้นที่ : ๑๕ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยไทย " สำหรับ เผยแพร่ในการประชุม Engagement Thailand ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๗-๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๘
บทความวิจัย “การพัฒนาระบบและกลไกบริหารงานวิจัยมหาวิทยาลัยเอกชนที่เอื้อต่อการวิจัยเชิงพื้นที่(กิ่งเมืองกิ่งชนบท): มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นกับชุมชนตำบลสารภี”	อาจารย์นิรุช บุญยฤทธานนท์ และอาจารย์สัชฌ์เศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ	วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ฉบับปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ เดือน เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๙
การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนคนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ฐิติมา ญาณวงษา	วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๐ - มีนาคม ๒๕๖๐)

● การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (การเปลี่ยนแปลงกับองค์การหลังกระบวนการ)	
องค์กรในสังกัด:มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	พื้นที่เป้าหมาย:ตำบลสารภี
สำนักสื่อสารองค์กร นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยไปต่อยอดในเรื่องการสร้าง Positioning ของมหาวิทยาลัย หน่วยงานระดับคณะทั้ง ๖ คณะ นำองค์ความรู้ไปพัฒนาในเรื่อง การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและแนวทางการบูรณาการกับเกณฑ์ประกันคุณภาพ สำนักวิจัยและพัฒนา ปรับใช้ Model ของการดำเนินงานโครงการ และส่งผลดีต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการ คลินิกวิจัย	เกิดกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาและนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้าน การประกอบการ , กลุ่มสถานศึกษาในพื้นที่
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (ทางวิชาการ)	
ระบบและกลไกการบริหารงานวิจัย	โครงการวิจัยในพื้นที่เป้าหมาย
- มีการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ “การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัย(เชิงพื้นที่)ของมหาวิทยาลัยเอกชน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น” โดยอาจารย์นิษ บุนยฤทธานนท์ และ อาจารย์สัชฌุกรัฐ เรื่องเดช สุวรรณ - มีการตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย “การพัฒนาระบบและกลไกบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเอกชนที่เอื้อต่อการวิจัยเชิงพื้นที่: มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นกับงานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท (ตำบลสารภี)” โดยอาจารย์นิษ บุนยฤทธานนท์ และ อาจารย์สัชฌุกรัฐ เรื่องเดชสุวรรณ ใน วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่	- มีบทความตีพิมพ์เผยแพร่ เรื่อง “การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนคนสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” โดย อาจารย์ฐิติมา ญาณวงษา

๒. อภิปรายผลการวิจัย

๒.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จ ในทั้ง ๒ มิติ ด้านการบริหารจัดการการวิจัยและด้านการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่

วิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จของการบริหารจัดการการวิจัย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	ปัจจัยแห่งความไม่สำเร็จ
เป็นสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีระบบไม่แข็งตัว พร้อมต่อการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารสูงสุด	ระบบการบริหารงานยังมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจ ทำให้การพัฒนาในระดับคณะทำได้ยาก ด้วยทรัพยากรการบริหารยึดโยงไว้กับระบบกลาง
นักวิจัยรุ่นใหม่มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่ายและพื้นที่	ระบบการบริหารงานบุคคลยังไม่เน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายการวิจัย
มีระบบพี่เลี้ยงและกระบวนการถอดบทเรียนและแนวปฏิบัติที่ดีจากแหล่งทุนและเครือข่ายสถาบันร่วมทุน	นักบริหารงานวิจัยยังขาดประสบการณ์เกี่ยวกับกำกับติดตามและพัฒนาคุณภาพชุดโครงการให้ทั่วถึงกัน
สถาบันมีรูปแบบการทำงานและช่องทางในการประสานงานและติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและหลากหลาย	ส่วนงานสนับสนุนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยและการทำงานสนับสนุนพันธกิจวิจัยร่วมกับฝ่ายวิชาการ

วิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จของการวิจัยเพื่อตอบโจทย์พื้นที่

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	ปัจจัยแห่งความไม่สำเร็จ
ได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากหน่วยงานภาคีในพื้นที่ในการประสานความร่วมมือทำงานร่วมกัน	นักวิจัยในโครงการย่อยยังมองภาพย่อยเฉพาะโครงการตนเอง ทำให้ผลสำเร็จในองค์รวมของชุดโครงการยังไม่สัมฤทธิ์ผลตามที่คาด มีบางโครงการตอบสนองวัตถุประสงค์หลัก บางโครงการตอบสนองแค่กิจกรรมย่อยในโครงการ
มีการประยุกต์นำเครื่องมือและกระบวนการต่างๆทางวิชาการและวิชาชีพมาปรับใช้ร่วมกับกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน	ขาดระบบการกำกับและติดตามความก้าวหน้าของโครงการย่อยที่มีประสิทธิภาพ
เป็นองค์กรขนาดเล็กสามารถระดมความร่วมมือจากส่วนงานต่างๆ เพื่อสร้างทีมงานในการเชื่อมต่อกับพื้นที่ได้ทันต่อความต้องการและสภาพปัญหา	ขาดการประเมินผลโครงการที่เป็นระบบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง
มีการพัฒนาระบบและกลไกในการพัฒนาชุดโครงการวิจัยในลักษณะหน่วยงานพิเศษตอบสนองภารกิจ ทำให้มีการบูรณาการความร่วมมือภายในสถาบันได้ง่าย	ผลลัพธ์โครงการย่อยบางโครงการมีความคลาดเคลื่อนจากวัตถุประสงค์ เนื่องจากขาดกลไกในการกำกับและประเมินผลลัพธ์และผลสำเร็จโครงการ

๑.๒. การวิเคราะห์จุดเด่นและจุดอ่อนของสถาบัน ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบจัดการงานวิจัยของสถาบัน

การพัฒนาระบบจัดการงานวิจัยของสถาบัน	
จุดเด่นของฟาร์อีสเทอร์น	จุดอ่อนของฟาร์อีสเทอร์น
องค์กรมีขนาดเล็ก คล่องตัวและมีความยืดหยุ่นสูงในการปรับตัวตามสถานการณ์	ขาดผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้มีปัญหาในการสกัดประเด็นปัญหา การตรวจคุณภาพงานวิจัย และกระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับพื้นที่
มีอัตลักษณ์และจุดยืนของสถาบันที่ชัดเจนในการเน้นการเป็นผู้ประกอบการ รวมไปถึงการพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรสมัยใหม่	ถึงจะเป็นองค์กรขนาดเล็กแต่ใช้หลักการรวมศูนย์อำนาจ ทำให้การสนับสนุนส่วนใหญ่เป็นของส่วนกลาง ซึ่งขาดความเชื่อมโยงกับการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพงาน
มีองค์ความรู้ด้านวิทยาการสมัยใหม่ โดยเฉพาะเครื่องมือทางธุรกิจและองค์กรสมัยใหม่มาปรับใช้	นักวิจัยในสถาบันมีทักษะและประสบการณ์ทำงานวิจัยเชิงพื้นที่แตกต่างกัน ซึ่งพื้นฐานที่ต่างกันทำให้เกิดช่องว่างในการพัฒนา
นักวิจัยมีความกระตือรือร้นและส่วนใหญ่งานวิจัยมักมาจากความเต็มใจและสมัครใจทำเอง	ฝ่ายงานสนับสนุนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานเชิงพื้นที่ของฝ่ายวิชาการ
นำเกณฑ์ ประกัน คุณ ภาพ การศึกษาตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเข้าร่วมทำงานวิจัยเชิงพื้นที่	สถาบันยังขาดระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถจัดการและพัฒนาบุคลากรที่มีศักยภาพ หรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในงานได้

๑.๓. การวิเคราะห์ผลสะท้อนของโครงการต่อความตื่นตัวของคณาจารย์ ผู้บริหาร ชุมชนที่ได้รับประโยชน์ การปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย คุณค่าอื่นๆ

คณาจารย์: ‘พบว่าโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ตำบลสารภี ทำให้เกิดการตื่นตัวของอาจารย์ประจำหลักสูตรมากขึ้น โดยเฉพาะโครงการในระยะที่๒ พบว่ามีผู้สนใจจัดทำข้อเสนอเชิงหลักการมากกว่า ๑๓ โครงการ จากเดิมที่มีการเสนอขอทุนสนับสนุน ‘๖ โครงการ แต่อย่างไรก็ตามจำนวนข้อเสนอเชิงหลักการไม่ใช่ประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงการให้ความสำคัญของคณาจารย์ แต่เมื่อเกิดชุดโครงการใหม่ทำให้มีนักวิจัยหน้าใหม่เข้ามาร่วมในโครงการอีก ๕ ท่าน ซึ่งโดยส่วนใหญ่พบว่า การเข้าร่วมโครงการวิจัยตำบลสารภีทำให้เกิดการผนึกพลังร่วมกัน เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะเพื่อการทำงานในพื้นที่ นอกจากนั้นการทำงานในพื้นที่ทำให้นักวิจัยเกิดความตื่นตัวและมีความกล้าในการทำงานกับชุมชนมากขึ้น

ในด้านการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในลักษณะทักษะเพื่อการวิจัย โดยภาพรวมเห็นว่าการกิจกรรมพัฒนาศักยภาพหลายเรื่องทั้งการลงพื้นที่ร่วมกัน การวิเคราะห์สังเคราะห์ผลงานวิจัย การฝึกพัฒนาโจทย์แบบอบรมเชิงปฏิบัติกับผู้ทรงคุณวุฒิ และการส่งนักวิจัยไปพัฒนาในสถาบันต่างๆ มีการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ ถอดบทเรียนและสะท้อนผลการเรียนรู้ ทำให้เกิดการกระตุ้นและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และฝึกฝนตนเองขึ้นในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น นักวิจัยหลายท่านเข้าใจลักษณะการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่มากขึ้น

“มีความสุข เพิ่งรู้ตัวเองว่าชอบงานวิจัยเชิงพื้นที่ เพราะชอบที่ได้ใช้ความรู้ที่ไม่ได้จำกัดอยู่กับทฤษฎี แนวคิดมาใช้แก้ปัญหาให้ชุมชนได้จริง”

ดร.สุพัฒน์วรี ทิพย์เจริญ

“Engagement ที่ทำอยู่ยังไม่มีนักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นแค่นักวิจัยกับคนในชุมชน ยังขาดการนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอน ต้องดึงนักศึกษาเข้าไปอยู่ในกลไกการทำงานด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนจะได้ผูกกับงานวิจัย แต่อย่างไรก็ตามการผูกรวมนักศึกษาเข้าด้วยกันในกระบวนการต้องลงมาตั้งแต่ระดับนโยบายของมหาวิทยาลัย เพื่อที่การปฏิบัติงานจะได้คล่องตัวและผลักดัน engagement ที่มาจากบนลงล่าง”

ผศ.พงศกร จันทรรราช

“การวิเคราะห์ด้วยแนวคิดแบบ SES ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในงานที่กำลังทำอยู่มากขึ้นว่าเราทำอะไร เพื่ออะไร แล้วจะได้อะไรออกมา ที่ดีกว่านั้นคือ การทำให้เราคิดเชิงระบบ”

อ.ประพันธ์ อภิวงค์

ผู้บริหาร: ในแง่ของการบริหารงานในสถาบันการศึกษา จากการสัมภาษณ์คณบดีพบว่า ผู้บริหารระดับคณะทั้งหมดมองว่าการริเริ่มและดำเนินการโครงการวิจัยพื้นที่ตำบลสารภีทำให้เกิดผลกระทบด้านบวกกับคณะและสถาบัน ด้วยเป็นงานวิจัยเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการต่อยอดไปสู่การพัฒนาในอีกหลายด้าน ทั้งการพัฒนาอาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ งบประมาณการวิจัย ผลงานวิจัยและบทความตีพิมพ์เผยแพร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถนำงานวิจัยไปบูรณาการกับพันธกิจต่างๆของคณะได้ ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานได้

“สำหรับการดำเนินการโครงการสารภีนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เพราะเป็นทุนที่ได้รับการสนับสนุนแบบร่วมกันทั้งมหาวิทยาลัยและสกว. เพราะมีทุนวิจัยเป็นตัวตั้งต้นการทำงาน อาจารย์ไม่ต้องวิ่งหาทุนภายนอกด้วยตนเอง”

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

“โครงการวิจัยตำบลสารภีทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ ประการแรกเกิดการมีส่วนร่วมของทุกคณะในการทำพันธกิจวิจัยเชิงพื้นที่ ประการที่สอง ด้วยความเป็นมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก มีนักวิจัยหน้าใหม่เป็นส่วนใหญ่ ความสามารถในการเขียนโครงการเสนอแหล่งทุนอาจยังไม่สามารถทำได้ แต่หากประสานความร่วมมือกันในนามสถาบัน และใช้นักวิจัยที่มีประสบการณ์ น่าจะเป็นโอกาสที่ดีของมหาวิทยาลัยในการนำพันธกิจงานวิจัยมาพัฒนางานของสถาบัน ประการที่สาม การได้ทำงานวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ทางวิชาการ ช่วยพัฒนาทักษะของนักวิจัยในโครงการ ด้วยมีงบสนับสนุนจากภายนอก

และเป็นการกระตุ้นการทำงานของนักวิจัยหน้าใหม่ ซึ่งผลงานวิชาการก็เป็นการตอบโจทย์เกณฑ์ประกันคุณภาพไปอีกทางหนึ่ง”

คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ชุมชนที่ได้รับประโยชน์: ตำบลสารภีนับเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท มีลักษณะปัญหาและความต้องการที่หลากหลาย ส่วนใหญ่เกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพเศรษฐกิจสังคมที่มีผลกระทบกับชุมชน ผลการดำเนินการในระยะที่สองพบว่า เกิดกลไกการทำงานร่วมระหว่างภาควิชาการ องค์กรปกครองท้องถิ่น ชุมชนในพื้นที่ในการใช้ข้อมูลความรู้ทางวิชาการในการวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดนักวิจัยในชุมชนผ่านกระบวนการวิจัย จะเห็นได้จากการประสานความร่วมมือในลักษณะสามประสาน ระหว่างชุมชน มหาวิทยาลัย และเทศบาลตำบลจัดเวทีชุมชนร่วมกัน ด้วยประเด็นปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่ อาทิเช่น แผนชุมชน แผนสุขภาพประจำตำบล การวิเคราะห์ปัญหากลุ่มความร่วมมือแม่บ้านสตรี (โครงการลานสารภีรวมใจ) ตลาดนัดชุมชน (โครงการลานสารภีร่วมกับโครงการวิสาหกิจชุมชน) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ (โครงการวิสาหกิจชุมชน) ฐานข้อมูลผู้สูงอายุ (โครงการระบบสารสนเทศ)

“เห็นเป็นแนวทางที่ดี โดยภาพรวมดีมาก อยากให้มีการจัดเวทีชุมชนในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง ควรมีการออกความเห็นร่วมกันแบบนี้บ่อยๆ”

นางคำหล้า ทาแปง

“อยากให้มีนักวิชาการลงมาพื้นที่แบบนี้อีก ให้มีการทำเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะสถาบันการศึกษามีความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีรูปแบบกิจกรรมที่สนใจให้เกิดการแสดงความคิดเห็นร่วมกันของคนในชุมชน ทำให้เกิดประโยชน์กับชุมชนมาก ซึ่งน่าจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาชุมชน”

นายสากล เมืองลือ (ผู้ใหญ่บ้านหมู่๖)

“มุมมองจากตัวแทนพื้นที่ตำบลสารภี สะท้อนการทำงานของมหาวิทยาลัยในระยะที่ผ่านมาว่าเป็นเรื่องแปลกใหม่สำหรับพื้นที่ที่มีทีมวิจัยไปทำงานในพื้นที่ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเอกชน แต่เดิมมีงานที่นักวิชาการเข้าไปทำงานเฉพาะงานบริการวิชาการ เทศบาลสารภีห่างเชียงใหม่ ๗-๘ กิโลเมตร (เดินทาง ๑๐ นาทีถึงเมืองเชียงใหม่) เป็นพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมกึ่งเมืองกึ่งชนบท ถือเป็นพื้นที่ปราบเซียน เพราะการรวมกลุ่มทำได้ยาก แต่ด้วยการทำงานที่เกาะติดเน้นการทำงานร่วมกับคนในพื้นที่ผ่านกิจกรรมและลงมือทำ มีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกับคนในพื้นที่ผ่านการวิจัยช่วยให้ชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นได้คิด ทบทวน วิเคราะห์ ทั้งปัญหาและเห็นคุณค่าในสิ่งที่มี เพื่อหาทางการแก้ปัญหาและพัฒนาต่อไปได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น และการเรียนรู้เหล่านี้จะเป็นสิ่งที่คงอยู่กับคนพื้นที่แม้โครงการจะสิ้นสุดลง”

ปลัดเทศบาลตำบลสารภี

๓. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาแนวทางการทำงานในปีต่อไป

๓.๑ ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย และด้านการพัฒนางานวิจัยเพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่

ควรมีการดำเนินการในส่วนของการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการ รวมไปถึงควรเพิ่มบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าในระบบ เนื่องจาก ระยะที่ ๑ เป็นการศึกษาบริบทเดิมพร้อมแนวทางแก้ไข ระยะที่ ๒ เป็นเรื่องการนำระบบจากระยะที่ ๑ ไปปรับใช้ในระดับคณะและการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย ระยะที่ ๓ จึงควรดำเนินการในส่วนของการธำรงรักษานักวิจัย โดยควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมในส่วน ของประเด็น การพัฒนาและธำรงรักษาอาจารย์และนักวิจัยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักบริหาร ทรัพยากรบุคคล รวมไปถึงการพิจารณาในเรื่องการลดภารกิจอื่นๆของนักวิจัย อาทิ การประกัน คุณภาพการศึกษา เนื่องจากนักวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชนจะมีภารกิจมากกว่า ๑ มิติ ซึ่งถึงแม้จะมีการ นับภาระการวิจัยเป็นภาระการสอนแล้วก็ตามแต่ก็ยังมามีภารกิจอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมา รบกวนเวลาในการดำเนินโครงการ

๓.๒ ข้อเสนอแนะต่อแหล่งทุน

ในการดำเนินการในลักษณะเดิมมีความเหมาะสม หากแต่ควรเพิ่มในประเด็น “การใช้ MIS ในการ บริหารจัดการโครงการ รวมไปถึงการพัฒนาที่ควรครอบคลุมไปถึงการพัฒนาผลงานวิจัยและเชื่อมโยง ไปสู่ตำแหน่งทางวิชาการ นอกจากนี้ควรมีการแลกเปลี่ยนในเรื่องฐานข้อมูลด้านผู้ทรงคุณวุฒิ และการ ให้สิทธิในการเข้าถึงฐานข้อมูลโครงการวิจัยต่างๆมากขึ้น เพื่อประโยชน์ในการสืบค้นและพัฒนาคุณภาพ ของผลงาน